

LEO CHANCE
...Economische Zaken...

112E JAARGANG — NO.: 53 ZATERDAG 4 MAART 1995

AMIGOE

Prekè

Bacteriën: uitgekookt

Dutchbatt Srebrenica op noodrantsoen

Voedselgebrek dreigt voor Nederlandse Blauwhelmen

SARAJEVO — De Nederlandse VN-troepen in de Bosnische moslim-enclave Srebrenica zijn door hun voorraad vers voedsel heen. Het ministerie van Defensie verklaarde gisteravond dat de Bosnische Serviërs weigeren konvooien met nieuwe voorraden door te laten. De Nederlandse Blauwhelmen zijn inmiddels overgestapt op de aanwezige gevechtsrantsoenen. Defensie wilde niet aangeven voor hoeveel dagen deze voedselvoorraad toereikend is.

Het is Den Haag onduidelijk waarom de Bosnische Serviërs hulpkonvooien blokkeren. Het VN-hoofdkwartier in Sarajevo heeft de indruk dat de Serviërs hun optreden als drukmiddel tegen de moslims en de VN-missie in het door burgeroorlog verscheurde Balkanland gebruiken. Als gevolg van de blokkades dreigt ook in de oostbosnische moslim-enclaves Gorazde en Zepa opnieuw een nijpend gebrek aan voedsel, brandstof en medicijnen.

"Het is een trieste situatie. De meest essentiële geneesmiddelen raken op", aldus Kris Janowski, woordvoerder van het Hoge VN-commissariaat voor Vluchtelingen (UNHCR). De VN hebben tot nu toe tevergeefs op het Bosnisch-Servische hoofdkwartier in Pale over het hervatten van de hulpkonvooien onderhandeld.

Ook het Dutchbat heeft nog een verzoek voor bevoorrading over de weg uitstaan, zo liet een woordvoerder van Defensie weten. Mocht ook dit verzoek op niets uitlopen dat zal het Nederlandse VN-bataljon vanuit de lucht (per helikopter of per vliegtuig) vers voedsel aangeleverd krijgen.

De ministers van Defensie van Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten hebben gisteren op de Amerikaanse militaire basis Fort Stewart besproken op wat voor wijze de NAVO bescherming moet bieden aan de terugtrekking van troepen van de Verenigde Naties uit Kroatië en Bosnië. Zij zeiden dat een vertrek van de Blauwhelmen rampzalige gevolgen zal hebben voor voormalig-Joegoslavië.

"Als de VN vertrekken zullen we zien dat op korte termijn het broze bestand breekt en de gevechten weer in alle hevigheid oplaaien met groot verlies aan mensenlevens", zei de Britse minister Malcolm Rifkind na afloop.

De ministers deden dan ook een oproep aan de VN-troepen in de regio te blijven ondanks het slinken van de hoop op vrede en de groeiende dreiging van een escalatie van de oorlog. Zij waarschuwden Kroatië dat er, als het het besluit om de VN-troepen per eind maart te laten vertrekken niet herziet, opnieuw hevig zal worden gevochten.

De Verenigde Staten hebben inmiddels duizenden troepen toegezegd om het eventuele vertrek van VN-troepen in NAVO-verband te begeleiden.

Sluipschutters hebben nabij het Holiday-Innhotel in Sarajevo een Franse VN-militair en twee burgers verwond. De slachtoffers liepen in de straat die bekend is geworden onder de bijnaam *sniper alley*. De soldaat werd in het hoofd geraakt. Hij is dankzij zijn helm niet in levensgevaar. Eén van de twee burgers werd in de maag getroffen. Zijn toestand is ernstig. De schoten kwamen uit de richting van Servische posities.

Grootste marihuanavangst ooit voor de Nederlandse politie

ENSCHEDE — De politie heeft donderdagavond in het Twentse Geesteren ruim 17.000 kilo marihuana aangetroffen. De drugs hebben een straatwaarde van ongeveer zeventig miljoen gulden. Volgens de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) is het de grootste vangst van marihuana die ooit in Nederland is gedaan. De Twentse politie heeft in verband met de zaak 22 mensen aangehouden.

Het onderzoek naar de criminele organisatie was al een jaar aan de gang. Donderdagavond sloegen politie, marechaussee en fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst toe. Op 22 plaatsen in Twente, vier in Duitsland en een in Amsterdam werden huiszoekingen gedaan en werden de arrestaties verricht. Aan de actie deden ruim 200 man mee.

De softdrugs werden aangetroffen in een vrachtwagencombinatie die in Geesteren voor het pand stond geparkeerd waar de politie een inval deed. De verdovende middelen waren afgedekt met een laag dozen waarin schoenen zaten. De marihuana had Duitsland als bestemming. Verder nam de politie vijf auto's, de vrachtwagen met oplegger en geld in beslag.

De verdachten handelden niet alleen in drugs, maar worden ook verdacht van mensensmokkel. Volgens de politie hebben ze Pakistani en Indiërs tegen betaling via Nederland naar Groot-Brittannië getransporteerd, waar ze onderdoken in de illegaliteit.

Priester roept op tot rookverbod in Vaticaan

VATICAANSTAD — De Romeinse pater jezuïet Ugo Mesini heeft Paus Johannes Paulus II opgeroepen de verkoop van rookwaren in het Vaticaan te verbieden. Volgens de 76-jarige priester strookt de belastingvrije verkoop van tabaksartikelen in de stadstaat niet met de wereldwijde pleidooien van de paus voor het leven, de waardigheid en de gezondheid van alle mensen.

De bij de audiëntie aanwezige priesters uit de Italiaanse hoofdstad begroetten Mesini's voorstel met applaus. De paus beloofde de mogelijkheid van een verbod met de president van de administratie van de Apostolische Stoel, kardinaal Castillo Lara te zullen bespreken.

De Italiaanse krant Messaggero concludeerde vrijdag alvast dat het Vaticaan de eerste staat ter wereld wordt die, tot verdriet van de rokers onder de 2400 werknemers van de Heilige Stoel, de verkoop van rookwaren verbiedt.

BALBOA - In de haven van de Panamese stad Balboa ligt het Greenpeace-schip 'Rainbow Warrior' voor anker in afwachting van het Britse schip dat met een lading plutonium op weg is naar het kanaal. Het schip is behangen met allerlei leuzen om te protesteren tegen het transport van gevaarlijke stoffen.(AFP-satellietfoto)

Greenpeace schip ligt klaar in Panama

Belangrijke drugsbaron aangehouden

■ *BOGOTA - Jorge Elicier Rodriguez Orejuela werd vrijdag door de politie aan de pers voorgesteld nadat hij in de stad Cali bij een drugsrazzia was aangehouden. Orejuela wordt beschouwd als een van de belangrijkste drugsbaronnen van Colombia. (AFP-satellietfoto)*

Gezondheidstoestand Deng onzeker

Veranderingen Chinese top verwacht bij volkscongres

PEKING — Bij het begin van de jaarlijkse zitting van het Chinese Nationale Volkscongres, het Chinese 'parlement', doen geruchten de ronde in Peking dat veranderingen te verwachten zijn in de samenstelling van de regering. De bijeenkomst van de 2977 afgevaardigden begint morgen en duurt twee weken.

Eén van de speculaties luidt dat minister van Buitenlandse Zaken Qian Qichen zijn post zal afstaan. Qian is ook vicepremier en zou in deze functie aanblijven en zich dan speciaal gaan wijden aan de problemen rond Hong Kong, Macao en Taiwan. Als mogelijke opvolger worden zijn viceminister Tang Jiaxuan genoemd of Luo Gan, de specialist voor Buitenlandse Zaken van het Centrale Comité.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken in Peking sprak de berichten tegen. Het noemde ze 'geruchten zonder fundament'.

Waarnemers houden er tevens rekening mee dat Wu Bangguo en Jang Chunyun, die beiden in de herfst door president en partijleider Jiang Zemin tot lid van het Politburo werden bevorderd, nu tot vice-premiers zullen worden benoemd. Zij zullen dan de verantwoordelijkheid krijgen voor Landbouw en Industrie, taken die tot nu toe in handen waren van vice-premier Zhu Rongji. Jiang Zemin, die geldt als de vermoedelijke opvolger van de 90-jarige hervormer en sterke man achter de schermen Deng Xioaping, zou met deze benoemingen zijn uitgangspositie willen versterken.

Onzekerheid over de gezondheidstoestand van Deng, die volgens aanhoudende berichten slecht zou zijn, werpt hoe dan ook een schaduw over deze bijeenkomst van het Volkscongres. De kwestie van de opvolging en het veiligstellen van de economische vernieuwingen zullen bij de beraadslagingen, op zijn minst achter de schermen, een grote rol spelen.

Tijdens de bijeenkomst presenteert verder premier Li Peng zijn begroting, waarin een economische groei van 9 procent is voorzien. Chinese experts voorspellen nu al dat dit hoge percentage evenals voorgaande jaren waarschijnlijk wel weer zal worden overschreden. Li Peng zal daarnaast aandacht vragen voor de bestrijding van de inflatie, de landbouwproduktie en de strijd tegen de corruptie.

Voorafgaande aan de bijeenkomst hebben dissidenten in petities aan het Congres gevraagd om een onafhankelijk onderzoek naar de omvang van de corruptie, om de invoering van een meerpartijensysteem, om persvrijheid en het afschaffen van de praktijk waarbij dissidenten kunnen worden gestraft met heropvoeding via het verrichten van dwangarbeid. Vanzelfsprekend kregen de petities geen aandacht in de media in China zelf.

De vierde en voorlopig laatste petitie werd gisteren ingediend, ondertekend door twaalf bekende dissidenten en intellectuelen onder wie twee ontslagen ex-hoofdredacteuren van de partijkrant, het Volksdagblad. Deze laatste petitie deed een beroep op de leden van het Volkscongres om een einde te maken aan de praktijk dat de politie verdachten maanden of zelfs jaren vastghoudt zonder vorm van proces. Volgens de Chinese wet kunnen verdachten bij een strafrechtelijk onderzoek maximaal tien dagen worden vastgehouden zonder dat een aanklacht is ingediend.

Democratische senator loopt over naar de Republikeinen

WASHINGTON — De democratische senator Ben Campbell uit Colorado is gisteren overgelopen naar de Republikeinse Partij. Daarmee hebben de republikeinen in de Senaat een meerderheid gekregen van 54-46.

Campbell zei tot zijn besluit te zijn gekomen nadat de Senaat donderdag het amendement op de grondwet had afgewezen, waarin de republikeinen hadden voorgesteld dat vanaf 2002 federale begrotingen sluitend moeten zijn. De senator had met de republikeinen meegestemd. "Ik kan niet langer het programma van de (Democratische) Partij vertegenwoordigen. Mijn eigen opvattingen en die van de Democratische Partij lopen te ver uiteen."

President Clinton reageerde negatief. Hij zei dat Campbell's beslissing was ingegeven door kwesties die specifiek zijn achterban in Colorado aangaan. "Het is een vergissing. Ik wou dat hij het niet had gedaan."

Campbell stemde al geregeld mee met de republikeinen en was een groot pleitbezorger van de grondwettelijke verplichting voor sluitende begrotingen die het grote overheidstekort moet wegwerken. De senator zei de democraten te zullen steunen bij sociale kwesties zoals het behoud van schoolmaaltijden waar hij als kind ook afhankelijk van was.

Campbell is de tweede senator die van partij ruilt. Eén dag na de verkiezingen in november, die desastreus verliepen voor de democraten en leidden tot een republikeinse meerderheid in beide Huizen van het Congres, stapte senator Richard Shelby van Alabama over naar de republikeinen.

Kroon nieuwe bevelhebber van de marine

DEN HAAG — Vice-admiraal Kroon wordt komend najaar de nieuwe bevelhebber van de zeestrijdkrachten, zo heeft het Nederlandse kabinet besloten. Hij volgt op 22 september vice-admiraal Buis op die met pensioen gaat.

Kroon (52) voerde gedurende zijn loopbaan het bevel over verscheidene types marineschepen. Ook bekleedde hij een aantal staffuncties, onder meer bij de Marine- en de Defensiestaf.

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

* ANNA Kely uit Curaçao woonde in Manilla een wereldconferentie bij waarbij thema's als pornografie en kindermishandeling werden behandeld. Via de Raad van Kerken wil zij nu gaan analyseren hoe groot deze problemen zijn op Curaçao en hoe ze aan te pakken. Een interview met Nel Casimiri op pag. 1

* MONUMENTENZORG gaat zich weer over een aantal historische panden ontfermen en er een bestemming aan geven die in de toekomst een gedegen onderhoud garandeert. Het gaat hierbij o.a. om het landhuis Santa Martha en het voormalige Hotel Venezuela. Een reportage van Theo Dol op pag. 3

* IN CURACAOSE wijken als Brievengat en Seru Fortuna is een aantal projecten op gang gekomen om de zelfwerkzaamheid en met name die onder de jeugd te bevorderen. Maar dat wordt niet door iedereen begrepen. Ieteke Witteveen besteedt hier uitvoerig aandacht aan op de pagina's 5 en 6

* KORAALRIFFEN blijken producent te zijn van grondstoffen die een steeds belangrijker rol gaan spelen in de geneesmiddelenindustrie. Een bijdrage van Nienke van Rooden - Van Hove op pag. 7

Verder in Ñapa: de rubrieken Buitenland, Onderwijs, Impressies, Dieet en voeding, Koken met May, de Kinderpagina, Boeken, Natuurlijk beter worden, Schaken en de wekelijkse kruiswoordpuzzel.

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van 1.25 gulden.

Voorhoeve in Eerste Kamer:

'Kustwacht-motie berust op misverstand over autonomie'

= van onze correspondente =

DEN HAAG/WILLEMSTAD — De motie van de Antilliaanse Staten, waarin zij de regering voor de kustwacht naar de onderhandelingstafel terug stuurt, is volgens minister Voorhoeve (KabNA) te wijten aan een misvertand over het begrip autonomie.

In de Eerste Kamer gaf hij eerder deze week een hele uiteenzetting over het begrip autonomie. Het idee van de Antilliaanse volksvertegenwoordiging dat een kustwacht de autonomie van de Antillen aantast is niet juist, meent Voorhoeve. De essentiële verhoudingen in het Koninkrijk worden formeel noch materieel aangetast. Juist voor de beleving en uitwerking van autonomie in de ware zin van het woord — het vermogen tot zelfbesturing en de eigen kracht —is het volgens hem van groot belang dat er een kustwachtorganisatie komt. De grootste bedreiging komt immers van de internationale criminaliteit die in het Caribisch gebied en met name op de Antillen en Aruba op grove wijze misbruik kan maken van het aantrekkelijke klimaat, ook in sociaal-economische, financiële en bestuurlijke zin. De kustwacht moet er komen ter versterking van de eigen samenlevingen, van de eigen kracht, van de zelfstandigheid en van de autonomie in de ware zin des woords.

De afspraken liggen er al sinds 13 februari jongstleden. Toen werd een akkoord gesloten waar de regeringen van Nederland, Aruba en de Nederlandse Antillen volledig achter stonden. Er zou worden gestart met een kustwacht op basis van een Algemene Maatregel van Rijksbestuur. De gedetailleerde tekst van die maatregel is eveneens in het akkoord vervat, net als de begroting, alle operationele middelen en de personele opbouw.

Het wachten was op de vergadering van de Rijksministerraad van 10 maart, waarin de oprichting formeel zou worden. Voorhoeve toonde zich nogal verbaasd dat de Staten van de Antilliaanse regering heronderhandeling vroegen nog voordat die regering een stuk had ingediend ter parlementaire goedkeuring.

Wat willen de Staten? In feite willen zij het woord 'Rijksministerraad' in het akkoord van 13 februari geschrapt zien en vervangen door 'een college van drie ministers-presidenten'. Het gaat daarbij om de laatste fase van besluitvorming. Afgesproken is namelijk dat de drie ministers van Justitie het beleid formuleren. Aanzetten daartoe komen van de procureurs-generaal van de Antillen en Aruba in vergadering met de voorzitter van het college van procureurs-generaal in Nederland. Mochten de drie ministers niet tot een gezamenlijke aanpak kunnen komen, dan wordt de kwestie in de Rijksministerraad besproken. Dat zou het geval kunnen zijn als het om een zaak gaat die te maken heeft met internationale verdragen of met Defensie. Handhaving van internationale verdragen, en daarvan zijn er nogal wat als het om de internationale drugsproblematiek gaat, is immers een Koninkrijksaangelegenheid; zo ook Defensie. En dus is in die gevallen overleg in de Rijksministerraad terecht, zegt Voorhoeve. Het voorstel om de drie ministers-presidenten de plaats van de Rijksministerraad te laten innemen, vindt hij dan ook verstandig en niet inpasbaar in de statutaire relatie.

Hoewel Voorhoeve de motie van de Antilliaanse Staten niet gerechtvaardigd vindt, wil hij graag helpen om uit de ontstane impasse te geraken. Maar, zo gaf hij aan de senaat te kennen, er kan geen oplossing worden gevonden door dingen te gaan afspraken die haaks staan op de Koninkrijksrelatie. Voorlopig wil hij, zoals eerder bekend werd gemaakt, gewoon doorgaan met de voorbereidingen voor een kustwacht, die dan in eerste instantie alleen voor Aruba werkzaam zal zijn.

De senatoren Ermen (PvdA), Barendregt (SGP) en Hoefnagels (D'66) meenden dat er niet eerst met een kustwacht voor Aruba gestart kan worden, waarbij de Antillen zich in een later stadium aansluiten.

Hoefnagels heeft niet zoveel vertrouwen in geleidelijkheid. "Ik denk dat dit op de Antillen niet werkt. We zijn al steeds geleidelijk aan het herstructuren." Hij vindt dat de Antilliaanse politici maar eens moeten kiezen tussen de 'Europese boekhouders' en de 'wat zuidelijker maffiosi'. "Willen zij de laatsten, dan zullen wij ons langzaam steeds meer terugtrekken. Zij kunnen echter ook voor het wat meer 'Scandinavische volk' kiezen, dat wij zijn. Wij horen er natuurlijk niet helemaal thuis, maar wij zijn er nu eenmaal. Zij hebben voor ons gekozen en zij wilden niet onafhankelijk worden. Dat moeten zij maar aanvaarden", aldus Hoefnagels, die meent dat het onderwerp kustwacht zwaar genoeg is voor zulke zware woorden.

Voorhoeve bleef echter bij zijn besluit om serieus naar een kustwacht voor voorlopig alleen Aruba te kijken. Hij is bang dat het anders wel eens tot langdurig uitstel zou kunnen komen.

De financiering van de kust- [illegible] akkoord van 13 februari vastgelegd. De verdeling is eenderde voor de Antillen en Aruba en tweederde voor Nederland. Ook tussen Aruba en de Antillen is een verdeelsleutel van 1:2 afgesproken. Nederland zal op korte termijn extra geld moeten vinden voor zijn bijdrage aan de kustwacht. Voorhoeve toonde zich deze week optimistisch over de mogelijkheden hiertoe.

Ziekteverzekering voor taxichauffeurs

■*WILLEMSTAD — De voorzitter van de commissie van bus- en taxichauffeurs Mike Samsom (rechts met bril) heeft onlangs aan Jeffrey Corion, minister van Arbeid en Sociale Zaken (links op de foto) een wetsvoorstel overhandigd betreffende een ziekteverzekering voor bedoelde chauffeurs.*

Route plutoniumtransport maandag pas bekend

WILLEMSTAD — Greenpeace schat de kans dat het plutoniumtransport door het Panamakanaal zal gaan, laag in. Volgens berichten van het Greenpeace patrouilleschip de 'Solo', was de positie van de 'Pacific Pintail' op zaterdagochtend 7 uur (GMT) 14 graden en 21 minuten noord en 30 graden west.

Het plutoniumtransportschip vaart met een snelheid van 14 knopen en houdt een koers van 180 graden naar het zuiden. Het lijkt er op dat het Mona-kanaal tussen Puerto Rico en de Dominikaanse Republiek, dat meestal gebruikt wordt om via het Caribisch gebied te varen, niet op de route ligt. De milieu-organisatie verwacht uiterlijk maandag aanstaande zekerheid over de route te hebben.

Greenpeace dringt er op aan, dat alle landen bij de besprekingen in New York in april van het non-proliferatie akkoord aangaande atoomenergie en plutoniumverwerking, een verbod op de produktie van plutonium zullen eisen en unaniem zullen stemmen voor een onmiddellijke intrekking van het akkoord. Een onbeperkte verlenging van het akkoord zou immers de produktie van hoog radioactief afval en het transport ervan rechtvaardigen.

Dierenbescherming dient klacht in

WILLEMSTAD — De dierenbescherming Curaçao gaat maandag een officiële klacht indienen bij het hoofd van de douane in verband met het lakse gedrag bij het inklaren van een gewonde, onbegeleide hond.

Het hondje dat op Bonaire twee poten brak is na overleg tussen dierenartsen op genoemd eiland en Curaçao naar Hato gevlogen om alhier onderzocht en eventueel geopereerd te worden. Het vliegtuig kwam om 11.30 uur binnen, maar de chauffeur [illegible] kreeg de hond pas na drieën mee. Volgens de dierenbescherming omdat de douane eerst de papieren ondertekend moest zien, vervolgens moest lunchen en de chauffeur van het kastje naar de muur werd gestuurd. "Een ijskast, een partij schoenen of een gewonde hond, dat maakt niets uit bij de douane op Hato", besluit de hevig verontwaardigde dierenbescherming.

Open huis Ascencion

WILLEMSTAD — Landhuis Ascencion houdt zondag 5 maart van tien tot twee open huis, beginnende met een oecumenische dienst in de kapel. Daarna volgt een rondleiding met uitleg over het landhuis, terwijl de mariachi 'Fortuna' de muziek verzorgt.

Belasting op nv's 20 jaar vast

WILLEMSTAD — Landsverordening om belasting op bepaalde [illegible]sten van nv's die op de Ne[illegible]landse Antillen gevestigd [illegible] 20 jaar lang niet te verho[illegible] stuit niet op principiële be[illegible]kingen bij de Staten, con[illegible]teert minister Ys '[illegible] genoegen'.

In een nota aan de Sta[illegible] schrijft de minister dat [illegible] aantal inschrijvingen bij [illegible] Kamer van Koophandel du[illegible] op een stabilisering in [illegible] groei van de off shore-sec[illegible] en dat de opbrengsten [illegible] directe belastingen niet [illegible] toegenomen.

De sector zelf verwacht [illegible] het jaar 2000 een toena[illegible] van het aantal geregistree[illegible] vennootschappen met 5% [illegible] jaar. "Over een lang[illegible] periode vallen de ontwik[illegible]lingen nu moeilijk te o[illegible]zien", aldus minister Ys. [illegible] Nederland zijn onderhan[illegible]lingen gaande over herstr[illegible]turering van de offshore.

De keuze om het be[illegible]tingniveau voor 20 jaar [illegible] garanderen is 'ingegeven d[illegible] het streven ter wille van [illegible] rust in de sector zo [illegible] mogelijk aansluiting [illegible] zoeken bij de thans gelde[illegible] regeling'.

NASHKO-congres te[r] ere van prof. Saleh.

WILLEMSTAD — De Nederlands Antilliaanse Stichting voor Klinisch Hoger Onderwijs (NASHKO) organiseert van zondag 12 maart tot en met woensdag 15 maart wederom een postgraduate course. Het onderwerp is: 'Update in internal medicine'.

Gedurende de cursus zullen de laatste ontwikkelingen op het gebied van interne geneeskunde door vooraanstaande buitenlandse en lokale deskundigen aan de orde worden gesteld. De cursus staat onder leiding van prof. dr Reitsma, hoogleraar interne geneeskunde verbonden aan de Rijksuniversiteit te Groningen, en dr Rojer, internist te Curaçao.

De cursus beoogt een overzicht te geven van de recente ontwikkelingen op het gebied van de interne gene[illegible]kunde. Algemene inleidin[illegible] worden afgewisseld met [illegible] specialistische onderwerp[illegible] als vetstofwisseling, va[illegible] ziekten, suikerziekten [illegible] hoge bloeddruk.

De cursus wordt gehoud[illegible] ter ere van prof. dr Saleh, [illegible] gedurende ruim 25 jaar [illegible] wezenlijke bijdrage he[illegible] gegeven aan de opleiding [illegible] huisarts en specialist v[illegible] vele buitenlandse en lok[illegible] medici. Verschillende van [illegible] sprekers tijdens de curs[illegible] waaronder ook hoogleraar[illegible] zijn in opleiding geweest [illegible] prof. Saleh.

De cursus vindt plaats [illegible] de ballroom van het Sone[illegible] Beach Hotel. De toegang [illegible] gratis. Voor meer inform[illegible] kan contact worden op[illegible]nomen met NASHKO, t[illegible] 653839.

OPINIE

door Ronnie Rens Sr.

VOOR HET RECHT van vrijheid, en om zelf de eigen toekomst te bepalen, hebben landen en volkeren bloedige strijd geleverd. De Amerikanen en Fransen, diverse Zuidamerikaanse naties, velen hebben hun leven gegeven opdat latere generaties vrij konden zijn. Zowel de bevochten als verkregen onafhankelijkheid wordt sterk gekoesterd, omdat politieke zelfstandigheid het hoogste goed is van een volk.

Het recht om de eigen koers te varen heeft lange tijden in vele landen tot extremiteiten geleid. Dat leidde onder meer tot nationalisme, die de belangen van het eigen land voorop stelde, maar een sterke afkeer inhield tegen elke inmenging en beïnvloeding van buiten. Nationalisme leidde daardoor tot eigen besluitvorming en stellingname, zoals de terugtrekking van Frankrijk uit de NAVO in een periode van wezenlijke Sovjet-dreiging.

Tegenwoordig bestaat ook het separatisme, de drang om zich af te scheiden en als ministaat alleen verder te gaan. Daarvoor worden, op dit ogenblik, bloedige oorlogen gevoerd, zoals in Rusland en het voormalige Joegoslavië. De separatisten, meestal ethnische groeperingen, weigeren concessies te doen, niet ten aanzien van het delen van de macht, maar ook niet ten opzichte van hun eigen taal, cultuur en historie.

Telecommunicatie, uitgebreide en snelle vliegverbindingen en de vorming van economische machtsblokken, zoals de Europese Gemeenschap, de Zuid-oost Aziatische Verdragsorganisatie, NAFTA, hebben grenzen vervaagd en zijn bezig de wereld als het ware om te vormen tot een enkele enorme natie. Landen zijn nu steden geworden; door enorme verschuivingen en verhuizingen van mensen, en door de snelheid waarmee ze zich nu over de aardbol verplaatsen, het gemak waarmee ze zich elders kunnen vestigen, is de aarde nu een leefgemeenschap van mensen, van wie de nationaliteit nauwelijks meer enige betekenis heeft.

Hierdoor zijn mensen ontstaan die we kunnen aanduiden als cosmopolitieten. Deze trekken de wereld rond, investeren en vestigen zich met ontstellend gemak in verre landen. Er zijn cosmopolitieten, die kleine landen welvaart helpen brengen, anderen zijn in duistere zaken verwikkeld. De laatste groep is een dreiging, voor zowel de rechtsstaat als de democratie. Ze hebben overal hun handlangers, kopen hoge functionarissen om en laten vermoorden om hun imperium in stand te houden en uit te breiden. Ze zijn enorm invloedrijk geworden, doordat ze in tal van landen syndicaten en organisaties hebben omgebouwd. Voorbeeld: de mafia bezit in de Verenigde Staten bijna zesduizend grote ondernemingen.

Het vervagen van grenzen heeft de noodzaak gebracht van samenwerking, teneinde recht en rechtvaardigheid te blijven bieden. Wetgeving, rechtbanken, de politie, legers en regelgeving vormen nog altijd de pijlers van de beschaafde wereld. Vanwege het wegvallen van grenzen is de noodzaak ontstaan te komen tot internationale afspraken, worden wetboeken op elkaar afgestemd, uitleveringsverdragen getekend, economische, fiscale, politiële en juridische samenwerkingsakkoorden nagestreefd.

De Economische Verdragsorganisaties in Zuid-oost Azië, de Europese Gemeenschap, NAFTA, ze zouden er allemaal niet zijn gekomen als al die landen op hun souvereiniteit en onafhankelijkheid zouden hebben gestaan. Nu hebben ze allemaal ingeleverd, maar een toekomst geprojecteerd, die voor alle aangeslotenen voordelen kan brengen.

De wereld zal behoren aan positief-ingestelde en ruimdenkende nationalisten, separatisten en cosmopolitieten, die het beste uit hun stromingen samenvoegen met hetgeen anderen te bieden hebben en daardoor een toekomst scheppen, die veiliger is, eerlijker en rechtvaardiger.

Pulp Fiction dit weekeinde in ITC

WILLEMSTAD — De tijdens het filmfestival van Cannes met een Gouden Palm bekroonde film *Pulp Fiction* is morgen te zien in het International Trade Center. Paradise Movies presenteert twee voorstellingen; om 19.00 en 21.45 uur. Over de gehele wereld staan de mensen in de rij om deze film te zien. Pulp Fiction is tevens genomineerd als beste film voor de Oscar-uitreiking later deze maand.

Pulp Fiction bestaat eigenlijk uit drie losse films: Een verliefd stel twijfelt tussen het beroven van coffeeshops en liquor stores, een bokser wordt betaald om te verliezen maar bedondert de kluit en gaat er met het geld vandoor en twee huurmoordenaars klaren een klus om vervolgens verstrikt te raken in de netten van een sexy gangstermeisje.

Grotere cliché's lijken nauwelijks denkbaar, ware het niet dat ze aan elkaar werden gesmeed door regisseur Quentin Tarantino. Het nieuwste wonderkind uit Hollywood verbleef zes maanden in Amsterdam en liet zich verder inspireren door gangsterfilms uit de jaren '40 en '50.

Tarantino maakte een creatief hoogstandje van Pulp Fiction door alles en iedereen door elkaar te laten lopen. Zo zijn de hoofdrolspelers uit de ene film weer terug te zien in bijrollen van de andere film. Voor de rolverdeling werd een blik supersterren aangetrokken, zoals John Travolta, Bruce Willis en Uma Thurman, die stuk voor stuk in de rij stonden om te werken met Tarantino.

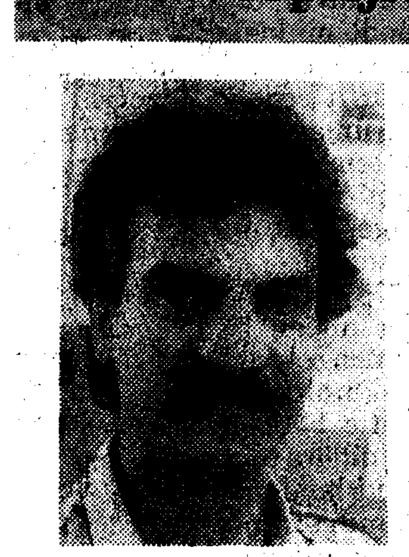
Net als zijn vorige films *Reservoir Dogs* en *True Romance* is ook Pulp Fiction een hoogst merkwaardige film. Keihard geweld wordt in hoog tempo afgewisseld met de meest waanzinnige grappen en even op adem komen is er dan ook niet bij. De dialogen zijn vlijmscherp en tijdens de twee-en-een-half-uur durende rondleiding door de onderwereld is geen voorspelbaar of saai moment te vinden. Pulp Fiction drijft de spot met alle conventionele filmwetten en is daarom iets totaal anders dan we gewend zijn uit Hollywood. Een *must* voor alle filmliefhebbers.

Serie speciale kerkdiensten Bida Kalvario

WILLEMSTAD — De Iglesia Bida Kalvario organiseert vanaf zondag een serie speciale kerkdiensten. Spreker is de Amerikaanse profetes Cecil Vaughn.

Deze profetes wil de luisteraar dagelijks tot en met woensdag laten weten welk plan God met hem of haar heeft. De diensten beginnen om 19.00 uur.

Dicker genomineerd voor Debutanten Literatuurprijs

HEEMSKERK/WILLEMSTAD — Peter Dicker, van 1990 tot 1993 hoofdredacteur van de *Amigoe*, is genomineerd voor de Debutanten Literatuurprijs.

De Debutanten Literatuurprijs is de grootste prijs die er in Nederland voor debutanten is. Dicker werd genomineerd voor zijn in november 1994 uitgekomen bundel reisverhalen: *De Wolvebron*. De nominatie geschiedt door een jury, terwijl de winnaar van de prijs bepaald wordt door het publiek van diverse openbare bibliotheken in Nederland. Op zaterdag 11 maart wordt in de schouwburg van Dordrecht bekend gemaakt wie de prijs krijgt. Dicker is samen met acht andere beginnende schrijvers genomineerd voor de prijs.

Op dit moment legt hij de laatste hand aan een bloemlezing van werk van cabaretier Freek de Jonge. Het boek, *De Rode Draad* geheten, verschijnt begin april.

SKO ambivalent ove[r] beleid van overheid

WILLEMSTAD — Het bestuur van de winkeliersvereniging van Otrabanda, SKO, heeft zich tijdens de persconferentie op donderdag 2 maart ambivalent opgesteld tegenover de overheid.

Van de ene kant is de SKO de regering dankbaar voor de erkenning die de 32 jaar oude vereniging krijgt, van de andere kant bekritiseert de SKO de lakse en zelfs laffe houding van diezelfde regering. Op verzoek van de overheid hebben verscheidene leden van de SKO zitting genomen in de werkgroepen stadsvernieuwing, Brionplein, verkeer en parkeer alsook in de werkgroep sanatorium. Hierdoor zijn de belangen van Otrobanda voor de binnenstad veilig gesteld.

In een en dezelfde adem uitte de SKO kritiek: van de toegezegde subsidie, 250 duizend gulden voor de afgelopen drie jaar, ontbreekt de helft, die is voorgoed verloren ergens in 'Financiën'. De 42 parkeerplaatsen op het Fraternan di Tilburgplein vóór Sehos zijn een druppel op een gloeiende plaat.

De eigenaar van C[illegible] Leon verlangt het inste[illegible] van vestigingsvergunnin[illegible] en verkoopvergunningen [illegible] het stigma van T-shirt-s[illegible] kwijt te raken. Hij vreest [illegible] Otrabanda anders een v[illegible]denmarkt wordt. Als [illegible] plannen van het EOP do[illegible]gaan (vijf nieuwe win[illegible] centra tussen Otrobanda [illegible] Westpunt), betekent dat [illegible] nekslag voor het stadsde[illegible] waarvan 75 procent van [illegible] klanten van Banda[illegible] komen.

Op de vraag waarom [illegible] geen winkeliers van de o[illegible] kant aanwezig waren tijd[illegible] het forum dat DMO de [illegible] ervoor in Punda belegd h[illegible] antwoordde Leon Seib[illegible] teleurgesteld te zijn in [illegible] Kamer van Koophandel, [illegible] nooit op voorstellen van [illegible] SKO heeft gereageerd en v[illegible]gens hem Otrobanda dis[illegible]mineert.

Florida de Boon (SKO) [illegible] die discriminatie door [illegible] de toerisme promoveren[illegible] instanties. De cruisetoe[illegible] wordt volgens haar al op [illegible] boot ten strengste afgera[illegible] door het 'criminele' O[illegible]banda te wandelen en op [illegible] *hot spot*-plattegrondjes v[illegible] de vakantieganger ontbre[illegible] het stadsdeel te enen ma[illegible]

Betrian: Water blijven koken tot nader orde

Onschuldige darmbacterie in drinkwater vastgesteld

WILLEMSTAD — Het water zal voorlopig nog gedurende een kwartier moeten worden gekookt. Hoewel er geen sporen meer zijn aangetoond van de E-coli bacterie is uit watermonsters de entero-bacter geïsoleerd. Dat is een onschuldige darmbacterie die bij mensen met een geringe weerstand enig ongemak' kan veroorzaken, aldus microbioloog Roy Gijsbertha.

De entero-bacter, die eveneens tot de familie van de coliformen behoort, kan zich verscholen hebben in de slijmlaag van de waterleidingen. In die laag zitten normaal onschuldige waterbacteriën die geen gevaar vormen voor de volksgezondheid, aldus de microbioloog van het Landslaboratorium. Hij veronderstelt dat als gevolg van het chloreren van het leidingennet de binnenlaag is opgelost. De entero-bacter kan op deze manier in het drinkwater terecht zijn gekomen. Een tweede mogelijkheid is dat er nog een tweede lek in het waternet aanwezig is, dat nog niet is gelokaliseerd. Kodela-autoriteiten sluiten die mogelijkheid niet uit. Zij verklaarden zaterdag dat het zoeken naar lekkages onverminderd doorgaat.

Eind vorige week maakte gezaghebber Stanley Betrian bekend dat maandag 27 februari gestopt zou worden met het chloreren van het water. Er was volgens hem geen aanleiding meer het water te ontsmetten, nadat alle watermonsters negatief testten op de E-coli bacterie. Hij kondigde een testperiode van vijf dagen aan. De dechlorering zou duidelijk maken wat er nog aan bacteriën in het waternet aanwezig was.

Betrian maakte vandaag bekend dat het ingezette déchloreringsprogramma onverminderd doorgaat. Het neemt nog enkele weken in beslag voordat alle chloorrestanten uit het drinkwater zijn verdwenen.

Het toevoegen van het ontsmettingsmiddel heeft er tevens toe geleid dat er bruin water uit de kraan stroomt. De ongewilde schoonmaakbeurt van de leidingen weekt tevens fosfaat en roest los. Deze restanten vormen volgens de GGD geen enkel gevaar voor de volksgezondheid.

Noch het Landslaboratorium, noch de GGD hebben de afgelopen maanden een toename van het aantal gevallen van diarree en buikklachten geconstateerd. De cijfers zijn volkomen normaal, aldus Gijsbertha en Bodok (GGD). Wel heeft de GGD de huisartsen geïnstrueerd om waakzaam te zijn op een mogelijke toename van klachten die zouden kunnen samenhangen met de waterverontreiniging. Inmiddels heeft het Bestuurscollege een commissie ingesteld die een diepgaand onderzoek gaat instellen naar de water- en storingsproblematiek op het eiland. Deze commissie gaat een inventarisatie maken van de noodplannen van de nutsbedrijven en Setel, en zal deze op elkaar afstemmen. De commissie dient binnen vier weken verslag uit te brengen. Voorzitter is Reno Pieters. Ook D. Chemaly (VBC), A. Lichtveld (Innovatiecentrum), P. Ackerman (Sehos) en C. Ravelli (Brandweer) maken deel uit van de commissie.

Kapotte pomp Berg Carmel: geen water

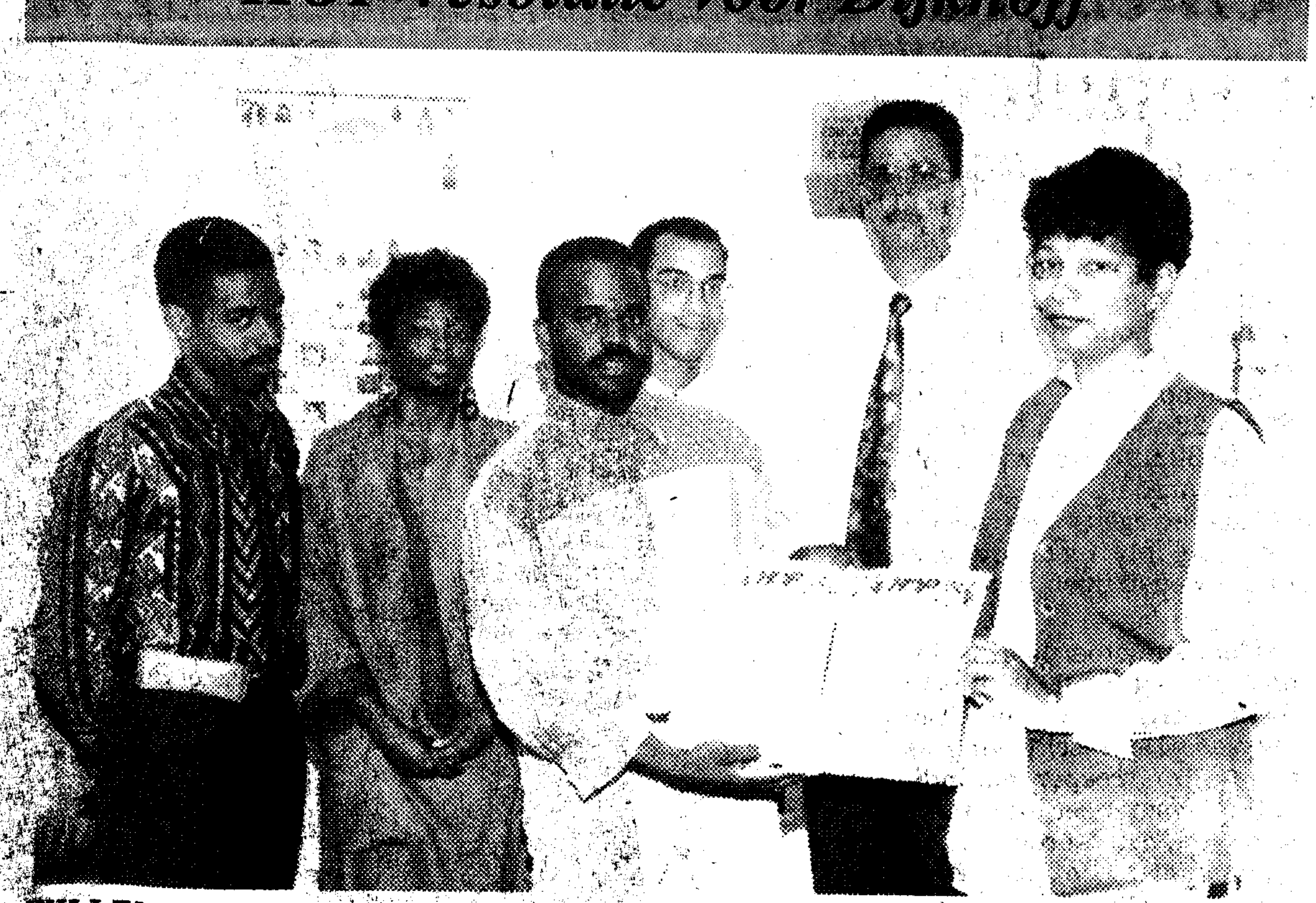
WILLEMSTAD — Een kapotte pomp in de installatie op Berg Carmel zorgde zaterdag voor waterdrukverlies in Santa Rosa en omgeving. Een aantal wijken in de omgeving was zelfs volledig van water verstoken. Technici waren om 12.30 uur nog volop bezig de pomp te herstellen.

Drukverlies is een veel voorkomend probleem van het Curaçaose waternet. Met name hooggelegen huizen krijgen tijdens de spitsuren slechts een paar druppels water uit de kraan.

De waterproblematiek leidt tot toenemende onvrede onder de bevolking. Deze week heeft een bewoner uit de wijk Mahuma een advocaat in de arm genomen om te bezien of schadeloosstelling door het waterbedrijf Kodela mogelijk is. Bewoners van Mahuma klagen erover dat zij de laatste jaren alleen in de avonduren een behoorlijke straal uit de kraan krijgen.

Bekend is dat het Curaçaose waternet sterk verouderd is. Kodela wil spoedig beginnen met de renovatie van het distributienet, maar wacht op de benodigde meerjarenplangelden van het KabNA. Dat heeft als voorwaarde voor vrijmaken van de toegezegde 60 miljoen gulden, [illegible] bedrijf bedrijfseconomisch opereert.

HOP-resolutie voor Dijkhoff

WILLEMSTAD — Het bestuur van de HOP (jongeren van de PAR) overhandigde onlangs de resoluties voortgekomen uit het door hen georganiseerde jongerencongres aan Marta Dijkhoff, minister van Onderwijs en Jeugdzaken. Dijkhoff beloofde met de uitslag van het congres rekening te zullen houden in haar beleid. Op de foto v.l.n.r. HOP-bestuursvoorzitter Raisel St Jakoba, zijn plaatsvervanger Magali Jacoba, Aldrich Hermelijn, secretaris Ronald de Palm, Harold Schoop en de minister.

Gewelddadige autodiefstal

WILLEMSTAD — Op gewelddadige wijze stalen drie mannen gisteravond een auto. Omstreeks half tien zat een paartje in hun wagen bij Koredor vlak naast het Sonesta Hotel. Op een gegeven moment doken drie mannen op. De chauffeur die het niet vertrouwde gaf onmiddellijk vol gas en probeerde weg te rijden.

Eén van de berovers loste enkele schoten waarbij zowel de voor- als achterruit van de wagen werden vernield. De autobestuurder koos toen eieren voor zijn geld en rende samen met zijn vriendin te voet weg. De drie overvallers reden vervolgens weg met de rode Toyota Tercel. De wagen werd een half uur later bij de asfaltfabriek te Veeris aangetroffen. De daders zijn spoorloos.

Sanatorium biedt plaats aan tachtig

'In binnenstad zwerven honderden problematische chollers rond'

WILLEMSTAD — Op grond van onderzoek wordt geschat dat er rond de 400 problematische verslaafden met of zonder vaste verblijfplaats in de binnenstad van Willemstad rondzwerven. Geschat wordt dat 175 hiervan in de omgeving van Otrobanda slapen en zo'n 225 in de omgeving van Punda.

In andere wijken is het aantal groter, maar het is geen enkel instantie gelukt een gedegen onderzoek naar het werkelijke aantal te doen. Bij de AGV en andere opvangcentra is er geen gestructureerde registratie. Volgens een veldwerker kan dat ook niet omdat de hulpverlening in alle gevallen geboden wordt op basis van vrijwilligheid en soms op medische indicatie.

Het exacte aantal verslaafden op de Nederlandse Antillen is niet bekend. Volgens bestaande regionale onderzoeken wordt de verslaving aan zowel drugs (marihuana, cocaïne) als aan alcohol in het Caribisch gebied geschat op 10% van de bevolking.

Nu de Staten de wet onder-curatele-stelling hebben aangenomen kan er daadwerkelijk iets gedaan worden aan de overlast bezorgende verslaafden, althans zo luidden verklaringen van de ministers van Justitie en van Volksgezondheid. Als men het aantal problematische chollers ziet dat rondloopt kan de vraag gesteld worden of de opvangcapaciteit straks in het sanatorium wel toereikend zal zijn. Het sanatorium kan maximaal tachtig cliënten plaatsen. Behalve de opvang zal de komende weken informatie aan de burgers verstrekt moeten worden over hoe de burgerrechten bij gedwongen opname nu precies in elkaar zitten.

Die regels staan in ieder geval wel vermeld in de toelichting behorende bij de wetswijziging en werden op vragen van de MAN-fractie expliciet vermeld. Zo wordt daarin duidelijk dat een familielid, vriend of kennis niet zomaar naar de minister of een instantie kan stappen met het verzoek voor verplichte opname (via de wet onder-curatele-stelling) van een drugsverslaafde. Die verzoeken moeten bij het gerecht in eerste aanleg ingediend worden. En het is de rechter die beslist over plaatsing in een inrichting. Plaatsing is slechts mogelijk voor één jaar. Verlenging met telkens een jaar is wel mogelijk.

Verdere waarborgen worden geboden door het feit dat de Nederlandse Antillen partij zijn bij verschillende verdragen die tot doel hebben de mensenrechten te beschermen. Die waarborgen zijn in minstens vier verdragen vastgelegd. Eén daarvan is het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten in New York, het zogeheten Bupoverdrag dat van 16 december 1966 dateert. De meeste bepalingen in dit verdrag werken rechtstreeks. Tevens heeft de Hoge Raad in verschillende arresten de regel bevestigd dat een patiënt niet tot een door hem niet gewenste behandeling kan worden gedwongen. Op die regel is slechts onder bepaalde omstandigheden uitzondering mogelijk, bij voorbeeld in geval van acuut gevaar voor het leven van de patiënt of van anderen.

Saris: Voorzichtigheid geboden bij publicaties

Fluctuaties spelen grote rol bij verkiezingsonderzoek

WILLEMSTAD — Naast kwaliteitseisen spelen bij een verkiezingsonderzoek de voorspellende waarde en de partijdigheid een rol. Mr Saris maande tijdens zijn lezing vanmorgen in de UNA vooral tot voorzichtigheid bij publicaties door de media van onderzoeksresultaten die niet aan de kwaliteitseisen voldoen.

De onzekersheidsmarge vanwege steekproeffluctuaties is ongeveer 2%. Als voorbeeld haalde Saris enquêtes van de laatste presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten aan die via CNN gerapporteerd werden. Clinton scoorde met 48% hoger dan Bush die 32% haalde. Volgens Saris zou Clinton momenteel met 95 procent zekerheid tussen de 50 en 46% van de stemmen krijgen. Het is belangrijk dat de media alvorens over te gaan tot publicatie, rekening houden met een aantal eisen. Die zijn definitie de populatie, gerealiseerde steekproefgrootte, steekproeffouten, sponsor van het onderzoek, en formulering van de vraag. De methode van dataverzameling is van groot belang en wordt onderverdeeld in ondervraging en selectie.

Saris maakte duidelijk dat met bovengenoemde eisen (informatie) als minimale voorwaarde gecontroleerd kan worden wat de waarde is van de geproduceerde resultaten. Zonder deze informatie zouden de media de uitslag van een onderzoek niet moeten publiceren omdat men niet kan controleren wat ze waard zijn.

Zijn algemene conclusie is dan ook dat onderzoekers voldoende informatie moeten geven om kwaliteitscontrole mogelijk te maken en dat de media de taak hebben de kwaliteit van de informatie te bewaken. De media zijn niet alleen consument. Volgens zijn analyse hebben kleine details grote gevolgen. Daarom is het verstandig om deskundigen in de hand te nemen teneinde de conclusies te controleren. Ook verantwoord verkiezingsonderzoek levert niet altijd een goede voorspelling op, aldus de uiteenzetting van Saris.

Analyse bankier Capriles:

'Nederlandse gulden weer spoedig omlaag"

WILLEMSTAD — Bankier Lionel Capriles voorziet geen verdere spectaculaire stijging van de waarde van de Nederlandse gulden, na de even spectaculaire daling van de Amerikaanse dollar. Een met feiten omkleedde reden voor een hoopvolle verwachting heeft hij niet, al deelt natuurlijk wel mee dat de Centrale Banken overal ter wereld de rechten hebben gebundeld en met drastische renteverhogingen komen.

Maar volgens zijn inschatting kan een dermate hoge stijging niet dagen lang voortduren. Op de een of andere manier moet de dollar zich weer herstellen, zodat de situatie genormaliseerd wordt. De wisselkoers van de Nederlandse gulden ten opzichte van de Antilliaanse gulden bereikte gisteren ongekende hoogte, namelijk 110,53 Antilliaanse gulden tegen 100 Nederlandse gulden. Vanmorgen daalde de koers iets, met een notering van 109,35. Volgens Capriles zijn de huidige ontwikkelingen positief voor toeristen uit Amerika. Die kunnen immers meer besteden. Voor de inwoners op Curaçao die geld naar familie in Nederland moeten sturen wordt het een penibele situatie aldus de bankier.

De regelmatige daling van de dollar moet geen enkele reden zijn voor loskoppeling van de Antilliaanse gulden, meent Capriles van wie bekend is dat hij het volste vertrouwen heeft in de Amerikaanse dollar. De Antillen hebben wel degelijk een goede reden om aan de dollar gekoppeld te blijven. Praktisch de gehele Antilliaanse economie is gebaseerd op de Amerikaanse import.

De M&GB heeft inmiddels veel reacties gehad van cliënten. Capriles: "Voor hen is het natuurlijk momenteel niet aantrekkelijk te wisselen."

Bejaard echtpaar in woning beroofd

WILLEMSTAD — Twee gemaskerde mannen drongen met geweld een woning aan de Anjeliersweg binnen en gingen er vandoor met een groot aantal spullen. Omstreeks kwart voor één in de ochtend werd een bejaard echtpaar verrast door twee gewapende mannen.

Winkels open op zondag

WILLEMSTAD — In Punda zullen op zondag 5 maart veel winkels open zijn tussen 10.00 en 14.00 uur, aldus een bericht van de Downtown Management Organization.

Portefeuille erbij

Leo Chance benoemd tot minister Economische Zaken

WILLEMSTAD — Minister van Verkeer en Vervoer, Leo Chance, is per 1 maart 1995 benoemd tot minister van Economische Zaken. Op diezelfde datum zijn ook een ministerie en een departement van Economishe Zaken ingesteld.

Dit ministerie is belast met een tiental taken. Enkele hiervan zijn, het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de Antilliaanse economie, het marktreguleringsbeleid en de wetgeving over belastingfaciliteiten ter bevordering van investeringen in de Nederlandse Antillen. Het departement heeft tot taak het doen van voorstellen en waar nodig uitvoering geven aan besluiten van de regering. De werkzaamheden omvatten voorts het inflatiebeleid, waaronder de wetgeving over het prijzen- en tarievenbeleid, en het loon- en inkomensbeleid voor zover niet behorend tot de zorg van het ministerie van Arbeid en Sociale Zaken.

De overige werkterreinen zijn het scheppen van randvoorwaarden voor het eilandelijk economisch beleid. Hierbij behoort regelgeving op het gebied van het ijkwezen en het verlenen van concessies ingevolge de wetgeving.

Bonaireaanse vissersboot als vermist opgegeven

WILLEMSTAD — De reddingsorganisatie Citro en de Koninklijke Luchtmacht zijn vanaf vanmorgen vroeg op zoek naar een Bonaireaanse vissersboot. De boot, met één man aan boord, is vanaf gisteren als zoek opgegeven. Dat verklaarde Citro-woordvoerder Curd Evertsz vanmorgen.

Aanvankelijk waren twee boten als vermist opgegeven: de *Luema* en *Mi Sorpresa*. Beide Bonaireaanse boten waren gisteren uitgevaren om te gaan vissen en waren 's avonds nog niet terug.

Vanmorgen vroeg werd de zoekactie gestart waarbij gebruik gemaakt werd van de Pluto 1, het vliegtuig van de KLU, en twee boten van de Citro.

Basketbal en tennis toernooien scholen

ORANJESTAD — Het Instituto pa Deporte, Educacion Fisica i Recreacion (Idefre) organiseert in de maand maart een basketbal- en tennistoernooi voor scholen.

Aan het basketbaltoernooi nemen de volgende damesteams deel: La Salle College, International School of Aruba, John Wesley College en het St. Augustinus College. Voor de herencategorie groep C hebben zich aangemeld: Mon Plaisir College, La Salle College, JFK-school, M.L. Kingschool, St. Augustinus College, Philomena College, Julianaschool, Colegio Arubano en Pr. Christineschool.

Deelnemende scholen in groep D: JFK-school, MTS Cesare Terzano, Abraham de Veerschool, International School, M.L. Kingschool, Filomena College en Colegio Arubano. De wedstrijden worden gehouden in het San Nicolas Sportpark en bij SV Caribe op 7, 8, 9, 13, 14, 16, 21 en 22 maart en beginnen om 15.30 uur. Het winnende team van de C-categorie zal Aruba vertegenwoordigen tijdens de interinsulaire basketbalwedstrijden in april.

Het tennistoernooi begint op 11 maart om 09.00 uur in de Pr. Christineschool in San Nicolas. De inschrijving is zowel voor groepen als individuen. Voor meer informatie kunt contact worden opgenomen met Patrick Werleman (30542) of Jesse Beukenboom (25877).

Engelse ambassadeur op Aruba

■ *ORANJESTAD — Sir David Miers, de in Nederland gestationeerde ambassadeur van Groot Brittanië en Noord-Ierland, bracht deze week een bezoek aan Aruba. Tijdens zijn verblijf bracht de ambassadeur bezoeken aan gouverneur Koolman, premier Eman, de ministers Watty Vos, Tico Croes en Glenbert Croes. Ook maakte hij een rondrit over het eiland.*

Bridge uitslagen

ORANJESTAD — In Bushiri Beach Resort namen twintig paren deel aan de eerste competitieavond van bridgeclub Aruba Ariba. De paren die boven de 50 procent scoorden, waren:

A-klasse: echtpaar Harris 60,71%, Schlang/Tjon Kon Sang en Pas/Dekker 55,80%; Seaber/Haupt en Opstal/Maas 52,68%.

B-klasse: Hirchberg/Zeller 62,95%; Metz 58,93; Abady/Ruiz 56,70% en Eilers/Verbunt 50,00%.

Primeur in Caribisch gebied

ATP-tour toptennissers meten zich op Racquet Club

ORANJESTAD — De bijna-beste tennissers van de wereldranglijst, die de plaatsen 51 tot 140 bezetten, zullen een week lang in actie te zien zijn op de banen van de Aruba Racquetclub. Van 4 tot 11 september worden er zinderende partijen verwacht. Na eerst in Uruguay, Brazilie en Colombia te hebben gespeeld, zullen de spelers van het ATP-circuit Aruba aandoen. Anderen zullen uit Amerika overkomen; deze spelers hebben dan net de US Open achter de rug.

"Ik weet nog geen namen", zegt initiatiefnemer Humphrey Hosé, zelf oud-international, "want de ranking verandert zo snel. Wie nu tweehonderdste is, kan in september op de dertigste plaats staan."

Hosé heeft vroeger op Wimbledon gespeeld, waar hij de kwartfinales bereikte. Onlangs speelde hij op de Racquetclub een demonstratiepartij met Tom Okker, waarbij de veteranen lieten zien dat tennissen niet alleen voor de jeugd is weggelegd.

Hosé, eigenaar van de Racquetclub, is wild enthousiast over het ATP-toernooi. "Ik ben er al een jaar mee bezig. Er moet nog wel heel veel geregeld worden: umpires, een cursus voor ballenjongens, aparte kleedkamers voor de spelers, werkkamers voor de officials, tribunes, noem maar op."

Het ATP-toernooi Aruba is met een prijzengeld van 125 duizend dollar gedoteerd. De regering, AHATA, ATA [illegible] soren dit evenement. Belangrijk voor de spelers is dat zij punten kunnen verdienen bij dit toernooi. Als de spelers verblijf in een hotel krijgen aangeboden van de organisatie, is het aantal te verdienen punten hoger dan wanneer dit niet het geval is. Dit geldt alleen voor *main draw* spelers.

Op 4 en 5 september zullen de *qualifying rounds* gespeeld worden. Vier van de 32 spelers gaan dan door in de *main draw*, die ook 32 spelers heeft. Er zijn ook enkele *wild cards*, dat wil zeggen open plaatsen voor lokale spelers of topspelers die graag mee willen doen maar zich niet hadden opgegeven. Behalve enkelpartijen zullen er ook dubbels gespeeld worden. Dat betekent dat er ook dubbelspecialisten naar Aruba zullen komen.

Hosé: "Eduardo Menga, de vertegenwoordiger van ATP Zuid-Amerika en het Caribisch gebied, is eind februari op Aruba geweest om alles door te spreken. Het licht staat op groen, de *fee* (10 procent van het prijzengeld) om op de kalender te komen is betaald. Over zes maanden staan de aankomende toptennissers van de wereld hier op de baan!"

[illegible] herdenken opening

ORANJESTAD — De twee basisscholen Fatima College en de Pius X-school zijn op 16 februari geopend voor de jeugd van Dakota. Vanwege allerlei carnavalsactiviteiten op het eiland besloten de besturen van beide scholen de opening op een andere tijd te herdenken.

In dit kader zijn verschillende activiteiten gepland, die gehouden zullen worden gedurende de maanden maart tot en met juni. Eén van de herdenkingsmomenten die beide scholen samen vieren, is een gezongen heilige mis in de Fatimakerk te Dakota op zaterdag 4 maart om 19.00 uur.

Deze mis is speciaal bedoeld voor de ouders van de leerlingen, oud-leerlingen, bewoners van Dakota/Tarabana en de bevolking van Aruba in het algemeen. Ouders, oud-leerlingen en personeel van de twee scholen hebben een koor gevormd dat onder leiding staat van Roy Sneek.

De scholen en de parochie van Dakota willen de mis opdragen als teken van dank aan de wijlen pastoors Lenser, Langeveldt, Van der Seyst, Kushner en aan de momenteel op Curaçao werkzame pastoors Leeuwenberg en Vijverberg. De mis wordt ook opgedragen aan de pastoors Franssen en Van der Lee en de huidige pastoor Bouwman.

ORANJESTAD — Na het grote succes van afgelopen jaar, organiseert de Fundashon Voz-I-Landia Escolar wederom een scholenzangfestival van leerlingen van de basisscholen van Aruba.

Er worden twee voorrondes en één finale gehouden. De voorronde voor categorie A (leeftijd 7 tot 10 jaar) vindt plaats op 12 maart 1995. De voorronde voor categorie B (10 tot 14 jaar) is op 26 maart en de finale op 9 april wordt gehouden in de Tropicana Showroom van La Cabana.

Kaartjes zijn vanaf aanstaande [illegible] bij de deelnemende scholen en bij het Fatima College.

Inbreker E.T. krijgt 18 maanden

ORANJESTAD — Conform de eis van de officier veroordeelde de rechter verdachte E.T. (42) tot achttien maanden gevangenisstraf. Hij stond terecht voor het plegen van een groot aantal inbraken in Oranjestad.

E.T. is een goede bekende van de politie. Hij blijkt enigszins geestelijk gestoord te zijn. Hij werd al herhaalde malen door de rechtbank veroordeeld. Soms was hij zo agressief, dat hij geboeid moest worden voorgeleid.

Bij behandeling van deze zaak verklaarde E.T. dat hij weet wat zijn probleem is maar dat de overheidsinstanties hem niet willen helpen. Op Aruba is geen instituut voor opvang van dit soort probleemgevallen. Justitie kan verdachten alleen maar in het Korrektie Instituut Aruba (KIA) opsluiten.

Inval op Bubali

ORANJESTAD — In een appartement te Bubali deden de recherche en de Sectie Verdovende Middelen (SVM) een inval waarbij cocaïne in beslag werd genomen. Een groot aantal artikelen die vermoedelijk van diefstal afkomstig is, werd eveneens in beslag genomen. Een vijftigjarige vrouw (T.) werd aangehouden.

Het appartement bij Bubali werd al enige tijd door de politie in de gaten gehouden omdat het vermoeden bestond dat hier handel in verdovende middelen plaatsvond. Bij de inval werden inderdaad drugs gevonden.

Het onderzoek is in volle gang.

Financiën, EZ en CBA

[illegible]

ORANJESTAD — Directie Economische Zaken, directie Financiën en de Centrale Bank van Aruba moeten meer hun beleid op elkaar afstemmen. Dat is de mening van het kabinet-Eman en in het bijzonder van minister Robertico Croes van Economische Zaken.

Afgelopen woensdag kwamen de hoofden en directies van deze drie instanties al bijeen om de beschikbare informatie en plannen zoveel mogelijk 'synchroon te laten lopen'.

Momenteel gebeurt het nog te vaak dat bij voorbeeld de Centrale Bank met ander cijfermateriaal naar buiten treedt dan directie Financiën. Dat kan niet en maakt op z'n minst een ongeloofwaardige indruk voor beide instellingen. Daarom moeten de genoemde 'drie' de koppen bij elkaar steken en de beschikbare gegevens aan elkaar uitwisselen.

Als het aan minister Robertico Croes ligt moet er ook een eenduidige manier komen voor wat betreft de berekeningen en de te gebruiken 'vocabulaire'. Kennelijk vindt de bewindsma[n] dat er met twee of mee[r] tongen gesproken wordt. He[t] komt te vaak voor dat d[e] verschillende instanties [...] verschillende meningen [...] na houden.

Uiteindelijk moet de 'synchronisatie' en het afstemmen van beleid en aldus een[...] duidig naar buiten toe tre[...]den, leiden tot een 'grote[r] vertrouwen' van het publie[k] in de overheid. Bovendien moet het de beleidsmaker[s] het gevoel geven dat zij er o[p] kunnen rekenen dat de cijfers correct zijn.

WAARSCHUWING

De marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op woensdag 8 maart 1995 van 07.00 uur tot 18.00 uur een schietoefening wordt gehouden te Vader Piet. Er wordt geschoten met scherpe munitie op land- en zeedoelen. Het onveilig zeegebied bedraagt 4000 meter, terwijl het onveilig landgebied wordt afgebakend met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

INGEZONDEN

Onderwijs behoeft vernieuwing

IN DE *Amigoe* van 25 februari 1995 verscheen een artikel over de vernieuwingsplannen van de Nederlandse staatssecretaris Netelenbos (Onderwijs) voor de hoogste klassen havo en vwo. Het gaat om vergaande veranderingen in die voortbouwen op de al in 1993 ingevoerde basisvorming [illegible] lenbos de hervormingen van de hoogste klassen havo en vwo worden ingevoerd. Dat betekent dat over drie jaar het voorgezet onderwijs in Nederland sterk veranderd is. Dit heeft enorme gevolgen voor de aansluiting van Arubaanse en Antilliaanse studenten op het hoger en universitair onderwijs in Nederland.

Ten eerste komen zij in Nederland met een geheel andere culturele bagage wat de aanpassingsproblemen vergroot. Daarbij zal in de nabije toekomst de aansluiting tussen de onderwijssystemen uiteen lopen. In Nederland zijn de vernieuwingen zo snel verlopen, dat terecht de vraag gesteld kan worden of het mavo, havo en vwo op Aruba en in de Antillen dit nog kunnen bijbenen.

Hier zal nog veel gedaan moeten worden aan vernieuwing van het mavo, havo en vwo. Alleen daar waar de afdeling Curriculum Ontwikkeling van directie Onderwijs werkt aan onderwijsprogramma's, wordt direct rekening gehouden met nieuwe (vak)inhoudelijke en didactische ontwikkelingen. Dit gebeurt momenteel voornamelijk voor geschiedenis en aardrijkskunde voor het mavo.

Het gebrek aan speciale aandacht voor het mavo, havo en vwo staat in contrast met de aandacht voor nieuwe methoden en leermiddelen in het basisonderwijs. Ook het Lager Beroeps Onderwijs wordt omgevormd tot een heel nieuw type onderwijs, namelijk de Educacion Profesional Basico (EPB). Dit is een stap in de goede richting. Er is in de eerste twee jaren een breed basisaanbod — men spreekt ook wel van verbreding — waarna in de laatste twee jaren een studierichting gekozen wordt.

Verder voorziet een vak als humanitaire educatie naast genoemde verbreding, in een tendens in het onderwijs van verdieping. Het doel van de EPB is dat de leerlingen beter aansluiting vinden op de Arubaanse arbeidsmarkt en op een vervolgstudie in het Middelbaar Beroeps Onderwijs.

Juist voor de Arubaanse en Antilliaanse leerlingen van het mavo, havo en vwo is de wereldwijde tendens van verbreding en verdieping belangrijk. De moderne maatschappij vraagt daar om. Zonder enige verandering in het huidige mavo, havo en vwo op Aruba en de in Antillen,' zullen de toekom[...]stige studenten steeds mee[r] aanpassings- en aansluiting[s]problemen krijgen in het bu[i]tenland.

Reeds in 1988 werkte o[p] Aruba een Stuurgroep He[r]structurering Onderwijs (SHO) aan een nota genaamd *Reno[...] vacion di ensenansa priorida[...]* [illegible] voo[r]stellen was om te komen to[t] een nieuw systeem van voor[t]gezet onderwijs bestaande u[it] het Voorbereidend Hoger Onder[...]wijs (VHO) en het Beroepson[...]derwijs. Het belang van ve[r]breding en verdieping in h[et] onderwijs is ook hierin te[r]u[g] te vinden: "Het VHO heeft ee[n] cursusduur van drie jaar e[n] biedt naast de voorbereidin[g] op het vervolgen van de studi[e] aan instituten voor hoger onder[...]wijs een brede en evenwich[...]tige persoonlijke en maatschap[...]pelijke vorming."

De aansluiting in het bu[i]tenland is niet alleen een onder[...]wijskundig probleem volgen[s] de Stuurgroep, maar 'het Aru[...]baans secundair onderwijs z[al] aansluiting moeten geven [...] het hoger onderwijs in divers[e] landen en het zal de leerlinge[n] een zodanige vorming moete[n] bieden dat zij zich in ee[n] vreemd land kunnen han[d]haven'.

In Nederland heeft men ee[n] eigen koers gevaren. Aruba e[n] de Antillen zijn daarvan op d[e] hoogte gesteld, maar zijn — onder andere financieel gezie[n] — niet in staat geweest [...] veranderingen gelijktijdig [...] te voeren. Daarnaast is het [...] vraag of het zinvol is om [...] vernieuwingen binnen h[et] Nederlandse onderwijs 'kla[...] keloos' over te nemen.

In het kader van toen[e]mende verzelfstandiging va[n] Aruba en de Antillen bie[dt] deze situatie de ruimte om [...] invulling te geven aan de ve[r]nieuwing van het voortgez[et] onderwijs. In het licht van [...] SHO-nota, kan men zic[h] hierbij meer richten op h[et] Caribisch gebied, Zuid- e[n] Midden-Amerika en de Ve[r]enigde Staten. Daarbij stelt [...] SHO voor om tot een afslu[i]tingskwalificatie te komen d[ie] internationale erkenning hee[ft] en toegang verleent tot h[et] hoger onderwijs in versch[il]lende landen.

Deze kwalificatie zal zeke[r] in Nederland [illegible] worden omd[at] Arubaanse en Antilliaanse stu[...]denten sterk aangewez[en] blijven op het Nederlandse ve[r]volgonderwijs, vanwege h[et] beurzenstelsel en leningensys[...]teem waarvan zij met h[un] Nederlandse nationalite[it] zonder beperkingen gebru[ik] kunnen maken.

MIRANDO BAKE[...]
MARTHA VAN BERG[...]
Aru[ba]

ARUBA

AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE:
Open van 08.30-12.00/14.30-17.00 uur; za. gesloten.

TELEFOONS:
24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639 en 22316. Pageboy 127-0379.

FAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
19.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

****

ZOEKERTJES verschijnen op di. en vr. en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/13.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op za. Alleen zoekertjes, die op ma. en do. vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus di. en vr.) verschijnen.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad: dokter D.S. Bermudez via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrale (115).
San Nicolas: dokter B. Britt-Croes via Centro Medico Dr. Rudi A. Engelbrecht (tel.: 48833) of via Alarmcentrale (115).

****

BOTICA
(nachtdienst)
Abrahacha, Havenstraat 30 (Oranjestad). Tel.: 34908.

****

STICHTING WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
Voor informatie in alle districten kan men van ma. t/m vr. tussen 11.00-12.00/15.30-16.30 uur bellen. Openingstijdenzuigelingenbureaus (volgens afspraak): Oranjestad (tel.: 28168): do. van 08.00-12.00 uur; Savaneta (tel.: 47020): do. van 08.00-12.00 uur; Noord (tel.: 73425): di. van 08.00-12.00 uur; San Nicolas (tel.: 45906): di. van 08.00-12.00 uur; Santa Cruz (tel.: 58288): di. van 08.00-11.00 uur en wo. van 08.0-12.00 uur; Dakota (tel.: 29008): wo. van 08.00-12.00 uur; Brazil (tel.: 48801): di. van 08.00-12.00 uur; Paradera (tel.: 25543): ma. van 08.00-12.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37887.

****

HOME NURSING BUREAU ARUBA
Tel.: 34321.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van ma. t/m vr. van 08.30-11.30 uur - Spinozastraat 9.

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE
23040/27352 (tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur).

****

FADA/PRIDE
Wilhelminastraat 25, tel.: 32999
Open van ma. tot en met vr. van 08.00-12.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

FUNDACION RESPETA MI
(Stichting tegen seksueel misbruik van minderjarigen)
Spinozastraat 9 (Oranjestad). Tel.: 24433.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
Tel.: 22318.

****

DIERENARTSEN
Weekeinden en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel. 115.

****

PARKE TIRAKOCHI
Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paseo)
Geopend van ma. t/m zo. van 15.00-18.30 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

****

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
[illegible]straat 5-A, Oranjestad
Aanvangstijden van de diensten: wo. en zo. 19.30 uur.

****

ASOCIACION DIABETICO ARUBANO
[illegible]plein z/n, Oranjestad
Voor informatie: tel. 22815.

****

MAANDAG
MUSEA
BIJBELMUSEUM: geopend op elke [illegible] van 10.00-12.00 uur en zo. van [illegible]-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORICO ARUBANO: geopend ma. t/m vr. van 09.00-12.00/13.00-[illegible] uur; za. van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layar Building, [illegible]straat 19): iedere werkdag van [illegible]-12.00/13.00-16.30 uur (ook dagelijk [illegible] te maken via tel.: 23145 of [illegible]).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke ma. en do. van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Gibita Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

Voortgangsrapportage afspraken Protocol voortaan elk half jaar

= van onze correspondente =

DEN HAAG/ORANJESTAD — De Arubaanse regering gaat op haar eigen verzoek voortaan elke zes in plaats van drie maanden rapporteren over de voortgang van de afspraken zoals die in het Protocol zijn vastgelegd. Dat zei KabNA-minister Joris Voorhoeve deze week aan de leden van de Eerste Kamer bij de behandeling van de KabNA-begroting.

Hij verdedigde deze lagere frequentie door te stellen dat een kwartaalrapportage wat al te belastend is. Bij een halfjaarlijks rapport komen er volgens hem ook duidelijker meetpunten waarbij verschillen, in positieve zin wel te verstaan, geconstateerd kunnen worden. Eerder was al bekend geworden dat de regering van Aruba bereid is veel langer door te gaan met de voortgangsrapportage dan was voorzien, namelijk tot tenminste medio 1997.

Op de dag van de begrotingsbehandeling hadden de leden van de Eerste Kamer een lange brief van de minister ontvangen, waarin hij de goedkeuring van de senaat vraagt voor de inwerkingtreding van de Rijkswet, die regelt dat Aruba ook na 1 januari 1996 binnen het koninkrijk blijft.

De Arubaanse regering zou een en ander graag voor 18 maart, Arubadag, geregeld willen hebben. Dat zou die dag wat extra's geven. Een andere reden voor de haast van de regering-Eman is de duidelijkheid die er dan ontstaat voor potentiële investeerders.

Het is echter de vraag of die goedkeuring er voor 18 maart komt. Mevrouw Grol-Overling (CDA) zei heel nuchter dat het volgend jaar weer 18 maart is. Ook Hoefnagels (D'66) denkt dat minister-president Eman de dag van de vlag zal missen, ook al ziet hij wel in dat het Koninklijk Besluit (KB) over schrapping van artikel 62 gewoon geslagen wordt. Maar net als de meeste andere sprekers in de Eerste Kamer wil hij eerst afwachten hoe de zaken er in juni voorstaan.

Dat is de peildatum die in de [illegible] Ermen [illegible] wordt [illegible] waaraan ook mevrouw Ermen (PvdA) zich wil houden. Zij meent dat het 'volslagen flauwekul' is om de schrapping van artikel 62 Statuut in maart te moeten afwikkelen. Aan de andere kant is zij het met de VVD-er Heijne Makkreel eens dat een streep halen door de onafhankelijkheid niet als drukmiddel gebruikt kan worden.

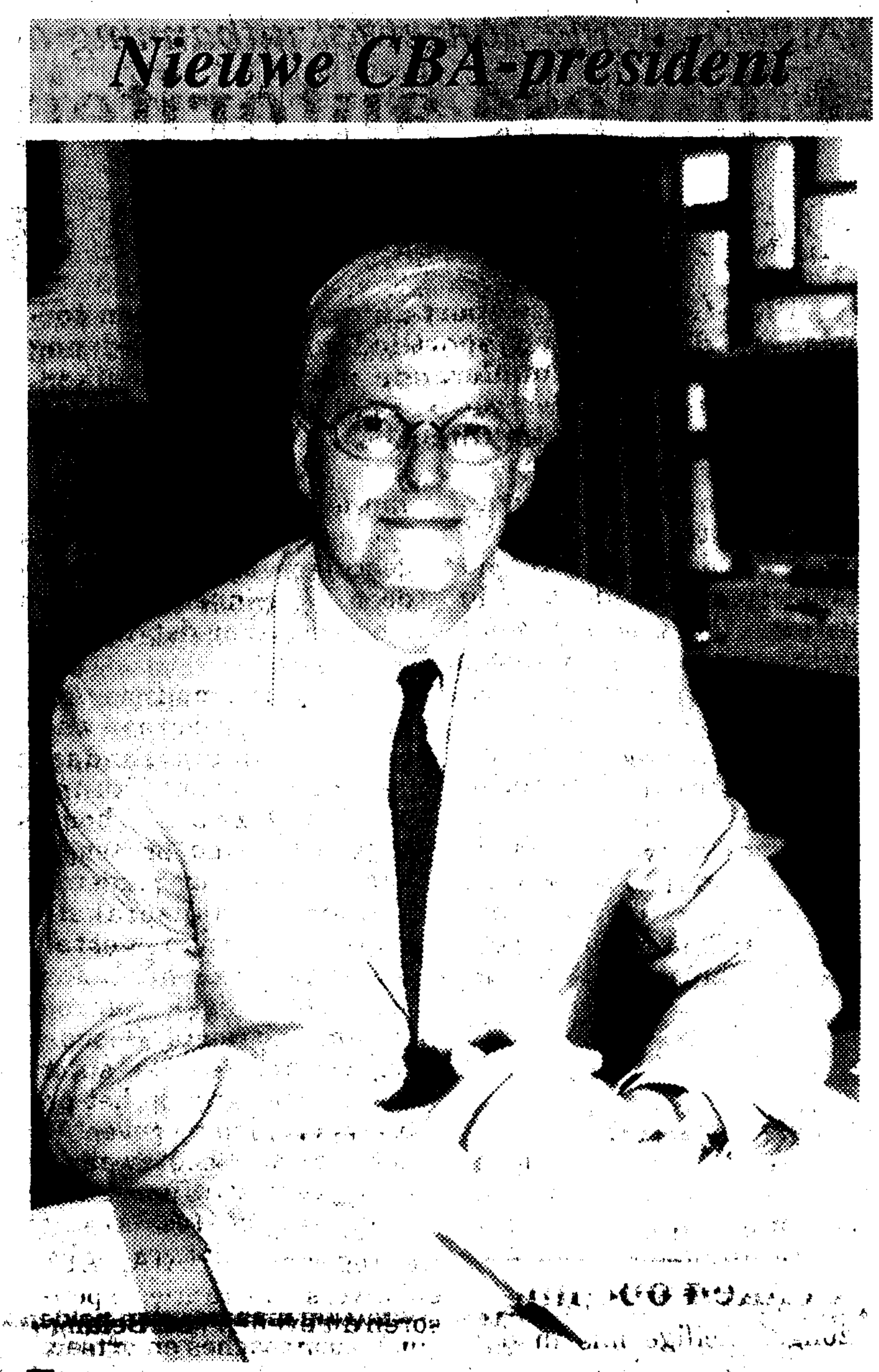
Heijne Makkreel zei dat wat hem betreft het Koninklijk Besluit hierover zo snel mogelijk geslagen mag worden. Dat is ook de wens van zijn partijgenoot Voorhoeve. In zijn brief aan de beide Kamers constateert de minister dat het Protocol op vele essentiële punten zijn uitwerking heeft en nog zal hebben. Verder heeft de Arubaanse regering hem uitdrukkelijk verzekerd dat zij gebonden blijft aan de inhoud van het Protocol.

De vooruitgang die is geboekt — de tweede rapportage van Aarts/Muyale ziet er stukken beter uit dan de eerste, beaamden ook de sprekers — is voor de minister reden om de volksvertegenwoordiging goedkeuring te vragen voor het slaan van het KB. Ook de zekerheid die Aruba aan investeerders wil bieden, heeft een rol gespeeld bij Voorhoeve's overwegingen.

De vaste commissie voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken van de Tweede Kamer vergadert op 9 maart over het verzoek van Voorhoeve.

■ ORANJESTAD — *Op Aeropuerto Reina Beatrix overhandigde Wicky Schouten van het departement voor Buitenlandse Betrekkingen (midden) een boek met informatie over het toerisme, de economie en de cultuur van Aruba aan de Venezolaanse minister van Buitenlandse Zaken, Miguel Angel Burelli Rivas. De minister was op doorreis naar Panama en werd vergezeld door ambassadeur Hector Azocar. Bij de overhandiging waren ook Nelson Barreto en Maria Teresa Gonzalez de Stopello aanwezig. Zij werken bij het Venezolaanse consulaat dat op Aruba gevestigd is.*

■ ORANJESTAD — *Hans du Marchie Sarvaas (foto) heeft afgelopen woensdag officieel het presidentschap van de Centrale Bank van Aruba (CBA) overgenomen van Arthur Irausquin. De eerste paar dagen als CBA-president moeten in ieder geval enerverend zijn geweest. Directeur Johnny Tchong moest de bank gedwongen verlaten. Ook werd bekend dat de drie oud-commissarissen, die eveneens gedwongen waren ontslag te nemen, de voor hen niet gunstige uitspraak in eerste aanleg in hoger beroep zouden willen aanvechten.*

Workshop ouders

ORANJESTAD — Gedurende vier donderdagavonden, van 19.30 tot 21.45 uur, wordt er door de Fundacion Pa Nos Muchanan een herhaling gehouden van de workshop *Con pa reparti bo tempo y dedica atencion na bo yiu* (hoe kan men goed zijn tijd indelen en genoeg aandacht aan zijn kind wil geven). Deze workshop is speciaal voor ouders die *quality time* aan hun kinderen willen besteden.

De cursus wordt gegeven op het Colegio Conrado Coronel; de kosten zijn twintig florin per persoon, dertig florin per echtpaar. De cursusavonden zijn op 16, 23 en 30 maart en op 6 april. De voertaal is Papiaments.

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zo.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: za.: 19.00 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: za.: 19.00 uur.
MARIAKAPEL: za.: 19.00 uur.
NOORD: za.: 19.00 uur; zo.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: za.: 19.00 uur; zo.: 06.30, 08.00, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: za.: 19.00 uur; zo.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zo.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zo.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: za.: 19.00 uur; zo.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: za.: 19.00 uur; zo.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zo.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 08.30 uur ds. G.J. Dekker; 10.00 uur zondagsschool.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

****

MARINIERSKAZERNE SAVANETA
09.30 uur kerkdienst (titel: *Door de woestijn heen*); voorganger vlootaalmoezenier Jorissen - kapel.

****

Directie Luchtvaart onder eigen dak

ORANJESTAD — Tijdens een korte plechtigheid werd gistermiddag het nieuwe, in propeller-stijl gebouwde, kantoor van het departement van de directie Luchtvaart op de luchthaven in gebruik genomen. Ook de Meteorologische Dienst is in het gebouw ondergebracht, dat 3 miljoen florin kostte.

Minister Glenbert Croes uitte zijn voldoening over de ingebruikname van het gebouw en bracht hulde voor de inzet van het personeel. Hij gaf een uiteenzetting van de taken van directie Luchtvaart. Veel mensen denken namelijk dat de werkzaamheden van directie Luchtvaart alleen maar betrekking hebben op de luchthaven. Dit is zeker niet het geval. De verkeerstoren, bij voorbeeld, valt ook onder dit departement.

De bewindsman bedankte in zijn toespraak aannemer Danje Construction, die onder toezicht van Dienst Openbare Werken (DOW) de bouw uitvoerde. De aannemer droeg an de sleutel van het gebouw aan minister Croes over, die hem op zijn beurt overdroeg aan ex-directeur van het departement Narcisio Pieters, die adviseur van minister Croes is en het gebouw officieel opende.

Voor het gebouw werd een propellor met inscriptie als herinnering aan de opening onthuld. Dit was op initiatief van het personeel die de propeller van een DC-3 had gesloopt en bij de ingang van het gebouw plaatste. Ter gelegenheid van het gouden jubileum van de International Civic Aeronautical Organisation (ICAO) werd de uitslag bekend gemaakt van de tekenwedstrijd. De eerste prijs was voor Felix Croes van het Colegio Laura Wernet-Paskel, tweede Nina Tromp, derde Dylan Geerman en vierde Mark Almary.

De opening van het gebouw werd bijgewoond door de minsters Watty Vos en Armand Engelbrecht alsmede vertegenwoordigers uit de luchtvaartwereld.

Minister Beke op reis

VN conventie in Kopenhagen

ORANJESTAD — Minister Lili Beke vertrekt vandaag voor een dienstreis naar Europa. In Kopenhagen woont zij de wereldconventie over sociale ontwikkelingen van de Verenigde Naties bij. De bijeenkomst in Denemarken is een voortzetting van verschillende conferenties, zoals die onder andere op Antigua en in New York plaatsvonden. Na afloop van de conventie vertrekt de minister naar Nederland.

Op de Internationale dag van de Vrouw zal zij de gast zijn van haar Nederlandse collega minister Erica Terpstra bij een vrouwenontbijt. Minister Beke zal in Nederland ook enkele dienstbesprekingen voeren. Zij wordt vergezeld door Ruth Lejuez, Stanley Heinze, Angelique Peterson van Buitenlandse Betrekkingen en Frank Eelens.

Voor vertrek benadrukte de minister dat het doel van deze bijeenkomst is om produktieve werkgebieden uit te breiden en vermindering van de armoede in verschillende landen trachten te verminderen. De principes van de soc[illegible] evaluatie van projecten worden op deze conferentie door de deelnemende landen voor de komende tien jaren vastgesteld.

De bewindsvrouwe vindt deelname aan deze conferentie belangrijk voor het koninkrijk en het Caribisch gebied. Bepaalde zaken die besproken zullen worden, zullen ook op Aruba ingang moeten vinden. Minister Beke haalde voorbeelden aan als het immigrantenprobleem, illegaal op Aruba verblijvende buitenlanders, en ongehuwde moeders.

Al deze onderwerpen worden tijdens de conferentie in Kopenhagen besproken om uiteindelijk tot richtlijnen en overeenkomsten tussen de deelnemende landen te komen.

Brute moord op 28-jarige Arubaan

ORANJESTAD — Nadat hij betrokken was bij een vechtpartij in Club Visage, is de 28-jarige Arubaan Carlos Esibelio Stefford vanmorgen rond 05.00 uur door de 27-jarige H.V.M. in zijn nek geschoten. Stefford overleed ter plaatse.

Stefford zou eerder op de avond bij Club Visage ruzie hebben gehad met een andere man. Hij reed vervolgens naar Seroe Janchi 16C. Daar was M., volgens woordvoerder Comencia een 'oude bekende' van de politie, die niets te maken had met de ruzie maar die Stefford geheel onverwachts in zijn nek schoot.

Na de schietpartij reed verdachte weg in zijn auto. De politie werd om 05.23 uur opgeroepen naar Seroe Janchi te gaan. Vanmorgen om 08.10 uur werd M. aangehouden. Het onderzoek naar de moord is in volle gang.

Nieuwe water sport brochure

ORANJESTAD — In een uitgebreide, kleurrijke brochure worden de 23 toplocaties om te duiken op Aruba op aantrekkelijke wijze gepropageerd. De folder, *Discover scuba in Aruba*, is tot stand gekomen met medewerking van Aruba Tourism Authority en geeft informatie over de scheepswrakken en koraalriffen waar gedoken kan worden.

Omdat er rond Aruba in ondiep water (30-60 voet) gedoken kan worden, is Aruba de plaats bij uitstek voor zowel beginners als gevorderde duikers. Als een van de interessante scheepswrakken waar gedoken kan worden, wordt de *California* genoemd, het schip dat in april 1912 niet reageerde op de noodsignalen van de zinkende *Titanic*. Het wrak van de *California* ligt vlak voor de kust, eff de vuurtoren en de duinen bij Arashi zijn naar dit schip vernoemd.

De watersportgids geeft een kort overzicht van de geschiedenis van Aruba, klimaat, taal en attracties, en laat de onderwaterfauna voor zichzelf spreken in de foto's.

Brievenwedstrijd voor jongeren

ORANJESTAD — Directie Posterijen doet ook dit jaar weer mee aan de brievenwedstrijd die voor de 24e keer wordt georganiseerd door de Universal Postal Union (UPU). Vorig jaar eindigde Stephanie Peterson van het John Wesley College op een internationale achtste plaats.

Dit jaar is het thema *A letter to my friend describing my country*. Doel van de wedstrijd is om de jeugd tot vijftien jaar aan te zetten vaker brieven te schrijven. Hierdoor komen ze ook meer in contact komen met het postkantoor.

Alle kinderen tot 15 jaar kunnen deelnemen aan de wedstrijd. De brief moet tussen de 500 en 1000 woorden tellen. Elke school moet de beste drie brieven voor 30 april sturen naar de directie Posterijen. Een speciale commissie zal uit alle inzendingen drie brieven selecteren. De schrijvers daarvan [illegible] prijs en de [illegible] Aruba presenteren [illegible] finale in het [illegible].

Voor meer informatie over de brievenwedstrijd kan contact worden opgenomen met Betty Heyliger (tel. 21900).

In marinierskazerne

Cursus Japanse vechtsport Kendo

SAVANETA — Instructeur Sergio Velasquez, 4e dan in kendo-terminologie, zal maandag 6 maart beginnen met een tien weken durende cursus kendo voor beginners. De kosten voor deelname zijn vijftig florin. Er wordt getraind op blote voeten met een *shinai* (oefenzwaard).

In Japan is zwaardvechten, ofwel kendo, een van de meest beoefende vechtsporten. Bij een kendogevecht worden de tegenstanders beschermd door vrij omvangrijke kledij, *bogu* of *dogu* genaamd. Deze kleding is nodig om op veilige wijze te kunnen trainen. Kendo is een goede 'afreageer'-sport.

De doordringende schreeuw of *kiai* is een kenmerk van de kendotraining. Deze schreeuw regelt de ademhaling, is een uitlaatklep voor de hoog opgevoerde spanning en concentratie en geeft de beoefenaar extra zelfvertrouwen. De bijbehorende etikette toont respect, zowel voor de tegenstander, de kendo-beoefenaar zelf en de omgeving waarin men ademt en traint, de *dojo*.

De *shinai*, een bamboezwaard dat flexibel genoeg is om de kracht van een slag te absorberen, kan pas na een aantal maanden serieus en regelmatig trainen doelmatig gebruikt worden.

De cursus wordt op maandagavond van 20.00 tot 21.30 uur op de marinierskazerne Savaneta gegeven. Inlichtingen kunnen ingewonnen worden bij Cheo Martis (50267).

Samenwerking TNT en Posterijen Aruba

ORANJESTAD — Minister Glenbert Croes van Verkeer en Communicatie ontving afgelopen week vertegenwoordigers van TNT Express Worldwide. Directie Posterijen Aruba gaat namelijk met dit bedrijf samenwerken op het gebied van de koerier-dienstverlening oftewel *express service*. De uiteindelijke samenwerkingsrelatie zal in verschillende fasen geschieden.

De oprichting ongeveer vijftig jaar geleden van twee kleine Australische organisaties, Thomas Nationwide Transport en Alltrans, is de oorsprong van de mega-organisatie TNT Express Worldwide. Deze organisaties fuseerden in 1967 tot Thomas Nationwide Transport Ltd., dat later werd afgekort tot TNT Ltd.

In de daarop volgende 25 jaar werden verschillende strategische allianties en joint ventures aangegaan. De belangrijkste joint venture is die in 1992 tussen de postorganisaties van Canada, Zweden, Frankrijk, Duitsland en Nederland en TNT Ltd. In deze organisatie werken op dit moment ruim 11.000 personen die in ruim 200 landen 390 miljoen items per jaar afhandelen.

Rel om Spelen Kaapstad 2004

KAAPSTAD — Rond de kandidatuur van Kaapstad voor de Olympische Spelen van 2004 is een rel ontstaan. De voorzitter van het particuliere organisatiecomité, Raymond Ackerman, beschuldigt het Zuidafrikaanse Olympische Comité (NOCSA) ervan de controle over een succesvolle kandidaatstelling te hebben verpatst aan het stadsbestuur in ruil voor een kleine 90 miljoen gulden.

NOCSA-voorzitter Sam Ramsamy noemde Ackerman prompt een 'smerige leugenaar', die slechts een zondebok zoekt voor de problemen binnen zijn eigen groepering. Volgens Ramsamy is het goed mogelijk dat het comité van aanbeveling bestaat uit zowel privépersonen als vertegenwoordigers van de lokale autoriteiten.

Ackerman houdt vol dat hij een mondelinge overeenstemming heeft met het NOCSA om het stadsbestuur en z'n ambtenaren er buiten te houden teneinde verspilling van gemeenschapsgelden te voorkomen. Zijn clubje wil de kandidatuur van Kaapstad kracht bijzetten door financieel te putten uit particuliere bronnen. Die sponsors zouden, volgens afspraak, ongeveer 30 miljoen gulden fourneren.

De beslissing over de toewijziging van de Spelen van 2004 wordt genomen door het Internationaal Olympisch Comité. De 'bidbooks' moeten in 1997 klaar zijn. Kaapstad geldt, na de afschaffing van de apartheid, als een belangrijke gegadigde. De Spelen waren nooit eerder in Afrika.

Vijftien arrestaties bij Feyenoord

ROTTERDAM — Aan het begin van de voetbalwedstrijd Feyenoord-Zaragoza in De Kuip heeft de Rotterdamse politie gisteravond vijftien Nederlanders gearresteerd. De Feyenoord-fans waren in het bezit van vuurwerk of probeerden projectielen over de afrastering te gooien in de richting van een groep aanhangers van de Spaanse tegenstander.

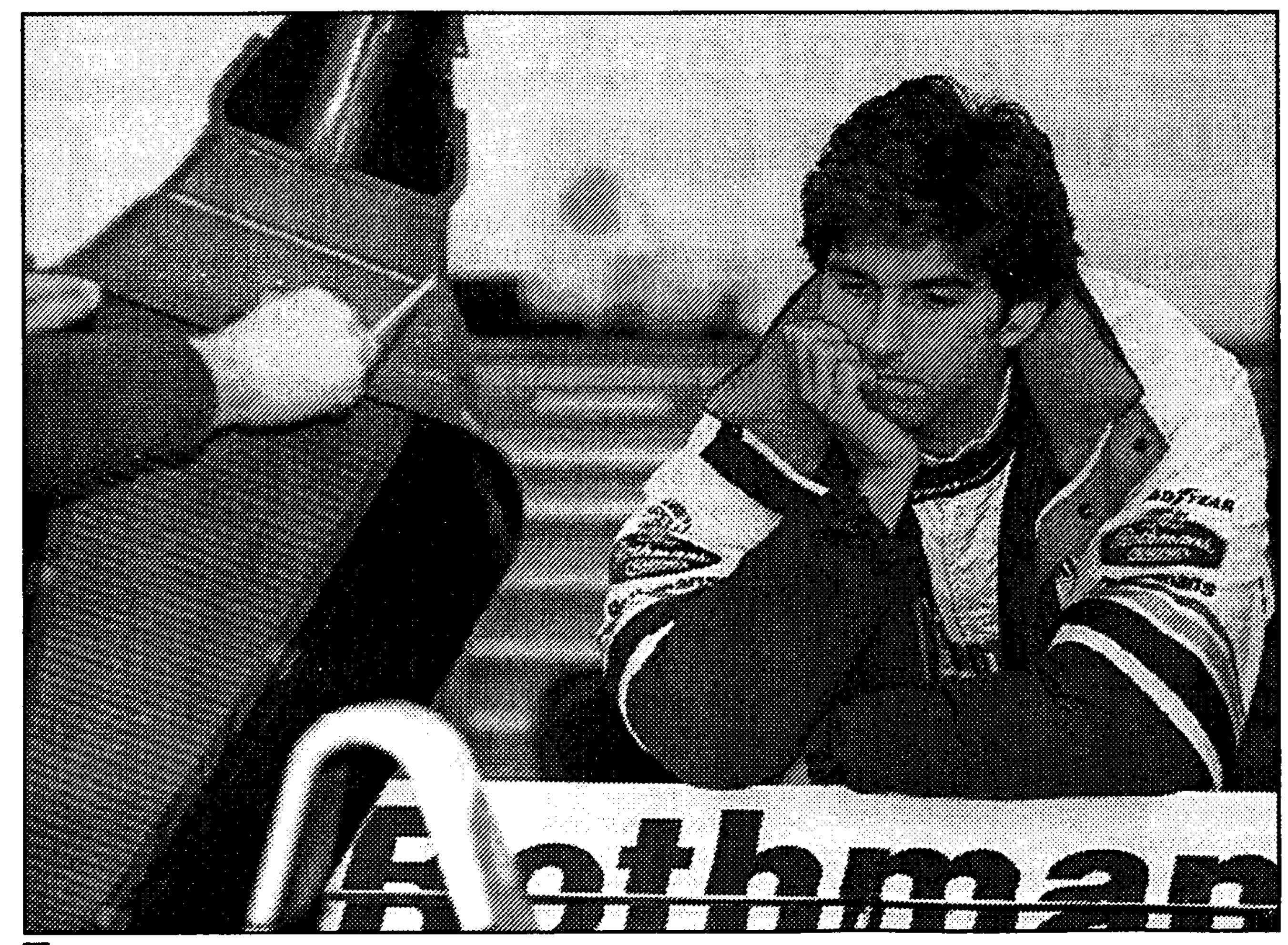
Dat heeft een woordvoerster van de Rotterdamse politie gezegd. Tegen de voetbalfans is proces-verbaal opgemaakt. Volgens de politie verklaarden enkele bezoekers bij hun aanhouding niet te weten dat er geen vuurwerk het voetbalstadion mag worden binnengebracht.

De stroomstoring die zich na ruim elf minuten in de eerste helft van de voetbalwedstrijd voordeed en waardoor het spel enkele minuten moest worden onderbroken, is volgens de politie veroorzaakt door een mankement in het stadion van Feyenoord. "Er heeft zich geen stroomstoring voorgedaan in het elektriciteitsnet en er is evenmin sprake van vandalisme geweest. De oorzaak ligt dus ergens in De Kuip. Er hebben zich als gevolg van de stroomuitval verder geen problemen voorgedaan", aldus de woordvoerster.

*****

VOETBAL — Coventry City heeft donderdag verdediger David Burrows van Everton overgenomen. Het is al de tweede wissel voor Burrows dit seizoen. Een half jaar geleden ging hij van West Ham United naar Everton. Hij tekende een contract tot 1997.

*****

■ *ESTORIL — De Britse Formule I-coureur Damon Hill van Williams/Renault kijkt bedachtzaam, terwijl zijn monteur zijn auto repareert tijdens een pauze. Deze pauze werd noodzakelijk door slecht weer op het circuit van Estoril.*

FC Utrecht laat Erik Mykland gaan

UTRECHT — FC Utrecht zal de Noorse international Erik Mykland niet overnemen van Start Kristiansand. De eredivisieclub maakt geen gebruik van de optie tot koop die beide clubs overeen kwamen.

FC Utrecht kan noch wil de 1 miljoen gulden die Start Kristiansand voor de transfer bedingt, opbrengen. Mykland keert in april terug naar Noorwegen. De uitwedstrijd tegen PSV wordt waarschijnlijk zijn laatste in Utrechtse dienst.

Werder Bremen nog volop in titelrace

HAMBURG — Werder Bremen heeft Herbert Neumann dan wel opgegeven als mogelijke opvolger van trainer Otto Rehhagel, de jacht op koploper Borussia Dortmund nog lang niet. De Duitse bekerhouder won vrijdagavond in Bochum met 3-1 van de plaatselijke VFL. Voor de club van Rob Reekers gaat het licht in de Bundesliga door de nieuwe nederlaag langzaam maar zeker uit.

Dat Bremen de titelrace ook in het Ruhrstadion volhield was in belangrijke mate te danken aan de jonge Rus Vladimir Bestjastnik. Hij scoorde in de eerste helft tweemaal in een tijdsbestek van drie minuten. Hij maakte de vroege voorsprong van Bochum - de Poolse aanwinst Baluszynski had al na zestien seconden succes - ongedaan. De late derde treffer, van international Mario Basler, was van statistische waarde.

Degradatiekandidaat MSV Duisburg en Karsruher SC dat Europees voetbal nastreeft, maakten vrijdag pas op de plaats bij het bereiken van hun doelstelling in de Bundesliga: 0-0. Het was voor 20.000 toeschouwers een matige wedstrijd, die geen winnaar verdiende. Duisburg heeft nu al 405 minuten geen tegendoelpunt gekregen, maar is nog allerminst veilig. Bij Karlsruhe zorgde Nowotny voor kleur. Hij kreeg in de eerste helft zijn tiende gele kaart van het seizoen.

Aankondiging aanzet tot uitbanning dope

Chinese autoriteiten geven gebruik dope in sport toe

PEKING — Chinese sport-autoriteiten hebben toegegeven dat sommige sportlieden uit het land nog steeds verboden stimulerende middelen gebruiken. Daarnaast kondigden zij in Peking strenge maatregelen aan tegen dopingzondaars.

De aankondiging van nieuwe strafmaatregelen heeft tot doel een groeiend probleem in China aan te pakken. Dat probleem werd zichtbaar toen 31 Chinese sportlieden onder wie een serie topzwemmers afgelopen najaar positief reageerden bij dopingcontroles. "Ons principe ten aanzien van verboden middelen is, zelfs als er een middel zou bestaan dat niet is op te sporen, dat wij dat niet zullen gebruiken", aldus Wu Shaozu van de Staatssportcommissie. "Zelfs als anderen drugs gebruiken, zullen wij dat niet doen. Wij winnen liever geen medailles dan dat we dope gebruiken."

De sportcommissie kondigde maatregelen aan waardoor dopingzondaars gevangen gezet kunnen worden, zware boetes krijgen opgelegd, prijzengeld kan worden ingehouden en trainers aansprakelijk kunnen worden gesteld. Bovendien zal het aantal onaangekondigde controles worden opgevoerd. De maatregelen moeten de autoriteiten meer grip op het probleem van doping geven. Wu gaf niet aan hoe zwaar de gevangenisstraffen zullen zijn. De boetes kunnen oplopen tot vijf keer de hoeveelheid geld die een sporter wint. De maatregelen gelden ook voor coaches en artsen.

Gezien het aantal positieve dopingcontroles neemt het gebruik van verboden middelen toe. "In 1994 werden 31 sportlieden betrapt. Een jaar daarvoor waren het 24", verklaarde Yang Tianle, directeur van het Nationaal Onderzoeksinstituut voor Sportgeneeskunde. Volgens Yang stond China in 1993 wereldwijd tiende op de ranglijst van betrapte sporters en tweede in Azië. Hij waarschuwde de sporters voor het gebruik van de traditionele Chinese kruiden omdat vele daarvan verboden substanties kunnen bevatten. In 1994 voerde China 526 onaangekondigde controles uit. Dat was aanmerkelijk meer dan in de voorgaande jaren: 122 in 1991, 185 in 1992 en 315 in '93.

Het schandaal met de zwemsters bij de Aziatische Spelen vorig jaar oktober in Hiroshima was een schok voor de Chinese sport. Autoriteiten hebben categorisch ontkend dat sprake zou zijn van systematisch gebruik van dope.

"Een kleine groep faam en fortuin zoekende sporters gebruikt nog steeds verboden middelen", verklaarde Yuan Weimin, vice-minister van Sport. "Ons programma van bestrijding van dope is niet alleen hard en gecompliceerd maar ook gericht op de lange termijn." Afgelopen maand stemden Australië, Canada en de Verenigde Staten voor uitsluiting van China van de Pan-Pacific-zwemwedstrijden in Atlanta. China heeft de landen gevraagd dat besluit te heroverwegen.

De Chinese autoriteiten zeiden ook een onderzoek door Australische deskundigen te verwelkomen. "Wij zullen hen welkom heten en alle faciliteiten zoals visa, vliegtickets en onderzoeksmogelijkheden bieden", aldus Yang Tianle.

De aankondiging van nieuwe maatregelen kwam een dag voordat een delegatie van de wereldzwembond (FINA) een bezoek brengt aan China om te onderzoeken of trainers en coaches betrokken zijn bij de doping van Chinese zwemsters/zwemmers. China zelf heeft dien aangaande in december al een onderzoek ingesteld. Tot nu toe zijn echter geen coaches en artsen schuldig bevonden.

Cubaanse boksers betrapt op doping

HAVANA — Twee Cubaanse boksers zijn betrapt op het gebruik van verboden vochtafdrijvende middelen en uit de ploeg voor de Panamerikaanse Spelen gezet. Die beginnen zondag in de Argentijnse plaats Mar del Plata.

Alexander Jimenez (-51 kg), wereldkampioen bij de junioren, en Mario Kindelan (-57 kg) bleken bij de dopingcontrole positief op diuretica, plaspillen om snel wat overtollig gewicht kwijt te raken. De sportautoriteiten, wier 'filosofie het is voorrang te geven aan pure sportbeoefening boven ambitieuze medaillejacht', schorsten hen met onmiddellijke ingang voor twee jaar.

Tennis:

Sterkste ploeg naar Düsseldorf

ROTTERDAM — Nederland zal met de sterkst mogelijke tennisploeg afreizen naar de *World Team Cup*, de wereldbeker voor landenploegen waarom eind mei in Düsseldorf gestreden wordt. Richard Krajicek, Jacco Eltingh en Paul Haarhuis hebben te kennen gegeven het toernooi, waarvoor Nederland voor het eerst een uitnodiging kreeg, in hun wedstrijdprogramma te zullen opnemen.

De *World Team Cup* is de week voor het Grand Slamtoernooi van Parijs op gravel. "Een goede voorbereiding", aldus Paul Haarhuis. "De uitnodiging is een eer, de sterkste landen zijn er. Daarom hebben we met z'n drieën besloten dat we er op volle sterkte moeten heengaan."

Het drietal reist ook gezamenlijk naar Key Biscayne. Haarhuis: "Op die manier kunnen we ons goed voorbereiden op de Davis Cup." Nederlands nummer vier, Jan Siemerink, reist het trio en bondscoach Franker later achterna. De Rijnsburger speelt komende week nog een toernooi in Kopenhagen.

Aan de *World Team Cup* nemen naast gastland Duitsland en Nederland ook deel de Verenigde Staten, Zweden, Rusland, Spanje en Australië. De organisatie in Düsseldorf beschikt nog over een wild card voor een achtste deelnemer.

Boris Becker zal overigens zijn land in Düsseldorf niet vertegenwoordigen. De Duitser, die het ABN/AMRO-toernooi in Rotterdam liet schieten wegens overbelasting van de knieën, wil de week voor Roland Garros rust.

Juventus kijkt uit naar rentree Baggio

TURIJN — Roberto Baggio, de superster van het WK-voetbal in de Verenigde Staten, maakt na een noodgedwongen pauze van drie maanden, zondag zijn rentree. De Italiaanse international, die een ernstige kwetsuur aan de rechterknie had, gaat met Juventus op bezoek bij Inter, de werkgever van Bergkamp en Jonk.

Trainer Marcello Lippi heeft Baggio, in 1993 wereldvoetballer van het jaar, hard nodig. "Omdat hij een klassespeler is, maar ook omdat ik als hij speelt, een ander rust kan geven." Juventus heeft met zeven wedstrijden in 21 dagen een extreem zwaar programma.

Azië wil gezamenlijke organisatie WK

TOKYO — De Aziatische voetbalfederatie heeft de bonden van Japan en Zuid-Korea gevraagd de organisatie van het WK in 2002 gezamenlijk op zich te nemen. De twee landen zijn nu de enige die zich bij de wereldvoetbalbond (FIFA) hebben kandidaat gesteld. Mexico trok zich woensdag terug.

"Het Aziatische voetbal kan tevreden zijn", sprak Peter Veleppan, secretaris van de voetbalfederatie van het werelddeel. "Het WK wordt hier gehouden. We hebben twee fantastische kandidaten geleverd. Maar waarom zouden we de FIFA volgend jaar juni laten kiezen? Dan wordt een volk teleurgesteld.

Franse jockey veroordeeld

SENLIS — Dominique Boeuf, één van de beste Franse jockeys, is gisteren door een rechtbank in Senlis wegens het gebruik van en handelen in cocaïne veroordeeld. De 26-jarige winnaar van de *Gouden Zweep '94* kreeg een gevangenisstraf van drie jaar, waarvan twee voorwaardelijk, opgelegd. Daarnaast moet Boeuf een boete van ruim 35.000 gulden betalen.

Drie andere jockeys kregen voorwaardelijke gevangenisstraffen van zes maanden tot twee jaar opgelegd alsmede boetes tot ruim 18.000 gulden. Eric Saint-Martin, zoon van de vroegere sterjockey Yves Saint-Martin, kreeg wegens gebrek aan bewijs vrijspraak.

*****

VOETBAL — Daniel Massaro verhuist aan het eind van het Italiaanse voetbalseizoen naar Japan. De 32-jarige aanvaller van AC Milan gaat in de J-league voor Shimizu spelen.

Geen gevangenisstraf dopingzondaars China

PEKING — Chinese sporters die op het gebruik van verboden middelen worden betrapt, hangt geen gevangenisstraf boven het hoofd. Bij de aankomst van een onderzoekscommissie van de wereldzwembond (FINA) in Peking, verklaarden Chinese autoriteiten dat gevangenisstraf uitsluitend kan worden opgelegd aan personen die sporters aanzetten tot het gebruik van prestatiebevorderende middelen.

"Er zijn enige problemen ontstaan met de tekst van de tijdelijke maatregelen ter bestrijding van het gebruik van stimulantia in de sport", aldus een woordvoerder van het Chinees Olympisch Comité.

Het concept van artikel 27 van de tijdelijke maatregelen luidt: "Alle sporters en betrokkenen bij personen die aan sportwedstrijden deelnemen zullen zich, indien zij deze regels schenden in burgerlijke of criminele zin, moeten onderwerpen aan de betreffende wetten."

"Wij zullen de tekst zeker wijzigen. De oude kon gemakkelijk tot misverstand leiden", aldus de woordvoerder. "Doping is een moreel, geen strafrechtelijk probleem." De commissie van de FINA, onder leiding van secretaris Gunnar Werner, zal in China onder meer de zeven leden van de Chinese zwemploeg die betrapt werden op doping alsmede hun trainers horen.

WILLEMSTAD — Anton Geesink, ex-wereldkampioen judo en lid van het Internationaal Olympisch Comité, bezocht onlangs samen met leden van het Antilliaans Olympisch Comité, gezaghebber Betrian. Op de foto v.l.n.r. Donald Henriette, Jan Boutmy, Stanley Betrian, Anton Geesink, Tilly Pikerie (gedeputeerde van Sportzaken) en Ricardo Elhage.

Olympiër bij Betrian

In zomer naar toernooi Real Madrid

Succesvol toernooi voor Marc van Eijk

WILLEMSTAD — De dertienjarige Willemstad-voetballer Marc van Eijk speelde afgelopen weekend zes wedstrijden in Sto. Domingo. Op uitnodiging van de Academia Miguel Pla uit Barquisimeto (Venezuela) speelde hij vijf wedstrijden, waarin hij tweemaal scoorde. De Academia werd tweede in het internationale toernooi achter het team van 'Escuela Jorge Bauer', waar hij later ook nog een wedstrijd mee speelde (zie foto).

Het toernooi verliep voor het jonge talent succesvol, want hij kreeg meteen meer uitnodigingen om mee te spelen met de 'school' van Jorge Bauer. In juni/juli gaat de *Escuela* naar Madrid om deel te nemen aan een internationaal toernooi van Real Madrid. Voorafgaand aan dat toernooi organiseert de Spaanse topclub een voetbalweek.

Daarnaast is Marc gevraagd om deel te nemen aan een toernooi in de Paasvakantie in de Dominicaanse Republiek, waaraan de jeugd van Real zal deelnemen.

Neumann valt af als kandidaat bij Werder

ARNHEM/BREMEN — Herbert Neumann is afgevallen als kandidaat-trainer van Werder Bremen. De 41-jarige Duitser die aan het eind van het seizoen bij Vitesse plaats maakt voor Ronald Spelbos, heeft dat gisteren te horen gekregen.

De Fransman Arsène Wenger en Herbert Neumann waren de belangrijkste kanshebbers Otto Rehhagel als coach van Bremen op te volgen. Op een tweede lijstje prijken nog de namen van de Zweed Eriksson van Sampdoria en Parma-trainer Scala.

"Kijk, dat zijn natuurlijk wel namen", verborg Neumann de teleurstelling. "Door mij aan te trekken, neemt een topclub een bepaald risico. De feiten zijn simpel, ik heb een handicap omdat ik nog nooit een grote club heb getraind. Het is gemakkelijker, een minder groot risico, een grote naam te nemen."

"Werder was de nummer één van mijn lijstje", bekende de oud-international die destijds voor Köln speelde en voor zijn komst naar Arnhem clubs in Italië en Zwitserland trainde. Neumann beraadt zich over het vervolg. "Ik heb signalen gekregen dat ik geen haast moet hebben. En eigenlijk heb ik ook helemaal geen haast.

Nee, ik ben niet bang te lang te wachten omdat ik zeker weet dat ik iets zal vinden.

Misschien niet de perfecte club, maar dat risico wil ik lopen. Als alles goed gaat, ben ik nog twintig jaar trainer. Ik heb nog tijd genoeg ooit ergens kampioen te worden."

Voor het eerst twee Nederlanders bij laatste vier

Krajicek en Haarhuis in de halve finales

ROTTERDAM — Het lichaam verraadde Andrei Medvedev en was het grootste compliment voor Richard Krajicek. De schouders van de talentvolle Oekraïner zakten ineen, het hoofd schudde zachtjes. Hij was hulpeloos tegen deze Krajicek, die als een tijger over het hardcourt van Ahoy bewoog en zijn prooi nooit de kans tot ontsnappen bood.

Krajicek voegde zich vrijdagavond bij de laatste vier van het toernooi van Rotterdam. De als vijfde geplaatste Hagenaar versloeg Medvedev, vierde ingeschaald, in twee ijzersterke sets, 7-6, 6-4. Het was de eerste keer dat Krajicek de halve finales in Ahoy' haalde. Bij twee eerdere pogingen faalde hij in de eerste ronde.

Paul Haarhuis heeft een abonnement op de laatste vier in Rotterdam. Hij bereikte de halve eindstrijd voor de vierde keer in zijn zesjarige profloopbaan. Haarhuis drong tot het exclusieve kwartet door over de rug van de excentrieke Amerikaan Jeff Tarango, 6-4, 6-4.

De 29-jarige Haarhuis stond in 1991 voor het eerst in de halve finale. Hij verloor met 7-6 in de derde set van de latere winnaar Camporese. Het jaar erop was Volkov te sterk, 6-2 in de derde set. In '94 had Haarhuis geen kans tegen Michael Stich, die op de finaledag Ferreira versloeg. "Het wordt tijd voor een finaleplaats", bromde de Nederlander na zijn simpele zege op de linkshandige Tarango.

De Amerikaan, getrouwd met een Française en woonachtig in het Franse Pezenas, is een buitenbeentje in het circuit. Soms een clown, maar vaker een ettertje. "Een vervelend mannetje", vond Haarhuis. "Hij probeert je continu met vertragingen uit je spel te halen. Tegen hem is het een kwestie van gedisciplineerd blijven tennissen en je niet laten irriteren." Die strategie was lonend. Met een doorbraak in de vijfde game van de vijfde set en in de derde game van de tweede liep Haarhuis na 67 minuten naar de laatste vier.

Haarhuis speelde gisteren zijn derde enkelpartij in 36 uur en zijn twaalfde in 17 dagen. "Zware benen, wat stijf, maar conditioneel geen problemen", zei hij in telegramstijl. Hij bewoog traag over de baan. "Een tegenstander van zwaarder kaliber had me van de baan geslagen", gaf Haarhuis eerlijk toe. "Ik miste scherpte. Dat was meer een mentale dan fysieke zaak. Het lichaam wilde wel, het hoofd soms niet."

Daar had Krajicek tegen Medvedev geen last van. De ledematen reageerden vlekkeloos op de prikkels van het hoofd. Hij dicteerde het uitstekende duel, was agressiever en absoluut niet de mindere in de rallies. "Alles ging zoals ik wilde", glom hij na zijn fraaie overwinning. "Ik had het gevoel dat ik vanaf de baseline kon meeslaan." Zeker met zijn forehand, één van de wapens waarmee hij Medvedev versloeg.

"Andrei was met de ogen wat langzamer dan vroeger", blikte Krajicek terug. "Hij retourneerde minder sterk dan ik verwachtte." Het was een uitvloeisel van de langdurige blessure van de Oekraïner, die in Heidelberg samenwoont met zijn ook tennissende vriendin Anke Huber. Kort na zijn nederlaag op de Australian Open tegen Chang brak Medvedev de linker pols. Rotterdam is zijn eerste toernooi na die blessure. Vorige week zou hij aantreden in Stuttgart, maar daarvan zag hij op het laatste moment af.

"Je kunt niet straffeloos vijf weken aan de kant zitten", aldus Krajicek. "Hij reageerde sneller met zijn benen dan met zijn ogen." Vanaf 3-3 in de eerste set maakte de Nederlander zich weinig zorgen meer. "Ineens had ik het gevoel dat mij niets kon overkomen." Een aanleiding daarvoor vond hij niet. "Het was zomaar een gevoel." Dat liet hem in de tiebreak op 5-1 aardig in de steek.

Medvedev sloeg twee winners en kwam terug tot 5-5. Op dat punt produceerde hij een simpele misser. Krajicek profiteerde en sloeg op het eerste setpunt toe, 7-6. In de tweede set brak hij de opslag van Medvedev direct. Veel lol beleefde hij er niet aan. De 20-jarige Oekraïner passeerde hem drie keer met een streep van een return en herstelde het evenwicht. In de achtste game verwierf Krajicek nogmaals drie breekpunten. De tweede benutte hij. Het was het begin van het einde. Met 6-4 sloeg hij zich in de halve finales.

Daarin staan nu twee Nederlanders, een unicum in de historie van 22 jaar ABN AMRO-tennis. Haarhuis opent vandaag het bal tegen Kafelnikov, de als tweede geplaatste Rus, die de Tsjech Damm met 6-0, 7-6 het nakijken gaf. Krajicek komt in de avonduren in actie.

Nederlander wint etappe

MURCIA - De Nederlander Trini Hoffman heeft vrijdag in Spanje de derde rit van de Ronde van Murcia gewonnen. In de sprint versloeg hij de Rus Asiate Saitov. Op de foto: favoriet om de ronde te winnen, de Spanjaard Miguel Indurain hier op weg naar de finish.

Nieuwe trainer Versleyen nog niet aan het werk

Van Zoghel en Dordrecht ruziën over de financiële afwikkeling

OOSTERHOUT — Jan Versleijen heeft vrijdagmiddag kennis gemaakt met de selectie van Dordrecht '90, de komende vier maanden 'zijn groep'. Hij had het trainingspak al aan, maar mocht nog niet aan het werk. Het gesprek over de financiële afwikkeling met de op non-actief gestelde Nico van Zoghel duurde maar twee minuten. De partijen kwamen er niet uit.

Versleijen staat te boek als een beschaafde trainer. "Ik teken pas als alles keurig met collega Nico van Zoghel is afgehandeld." De nieuwkomer werd vrijdagmiddag echter al gepresenteerd voordat er met Van Zoghel en diens zaakwaarnemer Van Helden was gesproken. "We nemen in stijl afscheid", beloofde Frans Derks, de voorzitter Cees den Braven binnenkort opvolgt.

Derks was ervan overtuigd dat het gesprek tussen penningmeester Jansen en Van Zoghel een detail was. "Dat straalde die Jansen ook uit", aldus Van Zoghel. "Maar hij is een rancuneus meelopertje. Het welkom was onfatsoenlijk, het bleek niet op een normale manier te kunnen. Nu zijn de stellingen ingenomen, desnoods gaan we naar de kantonrechter."

Frans Derks wilde nog wel even uit de doeken doen waarom Van Zoghel moest verdwijnen. "Toen wij hoorden dat Nico met Vitesse in de slag was, zijn we de dagelijkse gang van zaken intensief gaan volgen. We kregen signalen, uit de spelersgroep en de mensen eromheen, dat het niet meer zo heel goed liep. Dat nemen wij Nico niet kwalijk, we vinden het zelfs logisch. Als je een andere baan in het vooruitzicht hebt, ben je daar toch mee bezig. Dat is zo menselijk als de pest."

Derks wilde nog wel duidelijker zijn. "Als twee partners in echtscheiding liggen, gaan ze toch ook niet meer naast elkaar slapen? Wij zijn redelijk, we betalen Nico tot het eind van het seizoen alimentatie."

"Maar die Jansen was helemaal niet redelijk", aldus Van Zoghel. "Ik werd als een domme boer uit het oosten behandeld. Ik ben toch echt niet van plan op m'n knieën om m'n geld te smeken. Ik heb hier niet om gevraagd. Mijn naam is geschaad, aan mijn instelling is getwijfeld. Ik hoor alleen maar drogredenen. Dat de autoritten van en naar Didam te veel van me vergden. Maar die afstand is nu, na twee en een half jaar, echt niet langer geworden. En trouwens Jan Versleijen komt dagelijks langs mijn huis, hij woont nog twintig kilometer verderop."

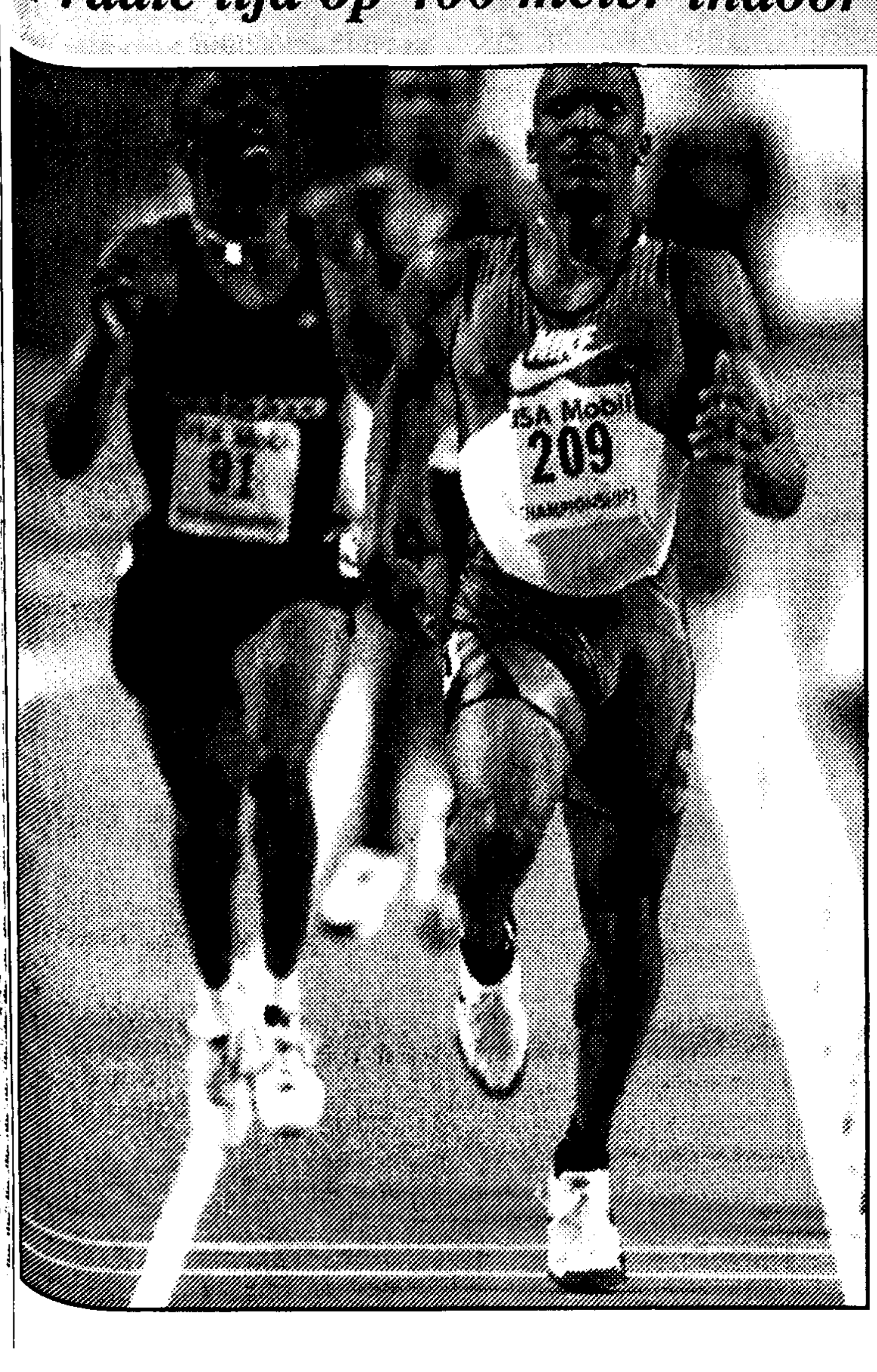
"Van Zoghel kwam met een schadeclaim", wist Den Braven. "Omdat zijn naam aangetast is. Maar hij haalde zes punten uit 22 duels. Wie schaadt nou wiens naam? Over een schadevergoeding valt met ons niet te praten. Dan maar naar de rechter."

Versleijen werd een paar maanden geleden ontslagen bij De Graafschap. "De eerste maanden waren verschrikkelijk." Hij verheugde zich op zijn nieuwe baan met als opdracht Dordrecht '90 te behoeden voor een terugkeer naar de eerste divisie. Hij besefte dat het een hels karwei wordt. "Naar plaats zestien is het gat verschrikkelijk groot. Wij moeten ons richten op de nummer zeventien, de Eagles. Die moeten we voorbij om ons in de nacompetitie veilig te stellen."

Versleijen was geen eerste keuze in Dordrecht. Vorige week werd eerst geïnformeerd bij Jan Pruijn, die NEC vorig seizoen naar de eredivisie loodste maar desondanks 'gedegradeerd' werd tot technisch manager. Pruijn kreeg van het Nijmeegse bestuur geen toestemming te vertrekken.

ATLANTA - Bij de Mobil indoor athletiek kampioenschappen die dit weekeinde in Atlanta worden gehouden heeft de Amerikaan Darnell Hall (rechts) de 400 meter gewonnen in een tijd van 45.77 seconden voor Mark Everett.

Fraaie tijd op 400 meter indoor

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(Bonamweg 49, Brievengat)
(Tel. 376620/376626)
zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; di.-en do.-morgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vri. van 20.00-22.30 uur; za. van 14.00-17.00 uur en zo. van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARIO JANWÉ
dammen:
do. van 15.00-18.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 8-18 jaar.
Schaakvereniging Janwé:
za. van 09.00-12.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 7-23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGÍA
(Tel. 612573)
lessen:
do. van 19.30-23.00 uur - **Sentro di Bario Janwé**.
zaterdag van 09.00-12.00 uur - **IPK-gebouw** (naast Martinus mavo, Plasa Brion).

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
ma. om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

CURAÇAO BULLETS SKATERS
(Schaatsclub Curaçao).
elke do. van 17.00-20.00 uur training *in line skates* en *skeelers op de Koredor* (beginnende aan de kant van ITC). Voor meer informatie **tel.: 377289** (vragen naar Kees).

ZATERDAG

KARATE
(Curaçao Federashon di Karate)
20.00 uur int. toernooi - **sportzaal Sentro Deportivo Kòrsou**.

ZONDAG

ATLETIEK
(Road Runners Club Kòrsou)
07.00 uur start 4-km Amstelloop bij **achterpoort van het Peter Stuyvesant College** naar de finish bij de Amstel Brouwerij.
(Fedrashon di Atletismo di Kòrsou)
07.00 uur start Waaigatloop (*Miya di Waaigat*) bij **viaduct bij FKP**.

DOMINOËN
(Partido SI)
11.00-18.00 uur knockout-wedstrijden - E **Sitio Bar Restaurant** (weg naar Sta. Catharina).

VOETBAL
(Heineken warm-up toernooi)
10.00 uur De Koning vs Indekor;
11.20 uur SUBT vs Charo Stars;
12.40 uur Dominguito vs Plau Blanku;
14.00 uur Mahuma vs Centro Barber;
15.20 uur penalty schieten;
16.30 uur Colombia vs Westpunt - voetbalveld Jandoret.

Geen extra maatregelen KNVB

Ajacieden weer gewoon beschikbaar voor Oranje

ZEIST — Het bestuur Betaald Voetbal en Ajax hebben gisteren de vrede getekend. Spelers van de landskampioen, hofleverancier, zullen zich voor volgende interlands weer normaal beschikbaar stellen voor het Nederlands elftal.

Dit is de uitkomst van een overleg vrijdag tussen het bestuur van Ajax en de sectie Betaald Voetbal van de KNVB. De harmonie werd bekrachtigd met een contract. Het bestuur van Ajax tekende mede namens de spelers deze overeenkomst. Na afloop gaf geen der partijen commentaar op de opgeloste kwestie.

De spelers van Ajax weigerden in februari, acht in getal, op te komen voor de vriendschappelijke interland Nederland-Portugal in Eindhoven. Zij protesteerden tegen de programmering van de bekerwedstrijd Ajax-Feyenoord op 8 maart tussen de twee Europese bekerduels in alsmede tegen de selectie van Patrick Kluivert voor het WK-jeugd in Nigeria.

Door de boycot van de Ajacieden speelde bondscoach Guus Hiddink met een alternatief Oranje tegen Portugal. Uitslag 0-1. Het bestuur Betaald Voetbal legde de Ajacieden een speelverbod van een week op. Toevallig was er in die tijdspanne geen wedstrijd van Ajax voorzien. De club ging een week op trainingskamp in Athene.

De KNVB overwoog na het uitspreken van de schorsing nog andere disciplinaire maatregelen. Na het overleg van gisteren is dat niet meer noodzakelijk. De overeenkomst werd ondertekend door Ajax' penningmeester Arie van Os en door Jos Staatsen, voorzitter Betaald Voetbal. Op papier staat dat beide partijen de ontstane verwijdering betreuren en dat het bestuur van Ajax medeverantwoordelijkheid toegeeft voor de actie van de spelers. Het Ajax-bestuur en de spelers erkennen voorts op schrift het belang van vertegenwoordigende teams. Ajax zal voortaan aan uitnodigingen gevolg geven. Bovendien erkennen zij de verplichting voor vertegenwoordigende teams uit te komen krachtens FIFA- en KNVB-reglementen. Het sectiebestuur is bereid te overleggen met spelers in probleemsituaties.

RKC en Heerenveen blij met gelijkspel

WAALWIJK — RKC en Heerenveen hebben vrijdagavond in Waalwijk genoegen genomen met een gelijkspel, 1-1. De puntendeling kwam tot stand in negentig minuten over en weer rommelen.

RKC, dat door drie opeenvolgende overwinningen naar de middenmoot was gestegen, speelde de eerste helft beter, maar verzuimde voor de rust verder uit te lopen dan 1-0. Het enige doelpunt kwam op naam van de Rus Petrov uit een voorzet van Petrovic. Eén minuut later trof Muller de paal.

De spelers van bekersensatie Heerenveen kregen in de rust een ouderwetse donderpreek van trainer De Haan. De Friezen speelden in de tweede helft een stuk feller. Dit resulteerde vrijwel onmiddellijk in een doelpunt van Regtop. De dribbelaar passeerde drie spelers en schoot vervolgens droog in, 1-1.

Heerenveen kon daarna winnen, werkte er in de tweede helft hard voor, zag drie spelers geel krijgen, maar kwam te weinig voor het doel van Vonk. Na afloop konden beide trainers leven met de puntendeling. Met deze uitslag was de koude avond niet voor niets geweest.

Jacobs zag veranderingen in het spel van RKC nu deze ploeg niet meer direct in degradatiegevaar is. De Haan was verheugd over het spel van ex-Volendammer Pastoor. Hij wist de verdediging goed te organiseren.

Amstelloop RRCK morgen

WILLEMSTAD — De Road Runner's Club Korsow organiseert morgen weer de jaarlijkse Amstelloop over een afstand van 4 kilometer. Bij de poort van het Peter Stuyvesantcollege zal om 7.00 uur precies gestart worden. Vandaar gaat de loop naar de Amstelbrouwerij. Deelname is gratis en de eerste 350 personen die zich inschrijven krijgen een t-shirt cadeau. Na afloop worden de prijzen uitgereikt.

Zondag:

Waaigatloop en -estafette

WILLEMSTAD — De Curaçaose Atletiekbond organiseert morgenochtend om 7.00 de Waaigatloop. De start van deze loop is bij het viaduct nabij het FKP. Alle jeugd is uitgenodigd. Voor dames zal er ook een 4 x 100 meter estafette worden gehouden en voor de heren gaat de estafette over 5 x 200 meter.

Genoa en AC Milan in beroep

ROME — AC Milan en Genoa, de twee clubs uit de Italiaanse Serie A die donderdag door de nationale bond werden gestraft met het spelen van twee thuiswedstrijden op een honderd kilometer verwijderd vreemd veld, willen in beroep gegaan.

De twee clubs werden gestraft naar aanleiding van rellen tussen groepen supporters van beide ploegen op 29 januari in Genua. Bij de ongeregeldheden werd een supporter van Genoa door een soortgenoot van AC Milan dood gestoken. "Het is te gek dat een club wordt gestraft voor gebeurtenissen die niet zijn te voorzien noch te verhinderen", verklaarde Adriano Galliani, manager van AC Milan.

Galliani herinnerde er aan dat AS Roma in november niet werd gestraft toen een groep supporters een politieman neerstak.

Franse scheidsrechter kent geen Engels

Kritiek op arbiter na boksongeval McClelan

LONDEN — "Gerald McClellan ligt aan de hart-longmachine omdat hij heeft gebokst en omdat boksen een gevaarlijke sport is", schrijft hoofdredacteur Harry Mullan in zijn weekblad *Boxing News*. Mullan uit hevige kritiek op de aanstelling van Alfred Asaro als scheidsrechter bij het titelgevecht tussen wereldkampioen Nigel Benn en McClellan. De Fransman spreekt geen woord Engels en dat heeft volgens Mullan bijgedragen aan het drama.

"Als de scheidsrechter wel enige kennis had gehad van de Engelse taal, dan had hij McClellan na afloop van een ronde even kunnen aanspreken. Dan had hij informatie gekregen over hoe de vlag er fysiek bij hing voor McClellan." Getuigen hebben verklaard dat de Amerikaan tijdens een rustpauze in zijn hoek al klaagde over hoofdpijn.

McClellan ligt, een week nadat hij een spoedoperatie heeft ondergaan wegens een grote bloedprop in de hersenen, nog steeds op de afdeling *intensive care* van een Londens ziekenhuis. Zijn toestand is nog altijd zeer zorgwekkend.

Mullan was overigens vol lof over de medische assistentie bij het boksgala. Het snelle, oordeelkundige ingrijpen heeft volgens hem McClellan het leven gered. Toch zijn die voorzieningen allerminst standaard bij bokswedstrijden. "In de kleinere hallen in Engeland zijn maar weinig boksshows zo lucratief dat de organisatoren zich medische voorzorgsmaatsregelen van dit niveau kunnen permitteren."

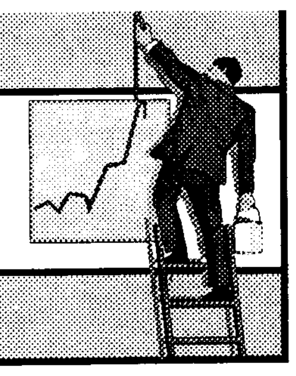
BOKSEN — Evander Holyfield, de oud-wereldkampioen in het zwaargewicht, die zich uit de ring terugtrok wegens vermeende hartproblemen, maakt zijn rentree. Op 20 mei bokst Holyfield in Atlantic City tegen Ray Mercer, de Amerikaan die tijdens de Olympische Spelen van Seoul in 1988 Arnold Vanderlijde in de halve finales van het zwaargewicht uitschakelde.

Navratilova doet mee in Federation cup

NEW YORK — Martina Navratilova is officieel met tennissen gestopt. Toch kan de 38-jarige Amerikaanse, die negen keer op Wimbledon zegevierde, het niet laten. Navratilova is opgenomen in de Amerikaanse ploeg voor de strijd om de Federation Cup. Op 22 en 23 april speelt de Verenigde Staten in Aventura in Florida tegen Oostenrijk.

Het is de vierde maal dat Navratilova voor de Verenigde Staten in het toernooi om de federatie-beker uitkomt. Zij werd nooit verslagen en behaalde vijftien overwinningen in het enkel- en twaalf in het dubbelspel. In de wedstrijd tegen Oostenrijk vormt Navratilova waarschijnlijk met Gigi Fernandez het koppel voor de dubbel.

DE STAND VAN ZAKEN

ABN AMRO wordt aangesloten op modern Cisco netwerk

ABN AMRO Bank heeft het lokale telecommunicatiebedrijf Indel de opdracht verstrekt voor de implementatie van het netwerk-systeem van het merk Cisco. Daarmee krijgt de ABN AMRO, de grootste bankinstelling op de Nederlandse Antillen en Aruba, de beschikking over het modernste interne communicatie-systeem, wat leidt tot een nog snellere en betere dienstverlening naar de klant toe.

Met het nieuwe systeem voegt ABN AMRO een extra dimensie toe aan haar *on-line system*. In het nieuwe systeem worden de diverse bestaande systemen (zoals computernetwerken) geïntegreerd tot één geheel. Deze koppeling maakt het mogelijk om vrijer en sneller onderling binnen de bank te communiceren tussen de bankafdelingen en de verschillende kantoren, ook van de diverse eilanden. De geldautomaten zullen ook via dit netwerk aangesloten worden.

Het Cisco-netwerk wordt vanuit een centrale locatie continu en automatisch gecontroleerd. Haperingen in het netwerk of verbindingen worden niet alleen direct geregistreerd, maar ook wordt automatisch gezocht naar een zo gunstig mogelijke herroutering van connecties, waardoor het ongemak voor bank en klant tot het minimum beperkt blijft.

Indel is in het Caribisch gebied de vertegenwoordiger van Cisco Systems International, mondiaal de grootste leverancier van Internetprodukten, waarbij Curaçao als distributie- en servicecentrum zal fungeren. De opdracht van ABN AMRO is vooralsnog voor Indel de grootste opdracht van deze soort.

Demonstratie Parian Belleek Porselein

■ *Belleek Parian Porselein stoelt op een 130 jaar oude Ierse traditie en wordt over de hele wereld door liefhebbers, veelal verenigd in The Belleek Collectors International Society, ten zeerste op prijs gesteld. Deze week was gedurende een tweetal dagen de charmante Leeanne McGinnley in de Kaya Betico Croes en in Seaport Village om te demonstreren hoe dit kostbare en delicate porselein wordt gemaakt en met de hand wordt beschilderd. Tevens gaf zij een uiteenzetting hoe Belleek porselein te identificeren is en hoe men antieke stukken kan dateren.*

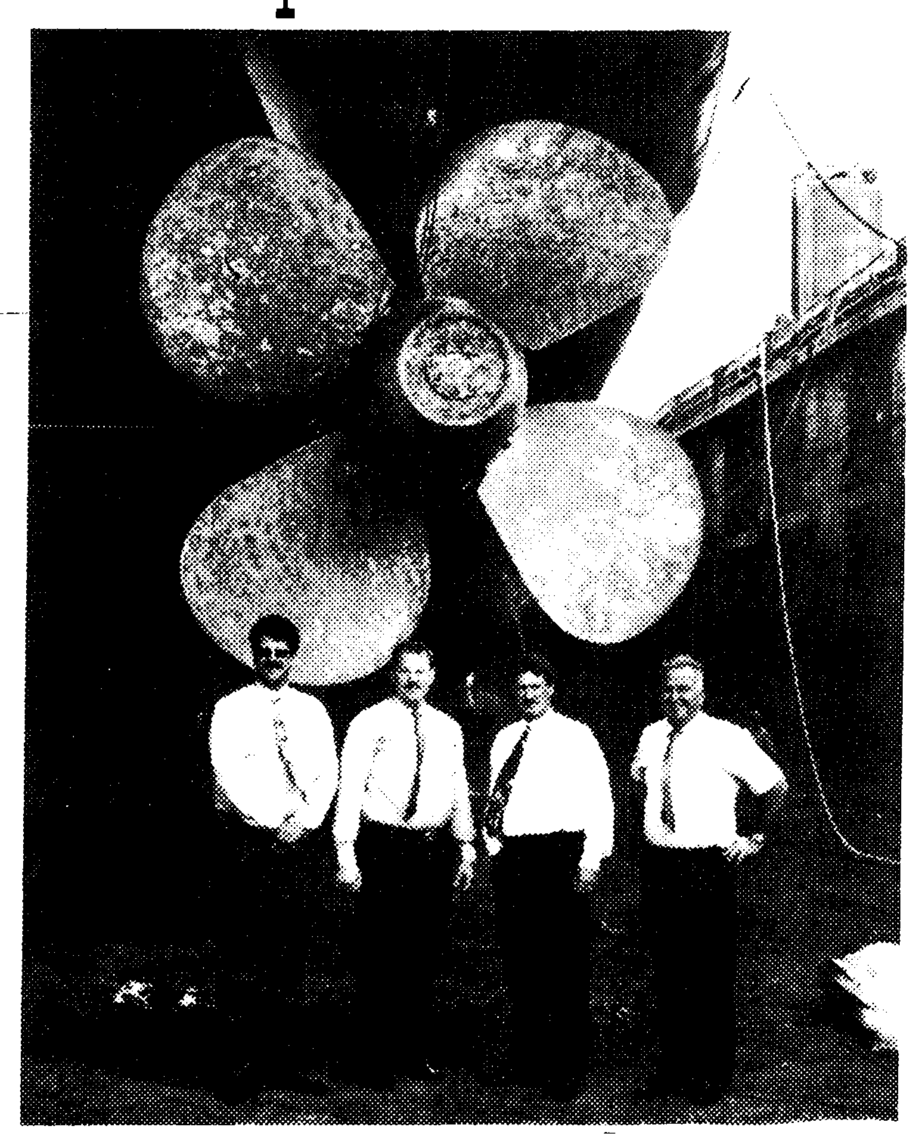
'Tierra del Sol' start golflessen

Op de golfbaan van 'Tierra del Sol' op Aruba kunnen zowel ouderen als jongeren golflessen gaan volgen onder leiding van de Arubaanse topgolfers Rudy Brown en Carlos Kwidama.

Rudy speelt al golf sinds hij 8 jaar oud is. Hij studeerde aan het Sport Center Papendal in Nederland en deed in 1977 mee aan het Nederlandse Open. Carlos begon zijn carrière in 1944 als *caddie* bij de Aruba Golf Club. In de periode van 1967 tot 1994 werd hij maar liefst 20 keer winnaar van de Aruba Golf Club Kampioenschappen. In 1988 won hij het Santo Domingo Open.

CDM repareert Freewinds

Deze week voltooide de CDM, de Curaçaose Dok Maatschappij, een aantal noodzakelijke reparaties ter waarde van zo'n 250.000 dollar aan het Curaçaose 'baseport' schip de 'Freewinds'.

De kapitein van de Freewinds, Mike Napier, vertelde "dat hij bijzonder tevreden was over de lokale vakmensen die het werk binnen de gestelde termijn en binnen het geplande budget hebben afgerond."

Zoals bekend arriveerde de Freewinds (de voormalige Bohème) in oktober 1986 op Curaçao, waar het schip gedurende achttien maanden een ingrijpende renovatie onderging bij de Brion Werf. Sindsdien opereert het als luxueus cruiseschip vanuit de haven van Willemstad.

Op de foto van links naar rechts int. marketing manager van CDM C. Goosens, de port captain van de Freewinds Ludwig Alpers, de commercial manager van CDM E. Suarez en de vice president van SEL Maduro & Sons (de agent van het schip) Eddy Stassart.

CTDB valt in de prijzen

Het Curaçao Tourism Development Bureau is in New York in de prijzen gevallen. Al vanaf 1956 organiseert de HSMAI, de Hospitality Sales and Marketing Association International, jaarlijks een competitie onder reisbureaus en toeristische organisaties over de hele wereld, waarbij er specifiek op gelet wordt hoe het toeristische produkt wordt aangeboden aan de potentiële klant.

Curaçao viel dit jaar op met de speciaal op de Verenigde Staten gerichte campagne *'The Break Away from the Everyday'*. De categorieën waarin gescoord werd, waren respectievelijk brons voor 'Krantenadvertenties' en 'Radio-advertenties' en zilver voor TV-advertenties' en het 'Adverteren via direct mail'.

Op de foto in New York van links naar rechts de prijswinnaars Ygmar Wiel van het Curaçaos Toeristen Bureau North America, Peter Warren, president van Warren/Kremer/CMP, Bob Lawrence, vice-president Marketing Go Go Tours en Harry Hughes, vice president Product Development Globetrotters.

= door Hans Vaders =

Flor de Oriente bestaat 60 jaar

In de bar Flor de Oriente werd deze week het heugelijke feit herdacht dat zestig jaar geleden Joao de Freitas met zijn echtgenote Seferina de Freitas de Cuba in de Kerkstraat in Oranjestad zijn koffiehuis/bar opende.

Het établissement staat thans onder leiding van hun zoon Pepe de Freitas. Het diamantenjubileum was uiteraard reden voor een gepaste viering, waarbij een grote schare vrienden aanwezig was. Voorzitter Dooley Tromp van het AOC bood namens de cliënten een zilveren schaal aan.

Flor de Oriente heeft binnen de Arubaanse gemeenschap een uitstekende naam opgebouwd. Het is een drukbeklant 'meeting point' waar een groot aantal stamgasten iedere namiddag met verve en enige emotie de belangrijkste gebeurtenissen van de dag doorneemt.

De foto toont de opening van Flor de Oriente 60 jaar geleden. Er werd gezien de reclame blijkbaar het overheerlijke, maar nu niet meer gebrouwen Phoenix bier getapt.

Eccolet voor exclusieve Deense schoenen geopend

In hartje Willemstad, in de Breedestraat Punda, vond woensdag 1 maart de officiële opening plaats van de exclusieve schoenen- en tassenzaak Eccolet door gedeputeerde van Economische Ontwikkeling Dito Mendes de Gouveia.

De zaak wordt gemanaged door Boolchand Pessoomal nv in nauwe samenwerking met Eccolet Sko Denmark, dat tijdens de opening vertegenwoordigd werd door directeur Karl Toosbuy van deze wereldberoemde, prestigieuze schoenenfabriek.

Eccolet is namelijk niet de eerste de beste. Zo werd vorig jaar een speciale Amerikaanse onderscheiding behaald op het gebied van kwaliteit en service, een eerbewijs dat nog niet eerder aan een bedrijf buiten de Verenigde Staten was toegekend.

Op de foto Duandwani Boolchand en Karl Toosbuy van het Deense Eccolet poseren in de nieuwe winkel.

Forse cheque voor Sokudi

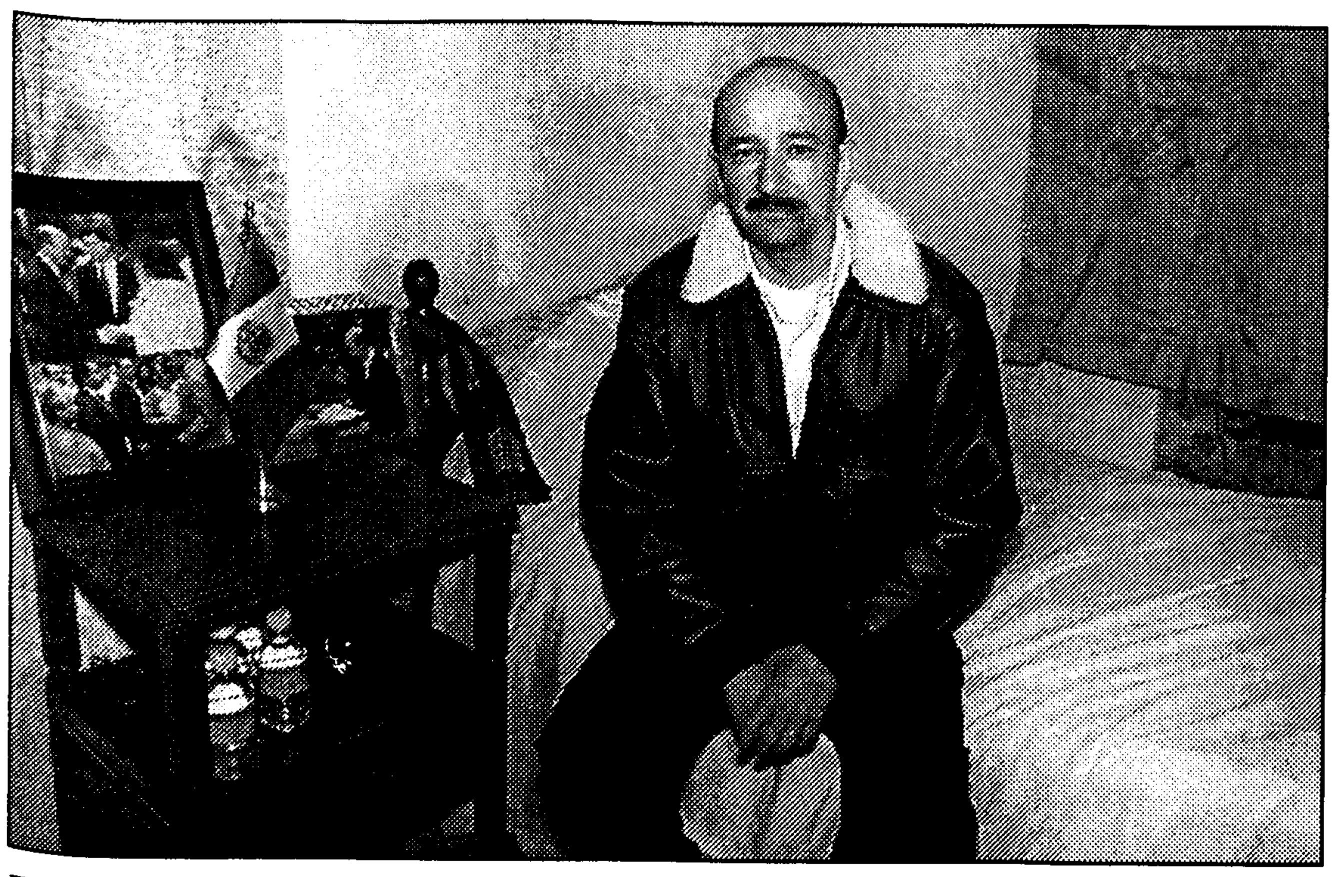
In het kantoor van Hermanus Jewelers werd deze week een ruime cheque overhandigd aan Trudy Evertsen van de diabetenvereniging Sokudi.

Bij Hermanus werd ruim een jaar geleden het idee geboren om het jaarlijkse Songfestival van de 'Asosashon Bos di Komersiantenan' te organiseren ten behoeve van Sokudi. De opbrengst (met extra steun van Kompa Leon) van het afgelopen festival bedroeg na aftrek van alle noodzakelijke kosten 23.000 gulden.

Op 21 oktober van dit jaar vindt het vijfde Songfestival plaats en van Peggy Römer, de dynamische vrouw achter dit toonaangevende project, werd reeds vernomen dat de viering van het lustrum grootser wordt dan ooit.

Op de foto van links naar rechts Jacques Visser van Radio Paradise, organisatrice Peggy Römer, Trudy Evertsen van Sokudi en juwelier Sigmund Hermanus.

Oud-president Salinas in hongerstaking

■ *MONTERREY - De voormalige Mexicaanse president Carlos Salinas zit hier in de slaapkamer van een eenvoudige woning in de stad Monterrey waar hij een 'totale hongerstaking' is begonnen. Salinas wil hiermee protesteren tegen de beschuldigingen dat hij betrokken zou zijn geweest bij de moord op collega politici van zijn partij de PRI, door belangrijke informatie hieromtrent achter te houden. (AFP-satellietfoto)*

Salinas niet langer verdachte in moord

MONTERREY — De Mexicaanse ex-president Carlos Salinas is gedeeltelijk van blaam gezuiverd. Het ministerie van Justitie zei gisteren over geen enkele aanwijzing te beschikken dat Salinas het onderzoek naar de moord op Luis Donaldo Colosio, de ex-presidentskandidaat van de Mexicaanse regeringspartij PRI, heeft belemmerd of in de doofpot probeerde te stoppen.

In een andere verklaring gaf Justitie ook toe dat voor betrokkenheid van Salinas bij de moord op de secretaris-generaal van de PRI, José Francisco Massieu, evenmin bewijs bestaat. Openbaar aanklager Pablo Chapa Bezanilla had dat verband eerder deze week wel gelegd. Ruiz Massieu 'stond waarschijnlijk in de weg van sommige Salinas-projecten. Hij doorkruiste mogelijk bepaalde belangen'.

De Mexicaanse justitie arresteerde deze week Raul, de broer van de ex-president. Hij is volgens Justitie het meesterbrein geweest achter de moord op Ruiz Massieu, de voormalige zwager van Carlos en Raul. Justitie verklaarde gisteren dat de bewijzen dat Raul de moord op zijn geweten heeft 'overweldigend' zijn.

Carlos Salinas, die tot 30 november Mexico regeerde, ging gisteren in hongerstaking tegen alle aantijgingen. Ook eiste hij dat zijn opvolger, Ernesto Zedillo, zou toegeven fouten te hebben gemaakt toen hij de peso in december drastisch devalueerde om het hoofd te bieden aan de financiële crisis. Op die eis is de regering niet ingegaan. Zedillo verwijt Salinas juist dat hij verantwoordelijk is voor de huidige economische crisis en dat de ex-president slechts halfslachtige economische en politieke hervormingen heeft doorgevoerd.

Carlos Salinas schortte zijn hongerstaking op, nadat de regering hem een dialoog had aangeboden. De ex-president verklaarde donderdag in een telefoongesprek met een televisiejournaal dat hij bereid is zijn leven te geven. "Ik ben bereid op te offeren wat me het meest dierbaar is. Mijn leven is me het meest kostbaar, maar ik stel dat beschikbaar in ruil voor de waarheid."

Aerospatiale ontkent omkoopschandaal België

BRUSSEL — De Franse firma Aerospatiale heeft gisteren met klem tegengesproken in 1989 smeergeld te hebben betaald aan Vlaamse socialisten om een militaire order binnen te halen. Ze stapt zelf naar de Belgische justitie om de ware toedracht in deze zaak vast te stellen, aldus een verklaring van haar permanente vertegenwoordiger in Brussel, Michel Troubetzkoy.

De Belgische radio en televisie meldden donderdag te hebben vernomen, dat het gerecht via het Agustaschandaal een andere omkoopaffaire op het spoor was gekomen. Een verdachte in de Agusta-smeergeldzaak zou hebben verklaard dat ook Aerospatiale, de concurrent van het Italiaanse Agusta, commissie heeft betaald aan Vlaamse socialisten. Volgens hem ging het om een bedrag van 10 miljoen Franse frank (3,3 miljoen gulden).

De in voorarrest zittende schatbewaarder van de Vlaamse socialisten (SP), Etienne Mangé, had de nieuwe smeergeldaffaire opgebiecht aan de onderzoeksrechter, aldus de Belgische media. Hij zegt gedwongen te zijn geweest een verklaring af te geven dat het geld naar de SP was gegaan. Dat was nodig om te voorkomen dat de Zwitserse autoriteiten het bankgeheim voor de rekeningen van twee andere Agusta-verdachten in Zürich zouden opheffen. De Zwitserse justitie wilde er zeker van zijn dat het geld niet voor criminele doeleinden was bestemd. Mangé zegt echter het geld van Aerospatiale nooit te hebben ontvangen.

De Franse firma voelt zich beschadigd door de aantijgingen. Ze behoudt zich het recht voor juridische stappen te ondernemen om haar imago en goede reputatie te behouden, aldus de verklaring.

Gevangenen gijzelen tientallen mensen in Sao Paulo

SAO PAULO — Zo'n 250 gedetineerden van de gevangenis Franco da Rocha in Sao Paulo hebben 45 personen in gijzeling genomen om hun eigen vrijheid af te dwingen. Onder de gegijzelden bevindt zich de directeur van de instelling, waar in totaal duizend gevangenen hun straf uitzitten.

De gijzelaars eisen wapens en auto's om te kunnen vluchten. Politie en militairen hebben inmiddels de gevangenis omsingeld. De politie van Sao Paulo is onderhandelingen begonnen om de vrijlating van de gegijzelden te bewerkstelligen.

Gevangenisopstanden zijn een regelmatig terugkerend verschijnsel in Brazilië. Bij de bedwinging ervan vallen vaak veel slachtoffers. Een bloedbad in de gevangenis van Rio de Janeiro kostte enkele jaren geleden aan meer dan honderd mensen het leven.

NOTITIES UIT PARAMARIBO

door **Max Ooft**

= door Max Ooft =

Verontrust door de grote **toename van de criminaliteit**, hebben ondernemers afgelopen week een onderhoud gehad met minister Soeshiel Girjasing van Justitie. Ter sprake kwamen onder andere de maatregelen die het ministerie denkt te nemen tegen de misdaad, en de mogelijkheden voor bedrijven om zelf beveiligingsdiensten mèt bewapening, op te zetten. Minister Girjasing deed in verband met dit laatste het voorstel, dat bedrijven hun beveiligingsmensen voordragen bij het ministerie om benoemd te worden tot buitengewoon agent van politie, om aldus in aanmerking te komen voor een wapenvergunning.

***

De herdenking van het feit, dat vijftien jaar geleden een militaire staatsgreep werd gepleegd in Suriname, werd door de politieke partij NDP onder voorzitterschap van voormalig legerbevelhebber **Desi Bouterse**, feestelijk herdacht. Bouterse zei bij deze gelegenheid dat de revolutie, die hij op gang heeft gebracht, niet gestaakt zal worden. Er zijn weliswaar fouten gemaakt in jeugdige onervarenheid, door verraad en verkeerde beïnvloeding, maar hieruit hoopt hij geleerd te hebben. Hij leverde kritiek op de huidige regering die met een halfslachtige 'nul-optie' toch maar blijft rekenen op Nederland voor steun, en verder beloofde hij de verkiezingsuitslag van volgend jaar te zullen respecteren, mits anderen dat ook doen als zijn partij als overwinnaar uit de bus zou komen. Hij beloofde het volk een beter gedisciplineerde samenleving met garanties voor de eerste levensbehoeften als de NDP regeermacht zal hebben.

Intussen blijft de Nederlandse Tweede Kamer wijzen op het 'gevaar voor de democratie', dat Bouterse vormt. Frans Weisglas zegt zelfs dat samenwerking met Suriname onmogelijk zal zijn als Bouterse zou worden gekozen door het Surinaamse volk. Minister Van Mierlo (Buitenlandse Zaken), die rapporteerde over zijn bezoek aan Suriname, houdt zich meer op de vlakte en zegt zo min mogelijk erover te willen praten.

***

De Algemene Middelbare School (AMS) in Suriname heeft inmiddels voldoende fondsen kunnen inzamelen, onder andere bij ex-studenten in Nederland, om computers aan te schaffen voor computeronderwijs op deze middelbare school en is met ondersteuning van het ministerie van Onderwijs reeds begonnen met de bouw van een ruimte hiervoor. President Venetiaan, zelf AMS-afgestudeerde, heeft de eerste steen gelegd. De AMS bestaat in april 45 jaar.

***

Bij het bauxietbedrijf Billiton zijn de arbeiders **in staking** gegaan om een loonsverhoging van negentig procent doorgedrukt te krijgen. De bond, onder leiding van Fred Derby (die tevens voorzitter is van de regeringspartij SPA) had aanvankelijk honderd procent geëist tegenover een aanbod van de directie van eerst 25, nu 45 procent.

De Billiton-directie vindt dat grotere verhogingen bedrijfsmatig onverantwoord zouden zijn, en stelt zich op het standpunt dat over 1994 (in fasen) reeds meer dan 1200 procent loonsverhoging is gegeven aan de arbeiders, die in de samenleving bekend staan als te zeer voorberecht. Door de staking ligt de aluinaardeproduktie uit bauxieterts stil en derft zowel het bedrijf als de staat winsten.

Verder staken ook de bushouders die bussen verhuren aan de overheid voor de (goedkopere) staatsbusdienst, en zijn leerkrachten van de middelbare handelsschool in actie om hogere vergoedingen af te dwingen voor het opstellen en corrigeren van examenwerk. Examens op dit instituut vonden daardoor geen voortgang.

***

Kolonel Gorré, bevelhebber van het **Nationaal Leger**, heeft in Frans-Guyana een hoge militaire onderscheiding gehad namens de Franse regering wegens 'uitzonderlijke inzet en prestaties'. Het Surinaamse leger participeerde in gemeenschappelijke legeroefeningen met Guyana, Frans-Guyana en Nederland.

***

Twee deskundigen, één uit Nederland en één uit Amerika, zijn in Suriname om trainingen en lezingen te verzorgen over het onderwerp **post-traumatische stress stoornissen** bij militairen. Deze psychische aandoeningen komen voor bij personen die ernstige emotionele spanningen hebben moeten doorstaan, zoals de Surinaamse militairen tijdens de binnenlandse oorlog, waarvan een aantal nog steeds afwijkend gedrag vertoont of zelfs geïnterneerd is geworden.

***

Minister Gilds van Defensie is een serie **bezoeken aan legeronderdelen** begonnen, waarbij prioriteiten geïnventariseerd zullen worden voor aanpak. De minister kondigde aan dat er betere tijden zullen aanbreken voor het leger, doelende op de door Nederland toegezegde Nf. zeventien miljoen voor het ministerie van Defensie.

***

Vier Surinaamse politici, waarvan één (Ernie Brunings) van de oppositie zullen op uitnodiging van de Amerikaanse informatiedienst een bezoek van drie weken aan Amerika brengen om omstandig te **informeren over aanpassingsprogramma**'sin de wereld. De politici zullen gesprekken voeren met onder andere vertegenwoordigers van de Wereldbank, het IMF en de IDB.

***

Minister Ronald Assen van Planning en Ontwikkelingssamenwerking heeft in verband met de voorlichtingsactiviteiten over het **Structureel Aanpassingsprogramma** (SAP) een lezing gehouden over de relatie tussen democratie en een aanpassingsprogramma, geput uit landen met een SAP volgens IMF-recept. Hij kwam tot de conclusie dat een aanpassingsprogramma in een dictatuur weliswaar sneller en effectief kan worden uitgevoerd, maar dat het sociale aspect daarbij inferieur wordt.

Democratie in een rechtsstaat blijft het meest wenselijke, en een aanpassingsprogramma moet een menselijk gezicht houden, anders kiest de bevolking desondanks voor de dictatuur, zo leren internationale ervaringen. Aldus minister Assen.

***

Het rechtshulpverdrag tussen Suriname en Nederland, dat de relaties op juridisch gebied regelt, kan door de ondertekening van twee protocollen van wijziging, door president Venetiaan, spoedig weer in werking treden. Het verdrag werd in 1983 door Nederland opgeschort, maar in 1993 werd op ministerieel niveau besloten het weer op te pakken, echter met wijzigingen die voorzien in informatie-uitwisseling tussen de ministeries van Justitie in plaats van tussen de Openbare Ministeries, en over het uitleveren van personen aan elkaar. Het verdrag en de wijzigingen, zijn nu geratificeerd door regering en parlement van beide landen.

***

De **Powisie goudcertificaten** van de Centrale Bank van Suriname hebben volledig aan de verwachting voldaan. Deze beleggingsvorm, waarbij er goud als beleggingsvorm wordt gekocht bij de Centrale Bank, werd geïntroduceerd om overtollig geld uit de circulatie af te romen. Gehoopt werd dat minstens één miljard aan belegging zou worden besteed; er is zodanig enthousiast gereageerd dat er ongeveer 1,7 miljard Surinaamse guldens uit de circulatie is gehaald.

De bank introduceerde deze maatregel als reactie op kritiek, dat door de goudopkoop van de Centrale Bank, er juist geld in omloop, minstens Sf.4 miljard, werd gebracht hetgeen inflatie in de hand heeft gewerkt. Het goud wordt nu ingezet om dat geld weer eruit te halen.

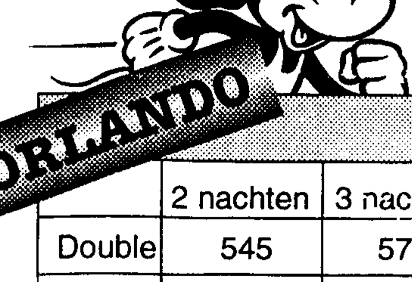
De certificaten zijn verhandelbaar, er wordt rente op verstrekt en ze kunnen weer ingewisseld worden tegen de geldende dagkoers voor goud. Dit zou het moeten maken tot een beleggingsvorm die onafhankelijk is van de fluctuerende waarde van de Surinaamse gulden ten opzichte van de dollar, hoewel de dollarprijs van het goud bij uitkering in guldens, toch wel gebonden is aan de dagkoers voor valuta.

***

TOYOTA
TERCEL
TERCEL

Indiase regering beschermt Taj Mahal tegen vervuiling

NEW DELHI — De Indiase regering heeft een plan aangekondigd om het beroemde monument de Taj Mahal te beschermen tegen vervuiling. Milieu-activisten hadden gewaarschuwd dat het witte marmer van het mausoleum in de noordelijke stad Agra met verwoesting wordt bedreigd.

In een ruim gebied rond het monument worden 100.000 bomen geplant en wordt een grote schoonmaakactie gehouden om de vervuiling te verminderen. Het staats-oliebedrijf Indianoil zal 600 miljoen gulden besteden om de uitstoot te beperken van een omstreden raffinaderij, die ligt op 46 km van de Taj Mahal.

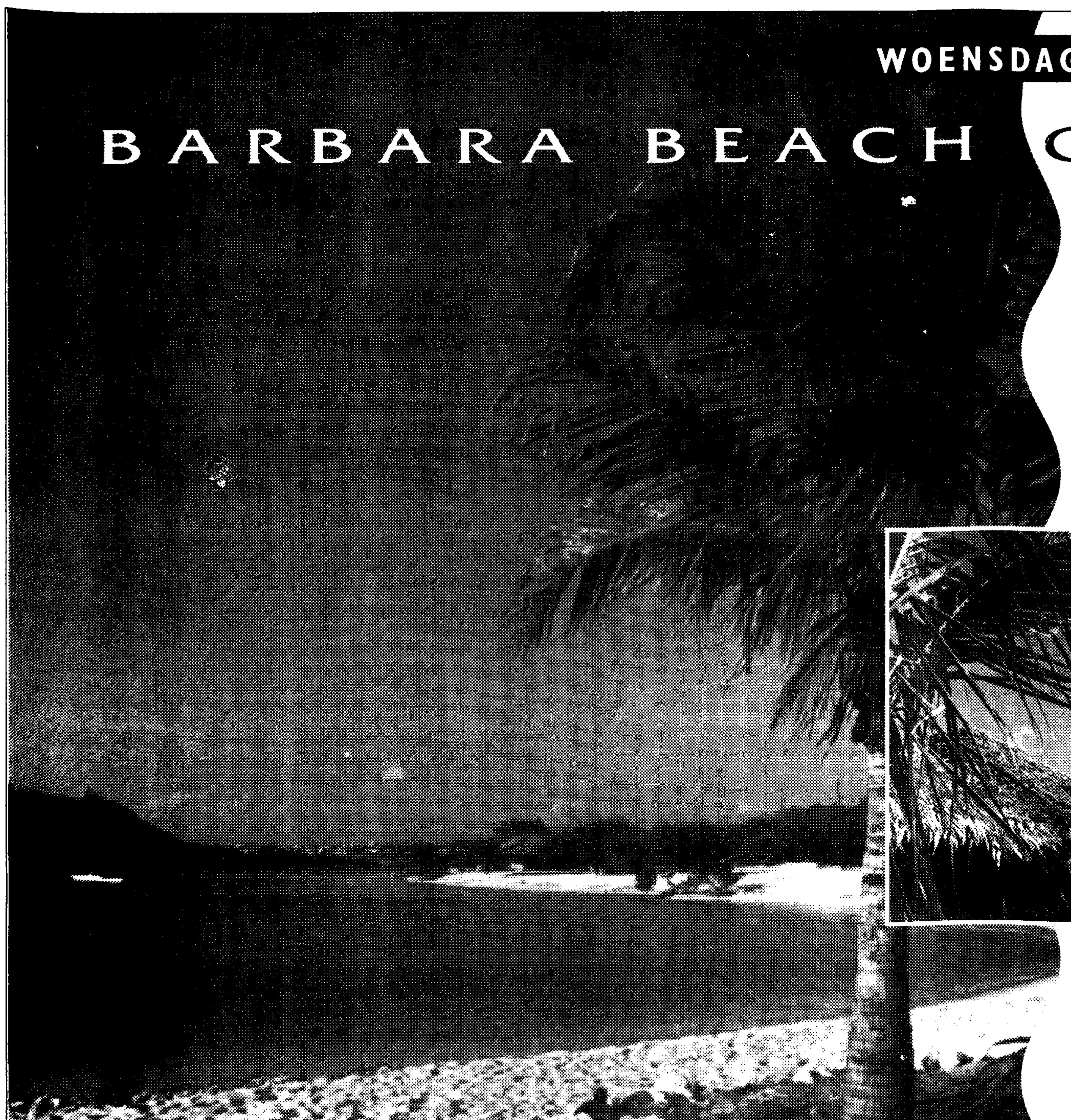
Maar de plannen van de Indiase regering gaan niet zo ver dat de raffinaderij en 2300 andere bedrijven, waaronder glasfabrieken en ijzersmederijen, uit het gebied worden verbannen. Wel worden 230.000 gasflessen gedistribueerd onder de bevolking in het gebied om de vervuiling door stoken met houtskool en petroleum te verminderen.

In Agra, een groeiende industriestad, zal worden begonnen met de verkoop van loodvrije benzine, die in India verder niet wordt gebruikt. Er zal propaganda worden gemaakt voor het gebruik van gas als vervangende brandstof voor diesel en benzine in auto's.

Experts zeggen dat door de vervuiling in het gebied het witte marmer van de Taj Mahal wordt aangetast en vergeelt. Het monument werd door de 17e eeuwse Mogol-keizer Shah Jahan opgericht voor zijn geliefde tweede vrouw Mumtaz. Het is één van de beroemdste bouwwerken ter wereld en heeft van Agra de belangrijkste toeristische attractie in India gemaakt. Jaarlijks wordt het door 1,5 miljoen toeristen bezocht.

WOENSDAG 8 MAART

BARBARA BEACH GAAT WEER OPEN!

OP WOENSDAG 8 MAART wordt Barbara Beach na een ingrijpende renovatie voor het publiek heropend. Net zoals vóór de tijdelijke sluiting kunt u, wanneer u het strand met de auto bezoekt, uw wagen weer vlakbij het strand parkeren. Maar ook booteigenaren zijn van harte welkom om van de faciliteiten van Barbara Beach gebruik te maken. De entree tot het strand per auto of boot bedraagt fls. 4,00 per persoon. Het strand is open van 8.00 tot 18.00 uur.

U KENT BARBARA BEACH NIET MEER TERUG. Het strand en de faciliteiten zijn enorm verbeterd. Er is onder andere 4.000 kubieke meter nieuw zeezand over het strand verspreid. Het strand is opnieuw beplant met tropische bomen en struiken en u vindt er nieuwe douches en toiletten. Daarnaast is de bestaande drijvende afscheiding tussen de zwemmers en het vaarverkeer door een nieuwe vervangen. U kunt dus weer veilig zwemmen.

DE BESTAANDE STRANDTENT IS COMPLEET GERENOVEERD en zal binnenkort worden heropend in de vorm van een Bar & Terrace restaurant. Vanaf 8 maart kunt u echter al een drankje of hapje nuttigen op het terras.

BARBARA BEACH MOET NET ZO MOOI BLIJVEN als het nu is, zodat iedereen ervan kan (blijven) genieten. We hebben daarom een nieuw reglement opgesteld, waaraan elke bezoeker zich dient te houden. Het strand van Barbara Beach zal 24 uur per dag worden bewaakt. Naast het zorgen voor uw veiligheid, zal onze eigen bewakingsdienst ook toezien op naleving van het reglement.

HERZIENE REGLEMENT VOOR BARBARA BEACH

❶ U bezoekt het terrein en de wateren van dit particulier ontspanningsoord geheel op eigen risico. Door het terrein en de wateren van dit particulier ontspanningsoord te betreden erkent u dat de eigenaars en/of beheerders van het terrein en de wateren in geen geval verantwoordelijk zijn of gesteld kunnen worden voor schade geleden gedurende of door uw bezoek, ten gevolge van letsel, verlies van eigendommen of anderszins, ongeacht de oorzaak van zulk letsel of verlies, noch ingeval er schade ontstaat door toedoen en/of nalatigheid van derden. ❷ Het betreden van het terrein en de wateren van dit particulier ontspanningsoord is slechts toegestaan via de ingang van het ontspanningsoord. Slechts de hoofdweg tussen de ingang van het ontspanningsoord en de Barbara Beach mag gebruikt worden om de Barbara Beach te bereiken. Het is verboden de hoofdweg te verlaten en/of het terrein van de N.V. Mijnmaatschappij te betreden. ❸ Auto's mogen slechts op aangeduide parkeerterreinen geparkeerd worden. Het is te allen tijde verboden auto's op het strand te parkeren. ❹ Honden, katten en/of andere huisdieren worden niet tot het terrein en de wateren van dit particulier ontspanningsoord toegelaten. ❺ Het is bezoekers niet toegestaan voedsel of drank naar de Beach mee te nemen. ❻ Het is verboden op het terrein en de wateren van dit particulier ontspanningsoord radio's te laten spelen en/of enigerlei muziek ten gehore te brengen. ❼ De eigenaars en/of beheerders van het terrein en de wateren van dit particulier ontspanningsoord behouden zich het recht voor, naar eigen inzicht en zonder opgaaf van redenen, de toegang tot het terrein en de wateren van dit particulier ontspanningsoord te weigeren of op te zeggen. ❽ Schending van deze voorwaarden en voorschriften kan leiden tot uitsluiting van toelating in de toekomst.

Santa Barbara Resort
AT SPANISH WATER
CURAÇAO, NETHERLANDS ANTILLES

Tot ziens op 't nieuwe Barbara Beach!

Santa Barbara Resort presents

The O'Neill BEACH VOLLEY Invitational

In de snel groeiende sportwereld is de enorme toename van beach volleybal in de laatste jaren één van de meest opmerkelijke ontwikkelingen.

In de jaren '80 ontwikkelde het professionele beach volleybal zich tot grote hoogte in de VS en Brazilië, maar in de rest van de wereld begon het niet eerder dan begin jaren '90.

Tijdens de O'Neill Beach Volley Invitational op Barabara Beach wordt gestreden door de beste teams van het Amerikaanse en het Europese Continent. Uit Europa zullen 4 herenteams deelnemen, waaronder de Fransen Penigaud/Jodard, nummer 3 van de wereld, en de Duitsers Ahmann/Hager, de winnaars van de finale van de Europese kampioenschappen.

Ook 4 Amerikaanse teams zullen deelnemen waaronder het wereldberoemde team Steffes/Kiraly. Brazillië en Canada leveren ook een team. En dan natuurlijk niet te vergeten de dames.

Er komen 4 sterke teams uit Nederland, Brazilië, Cuba en de VS.

Vrijdag en zaterdagmorgen worden de poulewedstrijden gespeeld en zaterdagmiddag de halve finales. Deze dag wordt afgesloten met een optreden van Doble "R". Op zondag, de finaledag, krijgen de eerste 1000 bezoekers van het evenement een gratis O'Neill evenements T-shirt.

's Ochtends wordt gespeeld om de 3e t/m de 8e plaats. De damesfinale begint om 14.00 uur. Alle toeschouwers moeten voor 15.30 uur binnen zijn, want op dat tijdstip begint de herenfinale. Iedereen kan zondagmiddag nagenieten van dit toptoernooi met een muzikale afsluiting van The Crazy Happy Peanuts.

Zijn de Amerikaanse teams nog steeds sterker dan de Europese of is Europa nu al het sterkste continent?

Op 10, 11 en 12 maart krijgen wij het antwoord tijdens de eerste "Americas versus Europe"!

Santa Barbara Resort
AT SPANISH WATER
CURAÇAO, NETHERLANDS ANTILLES

Santa Barbara Resort at Spanish Water presenteert:

THE O'NEILL BEACH INVITATIONAL VOLLEYBALL

10 11 12 MAART

THE AMERICAS VERSUS EUROPE

TOERNOOITIJDEN

VRIJDAG 10 MAART
10.30 - 18.00 uur
toegang NAf. 5,-

ZATERDAG 11 MAART
9.00 - 18.00 uur
(15.30 uur halve finales*)
toegang NAf. 5,-

ZONDAG 12 MAART
9.00 - 18.00 uur
(15.30 uur finales*)
toegang NAf. 10,-
(voor de eerste 1000 bezoekers gratis T-shirt)

* 15.30 uur precies, zorg dus dat u op tijd bent!

5 MAART CURAÇAO CURAÇAO

Van vrijdag 10 t/m zondag 12 maart wordt op Barbara Beach de internationale O'Neill Beach Volley Invitational gespeeld. Hieraan voorafgaand zal op 5 maart een toernooi worden gehouden met Curaçaosche teams, waarvan de finale op zaterdag 11 maart gespeeld wordt.

Acht herenteams en vier damesteams uit de wereldtop komen tegen elkaar uit. De ploegen komen uit Brazilië, Canada, Duitsland, Italië, Nederland, Frankrijk, USA en Cuba. De heren Steffes en Kiraly van het team uit de USA zijn Amerikaans kampioen.

The O'Neill Beach Volley Invitational wordt op zaterdag afgesloten met een optreden van Doble R, en op zondag met een optreden van de Happy Peanuts.

Kom dus kijken op 10, 11 en 12 maart op het strand van Santa Barbara.

Beach Volleyball van wereldklasse!

Santa Barbara Resort
AT SPANISH WATER
CURAÇAO, NETHERLANDS ANTILLES

Met dank aan onze sponsors:
Santa Barbara Resort; CITCO; Lions Dive Hotel; CTDB; Amstel; Coca-Cola

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

5de Trekking donderdag 2 maart 1995

TIEN TALLEN

45	500
61	100
70	100
81	100
91	100

HONDERD TALLEN

113	100
119	100
127	100
150	100
156	100
158	100
161	100
169	100
172	100
173	100
178	100
179	100
184	100
189	100
200	100
210	100
227	1000
232	100
241	100
256	100
259	100
286	100
288	100
292	100
296	100
302	100
305	100
318	100
321	100
324	100
328	100
329	100
334	100
339	100
345	100
355	100
364	100
370	100
372	100
376	100
385	100
395	100
398	100
402	100
404	100
[illegible]	[illegible]

1637	100
1647	100
1651	100
1658	100
1671	100
1685	100
1706	100
1715	100
1729	100
1734	100
1744	100
1758	100
1765	100
1784	100
1801	100
1803	100
1804	100
1809	100
1830	100
1843	100
1854	100
1858	100
1863	100
1865	100
1867	100
1869	100
1873	100
1874	100
1879	100
1887	100
1893	100
1907	100
1911	100
1930	100
1948	100
1972	100
1979	100
1986	100
1999	100

TWEE DUIZEND

2009	100
2013	100
2035	100
2037	100
2052	100
2056	100
2067	100
2080	100
2095	100
2099	100
2118	100
2121	100
2124	100
2125	100
2131	100
[illegible]	[illegible]

3361	100
3362	100
3364	100
3367	100
3378	100
3381	100
3383	100
3384	100
3388	100
3393	100
3394	100
3395	100
3397	100
3409	100
3414	100
3428	100
3440	100
3441	100
3443	100
3449	100
3450	100
3461	100
3463	100
3467	100
3468	100
3473	100
3504	100
3508	100
3518	100
3521	100
3533	100
3541	100
3567	100
3573	100
3582	100
3587	100
3600	100
3611	100
3622	100
3624	100
3636	100
3650	100
3655	100
3685	100
3698	100
3718	100
3724	100
3747	100
3750	100
3760	100
3772	100
3787	100
3791	100
3794	100
3825	100
3827	100
3834	100
3844	100
[illegible]	[illegible]

5180	100
5181	100
5193	100
5197	100
5199	100
5256	100
5278	500
5280	100
5288	100
5307	100
5363	100
5364	100
5366	100
5377	100
5383	100
5388	100
5393	100
5395	100
5406	100
5407	100
5409	100
5410	100
5423	100
5437	100
5440	100
5477	100
5479	100
5493	100
5496	100
5502	100
5504	100
5505	100
5520	100
5529	100
5561	100
5567	100
5572	100
5581	100
5590	100
5594	100
5595	100
5602	100
5605	100
5627	100
5633	100
5634	100
5636	100
5653	100
5655	100
5667	100
5669	100
5689	100
5697	100
5709	100
5721	100
5722	100
5734	100
5753	100
[illegible]	[illegible]

[illegible]

5de trekking op donderdag 2 maart 1995

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door M. M. Vitor namens de Procureur-Generaal, de getuigen en de Direkteur van de Landsloterij.

De Direkteur van de Landsloterij,

Luis E. Didiez

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
29831	2.000	5762	1.500	28853	1.000
29832	**100.000**	**5763**	**30.000**	**28854**	**10.000**
29833	2.000	5764	1.500	28855	1.000

Getuigen:
J. Th. WILSON
O. I. NAHR

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO : 8.00—15.00 centine (maandag t/m vrijdag)

ARUBA
Oranjestad : 8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolas : 8.00—12.00 en 13.00—16.00

BONAIRE : 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)

ST. MAARTEN : 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)

SABA : s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch

ST. EUSTATIUS : s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

Drukkerij „De Curaçaosche Courant" N.V.

BONAIRE
AGENDA

Politie:	110
Brandweer:	110
Taxicentrale:	8845
Hospitaal:	114
Bejaardentehuis:	8350
WEB nv:	115
Telbo/Landsradio:	7000
Informatie:	119
Storingen:	120
Opname telegram:	121
Aidslijn (ma.-di. 19.00-20.00 uur):	7055

****

OPENBARE BIBLIOTHEEK
Openingstijden voor het publiek:
Kralendijk: ma. van 14.00-18.00 uur, di. t/m do. van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur, vr. van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon: wo. van 14.00-18.00 uur en vr. van 14.00-17.30 uur.

****

POSTKANTOOR
(openingstijden)
Zegelverkoop:
Kralendijk (tel.: 8508): ma. t/m do. van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur, vr. van 07.30-12.00/13.30-16.00.
Rincon (tel.: 6214): ma. t/m vr. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.
Geldloket:
Postwissels, Postspaarbank, Giro-cheque (en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: ma. t/m vr. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.

****

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel (tel. 8996).
Rotary: wo. 12.30 uur - Restaurant Jardin Tropical (Shopping Center La Terraza).

****

BRIDGECLUB UPS & DOWNS
Voor inlichtingen kan men terecht bij wedstrijdleider F. de Wit (tel. 5398).

****

[illegible]

KLACHTEN/
BEZORGING:
Shon Ma Carmina,
Blvd. J. [illegible] 15,
tel. 8204;
(na 18.00 uur [illegible])

UPB-partijleider Rudi Ellis:
Gedeputeerden voeren patronage politiek

KRALENDIJK — Tijdens het UPB-bestuur werd getracht om partijpolitiek te voorkomen als er erfpachtsterreinen verleend moesten worden. "Wij keken niet naar politieke kleur of vriendjes van de gedeputeerde", aldus UPB-leider Rudi Ellis. Hij zegt goed op de hoogte te zijn van de manier waarop terreinen op Republiek in erfpacht werden gegeven. "Toen was gedeputeerde Arthur Domacassé ook belast met Domeinbeheer", zegt Ellis in een radioprogramma van de UPB.

De huidige gedeputeerde van Domeinbeheer is ook Arthur Domacassé. Bij zijn overgang als gedeputeerde van de UPB naar de nieuwe coalitie als onafhankelijk raadslid, bleef Domacassé gedeputeerde.

Ellis zegt, dat in de tijd dat bestuursverantwoordelijkheid werd gedragen, via de centrale regering aan Nederland hulp is gevraagd voor het meten van de terreinen. Nu hij daar nooit meer iets van vernomen heeft, begrijpt Ellis, dat het huidige Bestuurscollege die zaak maar heeft laten hangen. Ook zegt Ellis, dat de UPB een adviesbureau had ingeschakeld om na te gaan hoe de infrastructurele kosten van een verkaveld terrein omgeslagen konden worden op de nieuwe eigenaar. "Al die plannen zijn in het water gevallen", betreurt Rudi Ellis.

De UPB-leider begrijpt, dat de Stichting Volkswoningen (PCB) nog steeds niet de goedgekeurde situatietekeningen voor 300 volkswoningen heeft gekregen. Zonder dat document weet de PCB niet waar de nieuwe woningen gesitueerd zullen zijn en dat is een stringente voorwaarde voor het indienen van een projectdossier bij de Nederlandse regering. De vertraging van het project werkt kostenverhogend, waarschuwt Ellis, [illegible] daarvan de dupe zal gaan worden.

"Dat zijn de werkzaamheden die een gedeputeerde moet uitvoeren. Maar wat zij doen is uitdelen van voorschotten, van diabaas en van rollen gaas om de stemmen van de mensen te kopen. Van deze drie gedeputeerden hadden wij niet die ouderwetse patronage-politiek verwacht." Dat zegt Ellis die deze praktijken heel goed binnen zijn eigen partij kent. Daarom zal hij gezaghebber Goedgedrag vragen vooral goed op te letten wat de gedeputeerden doen. "Het is immers belastinggeld waarmee zij campagne voeren", aldus UPB-leider Rudi Ellis.

KRALENDIJK — Nos Tera Nobo moet de nieuwe atlas worden voor de basisscholen. Hier gepresenteerd door directeur Boedhoe van het Nederlandse bedrijf Hebri (links). Rechts de adviseur van het bedrijf H. Grote en midden gedeputeerde van Onderwijs Norwin Willem.

Trainer Elvis Martinus:
Patoen Saragoza klaar voor Panam Spelen

KRALENDIJK — De voorbereidingen van Constantine 'Patoen' Saragoza op de Panamerikaanse Spelen zijn bevredigend verlopen. In een redelijk sterk veld tijdens de Midwinter Regatta, wist Saragoza een 17de plaats te behalen. Morgen staat Saragoza in de baai van Kralendijk op de plank. Voor de lokale windsurfers een mogelijkheid om hun prestaties af te meten aan de Olympische zeiler.

De Panamerikaanse Spelen in Mar del Plata (Argentinië) beginnen 13 maart. Om weer aan het wedstrijdritme te wennen, was het voor Saragoza belangrijk aan enkele internationale wedstrijden mee te doen. Op 19 februari schreef de Bonaireaan zich in voor de Prostibite Regatta in South Daytona (Florida). In de Olympische klasse wist Patoen op de eerste plaats te eindigen, [illegible] en de Amerikaanse jeugdkampioen Chris Ellsworth. Daarna vertrokken Saragoza en zijn coach Elvis Martinus naar St. Petersburg ter hoogte van de Golf van Mexico, waar het Antilliaanse team werd voorbereid door de Amerikaanse trainer Kirsten Snellenburg van het Eckerd College.

Aan de Midwinter Regatta werd door 135 zeilers deelgenomen. Daarvan kwamen er 55 uit in de Olympische klasse. Het Antilliaanse team nam de vijfde plaats in, terwijl Saragoza op de 17de plaats eindigde. Elvis Martinus — eveneens een goede windsurfer, die op Bonaire de kroon heeft moeten afstaan aan Saragoza — nam ook deel en eindigde op de 33ste plaats.

Coach Martinus was uiterst tevreden over de plaats van zijn pupil. Dit was een strijd op wereldniveau, terwijl de Amerikanen en de Canadezen zich moesten klassificeren. De Panamerikaanse Spelen zijn ook internationaal en op wereldniveau, maar dan zeilt er van elk land maar één deelnemer mee, aldus de toelichting van trainer Elvis Martinus. Aan de Midwinter Regatta werd deelgenomen door zeilers uit Amerika, Canada, Engeland, Puerto Rico, Mexico, Aruba en de Nederlandse Antillen.

Volgens Martinus is Saragoza in staat om in Argentinië een goede prestatie te leveren. Naar zijn mening moeten bepaalde onderdelen nog wat bijgeschaafd worden, maar de training in Amerika heeft veel bijgedragen om een redelijk goede prestatie te verwachten. Martinus betreurt het wel, dat Patoen Saragoza zonder trainer naar Argentinië moet gaan. In Argentinië is wel een trainer, maar die zal Patoen voor de eerste keer zien als hij in Mar del Plata is.

Zondag is Patoen Saragoza in de baai van Kralendijk in volle actie te zien. Dit is de laatste training van de Bonaireaanse kampioen voor hij naar Argentinië gaat. Wie zich wil meten met Patoen kan zich inschrijven bij Elvis Martinus, telefoon 5555.

[illegible] Emerenciana:
Opportunisme bracht Paboso in bestuurscollege

KRALENDIJK — Het vertrek van UPB-dissident Franklin Piekeur uit de fraktie van de bestuurspartij, maakt op 6 juni 1994 de weg vrij voor de Partido Boneriano Sosial om samen met de PDB en de zich onafhankelijk stellende Piekeur een nieuw Bestuurscollege te vormen. Daarmee heeft de partij bewezen dat het[illegible] gepredikt wordt, in de praktijk niet wordt toegepast, vindt [illegible] Emerenciana, die onlangs afstand heeft genomen van de Paboso.

Emerenciana zegt dat het[illegible] hem getroffen heeft bij de Paboso de principes waren die de partij hoog in het vaandel had staan. Een van de principes was dat de Paboso een fundamenteel standpunt innam ten aanzien van partij-overlopers. De Paboso [illegible] zich op het standpunt [illegible] [illegible] [illegible] of ander motief de partij verlaat, zijn raads- of statenzetel terug moet geven aan de partij, [illegible] zegt, dat [illegible] op de lijst van de Paboso stonden dat akkoord tekenden.

[illegible] echter het niet mee eens, dat de Paboso steunt op de zetel van Pieckeur die volgens de principes van de Paboso toebehoort aan de UPB. Naar de mening van Emerenciana heeft de Paboso [illegible] opportunistisch gehandeld.

[illegible] Emerenciana behaalde op de Paboso-lijst bij de raadsverkiezingen in 1991 in totaal 94 stemmen. Daarmee eindigde hij direct achter Willem, Gijsbertha en Regina Janga. Bij de statenverkiezingen van 1994 behaalde Emerenciana 57 stemmen. Partijleider Willem behaalde [illegible] 19[illegible].

Volgens Willem-Cecilia (PDB) zal Emerenciana zijn (vroegere) stemmers vragen [illegible] hun stem [illegible] te brengen op Cecilia. Die behaalde er bij de laatste verkiezing zelfs al honderd.

Nieuwe atlassen en wandkaarten scholen

KRALENDIJK — Het Nederlandse bedrijf Hebri bv wil voor de basisscholen en het Voortgezet Onderwijs van Bonaire atlassen en wandkaarten vervaardigen. Daarmee kan het verouderde materiaal worden vervangen. De gedeputeerde van Onderwijs steunt het idee. Opnieuw een bewijs dat de Paboso de belangen van de gemeenschap voor ogen heeft.

De atlassen en wandkaarten zijn bestemd voor klas 1 tot en met 6 van de basisscholen. Directeur Boedhoe van Hebri bv constateerde dat de zaak niet alleen verouderd was, maar dat ook de atlassen en wandkaarten niet meer overeenstemmen met de situatie in de wereld. Volgens Boedhoe zou het materiaal dat op Bonaire wordt gebruikt uit 1950 stammen met een herdruk uit 1961.

Het is niet bekend waar Boedhoe zijn gegevens vandaan heeft, maar bekend is dat er ten minste één school op Bonaire is, waar het materiaal stamt uit 1986.

De atlassen van Hebri hebben niet Europa als uitgangspunt, maar deze regio. Met de atlassen en de wandkaarten komt ook een instructieboekje, terwijl de atlassen geheel in kleur zijn.

Gedeputeerde Willem steunt het project en zal via het KabNa om financiering vragen. Willem liet ook weten, dat zowel het RK Schoolbestuur als de Scholengemeenschap geïnteresseerd is.

Franse Blauwhelm gewond geraakt in Sarajevo

SARAJEVO — Sluipschutters hebben nabij het Holiday Inn-hotel in Sarajevo een Franse VN-militair en twee burgers verwond. De slachtoffers liepen in de straat die bekend is geworden onder de bijnaam *sniper alley*. De soldaat werd in het hoofd geraakt. Hij is dankzij zijn helm niet in levensgevaar. Eén van de twee burgers werd in de maag getroffen. Zijn toestand is ernstig. De schoten kwamen uit de richting van Servische posities.

KRALENDIJK — Zondag 5 maart is het precies vijftien jaar geleden dat de statuten van de Fundashon pa Kwido di Personanan Desabilitá (FKDB) werden goedgekeurd. Het bestuur kon toen 'officeel' gaan werken, hoewel al veel eerder besloten werd om iets te gaan doen aan de opvang van verstandelijk gehandicapte kinderen.

Enige moeders en vrijwilligers kwamen onder leiding van Elly Schermer driemaal per week bijeen en hielden zich dan bezig met een — toen inderdaad nog vrij kleine — groep van verstandelijk gehandicapte kinderen. De stichtingsacte die op 5 maart 1980 werd ondertekend, was een steun voor het inmiddels gevormde bestuur. Dat bestond uit voorzitter en vice-voorzitter M. Djodjopawiro en R. Spierings, eerste en tweede secretaris J. Chatlein en J. Vis, penningmeester E. Cicilia en A. Evertsz.

Korte tijd later werd een dagverblijf opgericht en dat bracht de bal aan het rollen. Het aantal kinderen groeide en het dagverblijf werd te klein. De stichting verhuisde naar de 'oude jongensschool' te Rincon. De kinderen werden evenwel groter en er kwam behoefte aan een andere opvang. Ze ontstond uit de Pasadia Cariño de arbeids- en trainingsvoorzieningen (ATV) 'Stanislaus'. Het dagverblijf werd opgedeeld in twee afdelingen een dagverblijf voor volwassenen en een dagverblijf voor kinderen. Beide groepen hadden immers behoefte aan een andere opvang. Nu — na 5 jaar — heeft het dagverblijf voor kinderen twaalf bezoekertjes. Het dagverblijf voor ouderen zes bezoekers en de A.T.V. Stanislaus 27 bezoekers.

KIOSK CENTRUMGEBIED TE HUUR AANGEBODEN

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire biedt te huur aan een verkooplokaliteit in het Centrumgebied.
De verkooplokaliteit heeft een oppervlakte van 33 m² en is voorzien van een toilet, sanitair, verlichting en hekwerk.
De huurder zal indien noodzakelijk, voor eigen rekening, wand- en vloertegels en bekleding van de verkoopbalie moeten plaatsen.

Voorwaarden:
1. De huur wordt aangegaan voor de duur van 3 jaar en zal bij goed huurdersgedrag verlengd worden;
2. de huur bedraagt conform de bepalingen van de huurcommissie-regeling, NAfl. 560,-- per maand; de kosten van water en elektriciteit voor rekening van de huurder komen;
3. binnen twee maanden na de totstandkoming van de huurovereenkomst moet de kiosk operationeel zijn;
4. de huurovereenkomst wordt ontbonden door de verhuurder, indien huurder gedurende drie maanden de kiosk gesloten houdt voor het publiek.

Gegadigden dienen in hun verzoek aan te geven waarvoor de kiosk zal worden gebruikt. Reeds ingediende verzoeken voor de huur van de kiosk zullen ook in behandeling worden genomen.
Reacties zijn binnen 14 dagen na het verschijnen van deze publikatie te richten aan:
Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire
Plasa Reina Wilhelmina 1
Kralendijk, Bonaire.

Nadere informatie k[illegible]
Hoofd D.O.W. (beheer [illegible])
tst. 244515, fax (599[illegible]

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber [illegible]
mr. F.M.d.L.S. Goedgedrag [illegible] mr. [illegible]

WEGOMLEGGING JAN NOORDUYNWEG

[illegible] maakt hierbij bekend dat in verband met de noodzakelijke graafwerkzaamheden voor het leggen van elektriciteitskabel en drinkwaterleiding, in overleg met de verkeersafdeling van Politie,

DE JAN NOORDUYNWEG, TER HOOGTE VAN WEGKRUISING JAN NOORDUYNWEG, BRAZILWEG EN SCHONEGEVELSTRAAT

OP ZONDAG 5 MAART 1995 VANAF 07.00 UUR EN TOT EINDE WERKZAAMHEDEN

AFGESLOTEN ZAL ZIJN VOOR HET VERKEER

[illegible]

Inkathaleider haalt fel uit naar Mandela

ULUNDI — De belangrijkste zwarte oppositieleider in Zuid-Afrika, Mangosuthu Buthelezi, heeft zware beschuldigingen geuit aan het adres van president Nelson Mandela. De leider van de door de Zulu's beheerste Inkatha Vrijheidspartij vergeleek het optreden van Mandela met dat van de blanken ten tijd van het apartheidssysteem. Hij noemde Mandela arrogant en agressief en zei dat Inkatha door de president was geschoffeerd.

Buthelezi sprak bij het begin van een tweedaags congres over de toekomst van Inkatha in de door het ANC gedomineerde regering van Nationale Eenheid. De Zulu-leider en andere Inkatha-leden stapten eind februari uit de regering. Volgens hen hield president Mandela zich niet aan de afspraak dat met internationale bemiddelaars naar een oplossing wordt gezocht voor constitutionele kwesties. De Zulu's willen in hun thuisprovincie Kwazulu-Natal vergaande autonomie mogelijk maken.

Veel rechtszaken aangespannen tegen sigarettenfabrieken

Tabaksindustrie Amerika moet wellicht buigen voor rokers

NEW YORK — De tabaksindustrie in de Verenigde Staten heeft nog nooit hoeven te betalen aan rokers met gezondheidsklachten die rechtszaken hadden aangespannen. Maar dat zou kunnen veranderen en als dat gebeurt, dan kunnen de Amerikaanse sigarettenfabrikanten hun borst natmaken.

De Amerikaan heeft veel meer dan iemand anders de mogelijkheid om voor iets dat hem niet aanstaat naar de rechter te stappen. De kans dat hij in het gelijk wordt gesteld en in aanmerking komt voor een buitensporige schadevergoeding, is in de VS veel groter dan elders. Dat Amerikaanse rokers naar de rechter stappen om de tabaksindustrie aan te klagen, is dan ook niet verwonderlijk. Maar tot nu toe moest de klager tegenover de tabaksindustrie altijd bakzeil halen.

De meest recente zaken zouden daar wel eens verandering in kunnen brengen. Er zijn nieuwe juridische theorieën en nieuwe bewijzen en er is veel meer geld dat de klagende partijen kan helpen hun 'gelijk' te halen. Bovendien zijn er nu vier Amerikaanse staten die de rechter hebben ingeschakeld.

Marc Galanter, professor aan de Rechtenfaculteit van de universiteit van Michigan, ziet het zo: "In het verleden leek de situatie op een enorme raket, gericht op de tabaksindustrie. Die wisten de tabaksproducenten te ontwijken. Nu heeft die raket veel meer koppen en vliegen er overal projectielen rond."

Eén van die projectielen komt uit New Orleans waar onlangs een rechtbank bepaalde dat wat één van de grootste zaken tegen de sigarettenindustrie belooft te worden, door kan gaan. De zaak, die door enkele rokers namens tienduizenden mede-rokers is aangespannen, is gebaseerd op nieuwe documenten waaruit zou blijken dat de sigarettenfabrikanten gegevens over de veel verslavender werking van nicotine hebben achtergehouden. Ook zouden de fabrikanten meer nicotine in hun sigaretten gedaan hebben, met het doel de rokers verslaafd te houden.

Juridische deskundigen sluiten dan ook niet langer uit dat de aanklagers kunnen winnen. De sigarettenindustrie zou nu de schuld van het rookgedrag van de rokers kunnen krijgen. En in het verleden legde de jury altijd de verantwoordelijkheid bij de rokers zelf. Worden de klagers in het gelijk gesteld dan zouden de tabaksproducenten failliet kunnen gaan.

De zaak in New Orleans werd in maart vorig jaar door zestig topjuristen aangespannen. De uitspraak, die nog wel even op zich zal laten wachten, kan voor naar schatting 90 miljoen mensen gelden. Juristen achten de kans groot dat een eventueel beroep dat de tabaksproducenten aantekenen, het niet zal halen.

Een ander projectiel komt uit Florida. Deze staat besloot naar de rechter te stappen om de tabaksfabrikanten te dwingen te betalen voor de kosten die de gezondheidszorg drukken voor het behandelen van ziekteverschijnselen bij rokers. Florida is de vierde staat die dat doet. Mississippi, Minnesota en West-Virginia gingen hem voor.

FINANCIEEL NIEUWS

Effectenbeurs New York op winst

NEW YORK — De effectenbeurs van New York ...k gisteren niet echt ...er de indruk te zijn ... de fors lagere dollar... ...rs. De Dow Jones-...ex steeg met 9,68 ...ten tot 3989,61 ...ten. De dollar zakte ...ew York ondanks inter...ties die de koers ...den moeten opvij...n, van Nf 1,6165 tot Nf ...55.

...lgens een handelaar ... de dollarkoers eigen... alleen indirect – via de ...aties – invloed op de ...delenkoersen. In feite is ... lagere dollar goed voor ...edrijven die veel expor...n, omdat hun produkten ...t buitenland dan goed...r worden. Onder de han...ren bestond gisteren wel ...odige bezorgdheid over ...oersval, omdat die kan ...n tot een renteverho... die de dollar moet ...men. Hogere rente is voor ...andelenkoersen slecht. ...gevolgen voor de aan... van de bezorgdheid ...n voor een deel gecom...erd door de winst bij de ...che en technologische ...en.

... dollar bleek niet te ...n te zijn met interven...die een aantal Centrale ...n eerder op de dag in ...ps ook al hadden uitge... De Amerikaanse minis... van Financiën, Robert ..., deed een duit in het ... door te verklaren dat ... Amerikaanse ... Banken ...nen dat een sterke ... belang van de ...

... regering draagt haar ...je bij door te werken ...en vermindering van ...grotingstekort, zo zei ... verder. President ... wilde gisteren niet ... ingaan op de sterke ...daling. Hij noemde de ...p van de Centrale ...en op de valutamarkten ...

... dollar was daar niet ...ender de indruk. De ...kaanse valuta liet af ...evenen op een nieuw ...epunt tegenover de ...n. Het dieptereord ... Nf 1,5... ...1992. Ten ...de van andere mun...den, zoals de Zwit... frank, ... de ...

grond. Die valuta lijkt het ook niet te kunnen redden. Gisteren zakte de koers van 6,05 tot 6,33 per dollar, wat nog maar een fractie verwijderd is van het dieptepunt van 6,35 per dollar van eind januari.

Damrak in ban van lage dollar

AMSTERDAM — Beursplein 5 was gisteren geheel in de ban van de lagere dollar. De koers van de *greenback* daalde op de Europese wisselmarkten bijna 3 cent tot Nf 1,6130. Bijna alle hoofdfondsen werden daardoor geïnfecteerd. De Amsterdam EOE-indexduikelde liefst 3,53 punten omlaag naar 405,60.

"De dollar is het hete hangijzer", aldus een handelaar. "Beleggers bouwen hun posities af uit angst dat de munt nog verder omlaag gaat." De pijn zat vooral in de laatste drie kwartier voor de gong en werd mede ingegeven door de lagere opening van Wall Street. De dollar hield ook in Frankfurt, Parijs en Londen huis. De indices van deze toonaangevende Europese beurzen gingen stuk voor stuk onderuit.

Op het Damrak was de omzet niet groot. Er werd voor Nf 3,9 miljard in effecten gehandeld, waarvan Nf 951 miljoen in aandelen. Bij de hoofdfondsen liepen vooral de dollargevoelige waarden klappen op. Het wispelturige Fokker, dat een groot deel van zijn onderdelen inkoopt in marken en ponden, maar vliegtuigen verkoopt tegen dollars, liet zestig cent liggen op Nf 11,10.

Akzo en DSM deelden in de malaise. Beide chemiefondsen gingen fors in koers omlaag. DSM verloor Nf 3,40 op Nf 132,80. Daarmee ging de winst van donderdag (Nf 1,90) weer volledig verloren. Akzo Nobel, op dinsdag goed voor één gulden koerswinst, leverde Nf 2,70 in op Nf 192,70.

Ook de andere internationals zaten in de verdrukking. Unilever verloor Nf 2,70 op Nf 197,70. Volgens een handelaar werd dat mede veroorzaakt door arbitrage, waarbij aandelen Unilever NV werden geruild voor aandelen Unilever PLC. Olie daalde Nf 1,90 op Nf 182,90, en Philips en KLM lieten vier dubbeltjes op respectievelijk Nf 54,30 en Nf 47,50. Polygram vormde een positieve uitzondering. De koers van het muziek- en amusementsfonds steeg Nf 1,60 op Nf 83,60.

Ondanks goede resultaten bij branchegenoot Rabobank werden de banken mee omlaag getrokken. ABN AMRO liet veertig cent liggen op Nf 59,70. Dat ING de boeken van Barings als enige mag onderzoeken werd door beleggers wel gewaardeerd. In de neergaande markt verloor het fonds slechts een dubbeltje op Nf 80,30. ING was het op een na meest verhandelde fonds met een omzet van 1,2 miljoen (dubbeltelling) aandelen. De scepsis van Standard & Poor, het Amerikaanse kredietwaardeerbureau ..., ten aanzien van ING's interesse haalde niets uit.

Ondanks interventies door industrielanden

Dollar keldert en nadert het historisch dieptepunt

AMSTERDAM — De druk op de dollar is zo sterk geworden dat de Centrale Banken van de industrielanden zich gisteren genoodzaakt zagen tot gezamenlijke steunacties. Hun interventies op de valutamarkten gaven de geplaagde Amerikaanse munteenheid enige tijd lucht, maar de koers zakte uiteindelijk nog verder weg tot minder dan vijf cent boven het historische dieptepunt van Nf 1,5650 van 2 september 1992. Bij het slot van de handel in Amsterdam werd gisteren Nf 1,6130 genoteerd, bijna drie cent minder dan het slot van Nf 1,6410 donderdag.

De Centrale Banken van een groot aantal Europese landen, waaronder De Nederlandsche Bank, grepen gistermorgen twee maal gezamenlijk in met dollaraankopen. Aan het eind van de middag kwam er een derde actie na de opening van de markt in New York. Daaraan namen ook de Amerikanen deel.

De banken wisten de dollar tegenover de mark en de gulden slechts tijdelijk op te krikken. Het effect op de koersverhouding tegenover de yen was nog geringer. De valutahandel leek de interventies vooral te zien als een zwaktebod. ... slot van de handel in Europa werd voor een dollar 1,4375 mark betaald. Dat was nog maar vijf pfennig meer dan het laagterecord van 1,3860. Tegenover de yen sloot de Amerikaanse munteenheid op 94,45, wat opnieuw een dieptepunt betekende. De Japanse premier Murayama zei uiterst bezorgd te zijn over de gevolgen van de zwakte van de dollar voor de economie.

Japanse bedrijven zien hun export steeds duurder worden. De internationaal opererende bedrijven in Europa hebben eveneens te maken met een groeiende druk op hun resultaten.

De Amerikanen hebben weinig last van de koersdaling van hun eigen valuta, die de afgelopen twaalf maanden 16 procent minder waard werd tegenover de mark en de gulden en 9 procent tegenover de yen. De concurrentiepositie van het Amerikaanse bedrijfsleven wordt er alleen maar beter door en de beurs in Wall Street lijkt er niet overstuur van te raken. De Dow Jones-index kwam vorige week nog op een recordniveau. Het is daarom de vraag in hoeverre de VS echt ernst willen ... de dollar.

De Amerikaanse onderminister van Financiën, Lawrence Summers, liet gisteren voor alle zekerheid weten dat de middelen voor interventies aanwezig zijn, ook al hebben de VS 20 miljard dollar uit een fonds voor stabilisering van de wisselkoersen beschikbaar gesteld om Mexico uit de peso-crisis te helpen.

Valutadeskundigen zijn van oordeel dat er fundamentele oorzaken zijn voor de zwakte van de dollar. Volgens financiële man Everwijn van de bank GWK liggen die in de chronische tekorten van de VS op de begroting en de handelsbalans. "Daardoor komen er steeds meer dollars in de markt." Everwijn verwacht dat de dollar op langere termijn nog veel dieper zal zakken. "Het gaat in golven van enkele jaren, maar ik sluit niet uit dat de koersverhouding tegenover de mark en de gulden naar 1 op 1 gaat."

Het effect van deze factoren wordt versterkt doordat ook veel andere valuta's zwak zijn, zoals het pond sterling, de lire, de peseta en de Zweedse kroon. Beleggers zoeken steeds meer hun heil in de weinige munteenheden die nog vertrouwen wekken. "Er zijn in feite nog maar vier sterke valuta's: De mark, de gulden, de Zwitserse frank en de yen. De gulden houdt zich fantastisch", aldus Everwijn. Ook gisteren gaf de Nederlandse munteenheid weer geen krimp tegenover de ijzersterke mark. De mark sloot gisteren zelfs iets lager tegenover de gulden op Nf 1,12145.

Vendex-managers verdienen fors aan beursintroductie

AMSTERDAM — De beursgang van het detailhandelsconcern Vendex International wordt niet alleen lucratief voor de ongeveer 750 familie-aandeelhouders, ook het management vaart er wel bij. De 35 winstverantwoordelijke topmanagers, onder wie de vijf leden van de hoofddirectie, zien de waarde van hun aandelenopties met ongeveer Nf 600.000 toenemen tot Nf 750.000 per persoon.

De 35 betrokken functionarissen bezitten gezamenlijk 3700 opties op gewone aandelen. De helft daarvan kan tot 17 juni 1997 worden uitgeoefend, de rest tot 16 juni 1998. De opties hebben een uitoefenprijs van Nf 1700 per aandeel.

Vendex, dat nog medio dit jaar naar de Amsterdamse effectenbeurs wil, heeft inmiddels bekend gemaakt dat de introductiekoers tenminste Nf 7000 per aandeel moet bedragen, wil de beursintroductie doorgaan. De feitelijke introductiekoers zal waarschijnlijk ergens tussen de Nf 7000 en Nf 10.000 komen te liggen.

Uitgaande van de minimumprijs zien de Vendex-managers de waarde van hun opties stijgen tot Nf 750.000 per persoon. Bij een prijs van Nf 10.000 per aandeel incasseren zij per persoon zelfs Nf 889.286.

Bij bovenstaande berekening is ervan uitgegaan dat de opties gelijk zijn verdeeld over de 35 betrokken managers — ruim 105 per persoon. Niet onwaarschijnlijk is dat de leden van de hoofddirectie, onder wie bestuursvoorzitter mr Hessels, in verhouding meer opties bezitten. De onderneming doet daarover geen mededelingen.

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	3-Mar	FRANKFURT	PREV	3-Mar	AMSTERDAM	PREV	3-Mar
DOW JONES	3979	3989	DAX INDEX	2118	2109	EOE	409.13	405.60
AM.EXP	33.50	33.50	BASF	320.00	316.80	ABN AMRO	60.30	59.70
ATT	51.00	51.25	COMMERZBK	343.50	342.80	AEGON	112.10	111.50
ALZA CORP	22.38	23.75	DAIMLER B.	709.30	701.00	AHOLD	53.30	52.80
ARCHER	19.00	19.13	DEUTS.BK	727.70	726.50	AKZO	195.40	192.70
BORDEN	12.50	12.50	MAN	409.50	409.00	AMEV	73.30	71.70
CITICORP	44.25	42.38	PREUSSAG	449.50	448.00	DSM	136.20	132.80
COASTAL CO	28.50	28.38	SIEMENS	687.50	685.20	ELSEVIER	16.10	15.90
COCA COLA	54.88	55.00	VW	400.00	397.00	FOKKER	11.70	11.10
CORNING IN	31.88	31.88				GIST BROC.	44.00	43.50
DISNEY	54.00	53.88				HAGEMEYER	139.70	139.00
DUPONT	56.75	56.38				HEINEKEN	256.10	254.90
EAST.KODAK	51.25	51.38				HOOGOVENS	75.30	74.70
EXXON	63.38	63.25	LONDON			ING	80.40	80.00
FORD	25.38	25.63				KLM	47.90	47.50
GEN.ELECT.	53.13	52.88	FT-100 IND	3038	3025	KNP-BT	51.70	51.20
GEN.MOTORS	38.88	39.88				KON.PTT NED.	57.30	57.00
HEINZ	38.63	37.88	ARGYLL	2.77	2.82	NEDLLOYD	50.00	49.60
HOMESTAKE	15.50	15.13	BARCLAYS B	6.17	6.10	NUTRICIA	92.40	92.50
IBM	77.25	78.88	BASS	5.12	5.14	PHILIPS	54.70	54.30
KELLOGG	55.50	55.50	BRITISH BT	3.81	3.82	POLYGRAM	82.00	83.60
MC DONALDS	33.38	33.00	BRITISH TEL	3.14	3.15	ROBECO	103.00	103.00
MEAD	53.13	52.88	CADBURY	4.29	4.30	ROLINCO	105.40	105.20
MERCK	42.25	41.63	CABLE & W.	3.80	3.83	RORENTO	83.90	83.70
MINNES.MNG	54.13	54.38	GRAND MET	3.79	3.81	RODAMCO	44.30	44.70
MOBIL CORP	87.88	87.75	MARKS & SP	3.78	3.79	ROYAL DUTCH	184.70	182.90
PFIZER	83.13	83.75	REDLAND	4.27	4.25	UNILEVER	200.40	197.70
P.MORRIS	61.00	61.75	TATE & LYL	4.35	4.27	VMF STORK	43.70	43.70
QUAKER	32.13	32.13				VNU	182.60	182.20
SEARS	50.63	50.38						
UP JOHN	35.13	34.75	TOKYO			TORONTO		
US SURGIC	20.50	21.88	NIKKEI DOW	16963	17039	TSE 300	4081	4097
VALERO	17.75	17.75						
			BRIDGESTON	1300	1320	ALCAN	33.75	34.25
			CANON	1650	1480	BELL	42.88	43.00
GOLD	378.00	377.80	DAI ICHI K	1670	1710	BANK OF NS	27.38	27.63
SILVER	4.44	4.42	DAIWA SEC.	1050	1090	CAN.PAC.	19.25	19.63
CRUDE OIL	18.39	18.63	HITACHI	843	880	IMASCO	41.88	42.13
US$/YEN	94.84	94.12	HONDA MOT	1450	1510	LAIDLAW	11.13	11.25
US$/DMARK	1.45	1.45	JAPAN AIRL	602	606	MOORE	25.63	25.50
GBP/US$	1.61	1.63	NOMURA SEC	1630	1670	NORANDA	22.13	22.13
US$/NLG	1.63	1.60	NIPPON STE	335	335	PLACER DOME	28.00	27.38
ECU/US$	128.30	130.00	MAZDA	461	459	POWER CORP	18.88	18.88
CAN/US$	1.40	1.41	SONY	4230	4500	ROYAL BANK	28.38	[illegible]

Unilever gaat in Vietnam produceren

ROTTERDAM — Unilever gaat twee joint-ventures aan met Vietnamese bedrijven om daar toiletartikelen en waspoeders te produceren en te verkopen. Twee Vietnamese fabrieken worden voor een bedrag van 50 miljoen dollar gemoderniseerd. De Nederlands/Britse multinational draagt hieraan tweederde bij.

De joint-ventures zijn Lever Haso, dat in Hanoi zeep en shampoo produceert, en Lever Viso, dat in Ho Chi Minh-Stad (voorheen Saigon) waspoeders en shampoo maakt. Haso en Viso zijn marktleider op hun terrein.

Het is voor het eerst dat Unilever in Vietnam gaat produceren. Sinds het land in 1986 overging op een markteconomie heeft het concern wel naar het land geëxporteerd met merken als Lux zeep, Close-up tandpasta en Dimension shampoo.

Het Finse telecommunicatie- en elektronicaconcern Nokia heeft de winst voor belasting vorig jaar scherp zien stijgen van 1,15 miljard Finse mark tot 4 miljard mark (Nf 1,44 miljard). De omzet groeide met 38 procent tot 30,2 miljard mark (Nf 10,9 miljard). Het aantal werknemers van Nokia steeg met 3000 tot 28.600.

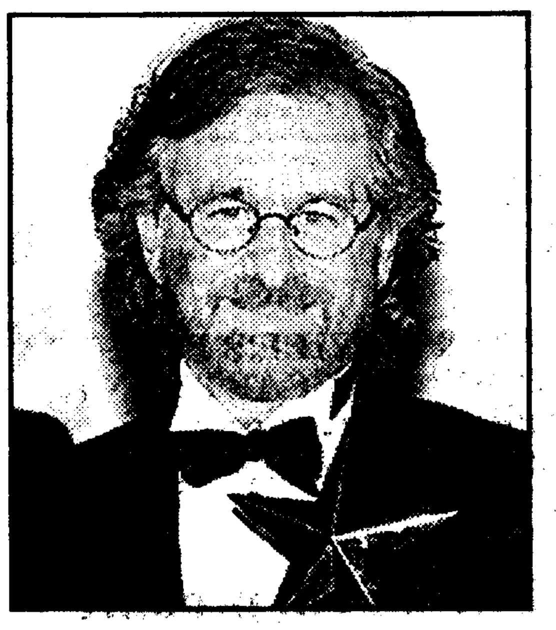
MENSEN

Sekten populair

Onbekenden hebben de afgelopen twee weken **honderden boeken** over sekten gestolen uit minstens zeven bibliotheken in de provincie Groningen. Het is onduidelijk of het om een georganiseerde actie gaat. De politie onderzoekt de zaak. De schade loopt in de tienduizenden guldens.

"Boeken over Baghwan, de Christian Science Church, de Rozenkruisers, de Jehovagetuigen, de Mormonen, de Vrijmetselarij en noem maar op. Alleen al in Stadskanaal zijn zeker honderd boeken gestolen en in Haren zijn vijftig boeken ontvreemd. Hele planken staan er leeg", aldus rayondirecteur Munstra.

Volgens hem bestaat er onder bibliothecarissen in Groningen wel een 'bepaald vermoeden' over de achtergronden van de opmerkelijke roof. "We hebben in de omgeving van Stadskanaal klachten gekregen van mensen die de betrokken boeken aanstootgevend vinden en wilden dat we ze uit de collectie verwijderden." De boeken waren *elektronisch* beveiligd.

LOS ANGELES - Regisseur Steven Spielberg is door de Filmacademie van de Verenigde Staten onderscheiden voor zijn totale filmoeuvre tijdens een diner in Beverly Hills. Op de foto toont hij de bij de onderscheiding behorende 'award'. Spielberg regisseerde onder andere films als 'Jurassic Park', 'Schindlers list', 'E.T.' en 'Raiders of the lost ark'.

Antieke beren

Meer dan 800 antieke **teddyberen** hebben tijdens een veiling in Londen voor in totaal 380.000 gulden een nieuwe bezitter gevonden.

Het duurste pluchen dier bij de verkoop in het veilinghuis Bonham's was woensdagavond een beer van de Britse fabrikant Farnell. Een liefhebber telde voor het in 1920 gemaakte beest bijna *15.000 gulden* neer.

Gemengde detentie succes

Het verdient aanbeveling om jongens samen met meisjes in de **jeugdgevangenissen** te plaatsen. Gemengde detentie heeft een positief effect op hun gedrag. Dit advies heeft de Nederlandse minister Sorgdrager (Justitie) vorige week gekregen van directeur drs A. Stoetman van de gesloten jongereninrichting Het Poortje in Groningen.

Zijn tuchthuis voor tieners heeft twee jaar geëxperimenteerd met gezamenlijke opsluiting van meisjes en jongens tussen 11 en 17 jaar. En met succes, vindt Stoetman. De knapen laten na enige tijd hun *macho-houding* varen en ze worden behulpzamer en actiever. De meisjes verliezen zich minder snel in emotionele uitbarstingen, wat hen beter hanteerbaar maakt.

Stoetman en zijn begeleidingscommissie ondervonden dat meisjes die onder één dak met jongens zijn opgesloten, meer aandacht behoeven dan de 'heren'. In de begintijd van de proef legden veel meisjes een te grote *'aanhankelijkheid'* richting mannelijk inrichtingspersoneel aan de dag. Het gevaar van ongewenste intimiteiten lag op de loer. De leiding heeft toen krachtig ingegrepen.

Verreweg de meeste jongens zitten gevangen wegens diefstal of geweldpleging. Bij de meisjes zijn gezinsproblemen en over straat zwerven de belangrijkste redenen om hen een tijdje uit de samenleving te halen. Prostitutie en heroïneverslaving zijn aan de orde van de dag.

WILLEMSTAD - Onlangs werd een donatie overhandigd aan Special Olympics Curaçao. Zoals bekend zal een Curaçaose afvaardiging in juli deelnemen aan de wereldkampioenschappen in het Amerikaanse New Haven in Connecticut. De donatie werd mogelijk gemaakt door onze lokale autodealers, verenigd in de NAADA en Maduro & Curiel's Insurance Services en Maduro & Curiel's Credit Company (organisatoren van de Autoshow '95). Op de foto onder anderen Alfred Moron van de NAADA, Lynda Chumaceiru van Special Olympics, Lionel Capriles II van MCIS en Henry Metry van MCCC.

Dossier op vuilstort

Een **betreurenswaardige fout** van de politie is er de oorzaak van dat een map met gegevens over een onopgelost misdrijf op de vuilstort in Maastricht is terechtkomen. Dit heeft korpschef H. Mostert van de politieregio Limburg-Zuid deze week meegedeeld.

Het betreft gegevens over de mysterieuze verdwijning in 1975 van de 18-jarige *Marjo Winkens* uit Schimmert. De politie gaat daarbij uit van een misdrijf. Mostert heeft de ouders van het meisje excuses aangeboden.

De map bevatte tips over deze zaak die de politie in 1985 bereikten na hernieuwde aandacht in de media over de nog steeds onopgeloste vermissing van de tiener. Deze gegevens hadden bij het politiedossier gevoegd moeten worden. In plaats daarvan kwamen ze terecht bij een politiebureau te Maastricht dat in februari 1993 ontruimd moest worden in het kader van de reorganisatie van het politieapparaat.

Daar is de map ten onrechte in een container met afval gedeponeerd. Een Maastrichtenaar vond hem kort daarna en bewaarde die in zijn woning. In januari van dit jaar bezorgde hij de map bij een krant. De gegevens zijn inmiddels weer in het bezit van de politie. Volgens de politie heeft de vinder de documenten niet meteen naar haar teruggebracht, uitgaande van de redenering 'wat de politie weggooit, hoef ik toch niet meer bij haar terug te bezorgen'.

Geslaagd!

De heer en mevrouw Mario en Arnolda Filesia ontvingen recent uit Nederland het heugelijke nieuws, dat hun dochter **Milangela Filesia** met succes haar opleiding tot docente Gezondheidskunde/Verzorging met specialisatie Gezondheidsvoorlichting en Opvoeding heeft voltooid. Milangela studeerde aan de Hogeschool Midden Nederland in Utrecht.

Alex op patrouille

Prins Willem-Alexander heeft gisteren deelgenomen aan een NAVO-patrouillevlucht met een *Awacs-toestel* (Airborne warning and control system). De prins stapte op de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen in [illegible] tions of schepen.

De vlucht die de prins meemaakte werd uitgevoerd boven de Adriatische Zee, in het kader van de operaties *Deny Flight* en *Sharp Guard*. Deze operaties hebben als doel schending van [illegible] malig Joegoslavië te voorkomen en controle uit te oefenen op naleving van het handelsembargo. Het is niet bekend of de populaire prins ook de stuurknuppel hanteerde.

Een Awacs-toestel is een 'vliegend waarschuwingssysteem' ten behoeve van de luchtverdediging. Op een hoogte van tien kilometer bestrijkt de radar van het vliegtuig een gebied van 312.000 kilometer. De radargegevens worden direct doorgeseind naar grondsta-

Eind deze maand neemt Alex waarschijnlijk deel aan een vlucht naar Bosnië.

Levenslang voor pizza

Een Amerikaan is gisteren in Californië tot [illegible] levenslang veroordeeld wegens diefstal van een *pizza*. De strafoplegging is een gevolg van een nieuwe federale wet die na twee eerdere veroordelingen deze harde straf voorschrijft. De veroordeelde was eerder gestraft voor beroving en later voor een poging daartoe. De derde en voor de nieuwe Amerikaanse wet laatste maal werd hij schuldig bevonden aan de diefstal van een stuk pizza uit handen van een jongeman.

Uniek olifantje

In de Rotterdamse diergaarde **Blijdorp** is zonder menselijke hulp een Indisch olifantje geboren. Het jong is woensdagavond temidden van de kudde op de wereld gekomen. [illegible] lijke wijze laten bevallen van een olifant in gevangenschap is een Europese *primeur*", aldus een medewerkster van de dierentuin. Deze primeur werd mogelijk door de nieuwe, ruimere behuizing van de olifanten. Moeder Irma had hierdoor alle ruimte om op eigen kracht te bevallen van haar kind. Het jong is volgens de dierentuin waarschijnlijk een vrouwtje. De naam van het diertje wordt door een wedstrijd bepaald.

Blijdorp verwacht door de geboorte van de 130 kilo zware boreling meer bezoekers dan normaal. Een stormloop van het publiek zoals in 1984 bij zusje Bernhardine [illegible] Bernhardine was het eerste olifantje dat in de Rotterdamse dierentuin werd geboren. Zij heeft zich inmiddels opgeworpen als '-tante' van het jong. Olifantetantes vervullen een belangrijke rol bij de opvoeding en bescherming van jonge olifantjes.

Uitstekend nieuws?

Steeds meer **druggebruikers** laten de injectiespuit liggen en stappen over op het 'Chinezen'. Dat is het roken van in aluminiumfolie verhitte heroïne. Dat schrijft *'Mainline'*, het tijdschrift voor druggebruikers.

Volgens Mainline stappen junks over op roken, omdat ze bang zijn voor hun gezondheid. Spuiters hebben vaak last van abcessen, bloedvergiftiging en hartklepontstekingen, omdat via de naald ook [illegible] verontreinigingen van versnijdingen in de bloedbaan terechtkomen. Daarnaast speelt de vrees voor besmetting met aids en hepatitis een rol.

Volgens Ch. van Brussel, hoofd van de Drugsafdeling van de GGD is het te vroeg om te spreken over een nieuwe trend, maar hij bevestigt dat de populariteit van spuiten afneemt. Dat blijkt onder meer uit het dalend aantal injectienaalden dat junks jaarlijks omruilen voor een schone. Twee jaar geleden waren dat er nog een *miljoen*, inmiddels zijn het er ongeveer 890.000.

Van Brussel noemt de ontwikkeling 'uitstekend nieuws'. Negentig procent van de sterfte onder drugspuiters vloeit rechtstreeks voort uit het gebruik van verontreinigde naalden.

Mainline koppelt een promotiecampagne aan, wat zij betitelen als, de nieuwe trend. In het maart/aprilnummer vinden de lezers behalve artikelen over de voor- en nadelen van spuiten en roken, ook een reep *zilverfolie*.

HENRY — By Dick Hodgins

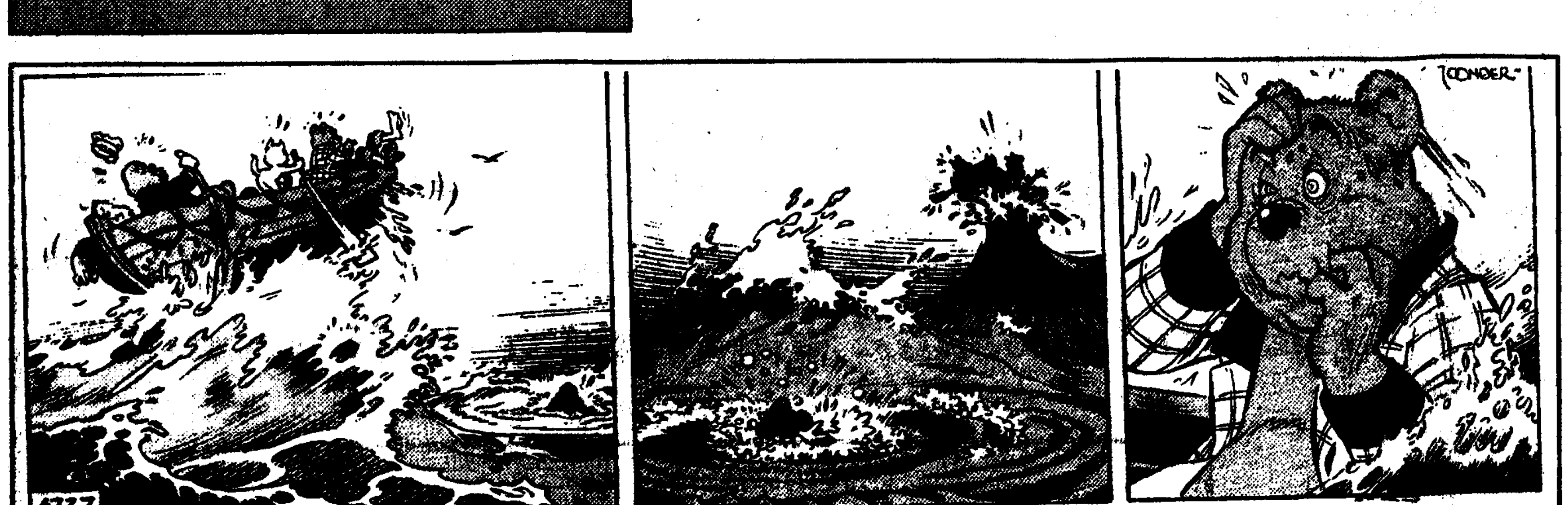

BONER'S ARK — By Addison & Frank Johnson

Marten Toonder

Tom Poes en de Tijwisselaar

4737 - Er was niet veel tijd meer om te praten of te denken. De vloed steeg steeds sneller en Tom Poes haastte zich om de versufte eilandbewoners, samen met Wal Rus in de sloep te laden.
Ze waren maar net op tijd. Want nauwelijks had de gezagvoerder het touw losgegooid en de riemen gegrepen of een hoge golf greep het vaartuigje en dreef het met grote snelheid naar de open zee.
Klotsend en loeiend wervelde de branding om de bergpiek heen, en toen heer Ollie de ogen opsloeg, zag hij dat de vloed bezig was het land te overspoelen.
Met een schok rees hij op uit zijn ingezakte houding en staarde naar het gebeuren.
"W-waar b-ben ik?", zo stamelde hij. "W-wat is dat daar?"
"Je bent hier, Blommers!" riep de kapitein, driftig aan de roeispanen trekkend. "En als je weer zitten kunt, kan je beter een riem pakken! Roeien maatje, anders worden we naar die overgehaalde berg gezogen!"
"W-wat is er toch gebeurd?", hernam heer Ollie op klagende toon. "W-waar is het eiland Raap, bedoel ik... als u begrijpt wat ik bedoel?"
Op dat moment verdwenen de laatste overblijfselen van het land in een kolkende watermassa en nu drong de waarheid tot de geschokte heer door.
"De vloed!", riep hij uit. "De vloed is niet tegengehouden en nu is de aarde onder water bedolven!"
"Kletsl", snoof Wal Rus al hijgend. "Het is geen vloed, maar eb, Stommels! Het water is niet over het eiland gelopen, maar het eiland is onder water gezakt!"

BEETLE BAILEY — By Mort Walker

REDEYE — By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA

ARTSEN

VERENIGING VAN TANDARTSEN

Dienstdoende arts 4-5 maart van 12.00-13.00 uur: J. Baljet-Faneyter, OudeCaracasbaaiweg 48. Tel.: 656818. Voor spoedgevallen 374018.

GENEESKUNDIGE DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST

4 maart 1995 vanaf 08.00 uur tot 6 maart 1995 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Centro Mediko Sta. Rosa. Tel.: 676666; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 681011 b.g.g. 112, 696266 of 696337.
Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wiltjes, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, Brinkman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Oleana-Ayubi en Braam)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST

4 maart 1995 vanaf 17.00 uur tot 6 maart 1995 om 07.00 uur:
Dokter Hermelijn, Schonegevelstraat 4. Tel.: 684038; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 699045 b.g.g. 112, [illegible] of [illegible].
Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gelis, Podesa, Beekman, Sonder, De Rouw-Picus, Daveiaar, Elhage, Pablo, Nivillac, Rosales-Conces[illegible] en De Vos)

3DE DISTRICT BANDABAO

4 maart 1995 vanaf 17.00 uur tot 6 maart 1995 om 07.00 uur:
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber. Tel.: 641658 of 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: [illegible] b.g.g. 112, [illegible].
Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, [illegible] en Spong).

*Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. [illegible] geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING 'PRINSES MARGRIET'

Santa Maria 17, tel. 682344/682947, 682412/682574. Kantooruren: 07.00-[illegible]30 uur.
Wachtzuster na 17.00 uur tel. [illegible].
Medisch spreekuur in ieder wijkgebouw, dagelijks van 08.00-08.30/[illegible]30-13.00 uur
Huize Halman Otrobanda: tel. 628288; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
Sta. Maria 17: tel. 682344; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
Wijkgebouw Bonam: tel. 371865; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur. Sokudi: tel. 367824.
Sentro Medika Montagne Abao: tel. 673711; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel. 618577; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
Wijkgebouw Suffisant: tel. 687707; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
Wijkgebouw Sta. Rosa: tel.

671628; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur.
* Inloopspreekuur voor zuigelingen en kleuterzorg: vr. van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondel-/Nilda Pintostraat; tel. 373562.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING

Kantoor Gosieweg 15, tel. 692231/692232; open van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou Silberié Kavel 16, tel. 649422; open van 08.00-16.00 uur.
Wachtbroeder vanaf 3 maart 1995 17.00 uur t/m 10 maart 1995 07.00 uur tel. 693291 of page 310-1179.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU

Fontein 35, tel. 648077/648387; open van ma. t/m vr. van 07.00-17.00 uur. Wachtzuster tel. 649641 of 601760.
Consultatiebureau diabetici: elke wo. van 09.00-11.00 uur. Voor informatie tel.: 648077.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO

Schottegatweg Noord 43. Tel. 691838/692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: elke do. van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: elke di. van 12.30-14.45 uur.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST

ZATERDAG 4
Otrobanda: Gosie, Gosieweg 90-A. Tel.: 617988.
ZONDAG 5
Otrobanda: De Savaan, De Savaan 109-A. Tel. 697770.
Punda: Janwé, Caracasbaaiweg 191. Tel.: 617663.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135
Artsendienst Bandabou:	641658
SOS-lijn (psych. hulp):	127
RCC (nood op zee):	637911
Dierenasiel:	654300
Dierenartsdienst:	614000
Thorax Centrum:	685917
Medisch Centrum Bikuna: (24 uur bereikbaar)	[illegible]
	[illegible]
Fundashon Lechi di Mama:	672289
	375828
	375023

VERLOF BEGRAFENISSEN

[illegible]
za. 4 maart:
S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
zo. 5 maart:
H. Andrade, Schelpwijk Kaya B-9.

STICHTING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Fundashon Famia Planea)

Assistentie geboorteregeling:
Kliniek Bitterstraat 1-A (tel. 611323): dagelijks open van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; dokter aanwezig op ma. en vr. van 14.00-16.00; di. t/m do. van 08.00-11.00 uur.

Kliniek Kas Chikitu (zuigelingenconsultatiebureau): open op wo. van 13.00-15.00 uur.

KERKDIENSTEN

[illegible]
17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): za.: 19.30 uur; zo.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zo.: 10.00 en 19.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): za.: 19.00 uur; zo.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): za.: 19.00 uur; zo.: 11.00 en 18.00 uur.
LAGOEN (H. Johannes): zo.: 10.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): ma. t/m za.: 06.00 uur; zo.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zo.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
St. Ana (St. Anna, basiliek): zo.: 08.00 en 19.00 uur.
[illegible] (H. Familie): za.: 08.00, [illegible] en 19.00 uur.
[illegible] (O.L. Vrouw van de Rozenkrans, [illegible]): za.: 19.00 uur; zo.: [illegible] uur.
[illegible]: za.: 18.30 uur; zo.: 07.00, 09.00 en [illegible] uur.
STA. ROSA (Santa Rosa de Lima): za.: 18.30 uur; zo.: [illegible], 09.00 en 18.30 uur.
SERU FORTUNA (San Martines de Porres): za.: 18.30 uur; zo.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (St. Franciscus): zo.: 17.00 uur.
SOTO (St. Antonius): za.: 19.00 uur; zo.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): za.: 07.00 en 19.00 uur; zo.: 08.00, 10.00 (charismatica), 18.00 en 19.00 uur (Ned).
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): za.: 18.00 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
TERA CORA (H. Geest): zo.: 16.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): za.: 19.00 uur; zo.: 08.00 uur.
WILLIBRORDUS (St. Willibrordus): za.: 19.00 uur; zo.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): za.: 18.30 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): za.: 18.30 uur; za.: 09.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
[illegible] (Mundo Nobo): za. 18.00 uur zangdienst; zo. 09.30 uur preekdienst.

WEGA DI NUMBER

9 2 6 3 8
1 7 4 5
0541
6641
9953

Emmy Berthold kleuterschool (Suffisant): zo. 18.00 uur dienst (Pap).

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier (Arowakenweg 28): 09.30 uur kerkdienst (Ned.); 10.15 uur kerkdienst (Pap.); 16.30 uur kerkdienst (Ned.).
Muizenberg)Skol basiko Muizenberg/St. Jacob): 10.00 uur kerkdienst (Pap).
Santa Rosa (Marakaweg 1): 10.00 uur kerkdienst (Pap.); 19.00 uur samenkomst (zang, gebed, bijbelstudie, Pap.).

VERENIGDE PROTESTANTSE GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church (Oranjestraat 111): 09.30 uur Rev. O.G. Haasnoot.
Fortkerk (Fort Amsterdam): 09.30 uur ds. N. de Reus.
Emmakerk (Bareritsiaan 11): 09.30 uur ds. P. v/d Waal.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zo. om 19.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n (tel.: 661922).

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK

zo. om 10.30 uur - Kaya G Mahuma 439.

BAKHUIS MINISTRIES

zo. om 10.00 uur dienst - Landhuis Mount Pleasant.
****

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.00 Our Environment; 18.30 Danger Bay; 19.00 Rescue 911; 20.00 Telenotisia; 20.30 Programa FvM; 21.00 Wega di Number Korsou; 21.10 Cocktail Tursiko (presentator Captain Sterling); 22.00 Estreno: The Betrayal; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 09.00 Sala di Konsierto; 10.00 Sena di Señor; 10.45 48 Hours; 11.15 Zorro; 12.00 Guia di [illegible]; 12.[illegible] Domingu Deportivo; 16.15 ; 16.45 Man drechi di Dios; 17.00 ; 17.55 Wega di Number Korsou; 18.00 Di Bishita Ku.....; 18.30 ; 19.00 Tele-Suerte; 20.00 Telenotisia; 20.30 Shete Dia; 21.00 ; 22.00 ; 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

TV-11 (kanaal 11)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 On Pits Road; 18.30 European Journal; 19.00 Kome pa Biba (presentator Esther Mayer); 19.30 Pacho Chittick den Farandula; 20.00 Muérese de Risa; 21.00 The Extraordinary; 22.00 Ocumo Asi 2000 Extra; 23.30 Prime News.

ZONDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 Wrestling; 19.30 Revista di Djadumingu; 21.30 Ku Bista Riba (presentator Reyna Joe); 22.00 Caché (presentator Minerva Hieroms); 22.30 Super Sport Follies; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

TELEARUBA (kanaal 13)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 17.00 Ghostbusters; 17.25 Scooby Doo; 17.50 Heatcliff & Marmaduke; 18.10 Dragraces; 19.10 Three's Company; 19.30 Style With Elsa Klensch; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 Special Program: Demanche Gras Calypso Trinidad; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.30 Ripiti y Gana; 18.00 Aladin; 18.25 Goof Troop; 18.45 Sunday Movie; 20.30 CNN International News; 21.00 Special Program: Tribute to RPB Musical From Barbabos; 22.00 Show-Time; 23.00 The Newz; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

CINE (kanaal 83)

ZATERDAG: 18.45 Mo' Better Blues; 21.00 Cheech and Chong's Next Movie; 22.45 Perfect Weapon.

ZONDAG: 19.00 Star Trek III: The Search for Spock; 21.00 Sweet Poison; 22.45 For Queen and Country.

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG: 19.05 WCW Saturday Night; 21.05 Movie: Dr. No; 22.30 Movie: From Russia With Love.

ZONDAG: 19.05 WCW Main Event Wrestling; 20.00 Movie: Diamonds Are Forever; 22.30 National Geographic Explorer.

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 ABC News; 20.00 News; 21.00 Movie: Pee-wee's Big Adventure; 23.00 Marshal.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 ABC News; 20.00 Funniest Home Videos; 20.30 Home Videos; 21.00 Lois & Clark; 22.00 Movie.

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 Sirens; 21.00 Dr. Quinn, Medicine Woman; 22.00 Boys Are Back; 22.30 5 Buchanas; 23.00 Walker, Texas Ranger.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 60 Minutes; 21.00 Murder, She Wrote; 22.00 People's Choice Award.
Hope.

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 NBC News; 20.00 Extra; 21.00 Empty Nest; 21.30 Mommies; 22.00 Sweet Justice; 23.00 Sisters.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 NBC News; 20.00 Earth 2; 21.00 Seaquest DSV; 22.00 Movie: Cape Fear.

AE (kanaal 73)

ZATERDAG: 18.00 Movie: My Tutor; 20.00 Home Again; 20.30 Home Again; 21.00 Opposite Sex (Part 1 of 2); 23.00 Best of Comic Relief.

ZONDAG: 19.00 In Search Of; 19.30 In Search Of; 20.00 Ancient Mysteries; 21.00 Opposite Sex (Part 2 of 2); 23.00 Civil War Journal.

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG: 19.00 Movie: Muggable Mary: Street Cop; 21.00 Movie: An Invasion of Privacy; 23.00 Designing Woman; 23.30 Name of Love.

ZONDAG: 19.00 Movie: And the Sea Will Tell (Part 1 of 2); 21.00 Movie: And the Sea Will Tell (Part 2 of 2); 23.00 Commish.

HET WEER

Weersverwachting geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt en vandaag droog. In de komende nacht en morgenochtend bestaat er kans op een enkele lichte bui.
Matige, overdag af en toe vrij krachtige tot krachtige oostelijke wind (tussen acht en 28 knopen).

Weeroverzicht:
Het weer op de Benedenwindse eilanden zal ook in de komende 24 uur nog beïnvloed worden door de uitloper van een hoge-drukgebied boven de Atlantische Oceaan. Als gevolg hiervan zal ons weer overwegend droog bijven.
In de komende nacht en morgen vroeg zal de aangevoerde lucht tijdelijk iets vochtiger worden waardoor de ontwikkeling van enkele lichte buien niet kan worden uitgesloten.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 06.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag Mm
Aruba	licht bewolkt	31	26	0.0
Bonaire	half bewolkt	31	26	0.0
Curaçao	licht bewolkt	31	26	0.0

FAXNUMMERS: AMIGOE
Redactie: 674741
Advertentie: 674524

Direktiva, dosente i alumnonan di

Curaçaos Avond Lyceum

ta ekstende nan mas sinsero palabranan di kondolensia na mayornan i demas famia di nan alumno/amigu

KEN WING LEE

kende a fayesé trágikamente djasabra ultimo.

Direktiva di
CURACAOS AVONDLYCEUM

"Mi ta confia den bo gracia, mi curason ta hubilia bo salbacion"
Ps 13:5

Cu honda pena na nos curason nos ta participa fallecimento tragico di nos inolvidabel:

ELIZABETH CROES

miho conoci como Betty

Na nomber di su esposo:	Weibe Epema
yiunan:	Angelino Daal y Sabina y yiu
	Giovanni Daal y su señora y yiunan
	Guissepi Daal y Cindy Schipper
	Bettina Daal y Ivo Fernandes
Mama:	Sra. Vda. Maita Croes
rumannan:	Keta Croes
	Lino Croes, Lucia y yiunan
	Janchi, Mani Croes y yiunan
	Onsi Vrolijk-Croes, Buchi y yiunan
	Leo Croes Marjory y yiunan
	Corneia Croes y famia
	[illegible] y Harold Daal y famia
Padrino:	Fanta Croes
Madrina:	Jacintha Werleman

[illegible] Curacao y Hulanda
Famia Croes, Epema, Daal, Rasmijn, Koolman, Vrolijk, Thijzen, Werleman y demas famia ta invita pa acto di entiero cu lo tuma lugar Diasabra 4 di Maart pa 4'or di atardi saliendo for di Misa Inmaculada Concepción pa santana catolico na Sta. Cruz. For di 7'or di merdia e restonan mortal di Betty lo ta reposa den misa na Sta. Cruz.

Adres pa condolencia: Rooi Kochi 30
Aruba, Maart 1995.

The loveliest lady

BEATRICE YOHAI

has left us
and we mourn the loss of a dear friend.
She was an inspiration to all around her
and will be deeply missed.

May she rest in peace.

Our sincere condolences to Sam and Marieta.

Birte and Nic Møller
ART in AVILA

KOMPANIA DI AWA I ELEKTRISIDAT DI KORSOU N.V.

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van onze gepensioneerde ex-werknemer de heer

GERARDO MARCELO JAMANIKA

De begrafenis zal plaatsvinden op zaterdag 4 maart 1995.
Onze gevoelens van medeleven gaan uit naar de familie van de overledene.

MOGE HIJ IN VREDE RUSTEN.

K.A.E. N.V.

Mundu Nobo, 2 maart 1995.

GEZOCHT

[redacted]

Voor 5 ochtenden per week.

Tel. 618532

WONINGRUIL

voor de maand **AUGUSTUS** gevraagd.
Wij bieden ons grote luxe huis in **AMSTELVEEN** (5 slaapkamers, 2 badkamers grote tuin en gebruik auto) aan en vragen gelijkwaardig in de nabijheid van Willemstad. Uw reactie naar
fax: 0031-20-6439056/Tel.:0031-20-6415894 (zaak)/0031-20-64532569 (prive)
Fam. J.B.R.Bovenkerk.

TE KOOP
SUZUKI SAMURAI (Jeep) 1987
Hardtop Airco Fl. 8000,-
+
VOLVO 240
1986 Airco
in zeer goede staat
Fl. 21.000,-
Tel. 679430

Curaçao Karate Bond

Fundá: 2 mart 1977

KARATE KARATE KARATE KARATE KARATE

Zaterdag 4 maart om 8 uur in SENTRO DEPORTIVO KORSOU.

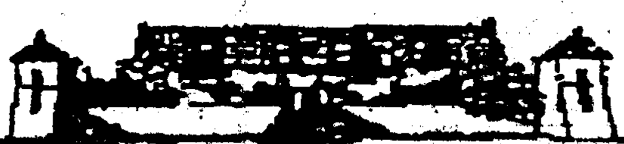
Internationaal karate- toernooi

Deelnemende landen; Cuba, Colombia, Aruba en Curaçao. Dit toernooi is ter voorbereiding op de

PANAMERIKAANSE WEDSTRIJDEN

die deze maand in Argentinië plaats vinden. Cuba en Colombia doen aan dit toernooi mee met hun beste karateka's, zoals Giraldo, Torres en Vileta, winnaars van verscheidene medailles. Voor Curaçao doen o.a. aan dit toernooi mee onze kampioenen, Dudley Josepa, Eddie Obispo, gebroeders Jamanika, Ricardinho Pieters en Harvilero Niebe.
Het beloofd een heel spannend toernooi te worden.
Entree volwassenen F. 7,50 en kinderen F. 3,-.

Een goed stralende huid is nu beslist haalbaar met **DEYNIQUE produkten.**
Gezichtsbehandeling/liftings/gold liftings/acnébehandeling/serum behandeling/ijsmassage.
Tegen veroudering **"De Ice-Facer"** voor thuisgebruik.
Bel nú voor een afspraak! in de maand maart-aanbieding lifting v.a. **Naf. 75,-**
Tel: 654501
Vraag naar Ingrid.

Landhuis Brievengat

Zondag 5 maart Claudius Philips Sake Boem Boem met **O.R.E.O.B.** en **"Mash"**. Entree: f. 25.00 **"Famous Grouse Night".**

Woensdag 8 maart
Famous Grouse Night met de, band "Mash" en D.J. Tinashi
Famous Grouse f. 2,50 per glas.

Iedereen is welkom.

Wegens Vertrek Te Koop
OPEL ASCONA LIMOUSINE
Bouwjaar 1988 i.z goede staat. kleur grijs metallic 50.000 km gereden automatic,radio cassette,centr. lock.
Inlichtingen: Otrabanda-Car Service + Autoparts.
Tel. 627666

MET SPOED
TE HUUR GEVRAAGD
Ongemeubileerd
WOONHUIS
Aanbiedingen:
Tel. 676035/606563
672000
tijdens kantooruren

WAARSCHUWING

De commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Op de schietbaan HATO:
Woensdag 08 maart van 07.00 uur tot 13.00 uur
Donderdag 09 maart van 07.00 uur tot 13.00 uur
Vrijdag 10 maart van07.00 uur tot 13.00 uur
Onveilig zeegebied ± 4.000 mtr. uit de kust.
Op de schietbaan WACAO:
Maandag 06 maart van 07.00 uur tot 13.00 uur
Dinsdag 07 maart 07.00 uur tot 16.00 uur
Woensdag 08 maart van 07.00 uur tot 16.00 uur
Onveilig zeegebied ± 4.000 mtr. uit de kust.

Gevraagd voor onmiddellijke indiensttreding:

[redacted]

Opleiding doktersassistente, dan wel ziekenverzorgster is gewenst. Ervaring is vereist.
Sollicitaties richten aan:

Centro Medico Aesculapius
S.B.N. Doormanweg 47

De Landelijke Commissie Herstructurering heeft het genoegen de burgers en maatschappelijke organisaties van Curaçao uit te nodigen voor een

OPENBARE HOORZITTING

teneinde van gedachten te wisselen over het herstructureringsproces van de Nederlandse Antillen.
De Landelijke Commissie Herstructurering wil onder meer graag meningen en ideeën horen die betrekking hebben op de volgende onderwerpen:

- **verhouding tussen Land en Eilandgebieden in het algemeen;**
- **de verdeling van overheidstaken tussen Land en Eilandgebieden;**
- **de samenstelling van het nationale parlement;**
- **het kiesstelsel;**
- **al dan niet gekozen minister-president;**
- **de toekomstige staatsinrichting van de Eilandgebieden;**
- **de verhouding tussen eilandelijke regering en eilandelijk parlement;**
- **al dan niet gekozen gezaghebber;**
- **het hoger toezicht;**
- **constitutionele rechtspraak;**
- **de wijze waarop behoorlijk bestuur kan worden gewaarborgd.**

De achterliggende referenda hebben bewezen dat de burgers er grote prijs op stellen rechtstreeks mee te beslissen over hun eigen staatkundige toekomst. De hoorzitting vormt daartoe opnieuw een unieke gelegenheid.

Plaats : Aula van de U.N.A.
Datum : Maandag 6 maart 1995
Tijd : 19.30 - 22.00 uur.

SURINAAMS ETEN

Zaterdags en zondags vrij voor moeder in de keuken
Haal uw lekker Surinaams eten
elke zaterdag en zondag van 12 tot 4 uur
maandag t/m vrijdag van 11.30 - 14.30 aan de
Rooseveltweg 133.
t/o de Antillen
Bel voor uw bestelling 685679

VERHUISD

Per 6 - 3 - '95

DR. G. A. BOOI

Orthopeadisch Chirurg.

Nieuw adres:
S.B.N. Doormanweg 49
Tel. 366744

TE KOOP
Kleine horizontale
DIEPVRIESKIST URANIA
Weinig gebruikt, uitstekende staat
Fl. 500,-
Tel. 658875

TE HUUR AANGEBODEN
gemeubileerd

[redacted]

voor 1 of 2 personen incl. gas, water, en elektr.
Fls. 850,- per maand
Tel. 677589

LEADERS INTERNATIONAL

Zoekt voor een van haar relaties een

[redacted]

Te huur in een van de betere buurten.
Indien U een huis wilt aanmelden, s.v.p. bellen met
Tel. 656899 of na kantooruren en in het weekend **tel. 684736**

Schoonmaak
Aanleg
Onderhoud
of
GRAS: Aanleg
Onderhoud

TE KOOP
- **40 Voet Container goede conditie Fl. 3250,-**
- **15 PK YAMAHA buitenboordmotor gloednieuw, Fl. 3175,-**

Tel. 4100 Bonaire

OPENBARE VERKOOP

Op vrijdag, 10 maart 1995 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van notaris mr. M.L. Alexander, diens waarnemer of opvolger, te zijnen kantore aan de Gaitoweg 2, Alhier, in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen:

het tot 10 december 2052 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, gelegen in het derde district van Curaçao op "BARBER", bekend als Blok L kavel nummer 19, ter grootte van 799m², nader omschreven in meetbrief nummer 514 van 28 augustus 1991, met het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als
Barber kavel L-19.

De veilingsvoorwaarden liggen 8 dagen vóór de dag van de veiling ter inzage op voormeld Notariskantoor en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Notariskantoor Alexander & Partners
Gaitoweg 2
Curaçao
Telefoon: 37 11 11

Werken en studeren
een prima combinatie!

CARIBBEAN EDUCATIONAL CONSULTANCY & TRAINING

Kom je zo meteen van school en weet je niet of je wilt gaan werken of studeren? Waarom zou je het niet allebei doen. **Caribbean Educational Consultancy & Training (kortweg CEC&T) verzorgt kortdurende opleidingen op Bedrijfsadministratief, Secretarieel en Management gebied.**

Je krijgt 2 avonden per week les van 18.00 tot 21.00 uur. De opleidingen duren 6 maanden en na het behalen van het examen ontvang je een door het Ministerie van Onderwijs in Nederland erkend diploma.

Voor meer informatie kun je ons altijd bellen op nr. 652977 of langskomen op ons kantoor te Saliña 149 B. Ons faxnummer is 652974.

GEVRAAGD
HUISHOUDELIJK HULP

voor 2 ochtenden per week

Omgeving:	Jongbloed.
Leeftijd:	Tussen 35 - 45 jaar
Inf. telefoon:	376092

FAXNUMMERS: AMIGOE

Redactie: 674744

Stichting Bureau Studiebegeleiding & Beroepskeuze

(Aangesloten bij de LVSI - Landelijke Vereniging van Studiebegeleidingsinstituten in Nederland)

HUISWERKBEGELEIDING

VWO - HAVO - MAVO
en 6e klas basisschool

dagen	: maandag tot en met vrijdag
tijden	: 2.00 - 4.00 uur
plaats	: Radulphus College

Huiswerkbegeleiding houdt in:
- wegwerken van achterstanden
- controle en overhoren van huiswerk
- rapportage aan de ouders
- hulp bij onvoldoendes

Voor inlichtingen en inschrijven:
Dhr. Pedro Casimirl tel.: 671538 Fax.: 671455
608292

ANTILLIAANSE ONDERWIJSINSTELLING
Instituut voor schriftelijk onderwijs samenwerkend met de PBNA

Sinds jaar en dag verzorgt de **Antilliaanse Onderwijsinstelling** (kortweg **AOI**) schriftelijk onderwijs. Het voordeel van schriftelijk onderwijs is, dat je helemaal zelf je studietempo kunt bepalen. Het materiaal wordt geleverd door de PBNA, het oudste instituut voor schriftelijk onderwijs in Nederland en je wordt schriftelijk begeleid door een docent van de PBNA.
De AOI biedt opleidingen o.a. op het gebied van: Informatica - Bedrijfskunde, Logistiek en Management - Techniek - Veiligheidskunde - HEAO - Milieu - Bedrijfskunde - Commercie voor technici - Marketing, Communicatie en Verkoop - Bedrijfsadministratie - Beveiliging.

Kom bij ons langs op Saliña 149 B of bel ons op nr. 652978 of 652965. Faxen kan op nummer 652974.

Stichting Kinderoorden Brakkeput

De STICHTING KINDEROORDEN roept sollicitanten op voor de functie van

GROEPSLEIDER / STER

Van de sollicitant wordt verzocht:
- in het bezit te zijn van het diploma K.V.-M.B.O.-H.B.O. of gelijkwaardige opleiding
- Kennis en ervaring hebben in het internaatswerk
- Bereid zijn onregelmatige dienst te werken
- Zich geheel in te zetten voor de zorg en opvoeding van onze kinderen

Salariering conform de regeling voor Internaten.

Sollicitaties inclusief C.V. vóór 20 maart 1995 te richten aan:

Het Bestuur van de Stichting Kinderoorden Brakkeput
Brakkeput Ariba pav 2
Brakkeput Ariba

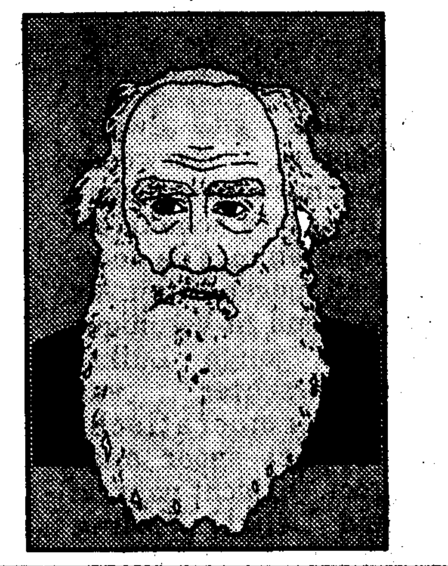
INTERVIEW

Werken voor de eigen bario

REPORTAGES

Beroemde Tjetsjeense schrijvers

Anna Kelie nam deel aan wereldconferentie Manilla

= door Nel Casimiri =

ANNA KELIE
...bidden helpt altijd...

KRUISTOCHT TEGEN PORNOGRAFIE EN KINDERMISHANDELING

Van 17 tot 20 januari werd in Manila, op de Philipijnen, een conferentie gehouden over Pornografie en Kindermishandeling. Die conferentie werd georganiseerd door de 'Religious Alliance Against Pornography'. Namens de Raad van Kerken Curaçao nam Anna Kelie, de voorzitster van die raad, aan de conferentie deel. Met een uitgebreide lijst resoluties die daar werden aangenomen en lijsten met uitspraken en meningen van, bij voorbeeld, leden van het Hooggerechtshof in de Verenigde Staten over pornografie, keerde zij terug naar Curaçao. Manila ligt ver weg. Anna Kelie vertrok de 14de januari om na bijna 22 uur reizen in Manila aan te komen. De conferentie duurde van 17 tot 20 januari. Op 22 januari was Anna Kelie weer terug op Curaçao. Over pornografie, maar vooral over de lijnen die van die conferentie te trekken zijn naar Curaçao, vertelde Anna Kelie.

Anna Kelie begon haar loopbaan bij Shell Curaçao n.v. als secretaresse, daarna stapte zij over naar het departement van Financiën. Tijdens haar buitenlands verlof na zes jaar besloot zij voorlopig in Nederland te blijven. Vanuit Nederland vertrok zij naar Cambridge, Engeland, om Engels te studeren. Teruggekomen in Nederland werkte zij daar bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en bij verschillende bedrijven, maar vertrok toen weer, dit keer naar Spanje. In Spanje werkte zij weer in het bedrijfsleven, maar zij gaf na werktijd Engelse lessen. Eindelijk, na zes jaar Spanje, keerde zij terug naar Curaçao. Hier volgde zij de opleiding l.o. Spaans, zodat zij samen met haar Engelse bevoegdheid een waardevolle kracht werd bij het departement van Onderwijs, waar zij het bracht tot personeelschef. Toch kon zij het studeren niet laten en zij besloot ook de opleiding m.o. theologie te volgen. Daardoor werd zij gevraagd als secretaresse bij de Raad van Kerken Curaçao. Dat is zij zes jaar geweest, waarna zij na haar pensionering bij het departement benoemd werd tot voorzitster van de Raad van Kerken.

EERSTE VROUW

"Ik ben de eerste vrouw die voorzitter is geworden van de Raad van Kerken. Voor mij was het altijd een dominee. En mijn opvolger wordt weer een man, weer een dominee. Ik ben voor de Raad naar verschillende conferenties geweest. Dit was de laatste. Deze conferentie werd georganiseerd door de Religious Alliance. Kardinaal Joseph Bernadin, de aartsbisschop van Chicago, heeft daarvan de leiding. Er waren bij de conferentie 150 deelnemers, afkomstig uit alle werelddelen en zij vertegenwoordigden allerlei kerkgenootschappen en religieuze organisaties."

PORNOGRAFIE

Een van de onderwerpen van de conferentie was pornografie. In de Verenigde Staten bedraagt de omzet van pornografie tussen de 8 en 10 miljoen dollar per jaar, is de schatting.

"Pornografie brengt schade toe aan het leven van individuen en aan de gemeenschap. De mens wordt tot een object, in het bijzonder de vrouw. We spraken zowel over pornografie voor/over volwassenen als over kinderpornografie, waarbij kinderen als pornografisch object gebruikt worden. Denk eens in hoe erg dat moet zijn voor de ouders!"

Wordt er ook pornografie op Curaçao verspreid?

In het verleden ben ik geïnterviewd door Radio Hoyer over dit onderwerp. Daarbij waren ook vertegenwoordigers van twee boekhandels uitgenodigd. Zij hebben gezegd dat ze geen pornografie verkopen in de winkel, je ziet het althans niet liggen. Wel zijn er mensen die het bestellen en dan halen zij die bestellingen af in de winkel. Met pornografie bedoel ik geen Playboy e.d. Dat ligt wel in de winkels, maar dat is meer een artistiek naakt-blad. In pornografie wordt het erotische van het sexuele handelen beschreven en dat wordt via foto's, films, video's en computerprogramma's verspreid."

Manila is ver weg en natuurlijk is pornografie een wereldwijd probleem, maar ik denk dat de meeste lezers willen weten in hoeverre pornografie op Curaçao verspreid wordt.

"Ik weet niet hoe het hier zit. Je kunt niet nagaan wie het op de computer heeft. Ik weet ook niet wat er in de videotheken te krijgen is. Maar tijdens dat Radio Hoyer-interview belde een meisje van 13 jaar op. Zij vertelde dat een vriendin van haar op een avond gevraagd was door haar vriend om een sex-video mee te nemen. Die vriendin belde haar op om te vragen wat ze moest doen en zij had het afgeraden. Maar die vriendin heeft het toch gedaan en uit dat samen naar die sex-video kijken, was een sexuele verhouding voortgekomen. Dus het schijnt hier op Curaçao toch ook voor te komen."

VIDEO

Maar in alle videotheken staan x-rated video's. Hoe staat het daarmee?

"Ik weet niet hoe die video's zijn. Ik heb ze nooit bekeken. Ik heb weleens gehoord dat ouders naar zo'n video kijken en als die ouders dan 's avonds een keer weg zijn, gaan de kinderen stiekem ook kijken. Ze zouden een onderzoek moeten doen naar die video's. Je moet zoeken of er mensen zijn die dat zouden willen doen. We moeten hier met alles nog starten."

En wat vindt U van de sex-telefoonlijnen: telefoonverbindingen van Duitsland naar Curaçao, die onlangs werden afgesloten, maar die onze minister of gedeputeerde weer wil laten aansluiten?

"Dat is ook iets in die geest. Ze gebruiken daar mensen voor die dat moeten doen. Dat is misbruik maken van mensen. Zij worden betrokken bij iets dat tegen de moraal is. Het heeft niets met liefde te maken, het gaat alleen maar om het stimuleren van erotische gevoelens. De mens wordt nog slechts als ding beschouwd. Het doet de mens alleen nog denken aan sexuele handelingen. Er wordt niet aan de mens als totaliteit gedacht. Daardoor is het beledigend voor de mens. Het maakt openbaar, stelt te koop, wat bestemd is privé en intiem te zijn. Vooral voor jonge mensen schuilt een groot gevaar in pornografie, omdat zij nog in een ontwikkelingsfase zitten."

Maar de [illegible] die die telefoonlijnen [illegible] verdienen zo wel geld [illegible] dat ze hun lichaam [illegible] te verkopen. Het gaat [illegible] om vrouwen die ander[illegible] van de onderstand [illegible].

"Je weet [illegible] hier aan [illegible] andere kant van de lijn een man zit. Je weet dat hij daarmee schade zal toebrengen aan andere mensen. Je helpt die man schade aan te richten aan anderen die niet hier wonen. Nee, ze moeten iets anders zoeken om geld te verdienen. Ze mogen niet denken: 'Ik weet het niet, dus het is niet erg'.

FANTASIE

Maar mensen die opbellen of mensen die pornografie kopen doen dat omdat ze het leuk vinden. Hoe brengen ze dan schade aan?

"Hoe langer je ernaar kijkt, hoe erger het wordt, wil je de dingen die je ziet, zelf ook uitvoeren. Dan worden vrouwen verkracht, misbruikt en mishandeld. Er is een link met de georganiseerde misdaad en met de verslaving."

Dus pornografie is altijd verkeerd?

"Ja, want je wekt een fantasie op die verkeerd is, die geen werkelijkheid is. De kijkers willen wat ze zien ook zelf uitvoeren, ze gaan over tot verkrachting. Ze denken door wat ze gezien hebben, dat vrouwen dit zelf ook willen. Ze willen sexueel aanvallen en gaan over tot verkrachting. En dat leidt ook weer tot sexuele verkrachting van kinderen. Die kinderen worden ook weer gemolesteerd en zo gaat het van kwaad tot erger. Je hebt ook steeds zwaardere en heftigere pornografie nodig."

"Pornografie leidt tot seksverslaving"

Heeft u zelf wel eens een pornografische film gezien?

"Ik heb er zelf één keer een gezien. Ik logeerde in een hotel en deed de televisie aan. Ze hadden waarschijnlijk kabeltelevisie. Toen heb ik echt een pornografische film gezien. De hoofdpersonen waren een jonge vrouw en een oudere man. Het was afschuwelijk om te zien. Er was helemaal geen sprake van liefde, alleen van iets dat je lichamelijk [illegible]."

Wat heeft het bijwonen van [illegible] zin voor ons op Curaçao?

"We moeten nu [illegible] doen op Curaçao. Schijnbaar komt het ook op Curaçao voor, ja, het moet er wel zijn. Men zou moeten nagaan hoe die x-rated video's zijn in de videotheken, nagaan welke graden van perversiteit daar inzitten. We moeten nagaan naar welke video's onze jeugd kijkt en of die wel geschikt zijn voor hun leeftijd. En hoe het staat met die computerspelletjes. Hebben onze kinderen ook zulke spelen? Ouders moeten hun kinderen in de gaten houden. En hoe zit het met de volwassenen die een computer met een modem hebben? Die kunnen zich zo op Internet aansluiten en wat krijgen ze daardoor binnen? En wat staat er op hun cd-rom's?"

Maar wie moet dat onderzoeken?

"Het beste is de regering. Wij zouden hun dat wel kunnen vragen via-via." Het valt onder de gezondheid en de moraal. Vooral jonge mensen zien dingen die veranderingen teweeg brengen in het besef van het doel van de sexualiteit. Ik weet niet of we dat als Raad van Kerken zelf zouden kunnen. We gaan het wel bespreken."

Een tweede onderwerp van de conferentie was de kindermishandeling, speciaal de sexuele kindermishandeling. Veel kinderen in Azië zijn het slachtoffer van sex-toeristen uit Europa en de V.S. Ze worden uit armoede soms door hun eigen ouders verkocht en leiden zo een slavenbestaan. Komt dat op Curaçao ook voor?

"Ik weet het niet. Ik heb nooit gehoord dat hier arme kinderen worden verkocht om in de prostitutie te belanden. Er zullen op Curaçao ook wel zulke gevallen zijn. Na dat verhaal van dat 13-jarige meisje denk ik eigenlijk van wel. Ik heb ook in de krant gelezen van Rudy Plaate dat er clubs zijn waar dingen met kinderen gedaan worden."

Maar dat ging om kinderen onderling, niet om volwassenen die kinderen misbruiken.

"Maar ook van kinderen onderling is het niet goed, dat die dingen gebeuren. De moraal klopt niet. Ik denk dat je iets moet doen aan je moraal en [illegible] van [illegible] onderwijs. Het is gedeeltelijk de taak [illegible] lijk van de [illegible] de mensen moraal bij te brengen. Het is zeer zeker ook een taak van de ouders, maar tegenwoordig zijn er veel ouders die dat helemaal niet zien. Die ook zelf geen moraal hebben en het daardoor niet aan hun kinderen kunnen doorgeven. Ze moeten ook meer controle uitoefenen op hun kinderen, weten waar ze zijn, weten met wie ze omgaan. Ze moeten leren dat er bepaalde regels zijn. Je hoort nu wel dat er kinderen weggaan naar vrienden en zich bij die vrienden omkleden - en in wat voor kledij! - en dan uitgaan in die andere kleren. Ze worden ook niet meer opgehaald door hun ouders, dus er is helemaal geen controle meer op hen."

Heeft u zelf ook kinderen?

"Neen, ik heb geen kinderen, maar mijn ouders hebben mij zo opgevoed. Ze lieten mij niet gaan als ze niet wisten waar ik was. Daar was controle op. Anders wordt het een soort *libertinage*. De ouders van nu leven in een wereld met allerlei communicatiemiddelen en daarbij werken veel ouders, de moeders zijn niet meer thuis voor hun kinderen."

Wat is er fout met die communicatiemiddelen?

"Zij zijn op zichzelf niet verkeerd, maar de mensen moeten begeleiding hebben als ze ernaar kijken of luisteren. Er zijn allerlei programma's waarin de vreselijkste dingen naar voren komen. Ouders weten niet hoe ze dat voor hun kinderen kunnen opvangen. Vroeger was onze gemeenschap veel geslotener. Je hoorde niet zoveel van buiten. Nu horen en zien kinderen heel veel en de ouders weten niet hoe ze dat moeten opvangen. Ze hebben begeleiding nodig daarbij."

Kent U op Curaçao ook gevallen van kinderen die sexueel misbruikt worden, bij voorbeeld door familieleden, incest?

"Ja. dat gebeurt, dat heb ik van dominee Jonkman gehoord. Verschillende kinderen worden misbruikt door familieleden of door hun ouders. Je komt zoiets alleen te weten als zo'n zaak voor het gerecht wordt gebracht. Van anderen hoor je er nooit over. Soms worden ze alleen door het AGV begeleid. De kinderen houden er vaak trauma's aan over die niet meer zijn terug te draaien."

En gaat u daar wat aan doen?

"Ik zelf niet veel. We kijken via de Raad van Kerken wat er aan gedaan kan worden via informatie of opvoeding. Ik heb alle resoluties en gegevens die ik heb meegenomen uit Manila ook doorgestuurd naar het AGV en naar het departement van Volksgezondheid. En ook naar Justitie. Die kunnen dan misschien wetten maken."

Maar zijn er dan geen wetten tegen?

"Ik weet niet hoe die wetten zijn. Maar als ze incest voor het gerecht kunnen brengen, moeten er wel wetten zijn die dat verbieden. Ik denk dat meestal de ouders geestelijk niet goed zijn. Zo'n vader die zijn dochter sexueel misbruikt, moet ziek zijn. Bij het AGV behandelen ze dan ook én de vader én het kind, voor zover ik gehoord heb. Eén vader hier op Curaçao is ervan af gekomen en is een goede vader geworden. Dat hoorde ik. Je zou ook de leerkrachten op de scholen bijscholing moeten geven. Kinderen die misbruikt worden geven vaak aanwijzingen dat er iets mis is. Leerkrachten moeten deze aanwijzingen leren herkennen en zo'n geval meteen doorgeven aan het AGV, zodat er eerder ingegrepen kan worden. Alle papieren die ik doorgegeven heb naar de verschillende instanties zijn bedoeld als push om op bepaalde dingen te letten."

Eén van de eerste acties die gevraagd wordt door de gezamenlijke kerken, bijeen in Manila, is bidden. Helpt dat?

"Bidden werkt altijd heel sterk. In de rooms-katholieke kerk wordt elke zondag gebeden voor bepaalde onderwerpen. Er zijn altijd bepaalde thema's voor gebed en dat is ook zo in de protestantse kerken en in de anglikaanse kerken en ik denk ook in de joodse kerken."

INCEST

Maar komt er ooit een thema als incest, met name genoemd, aan bod?

"Ik heb het nooit gehoord. Wel bidden we in het algemeen over relaties tussen ouders en kinderen. Ik denk wel dat als je met elkaar praat je bepaalde dingen bij de naam moet durven noemen en niet te algemeen moet blijven."

Maar hoe zou de reactie van de gelovigen in de kerk zijn? Er rust toch een bepaald taboe op dit soort onderwerpen?

"Een taboezaak moet je toch proberen duidelijk te maken. Je kunt niet zeggen dat het niet gebeurt. Maar je moet eerst onderzoek doen. Pas als je zeker weet dat het op Curaçao bestaat, kun je het NEE laten horen. We moeten ouders erop attent maken dat deze dingen bestaan. De kerken kunnen misschien iets doen door dat hun kerkgangers voor te houden. Ook kunnen ze praatgroepen organiseren over deze onderwerpen. Ze kunnen informatie doorgeven aan de scholen."

Eindredactie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Ancia's speurtocht naar de waarheid

Politiek gif, dwaalsporen, verwoede pogingen van collega's om haar uit te schakelen, dreigementen met de dood, niets heeft mogen baten. Als een bloedhond zit Veronique Ancia, de jonge Luikse onderzoeksrechter van christen-democratische huize, op het spoor naar haar prooi. Op jacht naar de waarheid wijkt Vrouwe Justitia met de ongeblinddoekte felgroene ogen voor niets en niemand.

De 'femme fatale' van de Waalse socialisten, die reeds de val van drie politieke kopstukken bewerkstelligde, heeft sinds kort haar pijlen gericht op de Vlaamse broeders. Zo nodig zal ze het boegbeeld van België, NAVO-secretaris-generaal Willy Claes, aan de schandpaal nagelen.

Hoewel haar speurtocht soms meer weg heeft van een kruistocht tegen maffiose praktijken, zegt ze maar één doel voor ogen te hebben: De oplossing van de moord op het kopstuk van de Luikse socialisten, André Cools. Daarmee is het voor haar - "puur toevallig omdat ik wachtdienst had" - ook allemaal begonnen.

MOORD

Het is alweer een dikke drie jaar geleden, op 18 juli 1991 om 7.25 uur, dat Cools voor de deur van het huis van zijn vriendin wordt vermoord. Door twee kogels uit een FN 7.65-revolver komt de voormalige vice-premier, die als een gehate en geliefde *godfather* over het Waals-socialistische bolwerk aan de Maas regeerde, aan zijn einde.

Tot op heden is de dader onbekend gebleven ondanks de niet aflatende gedrevenheid van Ancia om de waarheid te achterhalen. Een echte karaktertrek volgens haar moeder.

Gravend in de partijfinanciering van de Parti Socialiste stuit Ancia met haar 17 mannen tellend onderzoeksteam 'Cools' op het Agusta-schandaal. Dat strekt zich uit tot Italië en zelfs in de richting van de van corruptie verdachte oud-premier Bettino Craxi. De octopusachtige smeergeldaffaire rond de Belgische aankoop van 46 Italiaanse gevechtshelikopters heeft nu ook een smet geworpen op de Vlaamse socialisten en NAVO-baas Claes in een lastig parket gebracht.

WOEDE

Om zover te komen heeft de 40-jarige Luikse Jeanne d'Arc, zoals ze wordt afgebeeld in cartoons, het tegen vele meerkoppige draken moeten opnemen. Op het moment dat ze invallen laat doen bij de Luikse socialisten krijgt ze een stortvloed van woedende reacties over zich heen. De vervanger van de Luikse procureur-generaal sleept haar voor het Hof van Beroep en het Hof van Cassatie om de vernietiging van de huiszoekingen te vorderen. Maar ze overleeft deze collegiale tegenactie en gaat door.

Tegen de tijd dat het spoor haar richting Italië brengt, nemen de dreigementen aan haar adres toe, hoewel ze die zelf nooit heeft willen bevestigen. De zaak begint dan ook steeds meer een maffia-achtig karakter aan te nemen. Ze verhoort in Milaan vier medewerkers van Agusta, dat onder grote invloed stond van Craxi en zijn Socialistische Partij. In maart 1993 vaardigt ze een verzoek tot opsporing van de Italiaan Mauro Giallombardo uit. Ze wil de verdwenen 'tassendrager' van Craxi verhoren, omdat hij als verbindingsman zou hebben opgetreden tussen Agusta en de Parti Socialiste.

Giallombardo wordt in januari 1994 gearresteerd. Hangende allerlei processen is hij momenteel echter op vrije voeten. Wel is vast komen te staan dat hij in Luxemburg geld voor Craxi beheerde, dat het Italiaanse socialistische kopstuk vermoedelijk had ontvangen van bedrijven.

Pas in december 1993 durft Ancia het aan om opheffing van de onschendbaarheid te vragen van drie Waals-socialistische kopstukken: Vice-premier Guy Coeme (oud-minister van Defensie), minister-president van Wallonië Guy Spitaels en Waals minister en senator Guy Mathot. Het veroorzaakt een politieke aardschok en brengt het socialistisch-christendemocratisch kabinet-Dehaene aan het wankelen. De drie Guy's verzetten zich echter met hand en tand en doen alles om het onderzoek van de rechter in diskrediet te brengen, die zich vooral baseert op een schriftelijk document en getuigenverklaringen.

SCEPTISCH

De volksvertegenwoordigers die moeten oordelen over de opheffing, staan eerst heel sceptisch tegenover haar verzoek, maar tijdens een hoorzitting weet ze zoveel indruk te maken, dat een meerderheid omgaat. De Guy's zijn in januari 1994 gedwongen op te stappen. Geen van drieën is echter tot op heden veroordeeld voor het aannemen van steekpenningen of het medeweten daarvan.

Tezelfdertijd circuleren er verklaringen van een verdachte Agusta-lobbyist, dat ook Vlaamse socialisten zijn 'gekocht'. In de periode van haar onderzoek naar deze connectie breekt er een conflict uit met een collega die een eigen spoor is gaan volgen in de moordzaak-Cools. Media spreken over 'de oorlog van de rechters'. Het Hof van Cassatie maakt in juni 1994 een einde aan de tweestrijd en legt tot ieders verrassing, vooral die van de familie-Cools, het metershoge dossier van de collega ook bij Ancia en daarmee in de ijskast.

KASMA

De speurtocht van Vrouwe Justitia en haar team leidt ondertussen naar een Zwitserse ABN AMRO-rekening op naam van 'Kasma'. Maar pas sinds kort weet ze wie daarachter schuilgaan, want met 10 van de 50 Agusta-miljoenen (in franken) voor de Vlaamse socialisten zijn advocaten betaald in een poging het bankgeheim veilig te stellen. Drie betrokkenen zitten inmiddels achter tralies op beschuldiging van 'passieve corruptie'. Dit betekent wel dat Justitie kennelijk nog op zoek is naar de ware omgekochte functionaris.

Ancia's klus is nog niet geklaard, niet in de Agusta-affaire en al helemaal niet in de moordzaak-Cools. Haar man zal nog vele avonden moeten koken, terwijl ze op haar werkkamer de dossiers bestudeert. Ze put echter energie en moed uit haar omgeving, en in haar kantoor hangt een veelzeggend epigram: Het is moeilijk om vrouw te zijn. Je moet denken als een man, de waardigheid hebben van een vrouw, eruit zien als een meisje en werken als een paard.

Laatste Nederlands klokje voor Arlington

WASHINGTON - Tijdens zijn bezoek aan het Witte Huis deze week, overhandigde de Nederlandse premier Wim Kok een klok aan president Bill Clinton. Deze klok is de laatste van een serie die door de Nederlandse bevolking werd geschonken voor het carillon van de nationale begraafplaats te Arlington. (AFP-satellietfoto)

Fransen profiteren gretig in afwachting van amnestie

"MOET je kijken, die is gek! Die doet nog geld in een parkeermeter." Dergelijke opmerkingen en een minachtende blik zijn het lot van de te keurige Franse burger, die zijn auto nog volgens de voorgeschreven regels der kunst parkeert. Iedereen gaat ervan uit dat de nieuwe president, die begin mei wordt gekozen, als eerste geste amnestie verleent. Alle onbetaalde bonnen gaan dan de prullenbak in. Dat is een gewoonte, maar geen regel.

Eén van de eerste vragen aan een - toekomstige - presidentskandidaat is dan ook altijd: "Verleent u amnestie?" "Natuurlijk, maar laten we het over belangrijker dingen hebben", heeft oud-premier en mogelijke presidentskandidaat Raymond Barre begin deze week geantwoord. "Ik ken de muziek. Een kandidaat die zegt dat hij om welke morele reden dan ook geen amnestie verleent, heeft bij voorbaat verloren."

De econoom Barre heeft zijn les geleerd. In 1988 was hij kandidaat en zag met weemoed de zo broodnodige miljarden voorbij vliegen. Hij liet toen over deze voor de Fransen essentiële folklore twijfel bestaan. Gevolg: Ondanks een zekere achting en populariteit hebben veel van zijn aanhangers om louter financiële redenen niet op hem gestemd.

Elke zeven jaar, van de Kerstvakantie tot aan de presidentsverkiezingen in mei, parkeren Parijzenaars hun auto waar ze willen. Ze passen alleen wel op dat ze hem niet zo neerzetten dat er een wielklem op komt of dat hij misschien wordt weggesleept. Want dan moet er meteen worden betaald. En veel.

De nationale sport is te gokken wanneer je kunt beginnen je portemonnee dicht te houden. In Parijs hebben bewoners van de voorsteden een duidelijke voorsprong op automobilisten uit de stad zelf. De 'banlieusards' (forenzen) wonen immers in een ander departement, ofwel provincie. Dat verlengt de ambtelijke procedure voor het innen van bonnen.

Ondanks alle computers is het Franse ambtelijke apparaat log. Procedures duren eindeloos. Het is niet ongebruikelijk om nu brandbrieven te krijgen voor verkeersovertredingen, gepleegd in 1993. Daarbij komt, dat acht van de tien Fransen de bonnen op hun voorruit meteen verscheuren, en wachten op de aanmaning alvorens enige actie te ondernemen.

Ditmaal speelt iedereen echt hoog spel. De dossiers bij de ruim 3000 deurwaarders in het land stapelen zich op. In 'normale' jaren halen die deurwaarders voor 's lands schatkist toch zo'n 3 miljard francs (1 miljard gulden) achterstallige boetes binnen. In het halfjaar voor presidentsverkiezingen verslijten zij veel autobanden en schoenzolen voor nop en worden ze nog uitgelachen ook.

ELLENDE

Dat alles tot grote ellende van politiecommissarissen, die hen moeten vergezellen op het ogenblik dat zij overgaan tot beslaglegging. "We hebben wel wat anders te doen dan gorilla (lijfwacht) te spelen voor zo'n kerel, die drie keer per dag ergens een televisie weg wil halen om zijn 150 gulden of nog minder te vangen", luidt het commentaar van één van hen. En dat in de wetenschap dat als de amnestie er komt, alles weer teruggaat naar de eigenaars, zij het op hun eigen kosten. Eigenlijk zijn de commissarissen pas in beweging te brengen als het totaalbedrag 10.000 francs (ruim 3.000 gulden) of meer bedraagt: Een bedrag waar een Parijse automobilist snel aan zit als hij twee, drie weken parkeermeters negeert.

Normaal poogt iedereen de komst van de deurwaarder te voorkomen. In deze tijd is iemand 'held van de straat' als een deurwaarder, een commissaris en eventueel een slotenmaker voor zijn deur worden gesignaleerd. Hun bezoek heeft overigens geen onmiddellijke gevolgen: Er wordt dan alleen een balans van de inboedel opgemaakt. De zaken worden nog ingewikkelder voor de deurwaarder als twee mensen niet in gemeenschap van goederen of helemaal niet zijn getrouwd: Aan hem om uit te zoeken wat van wie is, en waarop hij beslag kan leggen. Dat kost tijd en dat werkt niet in zijn voordeel.

De amnestie heeft evenwel ook een praktische kant van 'administratieve hygiëne'. Om de zeven jaar gaat de bezem door de te vol geworden kast van de Franse ambtenarij. Dat geld in het verleden niet alleen voor verkeersovertredingen, maar ook kleine delicten en gevangenisstraffen tot drie maanden. De overvolle gevangenissen en huizen van bewaring kregen zo ook een beetje lucht.

Niettemin zit de klad in de amnestie. Voor 1974 volgde die ook na algemene verkiezingen. In 1974 verleende president Giscard nog amnestie aan veroordeelde dronken chauffeurs tenzij ze dodelijke slachtoffers hadden gemaakt. In 1988 sloot Mitterrand hen uit van amnestie. Dit jaar is het grote vraagteken: Geldt de amnestie ook voor snelheidsovertredingen? Niemand weet precies hoe de regeling eruit komt te zien, maar alle Fransen rekenen erop dat er een komt.

Juridisch steekspel in zaak O.J.

LOS ANGELES - Verdediger Johnny Cochran jr. van O.J. Simpson was in de afgelopen week via rechter Lance Ito voortdurend in discussie met aanklaagster Marcia Clark. Beide juristen zijn zeer bedreven in het uiteenzetten van hun argumenten en volgens ingewijden heeft rechter Ito hen tot dusver teveel speelruimte gegeven, zodat de behandeling van de zaak te lang gaat duren.(AFP-satellietfoto)

Ex-chef Guardia Civil aangehouden

Felipe Roldan kan Spaanse regering in val meesleuren

Volksvijand nummer één. De meeste gezochte man van Spanje. Premier Felipe Gonzalez wilde hem ooit tot minister van Binnenlandse Zaken benoemen. De vroegere chef van de Guardia Civil, Luis Roldan, is terecht. De Spaanse politie arresteerde hem maandagavond in Laos. Daarmee komt een voorlopig einde aan een politieke *soap opera* die Spanje tien maanden lang in de ban hield.

"Goed nieuws voor iedereen", reageerde regeringswoordvoerder Miguel Gil maandagavond op de aanhouding van Roldan. Of de arrestatie van de voormalige hoogste politieambtenaar ook een opstekertje is voor de socialistische minderheidsregering van Gonzalez, moet nog blijken. Enerzijds hebben politie en regering met de opsporing van Roldan zich enigszins gerevancheerd, maar diens arrestatie kan ook het begin zijn van nog meer politieke onrust, nog meer onthullingen, nog meer fraudezaken.

Roldan kan de regering, die al door tal van schandalen wordt geteisterd, theoretisch de genadeklap geven. Als hij tenminste woord houdt. Kort na zijn verdwijning, 29 april vorig jaar, zei hij in een interview met de liberale Madrileense krant El Mundo: "Als ik voor de rechter kom, heb ik twee mogelijkheden. Of ik schiet mezelf een kogel door het hoofd of ik sleep tal van politici in mijn val mee en vertel de hele waarheid."

De linkse oppositieleider Julio Anquita, die Gonzalez al ziet vallen, reageerde verheugd: "We hebben een sleutelfiguur te pakken die veel mysteries kan onthullen."

Roldan zal zich voor veel zaken moeten verantwoorden. Justitie beschuldigt hem ervan enorme hoeveelheden smeergeld te hebben opgestreken van bedrijven in ruil voor het verlenen van bouwopdrachten van politiekazernes, die door ETA-aanslagen waren vernield. Hij zal moeten uitleggen hoe hij in korte tijd een enorm vermogen aan onroerend goed kon opbouwen. Zijn naam valt ook in verband met illegale wapenhandel.

Daarnaast zou hij op grote schaal de belastingen hebben getild en zich geld hebben toegeëigend uit het potje van geheime regeringsfondsen. Uit datzelfde potje zijn vermoedelijk ook de moorden op zo'n 25 ETA-leden gefinancierd, gepleegd door illegale politie-eenheden (GAL), mogelijk zelfs in opdracht van of met medeweten van de Spaanse regering.

Onderzoeksrechter Baltasar Garzon stelt momenteel een onderzoek in naar deze kwestie. Het lijkt onwaarschijnlijk dat Roldan niets opmerkelijks over de GAL-affaire kan zeggen. Onder zijn bewind zijn veel vooraanstaande ETA-leden opgepakt; zelf ontsnapte hij diverse keren aan moordaanslagen.

Roldan kan ook vice-premier Narcis Serra in een lastig parket brengen, als tenminste de verhalen van El Mundo enige grond van waarheid bevatten. De krant meldde vorig jaar dat Roldan in opdracht van Serra in het diepste geheim een onderzoek had ingesteld naar de zakelijke belangen van Mario Conde.

Conde, voormalig directeur van de bank Banesto, moet terechtstaan op verdenking van grootschalige fraude. Hij was eind 1993 de grote 'politieke hoop' van de Spaanse centrum-rechtse Partido Popular, de grootste oppositiepartij. Serra zou buiten medeweten van zijn collega's om het spionagewerk uit het geheime regeringspotje hebben betaald.

De krant suggereerde ook dat de regering al langer op de hoogte was van de frauduleuze praktijken van Conde, maar om politieke redenen haar mond hield. Zij had op die manier Conde, die publiekelijk zijn ambities voor het premierschap al eens had laten blijken, kunnen dwingen zijn politieke aspiraties te laten vallen.

Een aardige vraag is ook hoe het komt dat Roldan zo gemakkelijk kon vluchten en zich zo lang voor politie en justitie verborgen kon houden. Wie hielp hem bij zijn vlucht? Had hij beschermelingen binnen de regering, binnen het politie-apparaat? Had hij zwijggeld gekregen?

De vlucht van Roldan elf maanden geleden leidde tot het aftreden van minister van Binnenlandse Zaken Antonio Asuncion. De ex-politiechef zette het gehele politie-apparaat voor schut door het land uit vluchten. Journalisten van El Mundo wisten hem echter binnen enkele dagen op te sporen. Maandenlang was Roldan de meest besproken man van Spanje.

Hij zou zelfmoord hebben gepleegd. Hij zou bezig zijn met zijn memoires. Hij zou in Syrië zitten, in Venezuela, Argentinië, Chili, Zuid-Afrika, in Angola, in ... De speculaties waren niet van de lucht. Hij was het onderwerp van verscheidene boeken, van detectives tot satirische verhalen. Een wijnhandelaar met dezelfde naam zag van de ene op de andere dag zijn bloeiende zaak in elkaar storten. Zijn belangrijkste klant, de Guardia Civil, wilde geen druppel rode wijn meer kopen van Roldan.

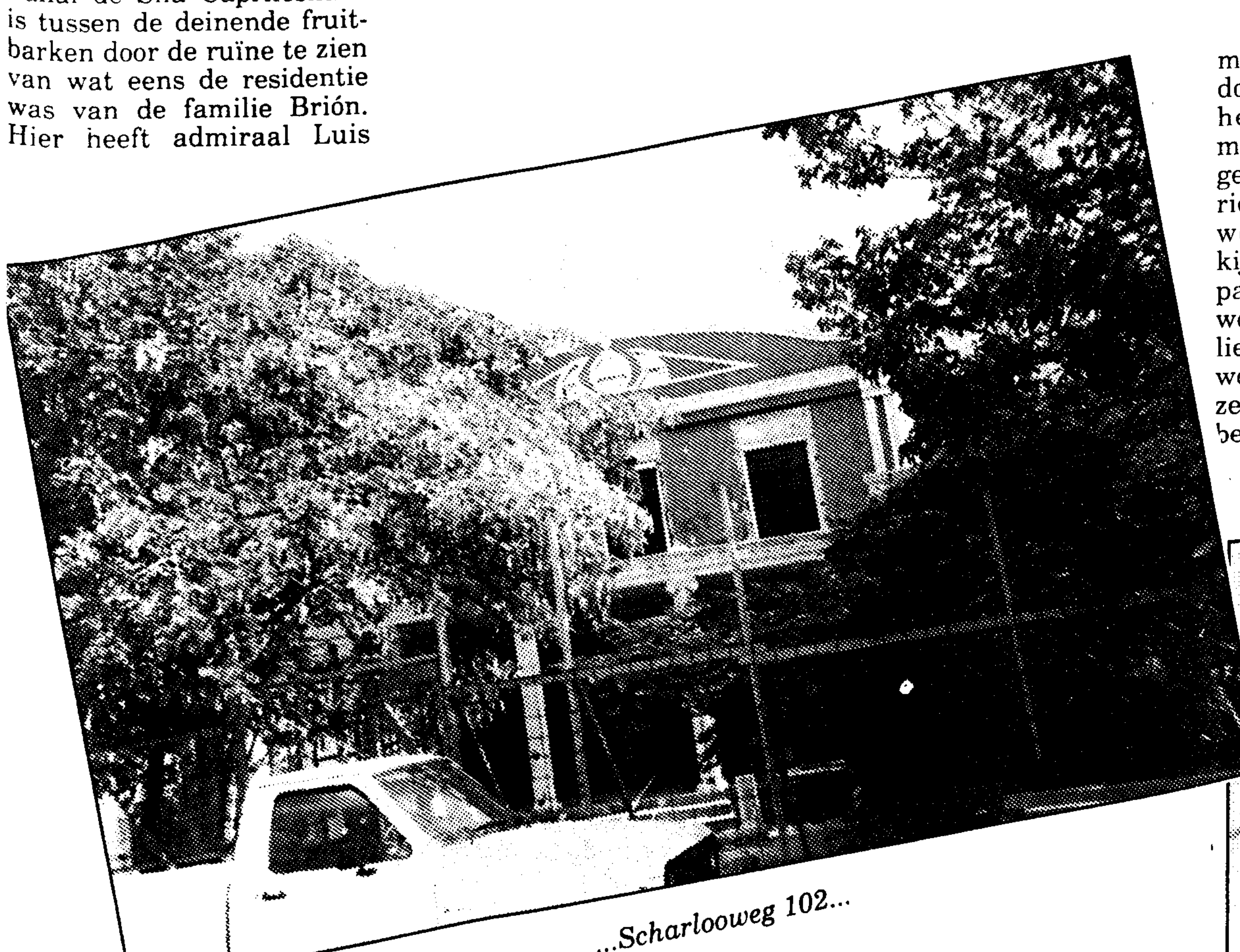
Sensatiebladen beleefden gouden dagen en maakten van Roldan's moeder een media-ster. Een weekblad publiceerde een smeuïg verhaal over vermeende orgieën van de politiechef met naakte vrouwen.

Monumentenzorg heeft grootse plannen

= door Theo Dol =

Scharloo krijgt maritiem museum

Aan de kant van de Sint Annabaai ligt Scharloo er nog wat slordig bij. Vanaf de Sha Caprileskade is tussen de deinende fruitbarken door de ruïne te zien van wat eens de residentie was van de familie Brión. Hier heeft admiraal Luis

...Scharlooweg 102...

Brión de laatste maanden van zijn leven doorgebracht; hij overleed in augustus 1821. Twee verdiepingen telde het huis en twee monumentale ingangen, een aan de Werfstraat en een aan de Van den Brandhofstraat.

Na de tijd van Brión was er een vrijmetselaarsloge gevestigd en een sanatorium. Een felle brand maakte enkele jaren geleden een einde aan de laaste bestemming, hotel Venezuela.

Sindsdien staat het er verlaten bij. Als een belofte voor een toekomst heeft Monumentenzorg eind van de jaren '80 gevels en muren gestut. Die belofte wordt dit jaar ingelost. Monumentenzorg gaat het pand in de vroegere grandeur herstellen.

Het huis van Brión gaat een nieuwe toekomst tegemoet. Monumentenzorg en CPA (Curaçao Ports Authority) hebben in 1990 het stoutmoedige plan opgevat om hier een maritiem museum te vestigen. De verwezenlijking lijkt nu naderbij te komen. Enkele maanden geleden heeft architect Anko van der Woude een plan getekend en een wervend project-dossier gemaakt dat bij het KabNA ligt ter financiering.

In het museum zullen voorwerpen getoond worden uit het Hollandse fregat Alphen dat in 1778 na een explosie zonk in de Sint Annabaai. Enkele tientallen voorwerpen zijn al uit de restanten van het fregat opgedoken. Een deel van het voorschip kwam destijds terecht op de werf van Michiel van der Meulen. Hij bezat een deel van de plantage Scharloo. Daarop stond een huis dat misschien de aanzet is geweest tot de bouw van wat later het Briónhuis zou worden.

Het maritiem museum moet de verbondenheid van Curaçao tonen met de scheepvaart en ook met de scheepsbouw. Langs de Sint Annabaai werden vroeger schepen gebouwd. De terreinen langs de baai heten nog altijd werven. Daarom is bij het museum de bouw gepland van een scheepje op de kade, aan de kant van het Waaigat. Het hotel Caracas -een pronkstuk in neo-Griekse stijl - is ook in de museale plannen opgenomen; het krijgt een horeca-bestemming.

De energieke directeur van Monumentenzorg, Dolf Schoevers, aasde al heel lang op het voormalig hotel Venezuela. Pas na de brand kreeg de stichting de gelegenheid om het te kopen. De plannen voor restauratie hebben lange tijd op een laag pitje gestaan. Maar dit jaar moet het er van komen. Voor de functie als museum is advies ingewonnen van de directeur van het Amsterdamse Scheepvaartmuseum, Bakker.

Schoevers suggereert dat voor een ruimere opzet is gekozen om het geheel commercieel aantrekkelijker te maken. "Cultuur alleen brengt geen geld op. Daarom wordt er gemengd met commercie. Maar het plan blijft wel geconcentreerd op de herbouw van het pand."

De restauratie van het Briónhuis en zeker de bestemming tot maritiem museum zullen dit deel van Scharloo opvrolijken en uitnodigen tot een tocht vanuit het winkelcentrum van Punda, verder Scharloo in.

Deze wijk aan het Waaigat begint langzaam maar zeker zijn oude glorie uit het einde van de negentiende eeuw te herwinnen. Zes panden aan de Scharlooweg zijn of komen dit jaar in restauratie.

Scharlooweg 102 en 104 zijn beiden gebouwd rond 1880, door respectievelijk Isaac Gomes Casseres en Jacob Elias Penso. Nummer 104 wordt gerestaureerd voor rekening van het bureau Impacto en het bedrijf Securitas.

Nummer 102 is in handen van Monumentenzorg. 'Een gigantisch pand', aldus Schoevers. De restauratie ervan moet medio volgend jaar zijn voltooid. Dat het wordt gerestaureerd is te danken aan de vasthoudendheid van de familie Henriquez, de laatste bewoners van het pand. Toen de overheid het pand huurde, liet de familie Henriquez in het contract de voorwaarde opnemen dat het huis gerestaureerd moest worden.

Ook toen de overheid het pand tenslotte in arren moede kocht - nadat het na jaren leegstand in handen van chollers was gevallen -stond die voorwaarde ook in het koopcontract.

"Zo kregen wij het in handen", aldus Schoevers. Zoals gebruikelijk heeft Monumentenzorg al vóór de restauratie huurders gevonden. Dat zijn de stichting Pleeggezinnen Centrale en de Reclassering.

Scharlooweg 13 is door Schoevers 'op hold' gezet. De plannen voor dit pand dat van binnen helemaal is leeg geroofd, lieten op zich wachten. De Nederlandse architect Taco Mulder die hiervoor was ingeschakeld, heeft meer tijd nodig dan was verwacht.

Scharlooweg 31, 61, 79 en 81 worden gerestaureerd door de n.v. Stadsherstel. Hierbij is Schoevers betrokken als technisch directeur. Stadsherstel kan panden kopen en na restauratie weer verkopen en heeft dus wat meer armslag op de commerciële markt dan Monumentenzorg die te allen tijde eigenaar blijft.

Volgens Schoevers is de markt voor restauratie betrekkelijk klein. Hij kan voor zijn projecten een beroep doen op een beperkt aantal architecten en aannemers die ervaring hebben met restauraties.

Schoevers noemt enkele criteria op waaraan aannemers moeten voldoen."Ervaring is natuurlijk heel belangrijk. Verder moeten ze voldoende geschikt personeel en materieel hebben. Voor houtbewerking komt heel wat kijken. In een restauratiepand moet alles met de hand worden gemaakt. Ambachtslieden moeten in de praktijk worden opgeleid. Ik ga altijd zelf kijken hoe de mensen bezig zijn."

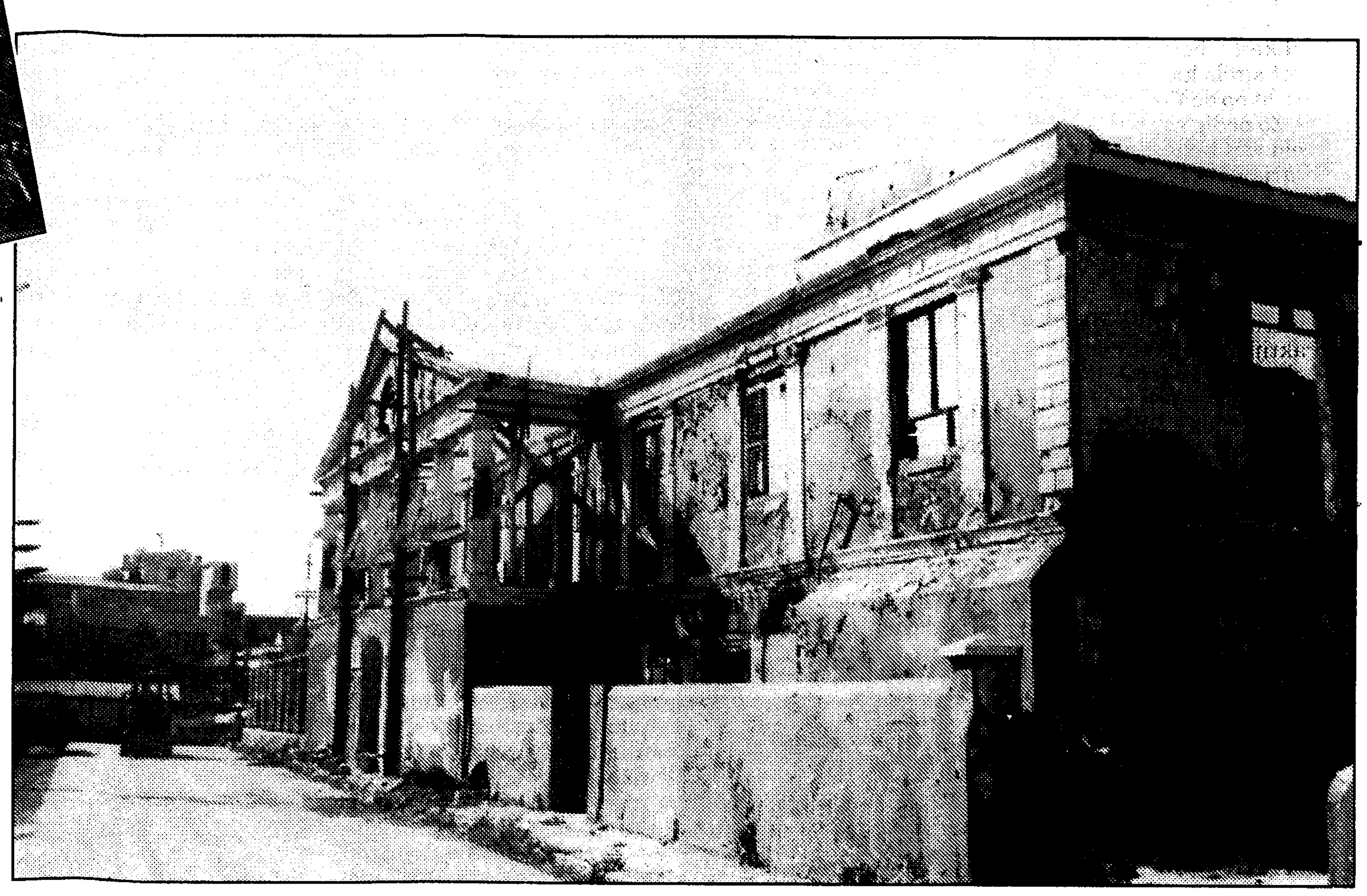
"Daarom kan dit werk ook niet worden aanbesteed via een openbare aanbesteding. Ik moet tevoren weten of het bedrijf het werk kan uitvoeren. De aannemer moet ook financieel solide zijn. Hij moet een zekerheidsstelling geven van 10% van de aanneemsom."

Schoevers begon in 1980 in een kleine kamertje met een telefoon en een schrijfmachine. Nu zetelt hij in het net gerestaureerde *Huize Beaujon*, naast het in oude luister herstelde Belvédère. Het jaarlijkse budget is twee miljoen gulden."We hebben de wind mee gekregen. In het begin vond men ons gekke mensen. 'Breek dat pand gewoon af en bouw het weer opnieuw op', zeiden ze. Maar zo werkt dat niet. De prijzen zijn in de loop der jaren wel opgelopen. Restaureren kost thans 1250 gulden per vierkante meter."

Gaat hij dit jaar niet teveel projecten aanpakken?

"Ik word liever teruggefloten door het bestuur als ik teveel op stapel zet, dan het verwijt te krijgen dat ik te weinig doe. Sommige projecten lopen over meerdere jaren om de financiering te spreiden. Het belangrijkste is de zekerheid dat het geld goed wordt besteed. Dat vereist een gedegen voorbereiding van een project."

Over de toekomst is Schoevers kort. "Gewoon stug doorgaan."

...Het voormalige Hotel Venezuela...

...Het complex bestemd voor DEZ bij het Molenplein...

...Landhuis Klein Santa Martha...

DEZ onder één dak

Tussen het busstation van Otrobanda en het Molenplein staan enkele panden die rijp lijken voor de sloop. Maar zelfs in hun onttakelde staat vertonen ze nog teveel vergane glorie om ze af te breken. In deze buurt is trouwens in het begin van de jaren '70 al vrij veel gesloopt voor de aanleg van de Julianabrug.

De stichting Monumentenzorg staat op het punt om de panden over te nemen van het Eiland. In 1991 heeft DOW een plan gemaakt om in deze panden de Dienst Economische Zaken te huisvesten, die nu is verspreid over verschillende gebouwen.

Met de restauratie is vijf miljoen gulden gemoeid. Maar Monumentenzorg draagt niet de kosten van de inrichting. Dat doet DEZ als huurder van het complex.

Monumentenzorg heeft nog méér plannen voor Otrobanda. Binnenkort begint de restauratie van vijf woonhuizen op de hoek Breedestraat/Carthagenastraat, in het oudste deel van Otrobanda. Deze huizen zijn met hun klokgeveltjes karakteristiek voor de wijk.

Verder is Stadsherstel van plan om een doorbraak te realiseren tussen Klipstraat en IJzerstraat, achter Porto Paseo, en enkele panden te restaureren op de hoek Bajonetstraat/Gasthuisstraat.

"In het begin van de restauraties in Otrobanda werden we voor gek verklaard. De wijk werd door veel mensen als afgeschreven beschouwd. Maar dankzij de inspanningen van FKP en van Lionel Capriles is er veel op gang gekomen. Het standpunt van Capriles was dat het opknappen van ons patrimonium ook het gevoel van eigenwaarde zou verhogen. En je ziet dat de gerestaureerde delen weer gewone woonstraten geworden zijn."

Klein Santa Martha

Vanaf Klein Santa Martha zijn de landhuizen Groot Santa Martha en San Nicolas te zien en in de verte de baai van Santa Martha. Daar lagen de saliña's. Samen waren ze de grootste zoutproducenten van Curaçao.

De andere landhuizen zijn inmiddels gerestaureerd. Nu is Klein Santa Martha aan de beurt. Dat is hard nodig, gezien de staat van verval waarin het landhuis verkeert. De *komehein* (witte mieren) zijn aan het dak bezig.

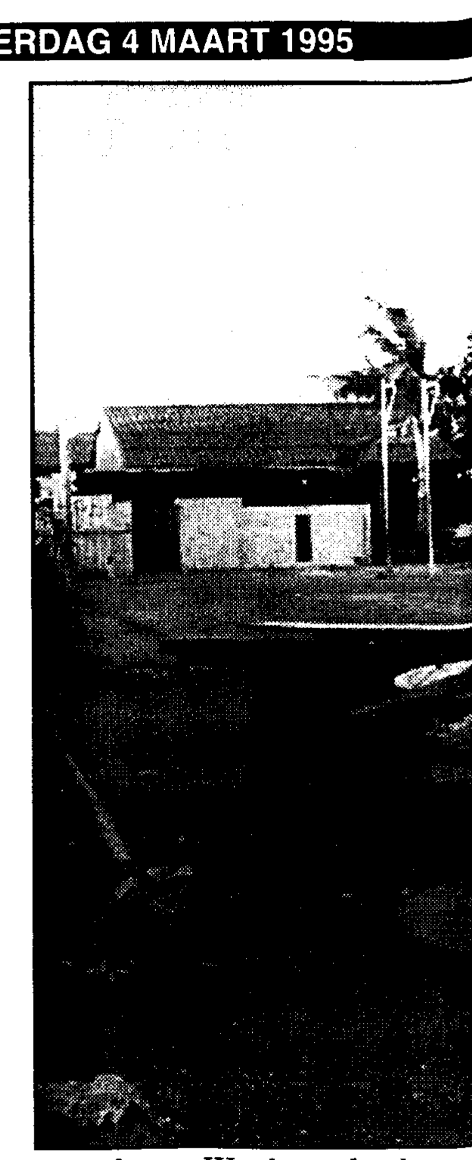
Monumentenzorg heeft een architect opdracht gegeven om het restauratieplan te maken. De stichting krijgt het pand voor een symbolisch bedrag van het Eiland. De concept-overeenkomst is vorig jaar juli getekend. Volgens Dolf Schoevers van Monumentenzorg blijft de plantage eigendom van de overheid. Het landhuis komt op erfpacht-grond te staan.

Hij heeft ook al potentiële huurders. "Van twee Curaçaose families heb ik een aanvraag gekregen om het huis te mogen bewonen". Schoevers noemt Klein Santa Martha 'een leuk, klein landhuisje dat heel geschikt is voor bewoning'.

De plantage dateert van vóór 1700. Het landhuis kwam 200 jaar geleden in het nieuws toen de huisonderwijzer Sabel werd vermoord tijdens de slavenopstand. Het Eiland kocht het landhuis in 1937 van de familie De Haseth. Plannen om er een modelboerderij te houden, mislukten. Het pand was in de jaren '70 enkele jaren gekraakt. Nu staan alleen de muren en het dak er nog; de rest is weg gesloopt.

Over de grenzen van de zelfwerkzaamheid

BUURTEN, JONGEREN EN EEN BEROEPSTRAUMA

Redactie en fotografie: Ieteke Witteveen

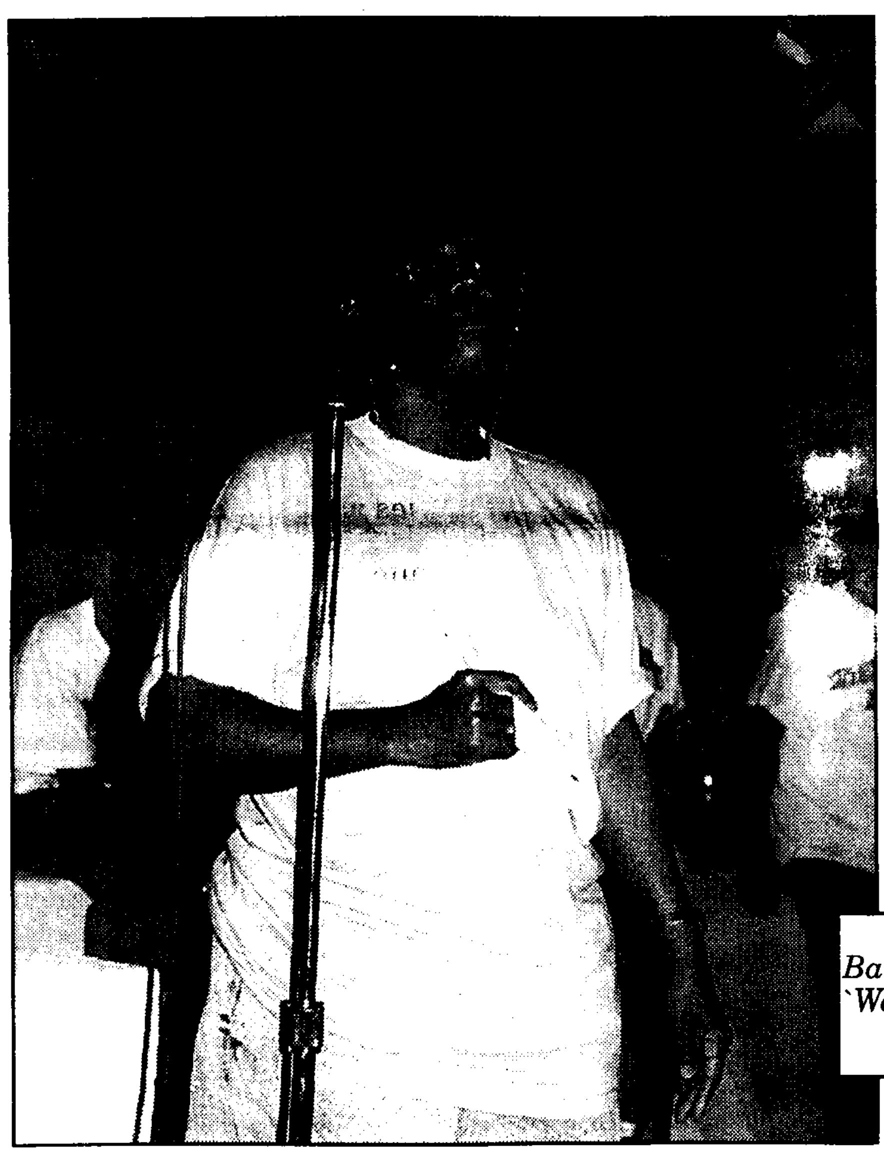
Het 'Curaçao-is-een-geheel' denken, tot voor kort het uitgangspunt van de ontwikkelingsplannen van de overheid, is grondig verstoord. Alarmerend gedrag van aan hun lot overgelaten jongeren noodzaakte te kijken onder de oppervlakte van de formele, geinstitutionaliseerde cultuur. Daar hield zich jarenlang ongestraft, naast een gebrek aan visie, een grenzeloze nonchelance en zorgeloosheid schuil. De in zich zelf opgaande, clusterende instanties zijn onder vuur genomen door de urgente werkelijkheid van het andere Curaçao, dat van de jongeren en hun opvoerders in de buurten. Om hun bestaansrecht te verdedigen voorzagen de instituties zich van een keurtroep aan consultants, een Nieuw Beleid, speciale bario-fondsen en men recruteerde manschappen om als wijkteam het veld in te gaan. Langer getreuzel beu namen voortvarende bewoners van Fuik tot en met Westpunt het initiatief zich te bundelen ten behoeve van hun eigen buurt of straat. Via fakkeloptochten, actie-programma's en nieuwe platforms wordt de toegang geëist tot het formele, gelegaliseerde Curaçao. Terwijl sommigen nog dromen van de orde en discipline van de autoritaire samenleving van weleer, wordt er hard gewerkt aan nieuwe, eigen, vormen van democratie. Hoe pijnlijk dat kan zijn en wat de grenzen zijn van die zelfwerkzaamheid leert een rondgang langs jongeren van Brievengat en Westpunt en gesprekken met een actieve bewoonster in Soto, een opbouwwerker en verantwoordelijken op het Bestuurscollege. Een bericht uit een samenleving in overgang.

Het veld staat er nog, ook al helt het gaas achter het doel nu, ruim twee jaar na de aanleg, vervaarlijk naar achteren. De jongeren die dit veld zelf omheinden om meer burenruzies te vermijden, -een slepend probleem dat bij een antropologisch onderzoek naar voren kwam -, voetballen nu als team Jurles Boyz inmiddels ook in georganiseerd verband in andere wijken van Curaçao. Het uniform ontbreekt nog en zo ook een tweede doelpaal.

"Wij willen ook een net. Voor volley. Help ons om aan materiaal te komen, het werk doen wij zelf wel." Er wordt een steen als stoel aangedragen, sigaretten gaan rond, we stellen, leunend op de eerdere ervaring, een begroting op: zonder een nieuw asfaltlaagje zijn de kosten hooguit zesduizend gulden. "We krijgen dat alleen niet voor elkaar. Help je?." Elders - in het oude deel van de wijk- wordt op dit uur van de dag, tussen 5 en 6 's middags, fanaat gedobbeld om de dagelijkse dope. Het zijn vooral de wat oudere base-gebruikers. Een paar jaar geleden maakten ze nog dankbaar gebruik van een fitness-centrum in het nu ingestorte gebouwtje van de Fundashon di Desempleado. Een paar gebruikers ondernamen stappen om het gebouw op te knappen, maar lieten daarna verstek gaan. 'Hallo'. Het hallo klinkt als 'niet-storen'. Bij een derde ontmoetingsplaats, bij een paar katrols naast een klein sportveld, bevinden zich maar een paar jongeren. De meesten staan 'vooraan', bij de bushalte of de snack a[illegible] de grote weg om te kijk[illegible] naar degenen die van het werk komen. De groe[illegible] t-ruimde samen met de om[illegible]o-nenden twee jaar geleden het veld van afval en ongerief, ze plantten er bomen om heen om de auto's te weren en op een katrol werd in geel, rood, groen en zwart hun beeld van Curaçao geschilderd: windmolens, kunukuhuisjes, vrouwen en tambú's. De narigheden verdwenen niet, er viel bij een ruzie tussen twee jongeren, van wie een op vakantie uit Nederland, een dode; de emotionele confrontaties met de politie duurden voort. Ook de katrol werd door de politie niet gespaard. Een belofte van Sedreko om dit veld te voorzien van borden en asfalt wacht al bijna twee jaar op uitvoering. Met het vertrek van de leider van de groep naar Nederland kwam de klad in de prille zelforganisatie. Er waren initiatieven van bewoners zelf, zoals in augustus vorig jaar de Dag van Brievengat. Een van de jongeren vatte toen de moed bij elkaar en deed ten overstaan van ministers en gedeputeerden een dringende oproep om te helpen met het opknappen van een paar sportvelden. Dat is nog niet gebeurt. Wel gingen twee scholen, de Technische school Van Ginniken en de basisschool Paul de Lima dicht, het aantal jongeren op straat met-de-ziel-onder-de-arm nam toe. Een lichtpunt is een nieuw buurtcomité dat de jongeren rondom de sportveldjes een straat verderop verenigt. "Hé, wanneer doen we weer wat? We hebben met de buren gesproken. Ze willen allemaal helpen", klinkt het later op de avond vanaf de katrols. We maken een afspraak voor de volgende week. Eerder op die afgesproken dag kwam de politie langs. De plek van de katrol veranderde weer in een ravage. Ik tref de jongens 'vooraan', aan de weg. De stemming is geladen. "Nee, ze hebben niemand meegenomen." "Hebben we zelfs geen recht op een eigen plek?' En bij het afscheid 'Bidt voor ons."

WESTPUNT

Een deel van de Westpunt-jongeren is te vinden op de zelfgebouwde stellage, het parkje, tegenover de politiepost, aan het begin van dit dorp van vrijgeborenen. Onder hen bestond een onvrede. Er was niets te doen in Westpunt en dat niets-doen leverde de jongeren bovendien een negatief beeld op. Uit hun midden kwam eind vorig jaar het initiatief voor het oprichten van een eigen jongerenclub. De club kreeg de naam The West Youth Group en de groep presenteerde zich op 15 januari tijdens een speciale H.Mis aan de gemeenschap. In het buurtcentrum ontmoet ik de voorzitter Gregory Martis (20), student boekhouder, mede-bestuurslid Vasconcelos 'Celos' Sillie (22), die met een MTS -diploma op zak in de betonbouw werkt, en Rignald Poulo, voorzitter van de stichting buurtcentrum Westpunt. "Er wordt altijd gezegd jongeren, jongeren. Als er wat is wordt er negatief over ons gepraat", aldus de jonge voorzitter. "Soms is er wel eens een voetbalwedstrijd, volley, maar verder is er verveling. Vooral 's avonds, na zonsondergang, dan zit je thuis geïsoleerd, en in het weekend. We vonden dat we als jongeren zelf wat moesten doen. We benaderden meneer Poulo. Hij was het met ons eens. Zo werd de jongerenclub opgericht." Rignald Poulo, landmeter, automonteur, bekend van het jaarlijkse patroonfeest San Pedro en gezien zijn T-shirt actief in de vissersbond (of preciezer: de bond van visnettrekkers) is in zijn nopjes met het initiatief: "Ik

Etlien Merkies van Plataforma Bandabou en buurtcentrum Soto: 'We krijgen meer respect'.

Jongeren van de katrol: 'Hé, wanneer doen we weer wat?'

De overheid

Erwin Straker is maatschappelijk werker, gespecialiseerd in opbouwwerk en volwasseneducatie. Hij werkte onder andere in Seru Fortuna in het preventie-werk. Hij doet dat nu vanuit het Landelijk Secretariaat Nationale Raad Drugspreventie, gevestigd in het gebouw van het Pensioenfonds. Straker schetst in grote lijnen wat nodig is om de overgang van het besturen van bovenaf naar meer participatie en democratie minder traumatisch te laten verlopen. Hij kiest zijn woorden zorgvuldig, 'ik wil niemand voor het hoofd stoten'. Straker: "Wat nu gebeurt, is nog sociale planning, het plannen van dat wat de overheid vindt dat goed is voor de gemeenschap. Dat gebeurt vanuit het kantoor en uitgaande van de beschikbare fondsen. Dat plan gaat men dan verkopen aan de gemeenschap, maar de gemeenschap doet niet mee aan het conceptualiseren van dat plan. Bij zo'n planning van bovenaf komt de continuïteit bij elke regeringswisseling of bezuiniging in gevaar. Men bewerkt een terrein, maar er wordt niet op gebouwd." Een alternatief is het uitgaan van de gemeenschap zelf, van zelfhulp, een concept waar hij met León Weeber, in Seru Fortuna mee werkte. "Dat is nog vrij nieuw. Vroeger ging het werk via de kerken, de parochies. Pas later kwamen er de beroepskrachten. De overheid nam, via de diensten, de leidende rol op sociaal terrein over. Vooral in de jaren tachtig kwam er meer aandacht voor zelfhulp", aldus Straker, "in de buurten, binnen de gehandicaptenzorg en ook het AGV werkte er, voor de drugspreventie, mee." Dat moet nog geleerd worden, want er is er nog de traditie van het op de kerk leunen en later op de overheid. "Het is een erfenis uit de koloniale tijd. Er wordt dan gemakkelijk gezegd: de overheid doet niets." Straker onderstreept dat zelfwerkzaamheid niet betekent dat je het alleen kan. "Als vrijwilliger en met goede wil alleen kan je dit werk niet doen. Het vereist ook coördinatie en management. Daarvoor zijn cursussen nodig en daar kan de overheid een bijdrage leveren. We realiseren ons niet hoeveel we verliezen door ons niet bewust te zijn van het belang van de menselijke hulpbron." Zo'n aanpak veronderstelt van de beroepskrachten een andere houding. "De traditionele maatschappelijk werker is nog dominant. Hij/zij schermt zich vaak af uit angst dat iemand zijn initiatief afneemt. De beroepskracht moet vooral een facilitator zijn. Er is helaas nog geen bewustzijn dat het dáár om gaat. Dat levert een trauma op. Dat dat niet wordt opgemerkt komt door een gebrek aan visie." Een ander knelpunt is, aldus Straker, de rivaliteit. "Het is een 'free-for-all': zij die meer ervaring en kennis hebben, profiteren maximaal van de situatie. Zo ontstaat er een nieuwe situatie van achterstand. De mensen van Seru Fortuna vroegen al jaren om aandacht, maar de situatie moest eerst onhoudbaar worden voordat ze gehoord werden." Dat hulp een recht is en geen privilege moet volgens Straker, ook aktief in OTSU, de bond van sociale werkers, wettelijk geregeld worden. "Er moet een einde komen aan het tijdperk van de privileges en dat kan niet door plannen te maken over de hoofden van de gemeenschap heen. Ik zeg daarom: de ontwikkeling van onderaf heeft de meeste kans van slagen." Alleen, constateert hij, 'er is geen kijk op hoe de ontwikkeling gaat. Daarvoor is onderzoek nodig. Er moeten concepten komen om onze eigen samenleving te analyseren." Straker, die er voorstander van is dat als de buurtorganisatie de voornaamste basis is voor participatie dat geformaliseerd wordt in bij voorbeeld een wijkraad. "We moeten samen instrumenten creëren om te overleven, vanuit de bario's, en leren dat participatie een integraal onderdeel is van democratie."

Politie op het scherpst van de snede

De tijd dat agenten conflicten in de wijk konden oplossen met een uitbrander of een vaderlijk praatje is voorbij. Met de groei van de bevolking, het vertrek van de pastoors en nonnen, de entree van drugs groeiden de problemen uit boven de pet van een simpele wijkagent. In sommige wijken maakte de gemoedelijkheid plaats voor verharde relaties. De orde-handhavers zijn er het symbool van een overheid 'die zich niet om ons bekommert.' Ze bewegen zich op het scherpst van de snede van de twee Curaçao's. Om meer van het dagelijkse werk in een wijk te weten sprak ik met Tomas Maduro (33), twaalf jaar agent en sinds twee jaar wachtcommandant van een van de weinig overgebleven wijkposten: Montagne.

"Montagne is alles wat ten oosten ligt van de Seru Loraweg, inclusief nieuwe verkavelingen als Hoenderberg. De bevolking nam toe, maar het aantal politie-agenten bleef hetzelfde, twaalf." Maduro gaat daarom zelf ook op patrouille. "Onze algemene taak is repressief, want onze verantwoordelijkheid is letten op de wetten. Daarnaast komen er veel sociale problemen op ons af. Bij voorbeeld als een voogd te streng is voor een jongere en er komen problemen. Ze bellen je: de jongen luistert niet, krijgt klappen en doet een zelfmoordpoging. De eerste die opgebeld wordt zijn wij." Of: "De leerplicht, een geweldig idee, maar als er een jongere drop-out is gaat hij onder de boom zitten. Wie let er op? Vaak blijkt dat de ouders begeleiding nodig hebben, maar ik kan zelfs vaak niet door verwijzen. Neem Sociale Zaken. Ik kreeg wel een paar namen op, maar je krijgt die personen nooit aan de lijn: ze zijn bezig, vergaderen of ze zijn vrij-af." Er komt een telefoontje binnen met een inbraakmelding. Een dienstdoende collega wordt er op afgestuurd. "Het grootste probleem is dat van de drugs", vervolgt Maduro. "Ook de hele jonge jongeren, die van een jaar of twaalf, verkopen drugs en er komen ook meer jonge meisjes in de *scene*. Zij worden vaak gebruikt door de leider van zo'n groep, maar op den duur slapen ze met iedereen om hun verslaving te betalen." Jongeren klagen er over dat ze soms, bij fouillering op straat de broek moeten laten zakken. Komt dat voor? "Ja, want wat doe je als politie? Ze verbergen de drugs soms in hun onderbroek, onder hun pik. Met minder dan 45 gram marihuana worden ze niet opgesloten. Een maatschappelijk werker kan wat door de vingers zien, dat kunnen wij niet." Een groot probleem is volgens deze rondborstige jonge wachtcommandant, dat de families aan hun lot zijn overgelaten. "Vroeger was er de pastoor, die bezocht de mensen thuis. Nu moet de familie het zelf doen. Als politie ben je vaak een soort EHBO in de sociale hulpverlening. Soms gebruiken ze je als een boeman, maar ook daarmee los je het probleem niet op." Volgens Maduro moet de politie vaak het niet-functioneren van andere instanties opvangen. "We doen daardoor veel werk, weliswaar kleinschalig, dat oneigenlijk is. Die opoffering van de kant van de politie en onze inzet, wordt vaak niet zichtbaar." Om de politie te ontlasten is Tomas Maduro er een voorstander van dat er een instantie in het leven wordt geroepen die het liefst

Opbouw[...] St[...] 'Een f[...]

Er is geen gedeputee[...] Bario-zaken, maar ge[...] puteerde Oswin 'C[...] Behilia -is bereid hier[...] in het kort zijn mening te zegg[...] Hij doet dat aan de hand van [...] papier waarop hij alle institutio[...] le actoren in schema heeft ge[...] Het gaat over de jeugdproblem[...] tiek, 'voor de buurten is de situ[...] vrijwel identiek'. Bovenaan sta[...] naast elkaar: Jeugdzaken/ kerk[...] particuliere sector/ Task-Fo[...] eiland/ land/ Nederland/ S[...] Antia/ NGO/ wijkorganisat[...] Vandaar uit gaan er lijnen n[...] beneden waar een blok versch[...] met KEZ-Jeugdzaken-Soc[...] Zaken de lijnen dalen dan af n[...] het niet nader ingevulde veld. "[...] grote probleem is", aldus de ge[...] puteerde, "dat al die initiatie[...] vanuit een eigen idee ontstaan[...] daarmee langs elkaar heen w[...] ken. Zodra er wat fout gaat k[...] het terecht bij de eilandsraad." [...] de neuzen meer dezelfde richt[...] op te krijgen is Behilia voor [...] coördinatie-punt. Wat hem bet[...] wordt dat Jeugdzaken. Een mo[...] lijke andere reden waarom [...] buurtwerk van de overheid m[...] zaam op gang komt is om van[...] Nieuw Beleid meteen voor ze[...] wijken te kiezen. "Dat is welli[...]

24 uur per dag bereikbaar is voor urgente sociale problemen. "We kunnen ons dan

an de katrol na het bezoek van de politie.

probeerde al eerder contact met de jongeren te krijgen, maar van beide kanten werd het nooit concreet. Ook bij de jongeren heb je vaak een leider. Als die zegt: het is niet interessant, gebeurt er niets. Dus dit initiatief kwam goed uit." In dit buurtcentrum ontbreekt het

r Erwin

r-all'

erwijl je eigenlijk aan alle aandacht moet geven". factoren zijn de onvoldoen-enwerking in de wijk, de ratie en 'het werken was altijd vóór de bario, nu is de bario'

senia, de functionaris van bureau die tot 1 februari inator was van de project-ijkbeheer en -vernieuwing, ert, in vervolg daarop des-d: "De beleidsombuiging r naar met de buurtbevol-eft nog veel weg van een verklaring. Het is nogal oor het apparaat. Je merkt bij de hearings in de wij-laats van te luisteren naar sen naar voren brengen, e beroepskrachten zelf. De s komen met suggesties, e worden van de tafel Als overheidsdienst moet dien werken 'vanuit de van het behalen van snel-sen ('vergeet niet, de poli-n scoren') en de lange ter-de mensen er bij betrek-t Eric Isenia betreft wordt en losgekoppeld van het e overheidsapparaat en bracht in een apart insti-

Tomas Maduro: "Je krijgt de instanties niet aan de lijn"

heel wijden aan het oplos-n van problemen op het bied van criminaliteit."

bekende verbodsbordje 'verboden toegang op sloffen, met krulspelden of voor mannen met vlechten'. Mag iedereen naar binnen? Gregory: "We hebben wel regels. Zo mag je niet binnen met een 'lomba sunu', een ontbloot bovenlijf. Marihuana-gebruikers weren we niet, maar hier binnen wordt niet gerookt." "De movie-night was een succes", zegt Celos enthousiast, "er kwamen zo'n vijftig jongeren op af." Gregory en Celos laten een lijstje zien met andere geplande activiteiten: nog een paar filmavonden, het beklimmen van de Christoffel, een beach-party, volley-ball, softball, een play-backshow.

Westpunt (met een jeugd-werkeloosheid van 23.8 % -Curaçaos' gemiddelde is 32,7 %- en een laag gemiddeld huishoud-inkomen, door de Taskforce Antilliaanse Jongeren aangeduid als een risico-zone) is volgens het drietal een rustige wijk. Om dat zo te houden en de buurt meer te verenigen moet niet volstaan worden met een filmvoorstelling, een jump-up of feest vindt Poulo. "De jongeren moeten ook betrokken worden bij andere aktiviteiten, zoals die van de kerk, het San Pedro-feest en we denken ook aan schoonmaakacties. "Jongeren kunnen bij voorbeeld de tuin of het erf van de bewoners -tegen een vergoeding- schoonmaken. Daarvan kan een bijdrage naar een activiteiten-fonds."

Voor vorming en materiaal zal de overheid benaderd moeten worden. Gregory Martis volgde bij Sedreko een cursus ping-pongleraar, maar het duurde een jaar voordat de beloofde pingpong tafel in Westpunt aankwam. Poulo: "Ik heb met de instanties slechte ervaringen. De mensen die goede contacten hebben, komen in aanmerking voor alles, anderen blijven achter. Westpunt is kennelijk te ver voor veel functionarissen. Bovendien, ze werken alleen in kantoortijd en dat is tot vijf uur en ook niet in het weekend." Net als elders vinden de jongeren van Westpunt dat er juist in het weekend, het liefst op zondag wat moet gebeuren, 'dan is er niets te doen'. Het lukte hen een vrijwilliger te vinden die zondagochtend les geeft, de ene keer schilderen, de andere keer gitaar of kwarta. 'Voor niets'. Hoe zorg je ervoor dat het enthousiasme blijft? Poulo: "Vorming is heel belangrijk. Als je geen vorming hebt loop je vast. Ik zit in veel organisaties en ik weet dat, als ik eerder de kans had gekregen, mijn werk veel beter had kunnen doen. Als in alle wijken van Curaçao jongeren díe kans krijgen, zonder dat de mensen hen op zekere leeftijd tegenhouden, omdat ze denken dat alleen zij het kunnen, dan zijn we op de goede weg."

Jongeren van Westpunt: eigen club. Derde van links, Gregory Martis, uiterst rechts Rignald Poulo.

Van Fuik tot Westpunt bundelen de bewoners zich: fakkeloptocht Fuik.

PLATAFORMA BANDABOU

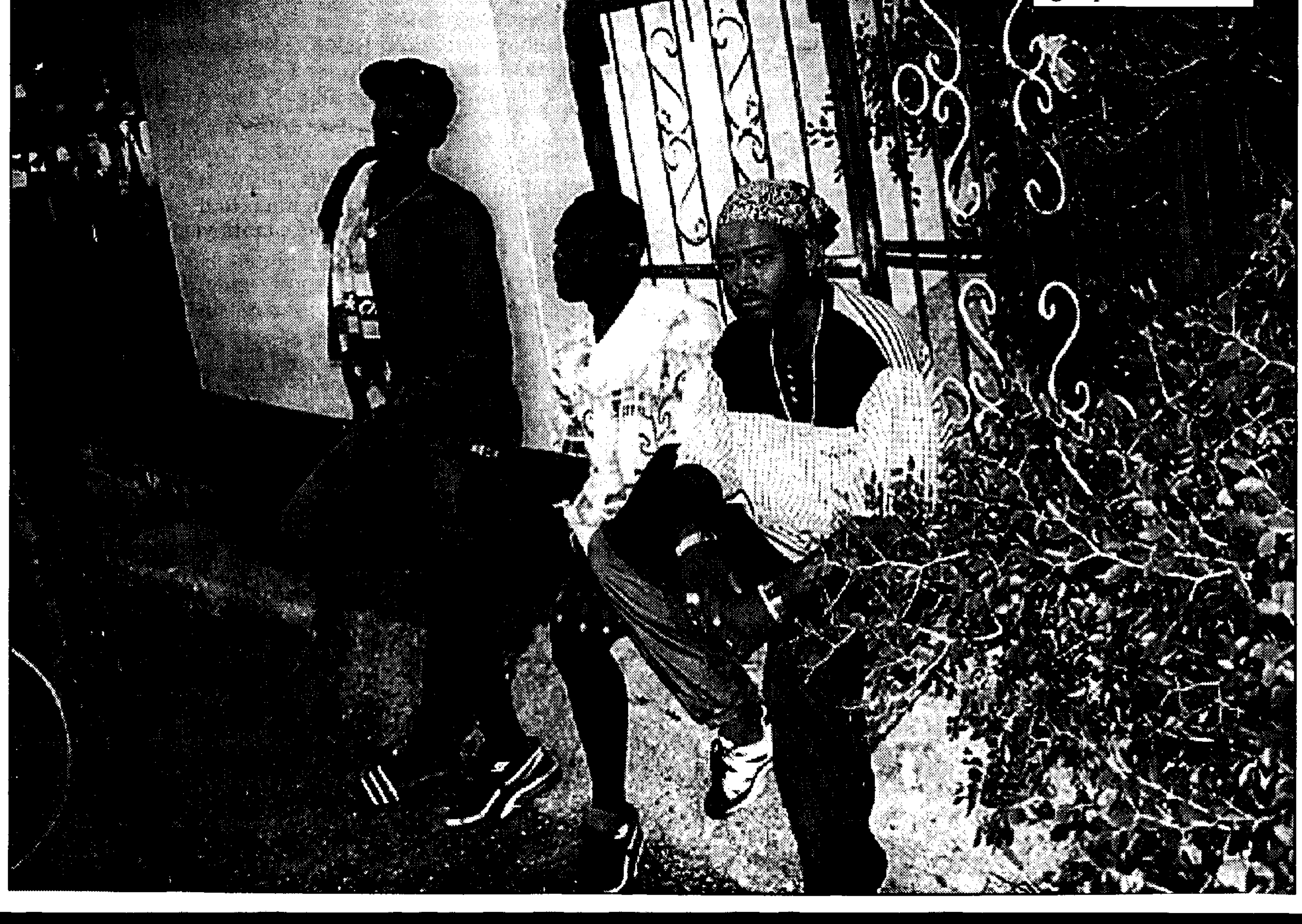
Vijf jaar geleden gaf Etlien Merkies, verpleegkundige, en al jarenlang leidster van de kindergroep 'Kòrsou di mañan' tijdens een onderzoek te kennen dat er in Bandabou niets zou veranderen als de bewoners zelf niet de handen in elkaar zouden slaan. Ze stelde voor een commissie op te richten om de belangen van bewoners van Bandabou te behartigen. Die commissie kwam er in 1991, tijdens een seminar als afronding van het onderzoek. Het werd Plataforma Bandabou en Etlien Merkies is daar sinds kort zelf voorzitter van. In haar buurt 'Detras di Gabi', het gedeelte van Groot Santa Martha dat historisch verbonden is aan het gelijknamige landhuis, tref ik haar aan in haar eigen, met haar man en zoons gebouwde huis. Een van de wensen was dus in vervulling gegaan. De toegang tot de buurt kreeg met de geasfalteerde weg en een rooi een ander aanzien. Wat gebeurde er nog meer in die vijf jaar? "Belangrijk is dat de overheid weet dat er stemmen op gaan in Bandabou waar ze rekening mee moeten houden. Je krijgt meer respect." Als voorbeeld noemt Etlien Merkies het opknappen van de weg van Bandabou. "We zijn er mee in de pers geweest, we voerden gesprekken met het DOW en gedeputeerden. Na heel lang zeuren is het gelukt, de weg werd verbeterd. Nu nog de verlichting." Plataforma Bandabou boekte nog een succesje. "Je weet dat er 's avonds vaak geen bus ging. Men kon niet naar de avond-MAVO. Nu vertrekt de laatste rit tenminste om tien uur uit Otrobanda naar Bandabou. De politiepost van Soto is ook weer bemand, hoewel, de laatste drie dagen zie ik geen beweging." Dat blijkt twee weken later, op de dag van de heropening van het buurtcentrum van Soto, ook nog het geval. Etlien Merkies en de mensen van Plataforma Bandabou maakten zich verder warm voor een betere gezondheidszorg. Ze organiseerden eind vorig jaar een informatie-dag. "In een gesprek met de gedeputeerde, in 1992, werd ons van alles toegezegd: een poli, up-grading van de ambulance-dienst. Het enige dat daar van terecht kwam is dat Barber een 'dokter di warda' een dienstdoende arts kreeg." Daar bleef het voorlopig bij. Maar met een dokter, politie en een weg ontwikkel je je mensen nog niet. Daarom hamerde Etlien Merkies vanaf het begin op de noodzaak van scholing. "Ook voor ons zelf.

Doorzettingsvermogen alleen is niet genoeg. We hebben cursussen nodig in leiderschap en om taken te leren delegeren.' De lastigste opdracht die Plataforma Bandabou zich zelf gaf bleek die om de groepen van Bandabou te bundelen. "Bandabou is voor ons van Zegu tot Westpunt. Dus San Wilibrordus en Tera Kora vallen er ook onder. Misschien is dat te breed", oppert ze. Onlangs ging er nog een schrijven naar alle groepen met de oproep om een front te vormen en de Plataforma-mensen zijn van plan de groepen zelf ook op te bezoeken. Dat kost tijd. Met de opgedane ervaring besloot Etlien Merkies om niet actief mee te draaien in het nieuwe platform van de wijken, Barionan Uni, hoezeer ze dat initiatief ook steunt. Ze geeft voorrang aan de eigen wijk.

"Ik zeg je: met de sluiting van het buurtcentrum kwamen er problemen in de wijk. De jongeren die nu in de knoei zitten bezochten vroeger het buurtcentrum." Het buurtcentrum, ondergebracht in de voormalige pastorie van Soto, is sinds de orkaan Joan door bestuurlijke onenigheden gesloten. Ook de Padvinders-groep Tula i Karpata, waar de zoons van het echtpaar Merkies naar toe gingen, verwaterde. Een sociaal project in verband met het 'Jaar van Het Gezin' bleef beperkt tot een kennismakingsavond. De speeltuin, waar ze in 1990 op hoopte, kwam er wel, wat verderop, bij Coral Cliff, maar dan om er voor te zorgen dat moeders ongestoord in het casino kunnen vertoeven. Totdat vorig jaar op initiatief van onderwijzers en oud-leerlingen van de Don Sarto School, waaronder de aktieve Selikorchef Jean Francisca en onderwijzeres Rugia Gouveneur-Kwidama, een stichting werd opgericht, Fundosa, Fundashon Don Sarto. Het doel is een beter leefklimaat in de buurten waar de leerlingen vandaan komen te creëren. Er zijn cursussen voor moeders, er is een maatschappelijk werkster en er komt via de nationale drugspreventie van UNDCP nog meer steun. Het lukte met hulp van de voortvarende stichting Fundosa ook een nieuw bestuur voor het buurtcentrum te kiezen. Die nieuwe voorzitter werd Etlien Merkies en Jean Francisca werd vice-voorzitter. Ik trof ze beiden op een zondagmiddag, samen met een groepje jongeren, in de weer met bezems en timmergerei om het gebouw weer bruikbaar te maken. "Zaterdag gaat het buurtcentrum open." Fesebako hielp met de aanschaf van nieuwe w.c.'s, verf en andere urgente benodigdheden. Het historische gebouw staat er die zaterdagavond, 18 februari, in het licht van de schijnwerpers prachtig bij. De Tipiko-groep van Marcel Hoyer staat opgesteld op het terras. Jongeren, ouderen, hele families van Soto drommen voor de trap van het buurtcentrum. Er is een enkele openingsspeech, het volkslied en als de pastoor het gebouw en de omstanders zegent, zie ik een groepje jongeren naast me in de houding schieten. Het buurtcentrum van Soto is weer open! Blijdschap bij de lokale voorhoede. 'Ik krijg er kippevel van'.

bronnen:

L. Weeber & I. Witteveen, 'Futuro di Banda Bou' (1991),
en 'Brievengat, na unda nos ke bai?' (1992)
Taskforce Antilliaanse Jongeren, Zones op Curaçao, 1994.
Dienst Jeugd- en Volwasseneneducatie, Revitalisashon di trabou den bario (1994)

'We hebben zelf geen recht op een eigen plek'

De natte kleren

=door Nel de Jong=

"De zon schijnt ze lekker", zei Poetsje op een dag. "Ik heb echt zin eens alle kleren een sopje te geven."

En als Poetsje zoiets zei, dan weet je het wel, he! Zo gauw kabouter Brr en Pinkie in de mondi verdwenen waren om dadels te zoeken, gooide Poetsje de kasten open en haalde alles eruit. De puntmutsen van kabouter Brr en Pinkie, de zondagse groene broek van kabouter Brr, zijn gele door-de-weekse broeken, Poetsjes eigen rokken en bloesjes, Pinkies beste pak en al zijn speelpakjes.

En terwijl kabouter Brr en Pinkie hun dadels zochten, stond Poetsje achter een grote teil met kleren. Ze boende en schrobde, dat de zeepvlokken haar om de oren vlogen. En toen ze eindelijk klaar was, hing de waslijn zo vol, dat er zelfs geen sok meer bij kon.

"Maar Poetsje", kwetterde een parkietje, "wat moeten jullie morgen nu aantrekken?"

"Morgen is alles al lang droog en gestreken", zei Poetsje. "Zie je niet hoe snel de zon alles droogt?"

"Maar het gaat zo regenen!", zei het parkietje.

"Kom kom", lachte Poetsje. "Er is geen wolkje te zien. Je weet er helemaal niets van, hoor!" Maar toen Poetsje een kwartiertje later uit haar keukenraam keek, lachte ze niet meer.

De zon was weg, de blauwe lucht was weg. En het enige wat ze zag, was een grote donkere regenwolk en regendruppels. Dikke regendruppels, die in stralen naar beneden vielen en het wasgoed aan de lijn nog natter maakten, dan het al was. En kabouter Brr en Pinkie, die uit de mondi kwamen, kletsnat en kletsnat.

"Aiaiai", schrok Poetsje. "Hoe moet dat nou? Ik heb

helemaal geen droge kleren meer voor ze!"

En zo liepen kabouter Brr en Pinkie even later in hun zwembroeken. Pinkie vond het wel leuk, maar kabouter Brr was echt een beetje kwaad. "Het is me wat moois", mopperde hij. "Moet ik soms morgen zó naar opa Konijn? In mijn zwembroekje? Alle dieren zullen me uitlachen."

Het nieuwtje ging als een lopend vuurtje door de mondi.

"Heb je het al gehoord?", kwetterden de parkietjes.

"Heb je het al gehoord?", piepten de muisjes. "Al hun kleren zijn nat."

"Ja", knikte een kolibrietje. "Geen enkel veertje hebben ze op hun lijf."

En alle dieren schudden vol medelijden hun kopjes. Behalve het kolibrietje. "We hebben wel veertjes!" schreeuwde het. "En de muisjes en konijntjes hebben haartjes. Daar kunnen we toch best een paar pakjes van maken?"

"Ja, ja", knikte een muisje, "we geven allemaal een paar haartjes of veertjes. Dan worden kabouter Brr en Pinkie niet verkouden, want dan hoeven ze niet meer met hun blote velletjes in de wind te lopen."

"Poeh", zei een hagedisje minachtend, "Waarom zouden ze? Ik loop toch ook altijd in mijn blote velletjes en ik ben nog nooit van mijn leven verkouden geweest!" Hij was een beetje boos, omdat hij geen haartjes of veertjes had om aan de kaboutertjes te geven.

Maar de andere dieren hoorden hem niet eens. Ze zochten hun mooiste haartjes en veertjes uit.

Spinnie Spin weefde intussen twee pakjes van spinneweb-draden. En de mieren krioelden er over heen en maakten er de haartjes en veertjes op vast. Kabouter Brr kreeg een pakje van vogelveertjes en Pinkie van muize- en konijnehaartjes.

En dat ze er blij mee waren, dat hoef ik niet te vertellen, hé? Zo trots als een pauw stapte kabouter Brr de volgende dag in zijn verenpakje naar Opa Konijn en liet zich door iedereen bewonderen.

"Hadden we het maar geweten", zuchtten een paar cactussen. "Dan hadden wij ook een paar stekels kunnen geven." En het kaboutertje zei maar niet dat hij daar reuze blij om was.

En Pinkie? Pinkie wilde zijn harenpakje niet meer uittrekken. Zelfs niet, toen zijn kleren al lang droog waren. En als Poetsje niet zo boos gekeken had, was hij er nog in gaan slapen ook. Zó mooi vond hij zijn nieuwe pakje.

De kaboutertjes waren maar wat blij met hun aardige dierenvriendjes. En ze namen zich voor in het vervolg nog liever voor ze te zijn.

Puzzel van de week

1	2			3	4	5
6			7		8	
		9		10		
11	12			13	14	
15				16		17
		18	19			
20	21				22	
23				24		

HORIZONTAAL: 1. zeedier; 3. speeltoestel; 6. voegwoord; 8. slee; 9. huisdier; 11. opgerold papier; 13. knaagdier; 15. waterkant; 16. sneeuwschoen; 17. inwoner van Ierland; 19. zuster; 21. reeds; 23. moeder; 24. keukengerei; 25. directeur (afkorting).

VERTICAAL: 1. heeft een vogel; 2. binnen; 4. geluid van een ezel; 5. schik; 7. zeg je als je iets niet lekker vindt; 9. niet groot; 10. voertuig; 12. alsmede; 14. 100 m^2; 16. niet stevig; 18. vreemd; 20. rund; 22. bergruimte; 23. muzieknoot.

Winnaar van de week is:

Rik Kroon
Kaya Kuky Indjan 2
Curaçao

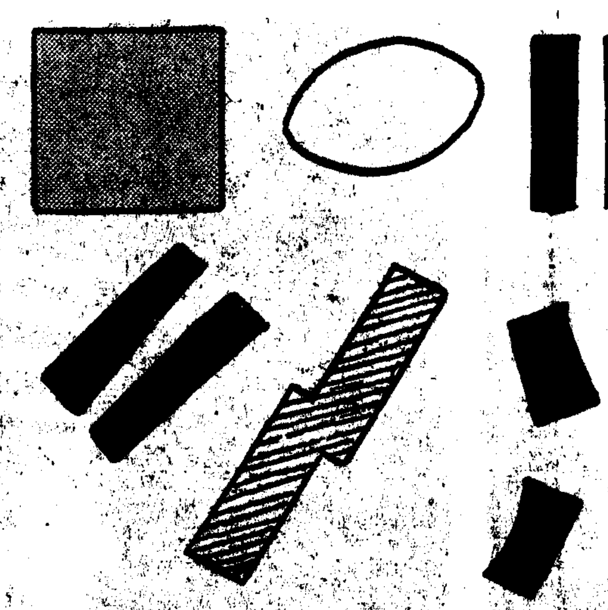
Hij ontvangt f.15,- en kan [illegible] op te halen bij de *Amigoe* te Scherpenheuvel.

OPLOSSING vorige keer:
HORIZONTAAL: 1. sik; 3. jam; 6. o.k.; 8. fa; 9. sap; 11. pet; 13. rel; 15. eigen; 16. ene; 17. nee; 19. rat; 21. en; 23. in; 24. nul; 25. bad.

VERTICAAL: 1. soep; 2. ik; 4. af; 5. maal; 7. na; 9. stier; 10. prent; 12. een; 14. ene; 16. even; 18. eend; 20. al; 22. nu; 23. ia.

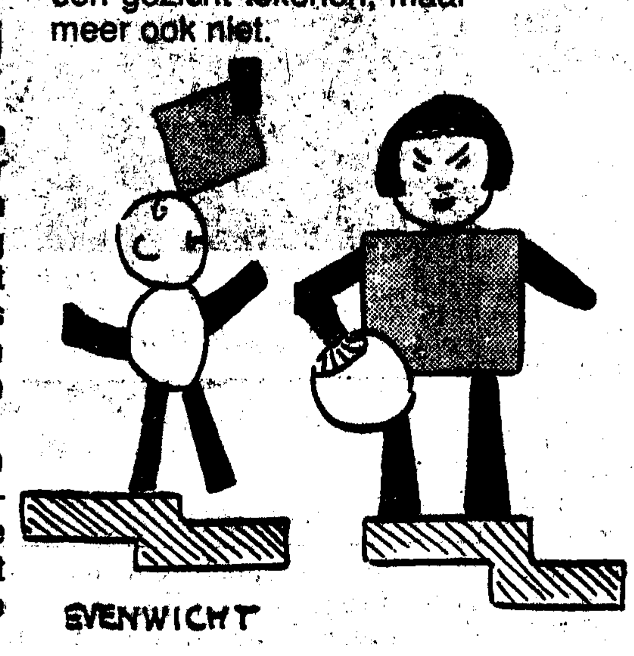
ZIE VOOR oplossing en de winnaar de *Kinderkrant* over twee weken. Stuur je oplossing naar de *Amigoe* (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577, Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Knippen en plakken

TEKEN ONDERSTAANDE tien stukjes over, plak ze op karton en probeer nu eens wat je ermee kunt doen. Om je op weg te helpen, heb ik er een paar voorbeelden bij gedaan. Zoals je ziet, mag je de stukjes leggen zoals je maar wilt. En je mag ook hier en daar een gezicht tekenen, maar meer ook niet.

Hoedje op

WAAR IS mijn eigen hoofddeksel? roept iedereen. Kun jij ze helpen?

Uit de schoolkrant

VORIGE KEER heb ik jullie stukjes uit de schoolkrant van het Pire College laten lezen. Maar er staan er nog veel meer in. Vandaag geef ik jullie een verhaal van Mark Hart uit 4A. Ik vind het heel erg leuk, Mark.

Papa leeuw kwam thuis. Hoe was het vandaag bij je nieuwe baas? vroeg mama leeuwin. Ik ben zo moe als een beest, zei papa leeuw. Waar zijn mijn kinderen? Hier papa, schreeuwde eentje. En hier ben ik, schreeuwde de tweelingbroer. Waar, brulde papa leeuw. Hier liepen ze tegelijk in de kamer. En zijn jullie vandaag lief geweest? Ja, pap. En wat hebben jullie allemaal gedaan? Wij hebben gevochten, lief he? Ja, zei papa leeuw, en waar zijn opa en oma. O, die zijn gaan jagen. Papa, wat is een gezin? vroeg één van de kinderen. Dat is als veel mensen onder één dak wonen, antwoordde papa. Dus wij, u, oma en opa vormen een gezin. Ja, een dierengezin.

Heb je de grappige tekening ook zelf getekend, Mark?

Vos en jagers

JULLIE HEBBEN vast wel een damspel in de kast staan. En daarmee kun je nog meer doen dan dammen. Zo speel je vos en jagers:

De 'jagers' (witte schijven) op de vier donkere velden van de laatste rij van het dambord. De 'vos' (zwarte schijf) staat op een willekeurig veld in tegenovergestelde richting. De vos begint altijd. Om de beurt mogen de vos en de jagers een zet doen. Elke keer één veld, springen is verboden. De vos mag in alle richtingen geschoven worden. De jagers alleen maar naar voren.

De vos is winnaar, als hij de linie van jagers doorbroken heeft. De jagers winnen als ze de vos zo hebben omsingeld, dat deze zich niet meer bewegen kan.

OPLOSSING Hoedje op: ... 2 C, 3 A, 4 E, 5 B, 6 D.

Om te kleuren

Onze vriendjes

WE KONDEN van een geitenhouder twee hele jonge geitjes krijgen. Dat was nog eens iets anders dan een gewone hond, dacht ik. Nou, we hebben het geweten! Wat die geiten niet allemaal uitspookten!

Ze begonnen met het kapot maken van ons tuinhek. Dat was van gaas en ze gingen er gewoon in hangen of trokken met hun tanden het gaas kapot. Als er niet de hele dag eten voor ze klaar lag, stonden ze met z'n tweeën de hele buurt bij elkaar te mekkeren. Ze bleven maar eten.

We hadden voor onze kippen een afdakje gemaakt van takken en palmbladeren. Daar konden ze lekker in de schaduw [illegible]. Maar al heel gauw zaten ze in de zon, omdat de geiten het afdakje opgevreten hadden. En als je in het geitenhok ging, moest je uitkijken, dat de geiten niet een stukje van je broek spijp of van je slippers opaten.

Als echte geiten aten ze de meest gekke dingen: een stukje touw, een leeg blikje kattenvoer, plastic zakken. Op een dag ontdekten ze, dat ze ook konden springen en klimmen. Via hun hek klommen ze toen op het dak van de buurman. En daarna stonden ze te mekkeren, dat ze er niet af konden.

Ze zijn nu terug naar de geitenhouder en wij hebben toch maar een hondje genomen.

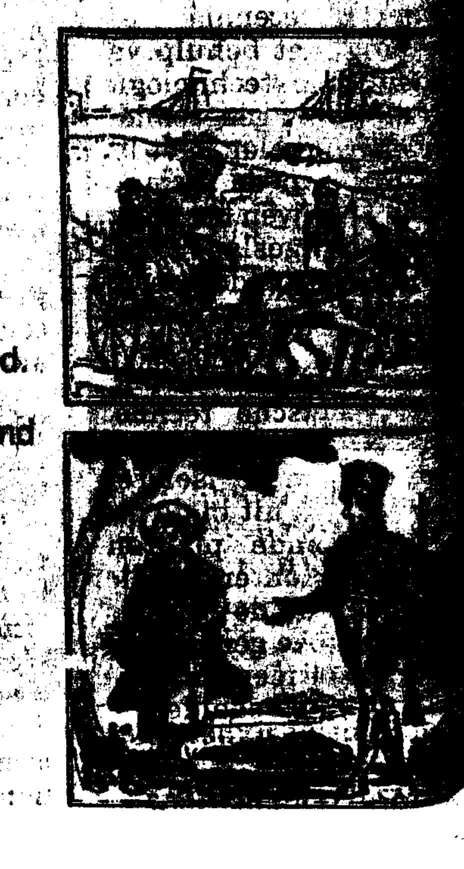
MARK

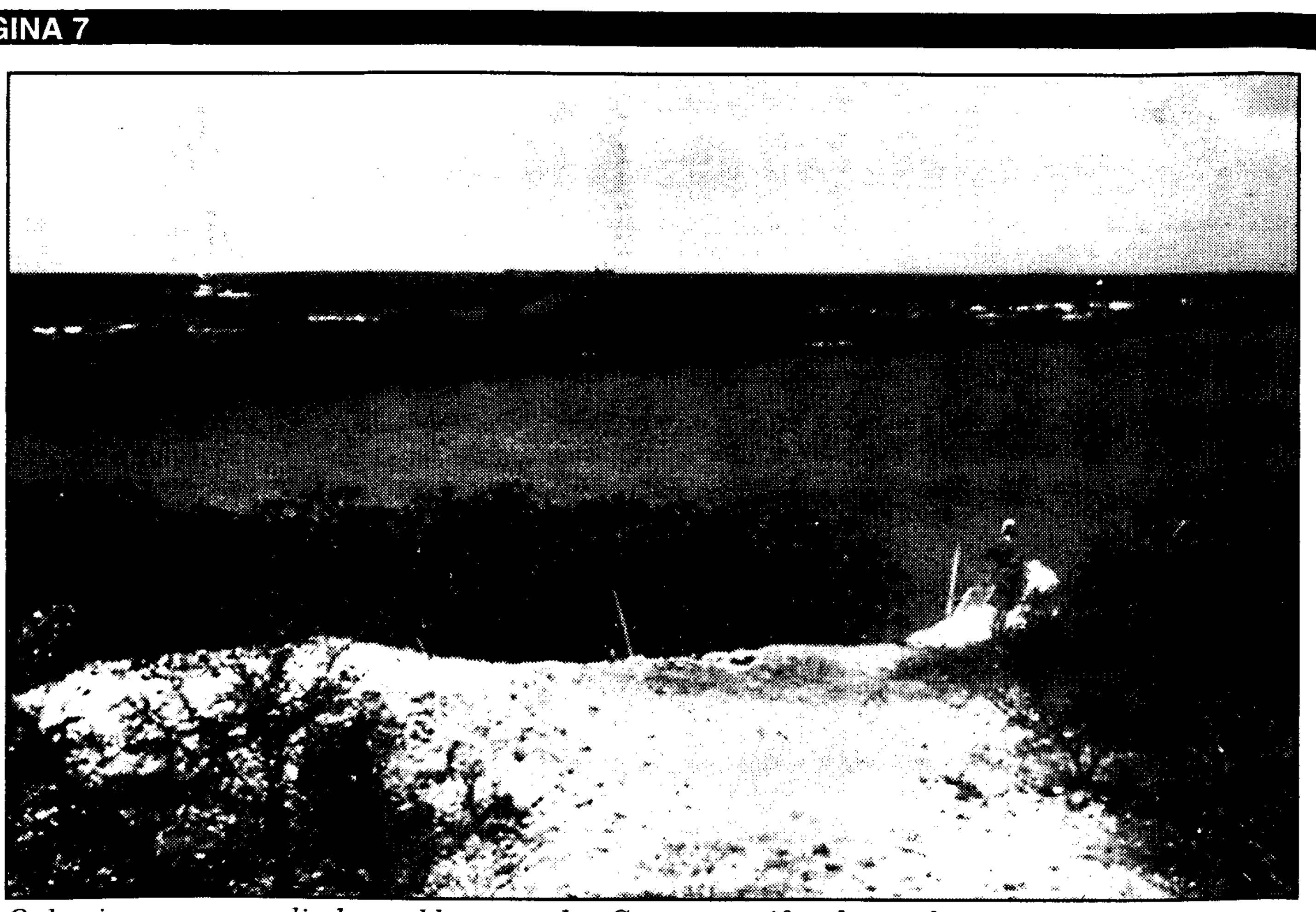

Versjes van vroeger

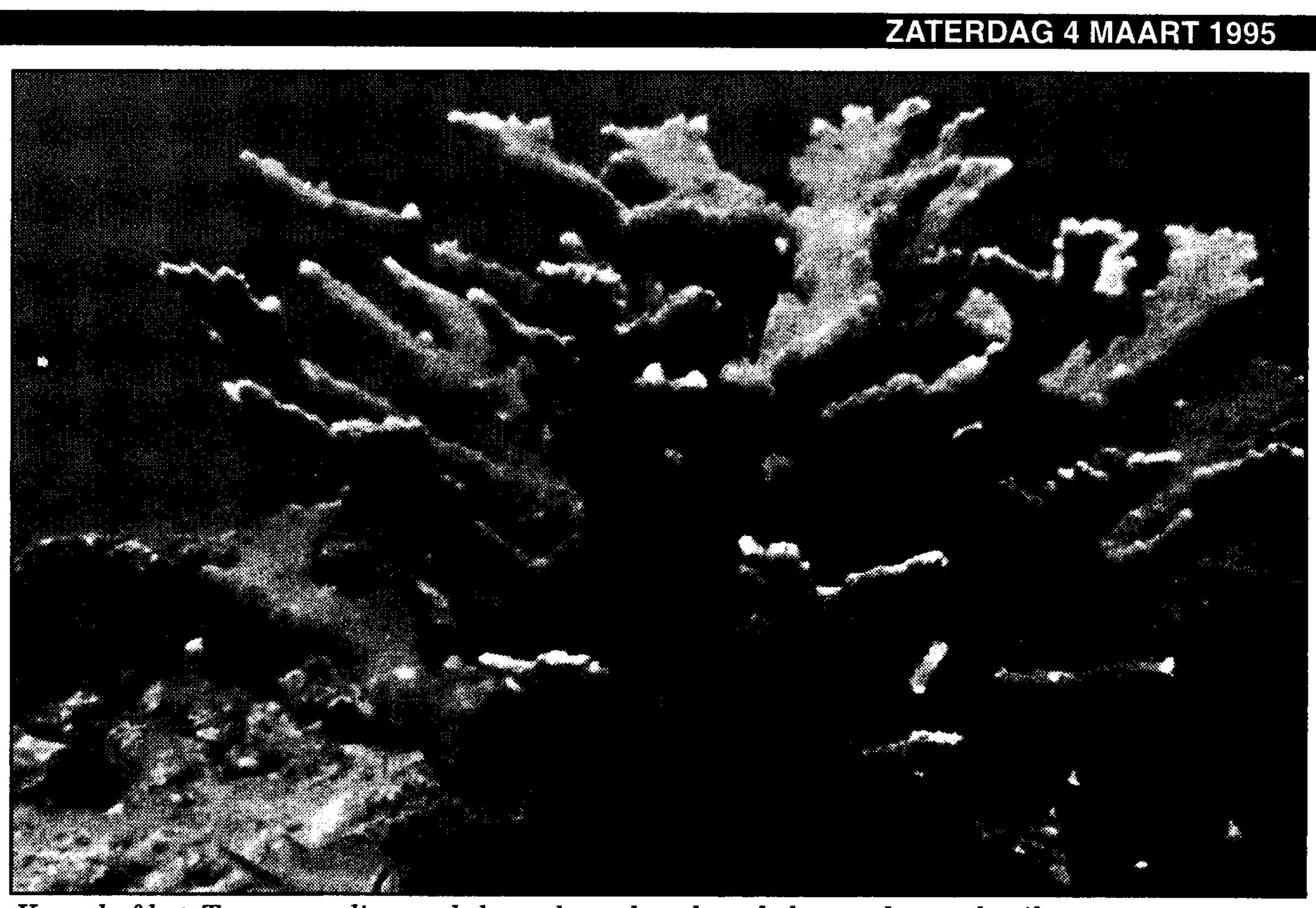
Als het mooi weer is,
Dan gaan we uit rijden,
Met Martha en Mary
Aan moeders zijde
Kijk, daar is de zee,
De schepen en het strand.
Kom, vaar met me mee
Naar een ver en vreemd land.

Ziet u die eieren
Hier in mijn mand?
Voor twee cent het stuk
Gaan ze van de hand.
Wilt u ze wel kopen,
Deftige heer?
Twee, drie, vier of vijf?
of wenst u er meer?

Oplossingen voor medische problemen op het Curaçaose rif verborgen?

Koraal of bot: Tegenwoordig wordt koraal steeds vaker als botprothese gebruikt.

Riffen belangrijker in voorziening geneesmiddelen

Koraal als pillenproducent

= door Nienke van Rooden - van Hove =

Tijdens een duiktochtje in de glasheldere Caribische zee zie je prachtige vissen en koralen en heb je veel tijd om na te denken. Aan geneesmiddelen denk je dan niet zo snel. Toch is dit niet onwerkelijk, want dit prachtige stukje natuur is niet alleen een lust voor het oog van de sportduiker. Sinds enkele jaren trekken de koraalriffen echter ook de aandacht van de farmaceutische industrie. Deze blijft altijd op zoek naar geschikte grondstoffen voor de ontwikkeling van geneesmiddelen.

Geneesmiddelen die worden ingezet in de strijd tegen moeilijk te behandelen ziektes zoals kanker, aids en infecties door resistente bacteriën. Bestaande geneesmiddelen worden steeds verder verbeterd zodat ze doeltreffender werken met minder bijwerkingen. Niet verwonderlijk dus dat de farmaceutische industrie steeds creatiever moet worden. Naast de huidige produktie van synthetische (grond)stoffen zal zij ook een beroep gaan doen op de grote bron van natuurlijke chemische stoffen uit de natuur.

Koraalriffen liggen voor de hand, want ze bezitten een enorme verscheidenheid aan chemische stoffen, die van nut kunnen zijn voor de ontwikkeling van geneesmiddelen.

Bij de ontwikkeling van geneesmiddelen wil men van een chemisch stofje tot een betrouwbaar en goed werkzaam pilletje komen. Maar voordat wij een pil slikken die werkzame stoffen uit koraalriffen bevat is er een lange weg te gaan. Tijd, geld, onderzoek en inspanning zijn daarbij sleutelwoorden. Hoe werkt dat? Wat is de procedure om een pil te maken en welke stadia worden doorlopen. Wat zijn de kosten, waarom duurt het zo lang en misschien nog wel het belangrijkst, hoe komt men aan die actieve bestanddelen van het geneesmiddel?

CHEMIE

De procedure om tot een geneesmiddel te komen is een nauw samenhangend geheel met verschillende kenmerkende stadia. De allereerste stap wordt over het algemeen in het chemisch laboratorium gedaan. De farmaceutische industrie werkt al decennia lang met behulp van de chemische technologie om stoffen voor geneesmiddelen te ontwikkelen. Het leeuwendeel van de farmaceutische bedrijven heeft dan ook de weg ingeslagen om chemische verbindingen op synthetische wijze te vormen. Maar dit is niet de enige manier. Tegenwoordig laat de chemische technologie het ook gemakkelijker toe om stoffen te isoleren en detecteren uit in de natuur voorkomende planten en dieren. Planten en dieren, waarvan uit de geschiedenis blijkt dat ze geneeskrachtig werken bij mensen. Neem bij voorbeeld bepaalde waaierkoralen uit China, waar men vroeger een aftreksel van kookte om de actieve stoffen uit te isoleren. Dit aftreksel zou angstremmend werken bij kinderen en daarnaast genezend werken bij tuberculose. Tegenwoordig kan men de exacte stof-moleculen isoleren en benoemen.

Indien de ontwikkeling van het geneesmiddel start als synthetisch gevormde stof in het chemisch laboratorium, heten de nieuw gevormde synthetische verbindingen N.C.E. (= new chemical entities). Om deze N.C.E's te maken, gebruikt men bestaande kennis op gebieden zoals biochemie, moleculaire biologie, pathologie, farmacologie en informatica, kortom allemaal wetenschapsgebieden die samen informatie geven over welk molecuul gevormd moet worden. Het ontwikkelen van een N.C.E. duurt gemiddeld enkele maanden en soms ook wel een jaar.

De hoeveelheid te produceren stof speelt daarnaast ook een rol in het beginstadium van de geneesmiddelenontwikkeling. Als de stof succesvol wordt, moet hij zonder problemen in grote hoeveelheden gesynthetiseerd worden. Bij natuurlijk gewonnen (grond)stoffen uit planten en dieren speelt dit zeker een rol. Kan bij voorbeeld een plant met geneeskrachtige actieve bestanddelen ook in andere condities in grote hoeveelheden gekweekt worden? Vooral bij stoffen gewonnen uit koraalriffen wordt al snel gedacht aan bedreiging van het koraal. Gelukkig kunnen sommige koralen gekweekt worden in een aquacultuur, waar de natuurlijke condities worden nagebootst. Een voorbeeld hiervan is een diepwaterspons uit Nieuw Zeeland die Halichondrin B produceert, een potentieel kankerremmende stof. Hij groeit op 80 meter diepte, maar voelt zich ook prima in een aquacultuur op 10 meter diepte en kan daarnaast goed gekweekt worden.

In het basale stadium van geneesmiddelenonderzoek worden soms wel honderden N.C.E.'s gemaakt of legio stoffen gewonnen uit de natuur. Uiteindelijk zal misschien maar 1 of soms zelf geen enkele stof de eindstreep halen van geneesmiddel. De volgende stap in de ontwikkeling is het préklinisch onderzoek, de afvalrace van de chemische stoffen is begonnen.

PREKLINISCH

In het préklinisch onderzoek wordt de stof getest op alle denkbare testmodellen en -systemen, behalve op levende mensen. Er wordt in eerste instantie met screeningsmethoden gewerkt. Screening houdt in dat de vele chemische stoffen door een testsysteem worden gehaald en snel en globaal gezien kan worden of de stof activiteit heeft tegen het mechanisme achter de ziekte. Daarna wordt er specifieker onderzoek gedaan naar de stof, en kan er op elk biologisch niveau getest worden, namelijk bacteriën, cellen, weefsels, organen en uiteindelijk levende dieren.

In préklinisch onderzoek kan er onderscheid aan gebracht worden tussen 'in vivo' en 'in vitro' onderzoek. Bij in vivo onderzoek wordt gekeken naar levende organismen en bij in vitro onderzoek wordt gekeken naar dood materiaal. Het préklinisch onderzoek start meestal met in vitro onderzoek van de stof en wordt meestal afgerond met in vivo onderzoek, namelijk met levende dieren (proefdieren).

Voordat je op het niveau van proefdieren gaat testen is de stof al enkele jaren in het stadium van préklinisch onderzoek getest en is er al een goed beeld van de stof ontstaan. Vele N.C.E.'s zijn al afgevallen en er zijn er nog maar enkele over. Door een goede feedback met het chemisch laboratorium worden soms de N.C.E.'s tussentijds aangepast en verbeterd.

Bij proefdiergebruik wordt de stof getest op systemisch niveau, dus wat de stof doet in een heel dier. Het ziektebeeld kan soms nagebootst worden in een diermodel en de activiteit van het geneesmiddel kan dan bekeken worden. Voor veel mensen zal het vreemd klinken, maar een proefdier dat het meest overeenkomt met de mens, essentieel voor geneesmiddelenonderzoek, is de rat! De rat is bij uitstek een geschikt proefdier qua gedrag, weefsels, organen e.a. Men gebruikt speciaal gekweekte rattenstammen die gevrijwaard zijn van (erfelijke) ziektes en gebreken. Voor kankeronderzoek wordt daarentegen soms een rattenstam gebruikt die juist een grote vatbaarheid heeft voor een bepaald type tumor (= kankergezwel), en daardoor geschikt is om een kankerremmend middel te testen.

GIFTIG

Een ander onderdeel van préklinisch onderzoek is het toxicologisch onderzoek. Hier wordt bekeken of de stof giftig (= toxisch) voor de mens. Ook bijwerkingen van de stof worden bekeken, zoals kankerverwekkendheid. De dodelijke dosis van de stof wordt bepaald en de optimale dosering.

Daarnaast heb je nog de onderzoeksafdeling die het gedrag van het lichaam op de stof onderzoekt, oftewel wat doet het lichaam met de stof (farmacokinetiek). Het voorafgaande onderzoek richtte zich meer op de tegenovergestelde vraag, wat de stof op het lichaam doet (farmacodynamiek). De verdeling van de stof in het lichaam wordt onderzocht, waar het gaat zitten, of het op 1 plaats blijft of overal, of het kort of lang aanwezig blijft, of het wordt opgenomen in de weefsels en of het in de bloedbaan blijft. Deze vragen worden onderzocht met onder andere proefdieren.

Een bekende methode daarvoor is de stof licht radioactief te merken en het na toediening te volgen in het lichaam. Na het afronden van het préklinisch onderzoek is men al gemiddeld 5 à 6 jaren en vele miljoenen guldens verder. Nu begint de stap naar klinisch onderzoek.

KLINISCH ONDERZOEK

De klinische fase van het geneesmiddel bestaat uit het testen van de stof in mensen. Er zijn hierbij drie fases te onderscheiden; 1. gezonde mensen als proefpersoon, 2. zieke mensen als proefpersoon, 3. zieke mensen in dagelijkse medische centra. Daarmee wordt op grotere schaal getest. Er kan eventueel nog sprake zijn van een vierde fase, namelijk 4. het produkt volgen op de markt.

Het waaierkoraal Plexaura, bron van geneesmiddelen tegen hart- en vaatziekten, astma en maagzweren.

Het klinisch onderzoek kan op zijn beurt ook weer enkele jaren duren. Als er een N.C.E. zo ver is gekomen tot deelname aan het klinisch onderzoek, dan is er nog steeds een kans dat de stof afvalt. De testresultaten zijn dan niet overtuigend genoeg gebleken. Er zitten dan al vele jaren onderzoek en flink wat geld in de stof. Maar haalt de stof de eindstreep wel van goed werkend geneesmiddel, dan wordt het geregistreerd als geneesmiddel. Per land wordt deze registratie zeer punctueel gedaan door een college ter beoordeling van geneesmiddelen. Na goedkeuring volgt er dan een patent op de markt. Totaal zit er gemiddeld 10 jaar onderzoek in het geneesmiddel en een kwart miljard gulden.

KORAALRIFFEN

De farmaceutische industrie blijft een continue zoekactie houden naar chemische stoffen met geneeskrachtige werking. Aangezien 70% van onze aardbol uit water bestaat en daar zich een hele hoop leven bevindt, is het niet zo verwonderlijk dat de farmaceutische industrie met toenemende mate zijn schreden daar gaat zetten. De toegankelijkheid van het water is bevorderd sinds de opkomst van scuba diving en daardoor kan er grootschaliger onderzoek worden gedaan naar de medische toepassingen van het onderwaterleven.

De geneeskracht die uitgaat van het onderwaterleven is niet helemaal nieuw. De oude Grieken, Chinezen en traditionele kustgemeenschappen waren hier al eeuwen geleden bekend mee. Huidig onderzoek begint zijn vruchten al af te werpen.

Onderzoekers hebben globaal zo'n 10.000 zeeorganismen gescreend op kankerremmende stoffen. Koraalriffen bleken de meest potentiële bron te zijn. Dit is gemakkelijk te verklaren door de structuur van het koraalrif. In het koraalrif is er sprake van een continue veldslag door planten en dieren met chemicaliën, om zo een plaatsje te veroveren en te behouden, om rovers af te schrikken en om voedsel te bemachtigen.

Een potpourri van chemicaliën dus, die de basis kan zijn voor nieuwe geneesmiddelen tegen aids, kanker en resistente bacterie-typen.

GENEESMIDDELEN

Momenteel worden enkele, uit koraalriffen gewonnen stoffen, uitvoerig getest door het National Cancer Intitute in de Verenigde Staten. Men verwacht dat binnenkort het eerste kankerremmende geneesmiddel van een zeedier op de markt komt, namelijk Bryostatin-1. Het wordt gewonnen uit een mosdiertje (Bulgula neritina) en werkt remmend tegen huidkanker, bloedkanker en kanker aan de eierstokken. Daarnaast stimuleert het het immuunsysteem en de groei van gezonde beenmergcellen, wat een zeer prettige bijkomstigheid is bij de behandeling van bloedkanker. De eerste klinische studies zijn inmiddels al afgerond en men kan de stof al in grotere hoeveelheden winnen uit aquacultuur.

Een ander, niet onbelangrijk middel, is afkomstig van Curaçao, namelijk Curacin-A, gewonnen uit de alg Lyngbya majuscula. Deze alg is goed te kweken in aquacultuur en werkt kankerremmend bij gekweekte kankercellen, en heeft activiteit tegen borst- en darmkanker.

Andere kankerremmende stoffen, uit koraalriffen gewonnen, zijn Dolastatin 10 uit een naaktslak waarmee préklinische testen zijn gestart, Ecteinascidin uit een tunicaat, dat nu net in een klinische onderzoeksfase zit, en Ara-C uit sponsen tegen herpes en bepaalde kankersoorten. Ook totaal andere medische toepassingen van het koraalrif worden gemeld, zoals het waaierkoraal Plexaura homomalla, dat stoffen tegen harten vaatziekten, astma en maagzweren bevat.

Bepaalde koralen uit ondiep water maken pigmenten die weer als model kunnen dienen voor de synthetische stoffen om effectievere zonnebrandcrêmes en -oliën te maken. Er zijn zweepkoralen die stoffen bevatten, die mogelijk waardevol als pijnstillers zijn. Ook is het koraalskelet geschikt als botprothese.

Het skelet van veel rifbouwende koralen lijkt qua structuur op menselijk bot. Franse onderzoekers hebben ontdekt dat ze goed gebruikt kunnen worden voor bottransplantaties, omdat het zelden wordt afgestoten door het lichaam en langzaam oplost, terwijl het wordt vervangen door nieuw bot. Sinds 1982 hebben meer dan 5000 mensen al een koraal-implant gehad.

ANTIBIOTICA

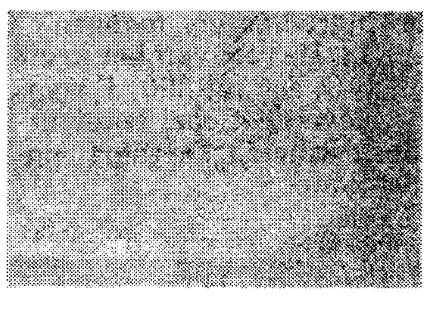
Ondanks het feit dat er enkele tientallen antibiotica klinische toepassing hebben, wordt er continue gezocht naar nieuwe antibiotica. Dit in verband met ongewenste bijwerkingen van bestaande antibiotica, resistentie van bepaalde bacteriën en ziekten waarvoor nog geen goed passend antibioticum is ontwikkelt. Momenteel wordt ook onderzoek gedaan op het koraalrif, en er zijn aanwijzingen dat verschillende rifdieren en -planten stoffen bevatten die als nieuw antibioticum kunnen dienen.

Koraalriffen zijn, sinds de ontdekking van de medische toepassingen ervan, van steeds grotere betekenis voor de mensheid. Daarom is het ook van groot belang dat zoveel mogelijk soorten behouden blijven. Juist de diversiteit en omvang van riffen en dit prachtige stuk natuur verdwijnen als wij zo onverantwoord blijven omgaan met het milieu. Goede controle en verantwoord beheer zijn onontbeerlijk voor het behoud van het rif. Hopelijk wordt de bewustwording van dit waardevolle bezit versterkt nu er zulke veelbelovende farmaceutische bevindingen zijn gedaan op Curaçao en elders op de wereld. De farmaceutische toepassingen zelf hoeven geen bedreiging te vormen voor het koraalrif, want het kunstmatig kweken van in de natuur voorkomende koraalsoorten (aquacultuur) kan een oplossing bieden.

BEDREIGD

Een alarmerend bericht is echter, dat de vindplaats van de alg die Curacin-A bevat, bedreigt wordt door exploitatie en toenemend toerisme. Wie weet hoeveel tot op heden nog onontdekte koraalsoorten met medische toepassingen hierdoor worden bedreigd. Het ongerepte Oostpunt lijkt zo een angstgevend lot beschoren. Het Onderwater Park Curaçao, onderdeel van Stinapa, laat de noodklok dan ook luiden.

Behoud van het unieke koraalrif op Curaçao en andere koraalriffen in de wereld is een zaak van algemeen belang, waar zo snel mogelijk aan gewerkt moet worden.

Onderwijs anders bekeken

= door Elisabeth Hollander =

Veulentje 4

Als informatie het bloed van het onderwijs genoemd kan worden, dan is communicatie de bloedsomloop, die er voor moet zorgen dat de juiste informatie op het juiste moment op de juiste plaats aanwezig is. Zo bezien is goed onderwijs inherent aan goede communicatie en zal een onderwijssysteem waarbinnen niet goed gecommuniceerd wordt nooit onderwijs van enig niveau kunnen produceren. Een verstoorde bloedsomloop is immers levensbedreigend en noopt tot onmiddellijk ingrijpen door middel van bypass, dotteren of pace-maker. De huidige malaise in ons onderwijs lijkt de conclusie te rechtvaardigen dat het met de communicatie dan ook droevig gesteld moet zijn. Begrijpelijk ook. Daar, waar communicatie een wisselwerking veronderstelt tussen zender en ontvanger, bezondigt ons depositaire onderwijssysteem zich voortdurend aan éénrichtingsverkeer. "Zet je verstand op nul en luister naar mij. Ik weet wat goed voor je is." Dat is de boodschap die nog altijd uitgaat van schoolbestuur naar schoolleider, van schoolleider naar leerkracht en van leerkracht naar leerling. Hoe hartverwarmend is dan het interview met schoolleider Pauli Wauben in de Napa van vorige week. 'Un pal'i muhé', die zelf aan den lijve ondervond, hoe verstikkend ons onderwijs kan zijn voor alle betrokkenen van goede wil. Die zich echter niet klein liet krijgen door een communicatie zonder consequenties. Die, toen de vreugde om het gesprek verdampte, omdat er daarna niets gebeurde, zelf het heft in handen nam en tot daden overging. Maar dat het uitgerekend de Nederlandse methode 'Taalkabaal' was die haar haar enthousiasme voor het onderwijs heeft teruggegeven zal menigeen verbaasd hebben of zelfs wat overdreven zijn overgekomen. Het sleutelwoord is dan ook niet 'taal' of 'Nederlandse taal', maar 'communicatie'. Taalkabaal is een communicatieve methode en kon daardoor als Haarlemmer olie werken op ons volkomen vastgelopen onderwijs.

OMSTREDEN

Nu is communicatie een omstreden begrip op de Nederlandse Antillen.

* "Communicatie ligt hier altijd moeilijk", liet minister Pourier, een voorstander van transparant bestuur, zich tijdens een vraaggesprek in deze krant ontvallen.* "Een Curaçaoënaar zegt 'ja', bedoelt 'nee' en dat functioneert", probeerde mijn docent communicatie me uit te leggen.

* "Ik ben voor een communicatieve methode, laat de leerlingen maar praten", deelde een Mavo-directeur mee en bracht hiermee het hele begrip communicatie terug tot 'praten'. Hetgeen op zich niet zo verwonderlijk is in een land waar de moedertaal Papiamentu heet, ofwel Het Praten. In de communicatieve methodes zit praten echter gekoppeld aan luisteren, lezen aan schrijven en taalverschijnselen als spelling en grammatica zijn hieraan ondergeschikt gemaakt. Zij zijn nodig om correct te kunnen communiceren, geen doel in zichzelf. De vergelijking met Zonnig Nederlands is in deze vlees noch vis heb ik me laten vertellen.) Niet alleen bij jonge kinderen op de basisschool werpt deze nieuwe didactische aanpak vruchten af, maar ook bij oudere leerlingen in het voortgezet onderwijs. Op die scholen waar gewerkt wordt met de communicatieve methode 'Nieuw Nederlands' zie je hetzelfde gebeuren als bij Pauli Wauben op het Coromoto College. Grotere assertiviteit, spontaan gebruik van het Nederlands en gemotiveerde leerlingen die beter in hun vel zitten. Door de verschillende vakdocenten in elke klas is het in het voortgezet onderwijs wel veel moeilijker om het nieuwe systeem te integreren. Zo hoorde ik een leerling eens tegen een leerkracht zeggen: "Het punt is juffrouw dat U vergeten bent...en dus... Waarop die collega verontwaardigd uitriep: "Ta yu di Hollander bo ta?". (Ben jij een kind van een Hollander?) Maar het kan ook anders. Hoe blij verrast was de leerling die in de les een klachtenbrief had moeten schrijven, deze aan een docent had gericht, de brief ook daadwerkelijk had aangeboden en er een positieve reactie op ontving. Een sterk voorbeeld van functioneel communiceren.

De tweetaligheid is een blijft een teer punt op ons eiland. Toch hoeft de ene taal niet ten koste te gaan van de andere. Integendeel. "De voortdurende worsteling tussen twee taalkarakters is een intellectuele werkzaamheid, waarvan de didactiek de vormende waarde opnieuw zal moeten ontdekken", schrijft prof. Baur.

Maar waarom slaat de schrik me dan toch om het hart als het R.K. Centraal Schoolbestuur meedeelt dat zij een tweetalige methode Nederlands-Papiaments aan het veld gaat aanbieden als jubileumgeschenk. Zijn het de woorden 'meedelen' en 'aanbieden' die alarmbellen doen rinkelen? Waarom staat er nergens 'in samenwerking met'? Is er feedback gevraagd op de scholen? Is er geluisterd naar ervaringen in de klas? Is er uitgegaan van de echte behoeften van de Curaçaose leerlingen of is dit weer een saillant voorbeeld van 'Zet je verstand op nul, het schoolbestuur weet wat goed voor jullie is'. Maar, om met de dichter Willem Elsschot te spreken: "doodslaan deed hij niet want tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren..."

Impressies

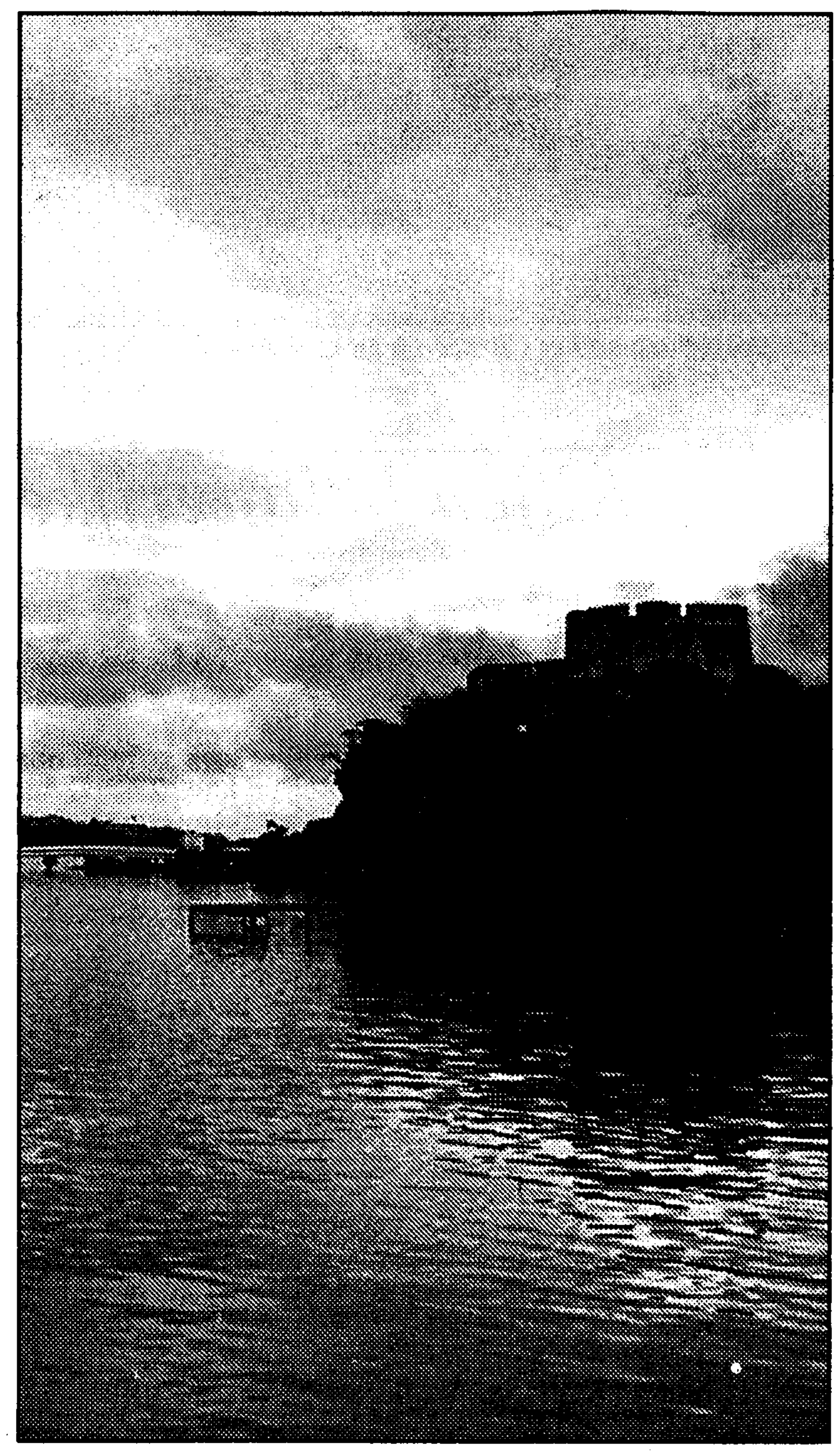
Irene Brookman

De zonsondergang

Vanavond zag ik een zonsondergang, tegelijkertijd zo fraai en zó kitscherig dat ik haast zou geloven dat ik het droomde. Ik droomde niet, ik zat in de auto en was op weg naar huis. Nog nooit in m'n leven heb ik de zon op zo'n manier zien ondergaan. Het had iets dramatisch. Het was regenachtig weer. De toch al duidelijk en nadrukkelijk aanwezige wolken lichtten zwaar en grijs op tegen de hel oranje lucht. Het leek of de hemel in brand stond, de kleur toonde grote overeenkomst met de vurige tongen die te zien zijn als de raffinaderij aan het fakkelen is.

Alleen is de lucht dan lokaal gekleurd, terwijl nu de hele horizon oranje was. Niet egaal oranje, maar horizontaal gestreept, onderbroken door wat lichtere banen. De zon was niet te zien, die hield zich schuil achter de wolken. De randen van de wolken waren doorschijnend, goudkleurig, de rand was nog iets donkerder aangezet waardoor het contrast met de omringende hemel werd benadrukt. Uit het grootste van de wolken ging een uitwaaierende stralenbundel omhoog.

Stil van verwondering heb ik naar die lucht gestaard. Het deed me denken aan een plaatje, dat ik vroeger op zondagsschool ooit eens had gekregen. Eronder was gedrukt: *Uitstorting van de Heilige Geest*. Ik was een jaar of zeven, acht, schat ik. Ik had de jaren des onderscheids nog niet bereikt. Was zomaar eens meegegaan met een vriendinnetje, want bij mij thuis werd niet aan die dingen gedaan. Ik begreep niets van de tekst onder het plaatje, maar had alleen oog voor het dramatische effect dat me tot de dag van vandaag is bij gebleven. Dit was het ultieme moment geweest om de tekst onder het zondagsschoolprentje tot leven te roepen.

Zo mooi als de zonsondergang kan zijn, zo sereen is het moment van de zonsopgang. De stilte van dat ogenblik, de dag nog niet bedorven door wereldlijke geluiden: optrekkende motoren, gierende banden van haastig de hoek omslaande auto's, dichtslaande deuren. Nog niet verstoord door afscheidsgroeten, getoeter om de kinderen op te laten schieten. Stilte is alom, misschien onderbroken door een in de verte kraaiende haan, hondegeblaf.

De wereld slaapt nog. De Tafelberg in de verte omgeven door de nog dunne ijle lucht, getooid in de kleuren van het jaargetijde. De dag fluistert de beloften voor het komende etmaal. De eerste vogelgeluiden klinken op. De trupial zet zich op de takken van de trommelstok. Een chuchubi strijkt neer op de schutting. En nog één gaat er naast zitten. Ze zingen elk hun eigen lied. De alablanca met z'n gebrilde ogen laat een zacht koeren horen.

Een moment voor overpeinzing. Maar lang duurt het niet. Hondepoten schuifelen door het grind. De honden hebben gerucht vernomen en komen uitzinnig van vreugde aangerend. Ze springen tegen je op en hun staart lijkt wel de zwengel van een motor, zó verwoed wordt hij heen en weer gezwaaid. Dan gaan ze hoopvol bij hun etensbak staan en kijken je verwachtingsvol aan. De poezen komen miauwend aangerend en strijken, de rug hoog makend, kop en rug langs de deur of langs je benen: hun gebaar dat ze blij zijn je weer te zien.

En dan gaat het snel. Een veelheid van handelingen volgt elkaar de hele dag door op. Voor je het weet, is het weer avond en gaat de zon opnieuw onder. Maar zo mooi als het gisteravond was, zal ik wel niet meer beleven.

Dieet & Voeding

Olivia Wong Loi Sing

Dikke diabeten

Diabetes patiënt **zijn in combinatie** met overgewicht komt veel voor. Zoals u weet bestaan er twee typen diabetes type I en type II. Type II diabetes (diabetes zonder gebruik van insuline) komt vaker voor dan type I. Uit onderzoeken blijkt dat vijf tot tien miljoen mensen in de Verenigde Staten diabetes mellitus heeft, waarvan tachtig tot negentig procent type II diabetes heeft. Zeventig tot tachtig procent van deze diabeten zijn veel te dik. In de Verenigde Staten komt type II diabetes vaker voor bij bepaalde etnische groepen, zoals bij het negroïde ras, bij de Amerikaanse indianen en de Latino's. Het wordt meestal ontdekt vanaf ongeveer het veertigste jaar. Overgewicht en diabetes blijken vaak erfelijk te zijn. Mensen waarbij diabetes in de familie voorkomt en die te dik zijn hebben een grote kans op type II diabetes en moeten dus voorzichtig zijn. Het gewicht en hoe snel men dik wordt, zijn erg belangrijke factoren en spelen een grote rol bij het ontwikkelen van diabetes type II.

Afvallen bij dikke type II diabeten is het belangrijkste, wat daarna gevolgd moet worden door het in stand houden van het gewenste ideale gewicht van de patiënt. Wanneer u minder calorieën gebruikt en hierdoor afvalt, geeft dit direct positieve resultaten op de bloedsuikers. Er treedt een verlaging van de bloedsuikers op, stoornissen in de vetstofwisseling worden minder en gewichtsverlies geeft ook een verlaging van de bloeddruk.

Verandering van het totale voedingspatroon, aanpassing van het soort voedsel dat u eet, de hoeveelheid die u eet en het achterwege laten van bepaalde produkten in uw nieuw voedingstijl is heel belangrijk. Hoe eerder u begint met anders eten hoe groter, beter en sneller het effect zal zijn. Een verandering van de niet goede eetgewoonten en afvallen kan zelfs ook het gebruik van de tabletten voor verlaging van de bloedsuikers verminderen of compleet elimineren.

AFWISSELING

Afvallen is dus eigenlijk het magische woord bij type II diabeten met overgewicht, wat fantastische positieve resultaten geeft. Maar dit **blijkt voor veel diabetes patiënten toch te veel gevraagd en een te zware opgave. U moet voldoende variatie en afwisseling in het dieet hebben, dan houdt u het dieet langer vol waarbij u dan ook afvalt.**

Er bestaat geen vast dieet voor diabetes patiënten maar elke diabeet heeft zijn eigen individueel dieet. Bij de verandering of aanpassing van de voeding moet men rekening houden met de leeftijd, het geslacht, de mate van overgewicht, het aanwezig zijn van andere complicaties, de leeftijd van de diabeet, het gebruik van medicijnen en de voedingsstatus van de diabeten op dat moment.

Betrek uw familie en vrienden er altijd bij zodat men op de hoogte is van de veranderingen in uw eetgewoonten, zodat u het dieet ook langer kan volhouden. Uw diëtiste moet u leren hoe u etiketten moet lezen, zodat u precies weet welke produkten u wel kunt kopen en welke u beter kunt laten staan. Diabeten hoeven geen speciale produkten te kopen, maar men moet wel letten op de portiegrootte van wat men mag en kan eten en er moet worden afgewisseld in het eten.

Bij het lezen van de etiketten moet u letten op de hoeveelheid en soort koolhydraten, vet en zout die in de produkten zitten. Het beste resultaat krijgt u wanneer het dieet zo lang mogelijk wordt volgehouden.

CALORIEËN

Zeer belangrijk is om regelmatig de eetmomenten over de dag te spreiden. Spaar niet alle calorieën op om ze op één moment te gebruiken, maar verspreid ze over de gehele dag. Op deze manier geeft u uw lichaam de kans om alles langzaam te verteren en ook langzaam te absorberen waardoor de insuline zijn werk goed kan doen om de bloedsuikers op peil te houden.

Sla dus geen enkele maaltijd over om dat later weer in te halen door bij voorbeeld twee keer zoveel te eten bij het avondeten. Dit versterkt het dikker worden en geeft een slechte controle op de bloedsuikers. Doe dit zeker niet als u tabletten gebruikt die de bloedsuikers op peil moeten omdat u een hypo (verlaging van de bloedsuikers) of hyperglyceamie (verhoging van de bloedsuikers) kunt krijgen.

KOOLHYDRATEN

Koolhydraten is een verzamelnaam voor alle suikers. Er zijn drie soorten koolhydraten: de monosachariden (enkelvoudige suikers), de disachariden en de polysachariden (de meervoudige suikers). Voor een diabeet is het beter om meer polysachariden te hebben in zijn voeding. De monosachariden kunt u beter zo weinig mogelijk gebruiken in uw dagelijkse voeding. De monosachariden zitten onder andere in suiker, limonade, snoep chocolade en jam.

De polysachariden komen onder andere voor in: aardappelen, rijst, brood en pasta. Gebruik regelmatig fruit, groenten, volkoren-, rogge-of pandabrood waar veel vezels in zitten. Veel en regelmatig vezel-gebruik bevordert de vertering en absorbtie in de darmen waardoor de glucose langzaam wordt opgenomen in het lichaam.

Het is zaak om de verzadigde vetten zoveel mogelijk uit uw voeding te bannen om het risico op hart- en vaatziekten te verkleinen. Gebruik daarom zo weinig mogelijk rood vlees, orgaanvlees, vis, tropische oliën zoals kokosolie en palmolie. Gebruik mager vlees, vis en magere melkprodukten en bij vetgebruik oliën zoals soya olie, zonnebloem-olie of olijf-olie.

Het sporten heeft meer voordelen dan u denkt. Het beoefenen van een sport zorgt ervoor dat u afvalt, de lichaamscellen worden wat toegankelijker voor de insuline en u heeft ook minder kans op hart en vaatziekten. Eigenlijk zou niets u meer tegen moeten houden om af te vallen mocht u te zwaar zijn en u ook nog hoge bloedsuikers heeft.

Kook mee met May

Appel kruimeltaart

Deze week een taart die heel gemakkelijk te maken is. U heeft nodig:

Voor het kruimeldeeg:
$1^1/_2$ cup meel
1 theelepel bakpoeder
$^1/_2$ theelepel zout
$1^1/_2$ cup havermout
1 cup lichtbruine suiker
15 eetlepels ongezouten roomboter
(= 1 pakje - 1 eetlepel. Deze is voor later gebruik)

Alle ingrediënten in de keukenmachine mengen tot ze kruimels zijn geworden. De helft ervan in een goed beboterde vorm (32.50x22.50x5 cm.) drukken.

Voor de vulling:
5 appels (maar liefst goudreinetten, geschild en in dunne plakjes gesneden)
$^1/_4$ cup suiker
2 eetlepels kaneel
$^1/_2$ theelepel nootmuskaat
$^1/_2$ theelepel *all spice*
$1^1/_2$ cup rozijnen

Alle ingrediënten mengen. Op het deeg in de vorm scheppen. De rest van het kruimeldeeg erover strooien, tien minuten in een tot 300 F voorverwarmde oven bakken. De overgebleven eetlepel boter in kleine stukjes snijden, over het deeg strooien. De taart nog 35 minuten bakken.

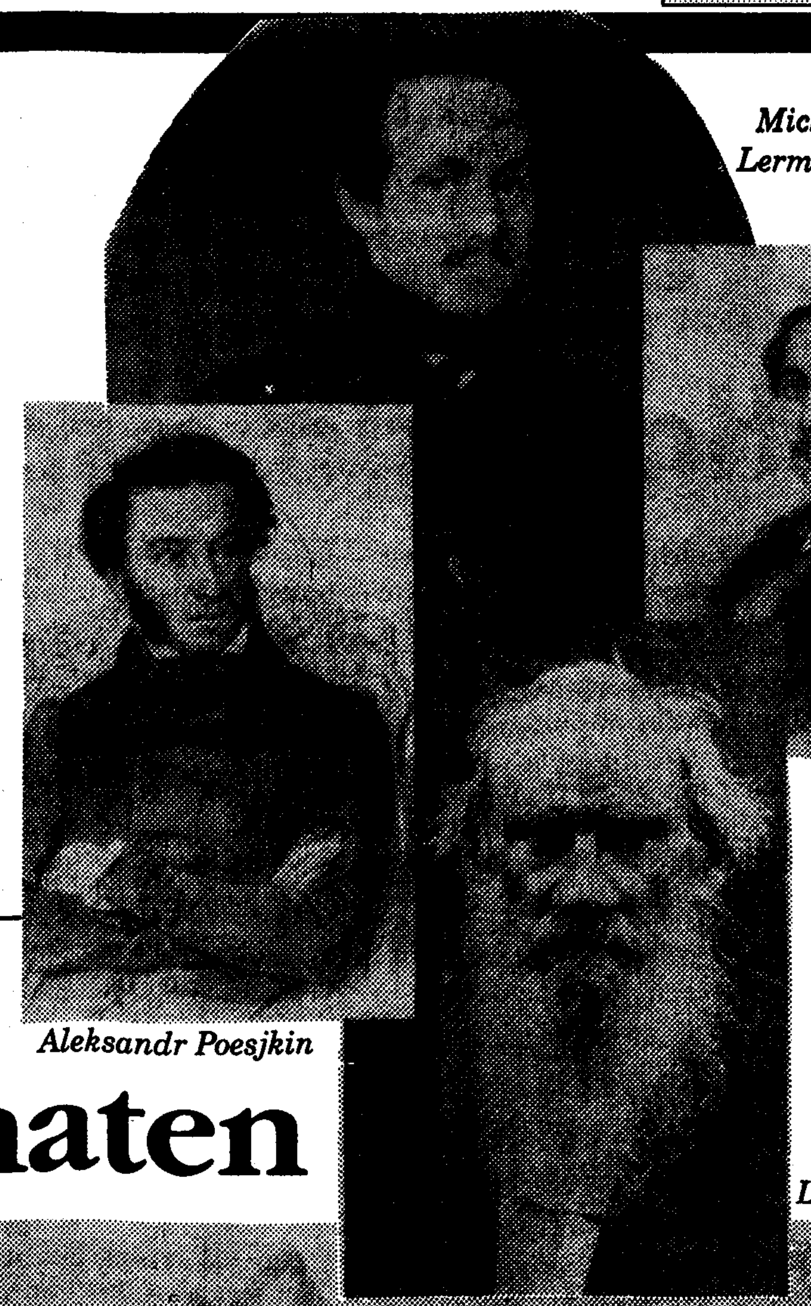
Succes!

MAY

De reputatie van de Tjetsjenen in de Russische literatuur

DE TSJETSJEENSE hoofdstad Grozny is door het klungelige optreden van het Russische leger in een rokende puinhoop veranderd, de slachtoffers zijn niet meer te tellen en de Kaukasische buurvolkeren hebben zich aaneengesloten tegen de erfvijand. Hier valt maar één conclusie te trekken: de Russen kennen hun klassieken niet meer. Ze gaan niet meer te rade bij Tolstoj, Lermontov en Poesjkin. 'Wild zijn de stammen der ravijnen/Hun God is Vrijheid en hun wet de krijg'.

Dolk en degen zijn hun ledematen

Michail Lermontov

Aleksandr Poesjkin

Aleksandr Bestoezjev-Markinski

Lev Tolstoi

Vóór de Tsjetsjeens-Russische oorlog was Grozny een slaperig provinciestadje als alle provinciestadjes in de voormalige Sovjet-Unie: rommelig, smoezelig, wat resten van een oud-centrum aangevuld met buitenwijken vol vervallen flatgebouwen. De lege winkels, het Leninstandbeeld, de verwaarloosde schouwburg, de gaten in het asfalt, de markten met appels, aardappels en granaatappels en de bussen vol dampende passagiers die naar goedkope sigaretten stonken: het leek allemaal sprekend op de tientallen provinciestadjes elders in het grote imperium. Alleen de inwoners waren anders dan de Russen: kleiner, donkerder, baardiger.

Vijf jaar geleden was ik in Grozny. Mijn gastheer was een slanke Ingoesj, theaterregisseur, een vrolijke spraakwaterval in vloeiend Russisch, luisterend naar de naam Moestafa. Hij had grootse plannen met het Ingoesjentoneel, maar geen stuiver op zak.

In die dagen was Grozny nog de hoofdstad van de 'Tsjetsjeens-Ingoesjische Autonome Republiek', een lapje grond met willekeurige administratieve grenzen, zoals er in de Sovjet-Unie zoveel waren. De Tsjetsjenen (een klein miljoen) en Ingoesjen (ietsje minder), buur- maar lang geen broedervolken, waren op last van Stalin aaneengesmeed tot een nepstaatje met een nephoofdstad, een vazal van Moskou.

Stalin, zelf een Kaukasiër, wist dat een verdeel- en heerspolitiek de enige mogelijkheid was om de tientallen bergvolkjes Lezgienen, Avaren, Kabardijnen, Balkaren, Osseten, Ingoejsen, Tsjetsjenen, Koemyken, om er een handjevol te noemen onder controle te houden en als zelfs dat niet hielp, deporteerde hij ze 'en masse' naar Centraal-Azië.

Moestafa nam ons mee de bergen in, via Vladikavkaz, een van de oude Russische verdedigingsforten, over de veelvuldig in de Russische literatuur bezongen Georgische militaire straatweg die doorloopt tot Tbilisi. Hij toonde ons de hoge stenen wachttorens waarop de bergbewoners in de vorige eeuw grote vuren ontstaken om elkaar voor de naderende Russen te waarschuwen.

Vervolgens gaven wij ons aan de voet van de majestueuze Kazbek over aan een overdadig besprekelde maaltijd waarvoor een heel schaap het leven liet en de twee jongsten van het omvangrijke gezelschap, naar oud gebruik, tijdens het bedienen van de gasten droeggeestige liederen zongen. Zo onbekommerd was het leven nog in 1990.

Maar toen het communisme verdween, kwam de smeulende vijandschap tussen Tsjetsjenen en Ingoesjen aan de oppervlakte. Het nepstaatje splitste zich in tweeën, de Tsjetsjenen eigenden zich de hoofdstad toe, de Ingoesjen moesten de wijk nemen naar het nog slaperigere stadje Nazran en haatten hun baardige buren met stille haat. In Grozny nam generaal Dzjochar Doedajev de macht over.

Een gedesillusioneerde Moestafa nam de wijk naar Moskou en sprak nog slechts van genocide. Volgens de laatste berichten heeft hij politiek asiel aangevraagd in Duitsland en woont daar samen met de Duitse dochter van een rijke paardenfokker.

Inmiddels is Grozny door het klungelige optreden van het getredderde Russische leger in een rokende puinhoop veranderd, zijn de slachtoffers niet meer te tellen en hebben de Kaukasische buurvolkeren, voor de zoveelste keer in de geschiedenis, hun wederzijdse haatgevoelens opzij gezet en zich aaneengesloten tegen de erfvijand. Hier valt maar „n conclusie te trekken: de Russen kennen hun klassieken niet meer. Ze gaan niet meer te rade bij Tolstoj en Lermontov, Poesjkin en Bestoezjev-Marlinski.

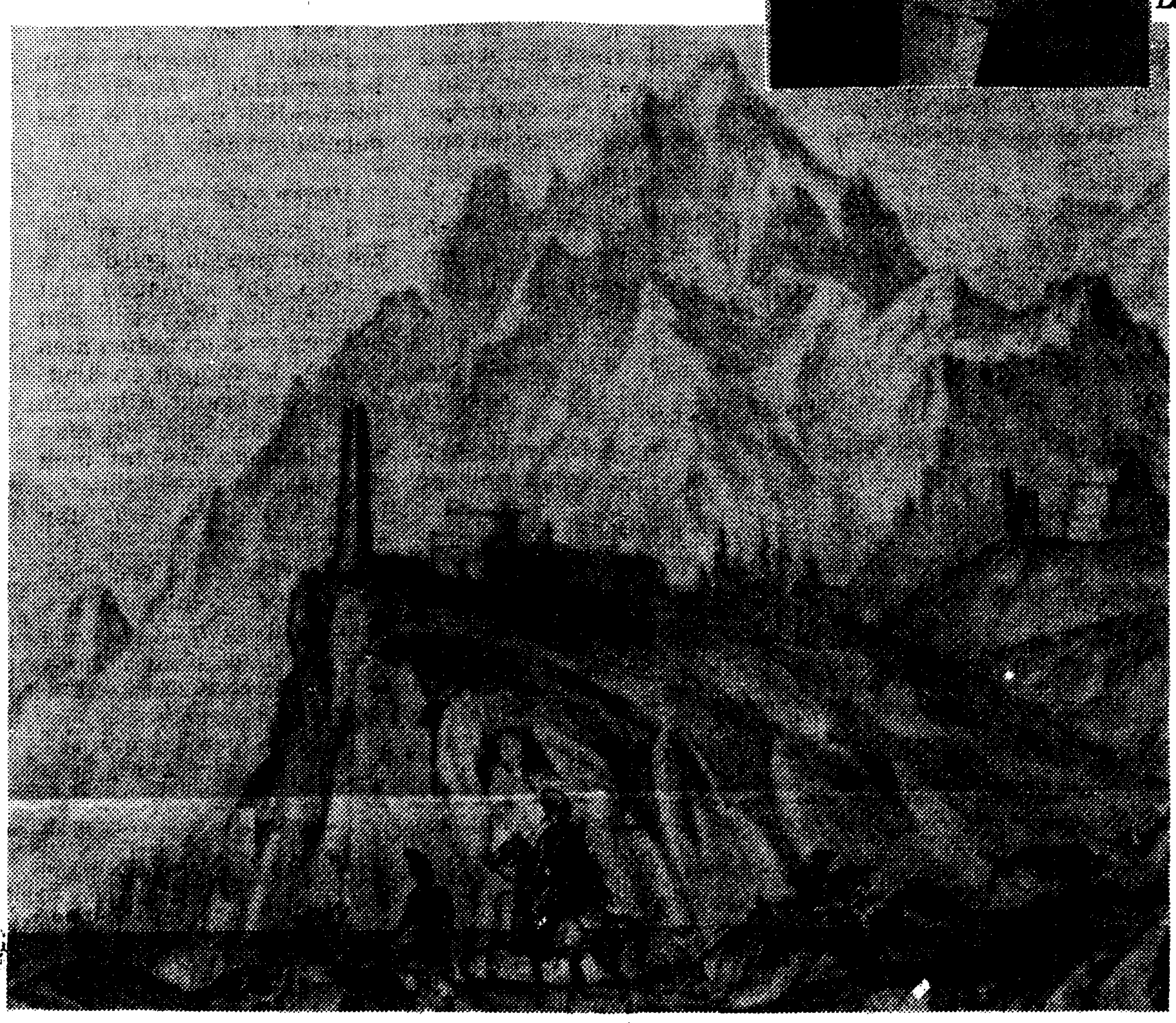
VERSCHRIKKELIJK

De Tsjetsjenen, wier oorsprong in de Kaukasus ligt, zijn het grootste van de Noordkaukasische bergvolkeren. Ze spreken een van de talloze, zeer gutturaal klinkende Kaukasische talen. De eerste vermeldingen van hun bestaan dateren van de zevende eeuw. Ze bewoonden toen hoofdzakelijk het hooggebergte. In de vijftiende en zestiende eeuw daalden ze af naar de oever van de Terek. Hun roem is legendarisch: zelfs de Mongolen hebben moeite gehad ze onder de duim te krijgen, dus de Russen bevinden zich in goed gezelschap.

De Russen zijn de hele negentiende eeuw bezig geweest de Kaukasus te koloniseren. Grozny *(letterlijk verschrikkelijk)*, zoals tsaar Ivan de Verschrikkelijke ook Grozny heette) was een van de garnizoensforten die aan het begin van de vorige eeuw als verdedigingslinie werden aangelegd. Je kon je in die dagen slechts van het ene Russische fort naar het andere verplaatsen onder begeleiding van zwaarbewapende kozakken. De heilige oorlog *(gazavat)* tegen de Russen werd geleid door de legendarische imam Sjamil uit Dagestan, die pas in 1859 kon worden uitgeschakeld.

Overvallen van rovers en guerrilleros waren aan de orde van de dag. Het was lokaal gebruik om vrouwen te schakken en voor een flink losgeld te koop aan te bieden. De jongemannen bekwaamden zich in de *dzjigitovka* , een woest krijgsspel te paard. De Kaukasus, kortom, was romantiek die in de loop van de eeuw een steeds grimmiger karakter kreeg.

Het duurde niet lang of ook de schrijvers ontdekten de koloniën. Moe van de wodka, de Russische ziel, de *chandra* (spleen) en de eindeloze uitgestrektheid van hun vaderland, lieten zij zich meeslepen door de Kaukasische exotica, het wapengekletter, de mannenbroeders op hun snelle paarden en de vurige schonen met hun koolzwarte ogen.

Gezicht op de Kazbek-berg in de Kaukasus (1837)

Aleksandr Poesjkin (1799-1837) was een van de eersten. 'Zo vloog de Muze, vriend van lichte drommen/ Naar de verre grenzen van Azië En plukte voor een krans/ de wilde bloemen van de Kaukasus', dichtte hij in de epiloog van *De gevangene van de Kaukasus* (1820). In dit lange gedicht smacht een door de Tsjerkessen in de boeien geslagen Russische krijgsgevangene naar de vrijheid. Een bergmeisje biedt hem die in ruil voor zijn liefde. Hij wijst haar af, zij laat hem toch gaan en terwijl hij, de vrijheid tegemoet, de grensrivier de Terek overzwemt, verdwijnt zij voorgoed in de golven.

Het gedicht eindigt in een wat bombastische en voorbarige overwinningsroes: 'Verstommen zal de luide kreet van de oorlog,/ Alles wordt onderworpen aan het Russische zwaard./ Trotse zonen van de Kaukasus/ Woest hebben jullie gevochten, vreselijk zijn jullie omgekomen/ Maar noch ons bloed, noch jullie bekoorlijke maliënkolders,/ Noch de bergen, of jullie snelle paarden/ Noch jullie liefde voor de wilde vrijheid heeft jullie kunnen redden!'

In zijn *Reis naar Erzurum tijdens de veldtocht van 1829* beschrijft Poesjkin de tocht over de Georgische militaire straatweg in een door kozakken bewaakt konvooi van vijfhonderd man. Voorop reed een kanon en er werden kuddes paarden en ossen meegevoerd. 'Eerst vond ik het allemaal prachtig, maar het ging me gauw vervelen', merkt Poesjkin droog op. De tocht duurde eindeloos, het was bloedheet, er was niet genoeg te eten en de nachten waren buitengewoon oncomfortabel. Langzaamaan laat Poesjkin zich overweldigen door de schoonheid van de bergen, maar eenmaal boven snakt hij alweer naar het zonovergoten Tbilisi.

Over de Tsjerkessen (de verzamelnaam die door de Russen vaak gebruik werd voor alle bergvolkeren) laat Poesjkin zich laatdunkend uit: 'De Tsjerkessen haten ons. Wij hebben hen van hun weidegronden verdreven; hun dorpen zijn verwoest, hele volksstammen uitgeroeid. Ze trekken zich van dag tot diep dieper in de bergen terug en voeren vandaar hun aanvallen uit. De vriendschap van die Tsjerkessen, die zich vreedzaam opstellen, is onbetrouwbaar: ze zijn altijd bereid om hun woeste stamgenoten te helpen'. (-)

De omgeving hier gonst van de verhalen over hun wandaden. Er is bijna geen enkel middel om ze te pacificeren, zolang ze niet ontwapend zijn, zoals de Krimtartaren ontwapend zijn, wat heel moeilijk is uit te voeren wegens hun erfelijke twisten en bloedwraak. Dolk en degen zijn hun ledematen en een klein kind beheerst ze eerder dan de taal. Een moord is voor hen niet meer dan een simpele lichaamsbeweging'.

BALLINGSOORD

Voor de tsaar was de Kaukasus behalve een slagveld een ideaal ballingsoord, waar hem onwelgevallige onderdanen hun streken konden afleren. Zo werd Aleksandr Bestoezjev-Marlinski (1797-1837) verbannen naar de Kaukasus wegens deelname aan de Decembristenopstand van 1825. Hij schreef er tal van sentimentele verhalen die de tand des tijds niet hebben doorstaan, maar wel als voorbeeld hebben gediend voor betere vakbroeders.

In het heldenverhaal *Ammalat-Bek* (1831) schilderde Bestoezjev de Tsjetsjeense dorpen aan de oever van de ook door Lermontov veelvuldig bezongen rivier de Terek: 'Die dorpen op de oever zijn alleen in naam vreedzaam, want in werkelijkheid zijn het schuilplaatsen voor rovers, die als Russische onderdanen zowel gebruik maken van de voordelen van het Russische bestuur als van de opbrengsten van de plundertochten die in onze contreien worden uitgevoerd'.

Folkloristisch is *Ammalat-Bek* nog wel interessant, maar literair is het niet meer dan een soort *Arendsoog en Witte Veder* in de Kaukasus, vol clich,matige overpeinzingen als: 'De chan deed er het zwijgen toe, duidelijk verzonken in onaangename herinneringen; Ammalat-Bek (want hij was het) gaf zich over aan zwarte gedachten. Beider kledij droeg de sporen van het recente gevecht, hun snorren waren verschroeid door de salvo's van het regiment en hun gezichten droegen opgedroogde spatten vreemd bloed'.

Bestoezjev, die zich graag in traditionele Kaukasische kledij stak, sneuvelde op veertigjarige leeftijd in de strijd om Kaap Adler in de Zwarte Zee.

De dichter Michail Lermontov (1814-1841) heeft het een en ander van Bestoezjev geleerd, maar steeg ver boven zijn voorganger uit. Ook hij stierf in de Kaukasus, in de badplaats Pjatigorsk, tijdens een duel met een collega-officier, die hij pesterig voor 'aapje' had uitgescholden in het bijzijn van dames. Hij was toen pas 26 jaar, maar heeft toch een flink oeuvre achtergelaten.

Als kind al bracht hij enkele zomers bij een energieke tante in de Kaukasus door. In 1837 liet de tsaar hem overplaatsen naar de grenstroepen uit woede over zijn pamflettistische gedicht *De dood van een dichter*, gewijd aan Poesjkin, die ook bij een duel het leven liet. In dit gedicht hekelde Lermontov de hypocrisie van de gevestigde orde en de hofhouding van de tsaar en dat werd hem niet in dank afgenomen.

In de paar jaar die hij in de bergen doorbracht, schreef Lermontov gedichten die ge‹nspireerd waren door zijn omgeving. Zo schilderde hij in het poëem *Ismail-Bey* de bergvolkeren: 'Wild zijn de stammen der ravijnen/ Hun God is Vrijheid en hun wet de krijg/ Bij heimelijke rooftocht ziet men ze gedijen/ Bij zaakjes, die wreed zijn en ongewoon/ Daar maken moeders hun wiegekinderen/ Met de Russische boeman bang? Daar schrikt de vijand niet van wandaden/ Vriendschap is er heilig, heiliger nog de wraak/ Daar wordt niet goed met goed, maar bloed met bloed vergolden/ En haat is er net zo tomeloos als liefde'.

Anders dan Bestoezjev blijft Lermontov niet steken in folklore. De Kaukasus is bij hem veeleer de achtergrond voor zijn verhalen en gedichten. Zijn belangrijkste prozawerk, *Een held van onze tijd* (1839), onlangs in een nieuwe Nederlandse vertaling verschenen, gaat over het schrikbarende cynisme van een jonge generatie, die ten onder gaat aan *spleen* en verveling.

De held uit de titel, Grigori Petsjorin, een *cult*-figuur geworden in de Russische literatuur, schaakt de schone Bella om de verveling te verdrijven. Het kost hem heel wat moeite haar vertrouwen en liefde te winnen, maar zodra hij haar veroverd heeft, verliest hij ook voor deze erotische *thrill®* weer zijn belangstelling. Met zijn nihilistische gedrag trapt hij de oude Russische legerkapitein Maksim Maksimytsj op het hart. Tot verbazing van de verteller kunnen zelfs het avontuur en de erotiek van de Kaukasus hem al snel niet meer in vervoering brengen.

HALSAFSNIJDERS

Over de Tsjetsjenen ontspint zich in het eerste hoofdstuk van het boek de volgende dialoog tussen de verteller en de oude Russische legerkapitein Maksim Maksimytsj: 'Bent u lang in Tsjetsjenië geweest? ik ben een jaar of tien met een eskadron gelegerd geweest in het fort bij Kamenny Brod. Kent u dat? Nou man, wat hingen die halsafsnijders ons de keel uit! Vandaag de dag zijn ze gelukkig wat rustiger. Maar er is een tijd geweest, dat je je geen honderd passen van de verdedigingswal kon verwijderen of er zat al weer een of andere harige duivel de boel in de gaten te houden: als je even niet oplette, had je zo een lasso om je nek of een kogel in je achterhoofd. Maar k,rels waren het!'

Lermontov nam in 1840 vanuit Grozny zelf aan een veldtocht tegen Sjamil en de Tsjetsjenen deel. 'Morgen ga ik Tsjetsjenië in om de profeet Sjamil te pakken ik hoop hem niet gevangen te nemen. Wat een *canaille*!' schreef hij aan een vriend. Zijn hoop ging in vervulling. Sjamil ontsnapte de Russen opnieuw en het was tekenend voor de traditionele Russische onderschatting van de tegenstander.

Net als Poesjkin schreef ook Lermontov zijn *Gevangene van de Kaukasus*(1828). Tegenwoordig zouden we het plagiaat noemen, in de vorige eeuw beschouwde men het als een romantische nadichting. Het verhaal is vrijwel hetzelfde, al komen bij Lermontov gevangene „n weldoenster om en ontbreekt de patriottische epiloog. Opnieuw staat de Tsjetsjenen model voor de boef.

Zo waarschuwt de dichter de kozak voor het naderende onheil: 'Reeds loert aan de voet van de berg de Tsjetsjeen./ Zijn ijzeren maliënkolder glinstert/ Zijn boog zoeft, zijn pijl trilt,/ De noodlottige voltreffer ijlt voort.../ Kozak, o ongelukkige kozak!/ Waarom heeft de snoodaard je gedood?/ Waarom heeft jouw gevaarlijk lood/ Hem zo pijlsnel niet doorboord?'

In de loop van de negentiende eeuw maakt de Kaukasus-romantiek ook in de literatuur langzaam aan plaats voor het in opmars zijnde realisme. Gedroeg Poesjkin zich als patriot en Lermontov zich als romantische cynicus, bij de pacifistische Tolstoj begon het tij te keren. Lev Tolstoj (1828-1910) zakt als jongeman omstreeks 1850 af naar het zuiden. Ook hij laat zich vervoeren door de natuurmens die hij daar meent aan te treffen. Die vervoering voor de edele wilde neemt in het verhaal*Hadzji Moerat*, waarvoor hij het materiaal in 1853 verzameld heeft maar dat pas in 1912 kan verschijnen, de vorm aan van grote afkeer van de Russische kolonisatoren, in de eerste plaats van de kille en berekenende tsaar Nicolaas, die waarlijk als een naarling wordt beschreven.

Hadzji Moerat was de rechterhand van de opstandelingenleider Sjamil, maar hij loopt over naar de Russen omdat Sjamils beweging hem niet langer aanstaat. Hij wil met de steun van de Russische troepen Sjamil verslaan en hoopt vervolgens door de tsaar als stadhouder van heel Tsjetsjenië te worden aangesteld. Teleurgesteld in de Russen ontvlucht hij zijn kozakkenbewakers, waarbij hij wordt gedood. Zijn afgehouwen hoofd wordt door de kozakken als trofee aan den volke getoond. Ondanks Moerats verraad aan zijn volk stelt Tolstoj hem zeer sympathiek voor. De twee negatieve karakters in het boek zijn de tsaar en Sjamil, volgens de schrijver 'vertegenwoordigen zij de twee polen van het absolutisme - het Aziatische en het Europese'.

LICHTZINNIGHEID

Ook Tolstoj beschrijft in zijn roman de lichtzinnigheid waarmee de Russen in 1852 de aanval op Tsjetsjenië inzetten en de wreedheid waarmee ze de bergdorpen in de as legden. Als de Tsjetsjenen na een Russische aanval terugkeren in hun verwoeste dorp is de haat gezaaid: ~'De oude mannen verzamelden zich op het plein en bespraken, zittend op hun hurken, hun situatie. Van haat jegens de Russen repte niemand.

Het gevoel, dat alle Tsjetsjenen, van groot tot klein, tegenover de Russen koesterden, was sterker dan haat. Het was geen haat, maar de stellige overtuiging dat die Russische honden geen mensen waren en een zo grote afkeer, een zo sterke walging en onbegrip over de absurde wreedheid van die wezens, dat het verlangen om ratten, gifspinnen of wolven uit te roeien, even natuurlijk was als het gevoel van zelfbehoud'.

De avontuurlijke tegenhangers van de bergvolkeren waren de Russische kozakken, oorspronkelijk lijfeigen boeren die in ruil voor hun vrijheid de zuidelijke en oostelijke grenzen van het Russische rijk moesten beschermen. De kozakken en de bergvolkeren speelden een katen muisspel met elkaar en hadden in de loop der jaren, aldus Tolstojs biograaf Henri Troyat, 'langzamerhand een soort verbitterd respect voor elkaar gekregen'.

Olenin, de hoofdpersoon van Tolstojs *De Kozakken* (1863), dompelt zich onder in het eenvoudige natuurleven in de Kaukasus, verbroedert zich met de kozakken en wordt verliefd op een kozakkenmeisje. Natuurlijk blijkt de kloof uiteindelijk te groot en gedesillusioneerd keert Olenin met Tolstoj huiswaarts.

Met de honderdduizenden kozakken is trouwens na de oktoberrevolutie korte metten gemaakt. Als vrijgevochten en goedbewapend grensleger vormden ze een gevaar voor de bolsjewieken, die hen in de burgeroorlog met massale terreur onschadelijk hebben gemaakt. De laatste jaren steken hun afstammelingen de kop weer op en in Zuid-Rusland kun je in menig stadje weer met sabels, snorren en zweepjes gewapende mannen tegenkomen die de oude tradities nieuw leven in proberen te blazen. Hoewel ze de afgelopen jaren hier en daar, bij voorbeeld in Moldavië, sporadish aan gevechten hebben deelgenomen, lijken ze bepaald nog niet aan de Tsjetsjenen gewaagd.

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

Hoge darmspoelingen

= door Rudolf de Wit =

In een tweeduizend jaar oude tekst uit de leer van de Essenen kunnen we het volgende over de darmen lezen: "En van sommigen kreeg de adem een stank als uit de ingewanden, en sommigen gaven slijm af en uit hun binnenste kwam kwalijk riekend en onrein braaksel omhoog. Al deze onreinheden kwamen uit hun mond naar buiten. Bij sommigen door hun neus, bij anderen door hun ogen en oren. En velen scheidden over hun hele lichaan, over hun hele huid een stinkend en afschuwelijk zweet af. En op veler ledermaten verschenen grote, vurige puisten die onreinheden uitscheidden en kwalijk riekten, en de urine vloeide overvloedig uit hun lichaam..."

In hetzelfde boek *De leer van de Essenen* lezen we ook: "Zoek daarom een grote kalebas met een steel van manshoogte; maak hem van binnen schoon en vul hem met water uit de rivier, dat door de zon verwarmd is. Hang hem aan een boomtak en kniel op de grond voor de waterengel, en sta toe dat het einde van de steel van de kalebas uw achterste deel binnengaat, zodat het water door al uw ingewanden kan vloeien. Blijf daarna op de grond knielen voor de waterengel en bid tot de levende God om al uw begane zonden te vergeven en bid de waterengel om uw lichaam te bevrijden van alle onreinheden en ziekte. Laat dan het water uit uw lichaam wegstromen zodat het alle onreine en kwalijk riekende zaken van satan met zich mee kan nemen. En met uw ogen zult u zien en met uw neus zult u ruiken alle gruwelen en onreinheden die de tempel van uw lichaam bezoedelen; ... herhaal uw doop met water elke dag dat u vast, tot de dag dat u ziet dat het water dat uit u wegstroomt even rein is als het schuim van de rivier."

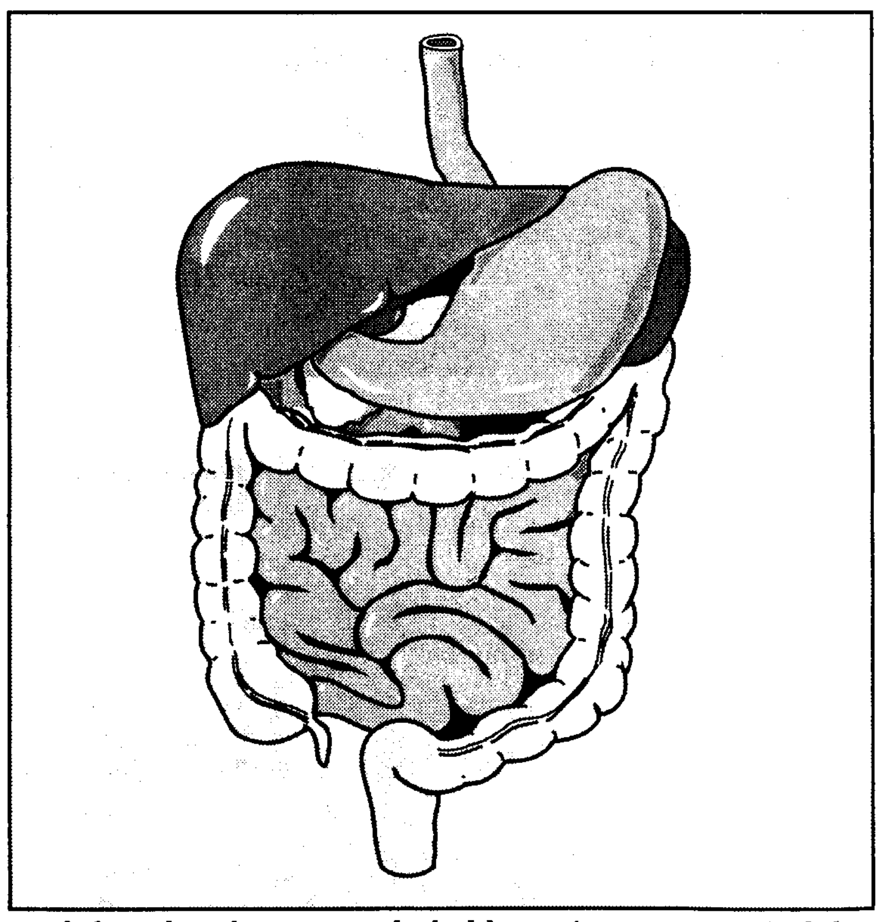
Dit zijn twee citaten om u te laten zien dat men sinds jaren al het belang inzag van darmspoelingen. De methode werd heruitgevonden door een Weense arts dr Von Borosini in het begin van deze eeuw; later werden door dr Ten Haaf in Nederland tussen 1935 en 1972 ongeveer 25.000 darmspoelingen verricht.

Een hoge darmspoeling is in feite niets anders dan een intensief klysma, maar van grotere omvang. Er wordt getracht het colon volledig te vullen met water op lichaamstemperatuur. Bij het aflopen van het water gaat dit vooreerst de stagnerende stoelgang met zich meetrekken en in verdere fase gaat het ook harde korsten en brokken, die zich met de jaren hebben vastgezet, weken en meetrekken. Deze versteende brokken blokkeren de normale transit en zijn een bron van auto-intoxicatie.

De oude stoel-darmband van Von Borosini is niet meer te vergelijken met het moderne toestel van de in Amerika bekende Dotolo Research Co. De patiënt ligt op een bedje en een canule wordt in de endeldarm gebracht. Deze canule wordt aangesloten met een dunne en een dikkere plastic slang op het toestel. Het water, op lichaamstemperatuur, loopt via het dunne slangetje naar de darm en komt met de darminhoud via een kijkglas terug in het toestel.

Door een kraan op het toestel om te draaien wordt omgeschakeld van in- naar uitloop. Het toestel geeft constante informatie over temperatuur van het water en druk in de endeldarm. Dit systeem is hermetisch gesloten wat een aangenaam detail is voor patiënt en, vooral, therapeut. Het ziet er ook minder indrukwekkend uit dan het stoeldarmbad. De canule en de slangen zijn voor eenmalig gebruik.

Tijdens de darmspoelingen is darmmassage (buikmassage) eveneens onontbeerlijk. Dit wordt gedaan door de therapeut met lichte knedingen op de buikwand.

OORZAKEN

In voorgaande artikelen heb ik op het groot belang gewezen van de functie van de darmen, met daaraan direct gekoppeld het gezond eten. In de natuurgeneeswijze (en ook in de allopathie) is het gezond functioneren van de dikke darm essentieel voor een goede gezondheid.

Hedendaagse eetgewoonten, kant en klaar maaltijden, geraffineerd, geconserveerd, gesteriliseerd en chemisch bewerkt voedsel, rijk aan verzadigde vetten, arm aan natuurlijke vezels en veelal te eenzijdig, vergroten in belangrijke mate het probleem van obstipatie. Afvalstoffen, die te lang in het spijsverteringssysteem verblijven, veroorzaken fermentatie, gisting en rotting van deze stoffen en vervolgens een overmaat aan gassen, bacteriën en giftige produkten daarvan.

Elke aandoening kan mogelijk veroorzaakt worden door of in verband staan met een toxisch colon. Migraine, lusteloosheid, impotentie, rugpijnen, menstruatiestoornissen, huidproblemen, allergie, nervositeit, spanningen, concentratievermindering en nog veel meer vinden hun oorsprong in het colon.

Constipatie is een van de voor de hand liggende indicaties voor klachten. Jarenlang gebruik van laxeermiddel heeft een rampzalige invloed op het darmslijmvlies.

VERLOOP

De meest ideale vorm om hoge darmspoelingen door te voeren zijn sapdagen met kruidenthee. Er treedt geen hongergevoel op indien men voldoende sappen en kruidenthee gebruikt. Alleen de eerste twee dagen zit men met de gedachte dat men nog steeds niets gegeten heeft. Vanaf de derde dag staat men op zijn reserves en alles verloopt dan vrij goed. Er kunnen veel reacties, zoals verergering van de klachten (hoofdpijn, huiduitslag, allergie enz.) optreden.

De sapdagen kunnen ook vervangen worden door fruitdagen; dit heeft als voordeel dat men absoluut geen hongergevoel krijgt, ook niet psychisch omdat men werkelijk voedsel gebruikt. Het nadeel is echter dat de darmen toch weer moeten functioneren. Zij kennen een normale werking en dat schakelt de reinigende werking min of meer uit, maar natuurlijk veel minder dan wanneer men vlees of kaas eet.

De darmspoelingen kunnen tweemaal per week worden toegepast. Bij veertien sapdagen kan men vier tot vijf spoelingen doorvoeren. Na de darmspoelingen is het van groot belang dat men nooit bruusk op vast voedsel mag overstappen. Het beste is om door het gebruik van één appel, die hard is en waarop men goed moet kauwen of met een paar dagen fruit de kuur te beëindigen.

Op Curaçao worden er op verschillende plaatsen darmspoelingen (colon-irrigatie of colonics) gegeven. Het is echter zaak van de patiënt om vooral te kijken naar de deskundigheid van

de therapeut en of er aan de hygiëne voldoende aandacht besteed wordt. Er is op Curaçao weinig of geen controle (en vooral niet) op de natuurgeneeswijze.

Iedereen doet van alles en van alles wordt door iedereen gedaan. Zelfs diegenen die de controle zouden moeten uitvoeren, hebben geen flauw benul van wat er allemaal wel en niet kan in de natuurgeneeswijze. Een heel eenvoudig voorbeeld is nu momenteel de kwestie van de homeopatische middelen.

Toch mogen wij best trots zijn, want hoogst waarschijnlijk zal Curaçao de geschiedenis ingaan als enig (ei)land waar de kruiden en homeopatische middelen achter de toonbank en uit het zicht van de patiënt gehouden moeten worden. Intussen neemt de wildgroei in de natuurgeneeswijze maar toe.

Schaken

Jules Welling

Almasi wint in Groningen

= door Jules Welling =

De pas achttienjarige Hongaarse grootmeester Zoltan Almasi heeft het Koop Tjuchemtoernooi in Groningen op zijn naam geschreven. In een veld van FIDE-categorie 15 bleef hij de overige elf grootmeesters een vol punt of meer voor en dat waren bepaald niet de minsten. Almasi, die vorig jaar jeugdwereldkampioen werd, scoorde acht punten in zijn elf partijen en moest alleen een nederlaag slikken tegen de Engelsman Tony Miles.

De Hongaar is tot nu toe tamelijk onbekend in het westen, al was hij afgelopen september van de partij in het Interpolistoernooi in Tilburg. Daar haalde hij in het knock out-toernooi de laatste zestien, maar acteerde hij toch enigszins op de achtergrond bij het enorme geweld dat Anatoli Karpov, Vassily Ivanchuk, Evgeny Bareev en vooral Valeri Salov ontketenden.

Aan het begin van de jaren zeventig kende het Hongaarse schaak een hausse met de doorbraak van Andres Adorjan, Gyula Sax en Zoltan Ribli, die alle drie Europees jeugdkampioen werden. Toen zij volwassen waren, hielpen zij Hongarije aan de gouden medaille tijdens de Olympiade van 1978 in de Argentijnse hoofdstad Buenos Aires, een ongelooflijke prestatie, want zij bleven het wonderteam van de Sovjet-Unie voor.

Twee jaar laten slaagden zij er bijna in die zege te herhalen tijdens de Olympiade van Malta. Hongarije en de Sovjet-Unie behaalden evenveel bordpunten, maar op grond van de weerstandspunten ging het goud naar de Sovjets. Daarna werd het stiller rond de Hongaren. Inmiddels is er een nieuwe generatie in Hongarije opgegroeid, die zo mogelijk nog sterker is met naast Almasi de gezusters Zsuzsa, Sofia en vooral Judit Polgar en Peter Leko. Het is bijna niet te geloven, maar zij mogen allemaal tot de categorie wonderkinderen gerekend worden. Peter Leko werd vorig jaar met vijftien jaar zelfs de jongste grootmeester aller tijden.

Almasi leerde schaken van zijn moeder en maakte snel vorderingen. Hoewel hij pas achttien jaar is, is hij in zijn vaderland al negen (!) maal jeugdkampioen geworden in de verschileldne leeftijdscategorieën, een record dat niet zo gauw uit de boeken zal verdwijnen.

In Groningen heb ik Almasi leren kennen als een ietwat slungelachtig ogende, aardige jonge man, die vooral goed is in het diep doorrekenen van exacte varianten. Hij is goed van de tongriem gesneden, al vergt het de nodige moeite hem te volgen daar hij alleen maar Hongaars spreekt. Toen ik hem voor het toernooiboek van Groningen moest interviewen, ging dat dan ook in zjn moerstaal, waarbij de damemeester Erika Sziva bereidwillig haar charmante medewerking als tolk verleende. Zij is meervoudig Hongaars dameskampioene, maar woont sinds enige jaren in Nederland als partner van de Nederlandse meester Johan van Mil. Almasi beschouwde zijn overwinning in de Martinistad als de grootste uit zijn loopbaan. Eerder had hij nog niet aan een dergelijk zware krachtmeting meegedaan.

Ondanks het feit dat het toernooi in Groningen twee dagen na het beëindigen van de Olympiade in Moskou begon en elf van de twaalf deelnemers van de partij waren geweest in de Russische hoofdstad, werd het toernooi gekenmerkt door een voorbeeldige strijdlust. Van de te verwachten schaakmoeheid was in het geheel geen sprake.

Achter Almasi werd de naar Duitsland geëmigreerde Rus Arthur Yusupov tweede met zeven punten. Hij bleef als enige deelnemer ongeslagen, maar kon toch het scoringstempo van de Hongaar niet bijbenen. De derde plaats werd gedeeld door de Nederlander Loek van Wely, de Bosniër Ivan Sokolov (die tegenwoordig ook in Nederland woont), de Rus Sergej Tiviakov en de Rus Alexander Beljavski. Zij verzamelden zes punten. Met name voor Van Wely was dat een opmerkelijke prestatie, want hij begon het toernooi met een af1/2> uit vier partijen en leek de Kop van Jut te zullen worden, maar hij vocht zich terug in het toernooi en eindigde met een indrukwekkende score van 5af1/2> uit 7, waarmee hij toch een plaatsje in de top van de eindrangschikking wist te veroveren.

Op het genoemde kwartet volgden: 7/8. Georgiev (Bul), Gulko (VS 5af1/2>; 9. Miles (Eng) 5; 10. Azmaiparashvili (Geo) 4 en 11/12. Van der Wiel (Ned), Hodgson (Eng) 3af1/2>.

Toch trokken niet de grootmeesters de meeste publiciteit. Daar zorgde een zevenjarig jongetje uit Baku in Azerbeidzjan voor. Zijn naam is Telmour Radjabov. Dat is zeker een naam om te onthouden! Het knaapje speelde in de B-groep en begon overweldigend met de ene overwinning na de andere, hetgeen tot protesten van de andere deelnemers in zijn groep leidde. Volgens hen had Telmour in een hogere groep moeten spelen en was hij *underrated* aan het toernooi begonnen. Welnu, het jongetje had niet eens een internationale rating. Na overleg met zijn ouders werd besloten, dat Telmour 'buiten mededinging naar de prijzen' aan het toernooi zou deelnemen.

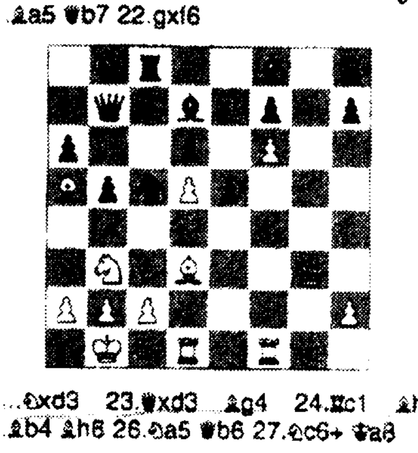
Hij eindigde tenslotte op 6af1/2> punt uit 11 partijen. Bij het uitreiken der prijzen werd hij echter niet vergeten. Hij kreeg een groot knuffelbeest en de verzekering dat hij volgend jaar zou mogen terugkomen. Het staat mijns inziens buiten kijf dat we van deze Radjabov, die overigens dezelfde trainer heeft die PCA-wereldkampioen Gary Kasparov in zijn jeugd had, nog veel zullen horen. Zijn talent is onmiskenbaar.

Hiernaast in het kader een selectie uit de partijen van de invitatiegroep der grootmeesters, genomen uit het bulletin.

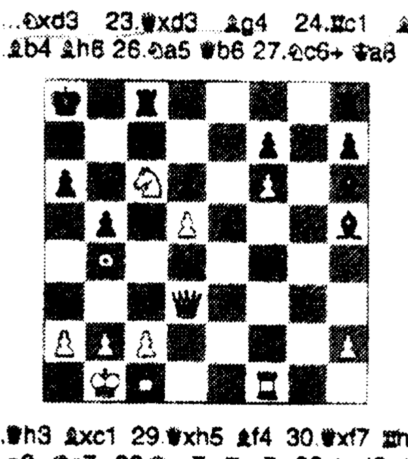
26.Qh5+ Nf7 27.Nc4 Qc5 28.Nd6+ Kd7 29.Rc5 Rh8 30.Qd1 Nxd6 31.Rxd5 cxd5 32.Be5 Rgh7 33.Qa4+ Ke6 34.Qxa7 Rd8 35.Qb6 Rdd7 1/2-1/2

Almasi,Z - Azmaiparashvili,Z B82

1.e4 c5 2.Nf3 d6 3.d4 cxd4 4.Nxd4 Nf6 5.Nc3 a6 6.f4 e6 7.Qf3 Qb6 8.Nb3 Qc7 9.g4 b5 10.Bd3 Nfd7 11.Bd2 Nb6 12.0-0-0 N8d7 13.g5 Nc5 14.Kb1 Bd7 15.f5 0-0-0 16.Rhf1 Kb8 17.Qg3 e5 18.Nd5 Nxd5 19.exd5 Rc8 20.f6 gxf6 21.Ba5 Qb7 22.gxf6

22...Nxd3 23.Qxd3 Bg4 24.Rc1 Bh5 25.Bb4 Bh6 26.Na5 Qb6 27.Nc6+ Ka8

28.Qh3 Bxc1 29.Qxh5 Bf4 30.Qxf7 Rhg8 31.a3 Qc7 32.Qxc7 Rxc7 33.Bxd6 Rf7 34.Be7 Rff8 35.Re1 Bxh2 36.Nxe5 Bxe5 37.Rxe5 Rf7 38.d6 Kb7 39.Rc5 Rg1+ 40.Ka2 Rd1 41.b3 Kb6 42.Rc8 h5 43.Rh8 Kc6 44.Rxh5 Kd7 45.Kb2 Rd2 46.Kc3 Rf2 47.Rc5 Ke6 48.Rc7 Rf3+ 49.Kb2 R7xf6 50.Bxf6 Rxf6 51.Rc6 1-0

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. familielid; 4. hoogdravende taal; 10. pluk haar; 13. werktuig; 15. maand; 16. larve; 17. beddegoed; 19. Noorse god; 20. kaartspel; 21. harde buitenkant; 23. bontsoort; 25. klaar; 27. bedorven; 29. steensoort; 30. muzieknoot 31. eter; 33. vrucht; 34. delfstof; 36. spel; 37. persoonlijk voornaamwoord; 38. boom; 39. slede; 40. onhandig; 42. knaagdier; 43. guitig; 45. grondtoon; 46. oppervlaktemaat; 48. afsluitmiddel; 50. muzieknoot; 51. het eten; 53. troep dieren; 55. godsdienst; 57. groente; 59. meubelstuk; 61. staat (Frans); 62. puntentelling; 64. echtgenoot; 65. aardewerk; 66. tegenwerping; 67. recht stuk van een vaart.

VERTICAAL: 1. salarisverhoging; 2. kluit planten; 3. toestand van razernij; 5. voorzetsel; 6. afmeting; 7. zangstem; 8. palm; 9. heilige; 10. lui; 11. lofdicht; 12. volksvermaak; 14. doorgang; 16. voorstel; 18. voor; 20. voor; 22. zielepoot; 24. rampspoed; 26. muziekinstrument; 28. kapgebint; 30. gevecht; 32. optelling; 35. vogel; 40. speels; 41. aardappel; 43. keus; 44. oppasser van een olifant; 47. blokkering; 49. bejaard; 51. geestdrift; 52. lekkernij; 53. tijding; 54. wild zwijn; 56. bevel; 58. loterijbriefje; 60. Turkse titel; 62. senior; 63. verlaagde toon.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe-puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

A.J. Arendsz,
Cumana 85
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n. tot drie uur n.m.; Aruba - Caya Betico Croes 110 tijdens kantooruren; Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur.

Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE-PUZZEL

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. laaghartig; 8. bard; 11. ree; 12. aak; 13. bel; 14. si; 16. keg; 18. mos; 19. mr.; 20. tor; 22. lot; 24. mud; 25. pot; 26. enig; 28. melig; 30. zode; 31. fez; 33. nis; 34. pekel; 36. bond; 37. twee; 39. kreet; 40. eer; 42. els; 45. wand; 46. inval; 48. toto; 50. ave; 51. zes; 52. lok; 54. lik; 55. l.o.; 56. pul; 58. rag; 60. pa; 61. rus; 62. wit; 64. rem; 66. kies; 67. mechanisme.

VERTIKAAL: 1. laster; 2. ar; 3. gek; 4. heel; 5. ra; 6. tal; 7. ik; 8. bes; 9. al; 10.dartel; 13. bod; 15. ion; 17. gom; 18. mug; 19. model; 21. rif; 23. tendens; 24. mistral; 25. pok; 27. gebed; 29. li; 30. zeelt; 32. zot; 34. pee; 35. bravo; 38. kwalijk; 39. ene; 41. ev.; 43. sol; 44. rokade; 46. iel; 47. lor; 49. tip; 51. zus; 51. karn; 56. pus; 57. tic; 59. gei; 61. re; 62. we; 63. th; 65. ms.